

COL. (r.) CONSTANTIN CHIPER

CRONICA MILITARĂ A JUDEȚULUI VASLUI

col. (r.) CONSTANTIN CHIPER

CRONICA MILITARĂ A JUDEȚULUI VASLUI

Iaşi, Editura PIM, 2012

Cartea a fost tipărită cu sprijinul

Consiliului Județean Vaslui şi al

Muzeului Județean „Ştefan cel Mare” Vaslui

PIAȚA INDEPENDENȚEI nr. 1
Cod 730138, VASLUI
Telefon/Fax: 0235/311626
www.muzeuvaslui.ro
museumvs@yahoo.com

Editura PIM
Editură acreditată CNCSIS – 66/2010
Şoseaua Ştefan cel Mare şi Sfânt, nr. 4, Iaşi – 700497
Tel.: 0730.086.676; Fax: 0332.440.715
www.pimcopy.ro

ISBN: 978-606-13-1122-4

Grafica: **Gabriel Mihalcea**

Tehnoredactare computerizată: **Ovidiu – Liviu Chiper**

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE

Județul Vaslui dă onorul Armatei Române!

„Neamul este etern prin Cultul Eroilor”
(Nicolae Iorga)

Neamul nostru n-a dus niciodată lipsă de oameni mari. Suntem un popor norocos, fiindcă noi, spre deosebire de alții, nu trebuie să ne născocim eroii. Noi chiar îi avem! De aceea, când ne întoarcem în vremuri nu foarte îndepărtate, ne întâlnim sigur cu ostaşii eroi căzuți la datorie pe câmpurile de luptă. Neamul nostru a arătat că este etern şi măreț şi prin modul în care a ştiut să-şi omagieze şi să-şi cinstească de fiecare dată aceşti eroi ai patriei. Numai că la noi *marile fapte de arme ale trecutului* stau adesea, bogate de înțeles, dar închise încă deplinei cunoaşteri. Pentru că această glorie a Armatei Române nu a fost niciodată atât de uşor de înțeles şi de cuprins, iată că distinsul colonel CONSTANTIN CHIPER a ales - prin intermediul acestei interesante *Cronici militare a județului Vaslui* - să o descifreze, prin evocarea vitejiei şi eroismului soldaților proveniți din județele Tutova, Fălciu şi Vaslui, tocmai pentru a realiza că, în afară de memoria colectivă, noi îi cunoaştem pe aceşti eroi mai mult din ceea ce credem noi că au făcut ei şi mai puțin din descifrarea faptelor lor păstrate în documentele militare ale vremii. Parcurgându-le, vom înțelege limpede că măreția şi lumina chipului lor în istorie nu au fost degeaba frumos zugrăvite, ci îşi au izvorul în frământările şi faptele unor biete suflete care şi-au apărat glia, neamul şi țara.

Cunoaşterea eroismului străbunilor noştri ostaşi vasluieni în luptele desfăşurate împotriva intervenționiştilor străini şi în apărarea gliei strămoşeşti este un dar pe care domnul colonel CONSTANTIN CHIPER ni l-a oferit nouă, cu gândul că nu-i vom uita niciodată pe eroii militari vasluieni care şi-au făurit gloria în luptele pentru apărarea ființei naționale a poporului român. Aceşti bravi militari căzuți la datorie luminează şi acum cu sângele lor pământul patriei lor. Ştiuți sau neştiuți, biruitori sau înfrânți, anonimi sau rămaşi în legendă, ei au intrat în conştiința noastră ca şi limba, tradiția sau frumusețile plaiurilor româneşti. Ei s-au aruncat în brațele morții ca adevărați patrioți şi, tocmai de aceea, continuă să sălăşluiască în memoria noastră.

În altă ordine de idei, era necesară o istorie militară a actualului județ Vaslui, căci avem certitudinea că ea va umple golul resimțit cu toții de mai demult, întrucât tradițiile militare din spațiul actualului județ Vaslui nu au fost riguros analizate până acum, meticulozitatea şi acribia ştiințifică a colonelului de sorginte vasluiană CONSTANTIN CHIPER constituind chezăşia că avem de a face cu o *lucrare de specialitate* care valorifică toate cunoştințele anterioare. Dacă la toate acestea, adăugăm faptul că autorul a folosit o vastă bibliografie şi a avut acces la toate arhivele militare din țară, atunci putem crede că monografia militară de față constituie şi un *eveniment editorial de excepție*. În acelaşi timp, apariția ei reprezintă şi un *act cultural deosebit*, întrucât ea sperăm să trezească conştiința mai multor cetățeni ai actualului județ Vaslui - care îşi vor regăsi măcar o părticică din

trecutul lor sau al familiilor lor, fie ca participanți la aceste fapte de arme sau ca foşti comandanți, subalterni sau camarazi ai celor pomeniți în carte, fie ca urmaşi direcți sau indirecți ai acelor eroi militari. Chiar şi cei tineri vor avea posibilitatea să cunoască în mod cert eforturile şi sacrificiile înaintaşilor lor.

Meritul incontestabil al autorului - care a contribuit ca ofițer activ la afirmarea unor unități militare româneşti sau la omagierea eroilor militari, în calitatea sa de preşedinte al Asociației „Cultul Eroilor" din județul Prahova şi ca vicepreşedinte al Asociației Naționale „Cultul Eroilor" din România - este acela că a adunat o viață întreagă informații prețioase legate de evoluția structurilor militare amplasate în fostele județe Tutova, Fălciu şi Vaslui, dar şi de participarea şi jertfa de sânge a ostaşilor din aceste zone la marile fapte de arme ale poporului român, cu precădere în cadrul celor două mari conflagrații mondiale din secolul XX.

Totodată, printr-o perseverență demnă de lăudat, colonelul CONSTANTIN CHIPER a urmărit sistematic să ilustreze într-o vastă şi inedită iconografie gloria şi eroismul ostaşilor români din actualul județ Vaslui, dând lucrării o mai mare importanță şi sporindu-i necesarul fond afectiv, reuşind astfel - prin intermediul fotografiilor de epocă - să ne introducă cu emoție şi evlavie în lumea acelor eroi anonimi vasluieni care au vegheat la păstarea integrității țării.

Cu prilejul acestei strălucitoare monografii militare a actualului județ Vaslui, colonelul CONSTANTIN CHIPER ne aduce aminte că trebuie să ne înclinăm fruntile, cu smerenie, în fața străbunilor vasluieni care şi-au adus contribuția la făurirea poporului şi a statului român şi au apărat cu prețul vieții lor fruntariile țării, într-o istorie destul de zbuciumată. Participând la acest *„ceremonial militar al evocării scrise"*, să ne închipuim că - sub acordurile unei fanfare militare care intonează imnul național - putem să depunem florile recunoştinței şi să aprindem lumânări la mormintele eroilor noştri, iar, după ce am ajuns acasă, să ne amintim că ei ne-au făcut prezenți la întâlnirea noastră față în față cu istoria.

În fond, cimitirele, mausoleele şi mormintele eroilor căzuți în luptă constituie şi astăzi opere comemorative de război, realizate şi îngrijite întru slăvirea marilor fapte de arme ale ostaşilor ce s-au jertfit în luptele pentru apărarea granițelor, a ordinii publice şi a siguranței de stat, tocmai ca faima lor să străbată ca un ecou negura veacurilor. Tocmai de aceea, în ziua când sărbătorim Înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos la ceruri cinstim - prin Ziua Eroilor - memoria tuturor celor care s-au jertfit pentru binele patriei noastre, România.

Numai şi pentru aceste câteva considerente, lucrarea *Cronica militară a județului Vaslui* - scoasă sub egida Consiliului Județean Vaslui şi a Muzeului Județean „Ştefan cel Mare" Vaslui - va trebui citită cu atenție şi suntem convinşi că va fi bine primită atât de specialişti, cât şi de cititori. Ea este deja o binecuvântare a lui Dumnezeu care să ne ferească de viitori duşmani, să ne întărească în dreapta credință, ca să fim mândri de vrednicia înaintaşilor noştri care s-au jertfit pentru ca nici o hartă a țării să nu ne mai doară! Sperăm ca nimic să nu mai reuşească să adoarmă conştiința de neam şi de țară a românilor, oriunde ar fi ei trăitori. Chiar dacă paginile istoriei noastre militare au fost cernite de drumul pe care destinul ni l-a croit, idealurile pentru care au luptat şi s-au sacrificat soldații eroi vasluieni rămân încă prezente în conştiința poporului, sugerându-ne parcă faptul că aceste mărturii ale trecutului militar stau drept chezăşie a neridicării vreunui hotar în sufletul neamului românesc.

Aşadar, în ciuda tuturor vicisitudinilor istoriei, am rămas pe aceste meleaguri, unde a trebuit să învățăm ce înseamnă să fim români. Pentru asta a trebuit ca înaintaşii să câştige

lupte pe câmpurile de bătălie, iar noi să ne prețuim eroii jertfiți, să ne pomenim vitejii şi, mai ales, să credem în existența noastră ca popor! De aceea, astăzi putem vorbi de o nație a noastră, dar şi de libertatea, independența şi unitatea țării. Astfel, cartea col. (r.) CONSTANTIN CHIPER constituie un bun şi necesar prilej de pioşenie şi slavă către acei înaintaşi care au trudit la împlinirea în hotarele sale fireşti a Țării-Mamă, dar şi ruga noastră ca toți frații noştri de pretutindeni să trăiască mulțumiți în casa lor, ca suflete curate, iubitoare de neam şi patrie. Să le lăsăm eroilor pomeniți un loc liber la masă, să-i strigăm din când în când pe nume, ca şi cum ar fi vii printre noi, ca şi cum deodată s-au întors, în sfârşit, acasă - aşa cum îşi dorea şi poetul.

Dr. LAURENȚIU CHIRIAC

I

ARMATA ROMÂNĂ ÎN LUPTA PENTRU APĂRAREA INDEPENDENȚEI, LIBERTĂȚII ȘI FIINȚEI NAȚIONALE A POPORULUI ROMÂN

Dubla alegere a colonelului Alexandru Ioan Cuza, precum şi evoluția ascendentă a vieții economice, sociale, politice şi culturale a României erau strâns legate de consolidarea actului istoric de la 24 ianuarie/5 februarie 1859.

Unirea Moldovei cu Țara Românească a creat cadrul favorabil propăşirii armatei naționale, stimulând idealul tuturor românilor pentru ridicarea oştirii la nivelul armatelor celor mai bune din Europa – condiție indispensabilă pentru pregătirea luptei în vederea obținerii independenței de stat a României şi realizarea unității naționale a tuturor românilor.[1]

În contextul istoric dat, desfăşurarea optimă a procesului de reorganizare şi întărire a oştirii naționale impunea realizarea, într-o primă fază, a unificării organizatorice a armatelor celor două principate, contopirea lor marcând primul pas către unirea definitivă a celor două țări surori, aparținând aceluiaşi neam.

Măsurile unificatoare au cuprins rapid toate articulațiile oştirii – de la structuri până la instrucție, de la organismele de conducere până la servicii – şi a fost simțitor facilitată de asemănările între cele două armate ale fostelor principate. Acțiunea a debutat în martie 1859, când au fost dislocate la Bucureşti două batalioane din Regimentul de Muşchetari şi Bateria de Artilerie Călăreață din Iaşi, iar în capitala Moldovei s-a deplasat un regiment de infanterie din Muntenia. În ambele oraşe, trupele „*fură primite cu bucurie şi simpatie, ca premergătorii mărirei naționale*”, cum înregistra un contemporan.

Din aprilie 1859, odată cu concentrarea trupelor române în tabăra de la Floreşti, județul Prahova – unde se spera să se obțină „*înfrățirea între deosebitele trupe, care nu s-ar fi putut dobândi astfel în zeci de ani*” – operația de omogenizare a celor două armate s-a accelerat.[2]

În anul 1861, trupele s-au antrenat în alte două tabere de concentrare, din Bucureşti: una la Malmaison, cealaltă pe „câmpul” Floreasca. În 1862 au fost concentrate la Colentina: Batalionul de Vânatori, Regimentele 2 şi 6 Infanterie, două escadroane de cavalerie din Regimentul 2, două baterii de artilerie, un detaşament de tren şi o ambulanță, iar în anul 1863 au fost concentrați alți 8.500 de ostaşi în tabăra de la Cotroceni, în vederea desfăşurării instrucției comune.

Armata permanentă – componentă de bază a sistemului de apărare a României de după unirea din 1859 – a cunoscut în cei 7 ani de domnie a lui Cuza importante mutații de ordin calitativ şi cantitativ, devenind un instrument modern, suplu şi eficient al puterii militare defensive a țării, capabil să îndeplinească misiuni complexe în campanie, să reziste unui atac din afară şi să participe la viața social-politică, economică şi culturală a țării.

Întreaga dezvoltare a armatei permanente n-a însemnat o creştere a puterii armate a statului român pusă în slujba unor obiective politico-strategice anexioniste, agresoare, n-a fost rezultatul unei competiții militare cu alte state, ci a constituit expresia modelului românesc de modernizare rapidă a societății, a tuturor componentelor sale, în rândul cărora armata a avut un rol esențial.

Intervalul 1866–1877 prezintă în istoria națională trăsături distincte. Pe primul plan al activității societății româneşti s-a situat pregătirea condițiilor pentru proclamarea independenței de stat şi obținerea ei pe câmpurile de luptă.

La nivel politic, în perioada respectivă s-au produs o serie de transformări, cu mari implicații şi în domeniul apărării țării.

La 11/23 februarie 1866, sub presiunea liderilor opoziției conservator–liberale ce-şi asiguraseră sprijinul câtorva ofițeri din garnizoana Bucureşti, Cuza a fost obligat să abdice. În locul său a fost proclamat domnitor, la 10/22 mai 1866, Principele Carol I de Hohenzollern.

Aducerea unui monarh dintr-o dinastie europeană a fost prezentată ca o măsură de asigurare a stabilității interne şi de contracarare a oricărei dispute pentru putere în care s-ar fi putut angaja vechile familii princiare.

Pe de altă parte, prin inițiativele din februarie–mai 1866, s-a urmărit preîntâmpinarea intervențiilor străine.

Evenimentele din această perioadă nu au umbrit contribuția incontestabilă a lui Alexandru Ioan Cuza la dezvoltarea României moderne şi la asigurarea condițiilor politico–militare indispensabile trecerii la lupta pentru cucerirea independenței de stat a României.

Răstimpul cuprins între anii 1866–1877 este caracterizat, printre altele, de efortul susținut desfăşurat de toate structurile responsabile pentru a se continua opera militară a domnitorului Alexandru Ioan Cuza. Principala realizare a acestui deceniu de rodnice împliniri a constituit-o consolidarea tuturor componentelor alcătuitoare ale unui program militar modern, în cadrul unui sistem de apărare călăuzit de principiile directoare ale națiunii armate.

Constituția din 1866 şi trei legi succesive – prima din 1868, lege fundamentală, urmată de cele din 1872 şi 1874 – au dat bază juridică şi au creat cadrul legislativ adecvat dezvoltării sistemului militar de apărare al tânărului stat român modern. Legile din 1868, 1872 şi 1874 au fixat organismului militar românesc structurile organizatorice corespunzătoare resurselor umane şi materiale ale țării.[3]

Elementele componente ale armatei au fost fixate la patru: armata permanentă cu rezerva ei, armata teritorială cu rezerva ei, milițiile şi gloatele (contopite cu garda orăşenească).[4]

Legea din 1872 a adus cele mai importante modificări structurii şi destinației grănicerilor şi dorobanților. S-a desființat Corpul Grănicerilor şi Corpul Dorobanților şi în locul acestora au luat ființă:

- pe scheletul batalioanelor de grăniceri – 8 regimente de dorobanți, ca unități de infanterie permanentă şi cu schimbul, în cadrul diviziilor teritoriale;
- pe scheletul unităților de dorobanți – 8 regimente de călăraşi, trupe cu schimbul.[5]

Structura organizatorică a regimentului de dorobanți era identică cu cea a regimentului de linie.

La data de 26 noiembrie 1876 s-a hotărât crearea a încă 8 regimente de dorobanți, care au luat ființă la 1 ianuarie 1877.

Infanteria armatei române cuprindea la data de 1 ianuarie 1877:[6]

- regimentele de infanterie de linie, reorganizate în 1873 pe două batalioane a 4 companii, cu un total de 6.400 oameni;
- batalioanele de vânători, constituite din câte 4 companii, cu un total de 1.600 oameni;

- infanteria teritorială, constituită din 16 regimente de dorobanţi a câte două batalioane, cu un efectiv total, prevăzut în bugetul pe anul 1877, de 35.995 de oameni, dintre care 426 ofiţeri şi asimilaţi în grad.

Războiul din 1877–1878 a izbucnit în momentul în care criza sistemului otoman a atins cotele cele mai înalte, fiind determinat de marile frământări sociale ce au avut loc aproape în tot imperiul şi în special în peninsula Balcanică, începând cu răscoala din 1875. Această situaţie a favorizat trecerea Rusiei ţariste la acţiuni militare.

Cucerirea independenţe de stat a României constituie un moment de importanţă crucială în istoria milenară a poporului român. Ea s-a înfăptuit prin jertfa de sânge a peste 10.000 de ostaşi români căzuţi pe câmpul de luptă – morţi şi răniţi – din cei 125.000 de oameni mobilizaţi în războiul de independenţă.[7]

România a ales calea cuceririi independenţei de stat prin forţa armelor, dar şi a luptei diplomatice, desfăşurată cu prudenţă şi în perspectivă. Pentru a evita transformarea teritoriului ţării într-un teatru de război, în vederea desfăşurării acţiunilor de luptă în Bulgaria, guvernul român a acceptat trecerea trupelor ţariste prin România. În acest scop, la 4 aprilie 1877, s-a semnat convenţia guvernamentală ruso– română, urmată de ruperea relaţiilor cu Poarta Otomană.[8]

Convenţia ruso–română încheiată de guvern a fost adoptată de Corpurile Legiuitoare la 16 şi 17 aprilie, iar la 29 aprilie Adunarea Deputaţilor a declarat starea de război între România şi Imperiul Turc.

În ziua de 9 mai 1877, ministrul de externe al României, Mihail Kogălniceanu, declara în Adunarea Deputaţilor: „*Domnilor deputaţi nu am nici cea mai mică îndoială şi frică de a declara în faţa Reprezentanţei Naţionale că sântem o naţiune liberă şi independentă*”.[9] Au urmat moţiunile camerei şi senatului, prin care se lua act că independenţa absolută a României a primit consacrarea oficială.

După insuccesul armatei ruse din prima bătălie, dată la 8 iulie 1877 pe teritoriul Bulgariei, Marele Cartier General al Armatei Române a răspuns cererii marelui duce Nicolae, trimiţând în luptă Divizia a 4-a Infanterie. Apoi, după insuccesul celei de a doua bătălii din 18 iulie, de la Plevna, la cererea Marelui Cartier Generalal al Armatei Ruse, cu sediul la Plovdiv, Marele Cartier General al Armatei Române a aceptat şi a trimis pe teritoriul Bulgariei Corpul 2 Armată Român – cu Diviziile a 2-a şi a 3-a – care a trecut Dunărea în noaptea de 11/12 august 1877.

Armata de operaţii, cu un efectiv de 58.700 oameni, era formată din 45.000 infanterişti. Diviziile operative 2, 3 şi 4 au fost trimise pe teritoriul Bulgariei, iar în apărarea teritoriului a fost păstrată Divizia 1-a Teritorială, cu postul de comandă la Poiana Mare.

Locuitorii judeţelor Vaslui, Tutova şi Fălciu au trimis la luptele de pe teritoriul Bulgariei un batalion ce făcea parte din Regimentul 13 Dorobanţi Vaslui-Iaşi şi Regimentul 12 Dorobanţi Tutova–Fălciu.

Deasemenea, aceste judeţe au asigurat luptători pentru: Regimentele de Linie nr. 6 Tecuci şi nr. 7 Iaşi (trupe de infanterie), batalioanele de vânatori din Iaşi şi Galaţi (trupe pedestre, infanterie) şi Regimentele de Călăraşi nr. 7 Iaşi şi nr. 8 Focşani.

În ziua de 27 august, Regimentul 13 Dorobanţi Vaslui-Iaşi, comandat de locotenent–colonelul Ion Petrovici, împreună cu Regimentul 5 Linie Bacău şi Batalionul 2 Vânători Ploieşti din Divizia a 4-a Infanterie au desfăşurat acţiuni de luptă pregătitoare, încununate de suces, pentru cucerirea redanului înaintat de la 900 m est de Griviţa 1 şi apoi pentru respingerea înverşunatelor contraatacuri date de turci. Aceasta a fost prima victorie câştigată de trupele române în faţa Plevnei, în urma căreia drapelul de luptă al

Regimentului 13 Dorobanţi Vaslui-Iaşi a fost decorat cu Ordinul „Steaua României". Deasemenea, un număr de ofiţeri şi soldaţi au fost decoraţi cu ordine şi medalii.

În zilele de 30–31 august 1877 s-a dat a treia bătălie pentru cucerirea Plevnei, când a participat, în întregime, şi armata de operaţiuni română, formată din cele trei divizii.

În bătălia a treia de la Plevna, reduta Griviţa 1 a fost cucerită – prin mari eforturi şi numeroase jertfe – de către unităţile Divizei a 4-a Infanterie, din care făceau parte şi Regimentul 13 Dorobanţi Vaslui-Iaşi şi Regimentul 7 Linie Iaşi. Divizia a 3-a română, din care făcea parte şi Regimentul 12 Dorobanţi Tutova–Fălciu, s-a apropiat mult de reduta Griviţa 2, cucerind o serie de redanuri de apărare turceşti.

Nereuşind să cucerească Plevna, comandamentul româno–rus a organizat dispozitivul operativ în cadrul a şase sectoare de asediu. Sectorul 1, comandat de generalul Cernat, a cuprins Divizia a 2-a Infanterie. Aceasta a fost dispusă la stânga – în locul Diviziei a 4-a Infanterie, care a fost regrupată la Verbiţa – şi apoi a intrat în eşalonul întâi, în sudul raionului Demirkioi, în compunerea sectorului 6, comandat de generalul Ganeţki. Divizia a 3-a Infanterie a rămas în sectorul 1, la dreapta, pe direcţia Opanez.[10]

În ziua de 27 noiembrie trupele turceşti au încercat ieşirea din încercuire, acţionând cu forţele principale pe direcţia Plevna – Lucoviţa. În această situaţie, Divizia a 4-a Infanterie a acţionat din direcţia Demirkioi, cucerind Susurlu şi lovind în flanc gruparea principală a inamicului, care acţiona de-a lungul şoselei. Cu acest prilej s-au evidenţiat şi dorobanţii din Regimentul 13. Concomitent, Divizia a 3-a Infanterie a cucerit Opanezul şi a creat condiţii Diviziei a 2-a Infanterie să ocupe reduta Griviţa 2 şi să înainteze pe Valea Bucovului, pătrunzând în Plevna dinspre nord-vest. Regimentul 6 Dorobanţi Bucureşti, comandat de locotenent-colonelul Gheorghe Cotruţ (Divizia a 2-a Infanterie), a pătruns primul în Plevna. Generalul Osman Paşa, rănit, a capitulat şi s-a predat colonelului Mihail Cerchez, comandantul Divizei a 2-a Infanterie.

La 7 noiembrie 1877, unităţile de infanterie române au participat şi la luptele pentru cucerirea Rahovei.[11]

După căderea Plevnei, turcii păstrau cu îndârjire raionul Vidin, puternic întărit, unde generalul Izet, cu un efectiv de 10.000 oameni, ameninţa spatele trupelor noastre, putând întreprinde chiar şi o acţiune la nord de Dunăre. Din această cauză, armata de operaţii – având în compunere Diviziile de Infanterie 1-a (venită de la Corpul de Observaţie), a 2-a şi a 4-a s-a deplasat spre nord–vest. Prima divizie care a primit botezul focului în acest raion a fost Divizia 1-a Infanterie, care a trecut Dunărea pe la Bechet şi a atacat poziţiile inamicului de la Nazâr–Mahala şi Vidbol.

Diviziile româneşti a 2-a şi a 4-a s-au apropiat în cursul lunii ianuarie de cetatea Vidin, realizând dispozitivul ofensiv: Divizia a 4-a Infanterie la est, pe direcţia Vidbol – Vidin şi Divizia a 2-a Infanterie la sud, pe direcţia Smârdan – Vidin. Acţiunile propriuzise au început în dimineaţa zilei de 12 ianuarie, când Divizia a 4-a Infanterie, în cooperare cu Divizia 1-a Infanterie, au cucerit raionul Tatargic, printr-un atac rapid, ceea ce a produs panică în rândul turcilor, obligându-i să se retragă în dezordine spre Vidin.

La data de 19 ianuarie 1878 s-a încheiat armistiţiul şi generalul Izet Paşa, din Vidin, s-a predat trupelor române, împreună cu cei 10.000 de ostaşi turci.

Aşa a luat sfârşit un război crâncen, în care tânăra armată română, alături de armata rusă, prin faptele sale de glorie, şi-a ridicat prestigiul în ochii popoarelor Europei şi a pecetluit cu sânge dreptul românilor la independenţă naţională, lăsând generaţiilor care au urmat strălucite pilde de eroism, de sacrificiu şi de dragoste de patrie.

Cucerindu-şi independenţa, România a intrat într-o nouă etapă a dezvoltării sale politice, economice, sociale şi militare, etapă care s-a încheiat odată cu desăvârşirea unităţii statale.

Situaţia politică din Europa şi tendinţele expansioniste ale marilor imperii au determinat statul român să promoveze o politică militară constructivă, în direcţia întăririi capacităţii de apărare a ţării, a consolidării independenţei sale.

Potrivit Decretului 1677, din 8 iunie 1882, în structura organizatorică a armatei au avut loc transformări referitoare la crearea marilor comandamente operative cu caracter de permanenţă: Marele Stat Major, corpurile de armată, diviziile de infanterie, brigăzile de artilerie şi cavalerie.[12]

După ce în anul 1880 regimentele de dorobanţi s-au constituit în două brigăzi de infanterie, în anul 1881, prin Înalt Decret nr. 2829, toate unităţile de dorobanţi s-au transformat în unităţi de infanterie. Acest proces s-a încheiat în anul 1908, când toată infanteria armatei române a devenit permanentă.

Concomitent s-au dezvoltat şi celelalte arme: artileria, cavaleria, geniul, transmisiunile, marina militară.

Numărul regimentelor de dorobanţi, reorganizate în anul 1880, a crescut la 30. Acestea erau subordonate celor 5 divizii teritoriale. Toate regimentele de dorobanţi au primit şi denumirea judeţului pe teritoriul cărora erau dislocate.

Din anul 1882 s-au înfiinţat 4 corpuri de armată, care erau dislocate la: Craiova, Bucureşti, Galaţi şi Iaşi.

Fiecare corp de armată se compunea din: două divizii de infanterie, o brigadă de cavalerie, o brigadă de artilerie, un batalion de geniu, un escadron de tren şi serviciile necesare (conform Legii organizării comandamentelor armatei, din 28 mai 1882).[13]

Prin Înalt Decret nr. 2329, din 11 iunie 1891[14], regimentele de infanterie de linie s-au contopit cu regimentele de dorobanţi şi s-a stabilit ca fostele regimente de dorobanţi astfel organizate să poarte denumiri noi: Regimentul Dolj nr. 1, Regimentul Vâlcea nr. 2, Regimentul Olt nr. 3, Regimentul Argeş nr. 4, Regimentul Vlaşca nr. 5, Regimentul „Mihai Viteazu” nr. 6, Regimentul Prahova nr. 7, Regimentul Buzău nr. 8, Regimentul Râmnicu Sărat nr. 9, Regimentul Putna nr. 10, Regimentul „Siret” nr. 11, Regimentul „Cantemir” nr. 12, Regimentul „Ştefan cel Mare” nr. 13, Regimentul Roman nr. 14, Regimentul Războieni nr. 15, Regimentul Suceava nr. 16, I-iul Regiment Mehedinţi nr. 17, Regimentul Gorj nr. 18, Al II-lea Regiment Romanaţi nr. 19, Regimentul Teleorman nr. 20, Al III-lea Regiment Dâmboviţa nr. 22, Al IV-lea Regiment Ilfov nr. 21, Al V-lea Regiment Ialomiţa nr. 23, Al VI-lea Regiment Tecuci nr. 24, Al VII-lea Regiment Racova nr. 25, Regimentul Rovine nr. 26, Regimentul Bacău nr. 27, Regimentul Radu Negru nr. 28, Al VIII-lea Regiment Dragoş nr. 29, Regimentul Muscel nr. 30, Regimentul Calafat nr. 31, Regimentul „Mircea” nr. 32, Regimentul Tulcea nr. 33 (din care, prin divizare, în anul 1894 s-a format Regimentul Constanţa nr. 34).

Cavaleria a fost organizată pe divizii, brigăzi şi regimente de călăraşi şi roşiori, participând la al doilea război balcanic cu două divizii de cavalerie.

Artileria s-a perfecţionat treptat după războiul de independenţă, asigurându-se fiecărei divizii de infanterie şi cavalerie gurile de foc necesare pentru pregătirea atacurilor.

România a intervenit, în prima jumătate a anului 1913, în al doilea război balcanic - provocată de politica agresivă a Bulgariei - având la bază planul de operaţii militare „Ipoteza nr. 1 bis”, elaborat de Marele Stat Major român, în frunte cu generalul de divizie Alexandru Averescu.

În funcție de obiectivele urmărite și de dispunerea trupelor bulgare, comandamentul român a hotărât formarea a două grupări:

- Armata Principală de Operații – având în compunerea ei: Corpurile de Armată 1, 2, 3 şi 4, Diviziile 1-8 Active, Diviziile 1 şi 2 Rezervă şi Diviziile 1 şi 2 Cavalerie – care a fost concentrată în sudul Olteniei, între gurile râurilor Jiu şi Olt, sub comanda prințului moștenitor Ferdinand;
- Corpul din Dobrogea – compus din: Corpul 5 Armată (format din Diviziile 9 şi 10 Infanterie), Divizia 3 Infanterie Rezervă şi alte formațiuni de rezervă – aflat sub comanda generalului de divizie Ioan Culcer.[15]

Mobilizarea armatei române a început în noaptea de 22 spre 23 iunie 1913.

În a noua zi de la mobilizare, Armata Principală de Operații a fost concentrată la Dunăre şi a trecut în Bulgaria pe podurile de vase de la Bechet şi de la Siliştioara (de lângă Corabia), aproape în locul în care fusese construit podul în anul 1877.

Înaintând pe teritoriul Bulgariei, regele Carol I a dispus, la data de 11 iulie, oprirea ostilităților militare şi începerea negocierilor de pace cu suveranii Serbiei, Muntenegrului şi Greciei. Până la această dată, Cadrilaterul a fost ocupat de Corpul de Dobrogea.

Eforturile Guvernului României au fost încununate de succes, prin încheierea la 28 iulie/10 august 1913 la Bucureşti a Tratatului de pace între România, Serbia, Grecia, Muntenegru, pe de o parte, şi Bulgaria, pe de altă parte.

După încheierea păcii, Comandamentul Armatei Române a ordonat trupelor să evacueze teritoriul Bulgariei. Acțiunea a început la 4/17 august şi s-a încheiat în două săptămâni.

Principala concluzie de ordin militar cu privire la participarea armatei române la cel de al doilea război balcanic constă în faptul că deşi campania militară a fost scurtă, ea a pus capăt oportun, şi fără intervenția directă a marilor puteri, unui război inițiat de politica Bulgariei țariste, ce urmărea să-şi impună, prin forța armelor, hegemonia în Balcani.

Au fost mobilizați 8.693 ofițeri, din care 4.091 activi şi 501.127 ostaşi. Epidemia de holeră a determinat pierderea unui efectiv de 1.000 de oameni.

Județele Vaslui, Tutova şi Fălciu au trimis în acest război Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui, Regimentul „Cantemir" nr. 12 Bârlad şi Regimentul nr. 2 Roşiori Bârlad. Din Regimentul nr. 7 Roşiori Iaşi, au făcut parte şi locuitori din județele Vaslui şi Fălciu.

Învățămintele desprinse din participarea armatei române la al doilea război balcanic au fost folosite, în parte, în perioada neutralității, după declanşarea primului război mondial.

Conținutul şi caracterul primului război mondial au fost relevate cu pregnanță de scopurile politice şi obiectivele militare urmărite de beligeranți. Germania imperialistă se lansa într-un „*război hegemonial*" pentru dominația imperialistă în lume, în timp ce Austro–Ungaria viza luarea sub control a Balcanilor, prin extinderea influenței sale în Serbia, Bulgaria, Grecia, Albania. Marea Britanie căuta să elimine flota germană de pe principalele mări, să anihileze concurența celui de al II–lea Reich şi să-i acapareze bogatele colonii din Africa de sud–vest şi de sud–est. Franța proiecta nu numai redobândirea Alsaciei şi Lorenei, ci şi dezmembrarea imperiului Wilhelmian, anexarea Ruhrului ş.a., iar Rusia spera să-şi instaureze dominația în Balcani, la Istambul şi în Persia.

În cazul altor state – România, Serbia sau Belgia – participarea la conflagrație a fost subordonată exclusiv unor obiective de interes național: apărarea în fața agresiunii, eliberarea unor teritorii ce se aflau sub stăpânire străină, constituirea sau întregirea statelor naționale, independente şi suverane.

Alte naţiuni, aflate de secole sub dominaţie străină, precum polonezii, cehii şi slovacii, care se luptau pentru acelaşi drept fundamental la viaţă proprie, s-au angajat cu hotărâre în efortul general eliberator, acţionând pentru reconstituirea statelor lor independente.

În luna iulie 1916, Marele Stat Major a definitivat planul de campanie, elaborând documentul–cadru intitulat „Proiectul de operaţiune în vederea unui război contra Puterilor Centrale şi a Bulgariei", cunoscut şi sub numele de Ipoteza „Z". Planul de campanie român prevedea, conform contextului geopolitic est şi sud-est european, desfăşurarea operaţiilor militare pe două fronturi: unul în nord şi nord–vest contra Austro–Ungariei şi altul în sud, care să contracareze eventualele acţiuni ale Bulgariei, aliata Puterilor Centrale.

Prin Ipoteza „Z", repartizarea forţelor proprii – 576.408 oameni, în unităţile combatante – se făcea în felul următor: 420.324 pe frontul transilvan (reuniţi în Armata de Nord, Armata a 2-a şi Armata 1-a), 142.523 pe frontul de sud (reuniţi în Armata a 3-a) şi 13.561 în Corpul 5 Armată şi Artilerie Grea aflate la dispoziţia Marelui Cartier General.

Trei armate – întărite ulterior cu rezerva generală – ce reprezentau 80% din totalul disponibil, urmau să opereze în Transilvania şi Banat, până la Tisa, în vreme ce Armata a 3-a, cu 20% din efectivul Armatei de Operaţii, avea misiunea să treacă la apărare pe frontiera de sud, asigurând libertatea de acţiune a ofensivei eliberatoare din Transilvania.[16]

În noaptea de 14/27 august 1916, ora 24, au fost chemate sub drapel toate forţele militare române.[17]

Această operaţie s-a executat în conformitate cu noul plan de mobilizare pentru anii 1916–1917 şi cu prevederile Ipotezei „Z".[18]

Din totalul efectivelor mobilizate în armata de operaţii, infanteria reprezenta 81% (8.116 ofiţeri şi 413.839 oameni trupă). În dotarea infanteriei se afla puşca „Mannlicher" model 1893, calibrul 6,5 mm. Regimentele aveau câte o companie cu 4 până la 6 mitraliere, calibrul 6,5 mm, sistem „Maxim".

Cavaleria deţinea ponderea de 4% din totalul efectivelor, fiind grupată în două divizii (22 regimente) dotate cu mitraliere şi artilerie de însoţire. Unităţi şi subunităţi de cavalerie – călăraşi – existau şi în organica diviziilor şi brigăzilor de infanterie.

Artileria (9% din efectivele mobilizate) dispunea de 374 de baterii, din care 55 erau înzestrate cu tunuri pentru însoţirea infanteriei, 224 cu tunuri de câmp (constituind artileria diviziilor), 16 cu tunuri de munte, 32 cu piese de artilerie grea, iar 47 cu material artileristic de poziţie. Din cele 374 baterii, 233 erau înzestrate cu material modern, iar celelalte cu piese vechi sau tunuri demontate din zonele fortificate.

Acestor forţe li se adăugau trupe de căi ferate, Corpul Grănicerilor, 6 batalioane de lucrători de etape şi 20 batalioane de miliţii. Au fost mobilizate aviaţia şi marina României.

Alături de trupele combatante au fost mobilizate şi serviciile armatei române, dintre care Serviciul Sanitar cu cele 120 formaţiuni ale sale, care avea în compunere 42 trenuri sanitare. În zona interioară s-au organizat 500 spitalele de campanie, cu un total de 75.000 paturi.

Declaraţiei de război a României, adresată Austro–Ungariei în ziua de 14 august, i-au urmat declaraţiile de război adresate României de către Germania, la 15 august, şi Bulgaria, la 19 august (după ce aceasta atacase anterior Dobrogea).

Operaţiunile militare ale armatei române din lunile august–septembrie au fost încununate de succes, însă din octombrie ofensiva în Transilvania a fost oprită şi apărarea în sud a intrat în dificultate (datorită faptului că Antanta nu şi-a onorat angajamentele asumate).

Tripla Alianță nu a dislocat – conform înțelegerilor anterioare - un corp de armată în Dobrogea. Deasemenea, nu a declanşat - aşa cum se hotărâse în iulie 1916 - ofensiva în Balcani, ba, mai mult, a slăbit ofensiva în vestul Europei, uşurând eforturile Puterilor Centrale, care au adus noi efective militare în Transilvania.

După perioada de refacere din iarna anului 1916–1917, armata română s-a acoperit de glorie în operațiunile militare din vara anului 1917, de la Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz.

Remobilizarea armatei la 28 octombrie 1918, când – în sfârşit – aliații au deschis frontul de la Salonic, a dat posibilitatea unităților militare să pornească la luptă şi să forțeze armatele germană şi austro–ungară să se retragă din regat şi din Transilvania. Armata română a desfăşurat cu mult succes operațiunea militară din vara anului 1919, împotriva armatei invadatoare a republicii sovietice ungare.

Trupele române au ajutat frații dintre Prut şi Nistru, în anii 1918 –1922, să stabilească ordinea interioară, să alunge bolşevicii peste Nistru şi să prevină infiltrările armatei ucrainiene în acest spațiu străvechi românesc.

Populația județelor Vaslui, Tutova şi Fălciu a sprijinit material şi uman lupta dreaptă a poporului român pentru întregirea națională.

Materialele prezentate în această lucrare sunt edificatoare. Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 (Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan") Vaslui, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, Regimentul 52 Infanterie Bârlad, Regimentul 65 Infanterie Vaslui, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru" Bârlad, Regimentul 3 Roşiori „Alba Iulia" Bârlad şi Regimentul 23 Artilerie Bârlad s-au comportat eroic, îndeplinindu-şi misiunile de luptă primite.

Până la încheierea ostilităților militare, poporul român a pierdut peste 800.000 oameni. Jertfele lor şi suferințele psiho-morale ale poporului român n-au fost zadarnice: provinciile româneşti au revenit în trupul țării, iar desăvârşirea unității naționale a primit – în virtutea dreptului internațional – şi girul marilor puteri ale lumii.

După constituirea statului național unitar român, printre problemele de mare complexitate ce trebuiau soluționate cu prioritate a fost şi aceea a reorganizării sistemului militar în vederea apărării țării.

Această reorganizare s-a înfăptuit treptat, ținându-se seama de perfecționările aduse armamentului şi tehnicii militare precum şi de experiența de luptă dobândită în primul război mondial de către cadrele militare, cadre care proveneau din armatele română, austro–ungară şi rusă.

Pe lângă cele 5 corpuri de armată (1, 2, 3, 4, 5) şi 15 divizii de infanterie existente la terminarea războiului, prin Decretul lege nr. 345, din 25 ianuarie 1919, precum şi prin Decizia Ministerială nr. 40, din 26 ianuarie 1919, s-au înființat încă două corpuri de armată, două comandamente teritoriale şi 6 divizii de infanterie. Corpul 6 Armată, dislocat la Cluj, avea în compunere Diviziile 16, 17 şi 20 Infanterie, iar Corpul 7 Armată, dislocat la Sibiu, era compus din Diviziile 18, 19 şi 21 Infanterie.

Ponderea armelor, în anul 1919, era următoarea: infanteria – 61% din efectivul armatei române, artileria – 18%, cavaleria – 9%, aeronautica – 0,2%, alte arme tehnice – 2,8%, serviciile – 9%.[19]

Regimentul de infanterie a rămas unitatea de bază a infanteriei, unitate în care se realiza procesul instructiv–educativ, într-o concepție unitară, atât pentru formarea luptătorilor individuali, cât, mai ales, pentru formarea spiritului de corp şi dragoste pentru armă. Regimentul avea în compunere 3 batalioane de infanterie (în timp de pace putea avea numai două), o companie de specialități (formată dintr-un pluton de pionieri, un pluton de tunuri de însoțire şi un pluton de transmisiuni), trenul de luptă şi trenul regimentar.

La data de 1 aprilie 1921, pe baza Decretului nr. 897, s-a executat demobilizarea generală a armatei.

Potrivit Ordinului Marelui Stat Major, Secţia 1-a, nr. 10.500, din 12 decembrie 1921, la data de 15 decembrie 1921 s-a realizat dislocarea marilor unităţi şi a tuturor unităţilor de infanterie din compunerea celor 7 corpuri de armată şi a Comandamentului Militar al Basarabiei.[20]

În anul 1923 s-au adus unele îmbunătăţiri organizării armatei în timp de pace. Astfel, s-a desfiinţat eşalonul brigadă, regimentele de infanterie şi artilerie subordonându-se direct comandamentului de divizie. Concomitent, s-au desfiinţat regimentele dubluri ale celor de bază (în aceste condiţii s-au desfiinţat şi Regimentul 53/65 Iaşi-Vaslui şi Regimentul 52 Bârlad).

Cele 7 corpuri de armată aveau în compunere câte 3 divizii de infanterie (în total 21), având 3 regimente de infanterie sau vânători, un regiment de artilerie, un regiment de obuziere şi subunităţi de alte arme.[21]

În anul 1924, pe baza Decretului nr. 1243, din 20 aprilie, teritoriul ţării a fost împărţit în 7 regiuni militare, corespunzătoare celor 7 corpuri de armată, regiuni în care se realiza recrutarea şi se asigura mobilizarea unităţilor şi formaţiunilor din subordine. Fiecare regiune era împărţită în cercuri teritoriale.[22]

Tot în anul 1924 a fost elaborată Legea de organizare a armatei nr. 2.064, document de mare importanţă pentru armată, care stabilea că serviciul militar este obligatoriu pentru toţi cetăţenii români, iar recrutarea se face pe întreg teritoriul ţării.[23] Prin efectul legii, s-a reînfiinţat brigada de infanterie din cadrul diviziei, brigadă care lua în subordine cele 3 regimente de infanterie sau vânători (trupe de infanterie). Deasemenea, în vederea sprijinirii infanteriei şi cavaleriei, s-a reînfiinţat brigada de artilerie cu cele două regimente de artilerie (obuziere). Armamentul din dotarea infanteriei, artileriei şi cavaleriei a fost perfecţionat şi au apărut mijloace noi de foc ale infanteriei: aruncătorul de mine de 60 mm, aruncătorul de mine de 81,4 mm şi, mai târziu, aruncătorul de mine de 120 mm.

Încă din anul 1925, la compania de puşcaşi s-a introdus o secţie de mitraliere (compusă din două piese), arondată celor patru plutoane de puşcaşi.

În anul 1927, în compunerea regimentului de infanterie s-a introdus compania de armament de însoţire, formată din trei secţii: o secţie de tunuri de 53 mm sau 37 mm, o secţie de mortiere de 75 mm şi o secţie de tunuri de 76,2 mm. Tot acum a fost reorganizată compania de comandă, care se compunea din: pluton de transmisiuni, pluton de cercetaşi călări şi pluton de pionieri.

Ţinându-se seamă de perfecţionarea continuă a armamentului precum şi de modificările din anul 1932 aduse legii de organizare a armatei nr. 2064, în anii 1939 şi 1940 s-au produs mari schimbări în organizarea infanteriei, artileriei, cavaleriei şi a celorlalte genuri de arme.[24] Acestă perioadă a condus la sporirea mijloacelor de foc de artilerie din compunerea unităţilor şi marilor unităţi de infanterie.

În anul 1940, aruncătoarele de 60 mm au intrat în organica batalioanelor de infanterie, pentru ca în 1941 să fie introduse la compania de puşcaşi. La batalion, compania a 4-a – denumită compania armament greu batalionar (AGB) – avea trei plutoane de mitraliere şi un pluton de aruncătoare de 60 mm.

În cadrul regimentului, compania de cercetare s-a organizat pe 3 plutoane de cercetare, dar după numai un an, unul din plutoane a devenit pluton de cercetaşi călări. S-a înfiinţat compania de armament greu regimentar (CAGR), care avea în compunere: plutonul de aruncătoare de 81,4 mm, plutonul de însoţire şi plutonul anticar, fiecare organizat pe 3 grupe a câte două piese.

Armamentul puşcaşilor de infanterie era reprezentat de puşca austriacă „Mannlicher”, model 1893, puşca franceză „Lebel” şi puşca „Weterly”, de calibru 11mm. S-au menţinut în dotare puştile mitraliere „Hotchkiss” şi cele franceze CSGR (Gladiator) şi au apărut mitraliere „Maxim” româneşti, model 1910, de calibru 6,5 mm, „Maxim” ruseşti, de calibru 7,62 mm, „St. Etienne”, de calibru 8 mm, „Hotchkiss”, model 1914, de calibru 8 mm, „Colt”, de calibru 7,62 mm şi „Schwarzlose”, de calibru 8 mm. Au fost importate puşti, puşti mitralieră şi mitraliere ZB din Cehoslovacia.

Artileria a primit: tunuri „Bofors”, model 1936, calibrul 37mm, tunuri „Schneider”, model 1936, calibrul 47 mm, aruncătoare de mine „Brand”, model 1931, calibrul 81,4 mm, tunuri antitanc de fabricaţie germană de 50/58 mm şi 75/38 mm, tunuri antitanc româneşti de 75/43mm (Reşiţa), aruncătoare româneşti de 120 mm.

Infanteriei i-au fost asigurate aruncătoare de mine „Brand”.

Pregătirea de luptă în unităţile de infanterie, artilerie şi cavalerie s-a asigurat prin: instrucţia individuală a grupei, plutonului, companiei (perioada I-a de instrucţie, cu o durată de 8-10 luni) şi, respectiv, instrucţia batalionului, divizionului, escadronului şi regimentului (perioada a II-a de instrucţie, cu o durată de două luni). Restul timpului era destinat aplicaţiilor şi manevrelor. În cadrul procesului instructiv–educativ se punea mare accent pe disciplină, pregătire fizică, instrucţia tragerilor şi pregătirea tactică (debuşarea la atac, defensiva–apărarea).

Cel de al doilea război mondial, care s-a declanşat la 1 septembrie 1939, a pricinuit mari necazuri popoarelor mici şi mijlocii, precum şi protagoniştilor principali, Germania hitleristă şi Uniunea Sovietică bolşevică, conduse de guverne totalitare. Înţelegerea dintre Hitler şi Stalin, prin realizarea Pactului sovieto–german din 23 august 1939, a deschis calea războiului prin împărţirea Poloniei şi apoi subjugarea altor popoare lipsite de apărare. Rând pe rând au fost ocupate Danemarca, Norvegia, Olanda, Belgia şi Luxemburgul. La 22 iunie 1940 a capitulat şi Franţa. Nici Uniunea Sovietică nu s-a lăsat mai prejos. După ce ocupase în septembrie 1939 partea estică a Poloniei, în virtutea Protocolului adiţional secret al Pactului sovieto–german Ribentropp-Molotov, la sfârşitul lunii noiembrie 1939, Uniunea Sovietică a atacat Finlanda şi, după un război greu, de aproape 4 luni, „a obţinut” istmul Kareliei şi Karelia Orientală. La mijlocul lunii iunie 1940, guvernele Lituaniei, Letoniei şi Estoniei au „acceptat” cererea de a permite trupelor sovietice să intre pe teritoriile lor.

România a devenit ţinta înăspririi acţiunilor de revizuiri teritoriale ale Ungariei şi Bulgariei, sprijinite de Germania şi Italia.

Prima lovitură pentru dezmembrarea României a fost dată de Uniunea Sovietică. După capitularea Franţei, cu asentimentul Germaniei care voia să pedepsească România pentru că a desfăşurat o politică de apropiere de Franţa şi Anglia, Uniunea Sovietică a adresat guvernului român notele ultimative din 26 şi 28 iunie, prin care se cerea evacuarea Basarabiei şi a părţii de nord a Bucovinei. Ocuparea teritoriilor româneşti era pregătită printr-o acţiune militară de anvergură, comparabilă cu operaţiile ofensive strategice desfăşurate de armatele germane în ţările nordice.

Ocuparea prin forţă de către Uniunea Sovietică a Basarabiei, a Bucovinei de Nord şi a ţinutului Herţa a însemnat pierderea a peste 50.000 km^2 din teritoriul României, cu o populaţie de peste 3.700.000 de locuitori.[25]

Germania a făcut presiuni pentru acceptarea de către România a pretenţiilor teritoriale ale Ungariei şi Bulgariei, subliniindu-se că, în caz contrar „*rezultatul ar putea fi chiar distrugerea statului român*”. Astfel, prin Dictatul de la Viena, din 30 august 1940, s-a impus României să „cedeze” Ungariei horthyste nordul Transilvaniei. În aceste condiţii România a pierdut 43.492 km^2, cu o populaţie de peste 2.600.000 de locuitori, în majoritate

români. Apoi, prin Tratatul de la Craiova, din 7 septembrie 1940, Bulgaria a obținut anexarea județelor Durostor și Caliacra, din sudul Dobrogei (Cadrilaterul), cu o suprafață de 7.000 km^2 și cu o populație de peste 400.000 locuitori.

Vara răstignirii neamului românesc – pierderea a peste 100.000 km^2 (1/3 din suprafața țării), cu aproape 7.000.000 de locuitori, (din cele aproape 20.000.000 cât avea țara) – a fost urmată de toamna pătimirii sub ocupație străină.

Rapturile teritoriale din anul 1940 au avut consecințe deosebit de negative asupra capacității operativ-strategice a armatei române și a potențialului militar național. Potențialul demografic și economic pentru apărare fiind grav diminuate, disponibilul de mobilizare s-a redus de la 3.400.000 la 2.200.000 oameni. S-au înregistrat însemnate pierderi de armament, tehnică de luptă, clădiri, instalații, fortificații, terenuri de instrucție, materii prime, ceea ce a diminuat sistemul logistic al armatei. S-au pierdut parțial sau în totalitate obstacole naturale care reprezentau puternice aliniamente de apărare: Nistrul, Munții Apuseni, Carpații Orientali.

Agresiunea sovietică din anul 1940 a constituit „actul de naștere" al orientării României către puterile Axei. Războiul Germaniei împotriva Uniunii Sovietice era o posibilitate mică pentru România de a-și reface unitatea statală. Ca atare, dispoziția „*Ostași, vă ordon: treceți Prutul!*", adresată oștirii române la 22 iunie 1941, a fost cât se poate de firească, un act legitimat de drepturile istorice. În acea zi, trecerea armatei române la eliberarea Basarabiei, a nordului Bucovinei și a ținutului Herța a înlăturat efectele Pactului Ribentropp-Molotov și a creat, în perspectivă, condițiile pentru anularea ulterioară a Dictatului de la Viena, pentru redobândirea părții de nord a Transilvaniei.

Armata română a trecut linia de demarcație, fără o declarație explicită în acest sens, întrucât se afla în stare de război cu Uniunea Sovietică de la data de 28 iunie 1940, ora 3^{00}, când trupele bolșevice au trecut la cotropirea Basarabiei, nordulului Bucovinei și a ținutului Herța.

Trupele române și germane au anulat în fapt Pactul Ribbentrop –Molotov, după cinci săptămâni de lupte susținute între 22 iunie și 26 iulie 1941. În acele zile memorabile s-a afirmat din nou vitejia și eroismul ostașilor români. S-a încheiat astfel o etapă importantă a războiului nostru în Est, dar luptele armatei române erau abia la început.[26]

Primele acțiuni ofensive de mai mare amploare în acest război de reîntregire a hotarelor țării au avut loc pe frontul Armatei a 3-a române din Bucovina, unde, la 2 iulie, Diviza a 7-a Infanterie și detașamente din Brigada 1-a Mixtă Munte au declanșat atacurile spre Noua Suliță și, respectiv, Storojineț. În aceeași zi s-au executat acțiuni ofensive și în sectoarele Diviziilor a 6-a, a 8-a și a 14-a Infanterie române (aflate în compunerea Armatei a 11-a germane) și Diviziei a 15-a Infanterie (din subordinea Armatei a 4-a române, care a forțat Prutul la Costuleni).

În ziua de 3 iunie au început ofensiva Brigăzile 1-a și a 4-a Mixte Munte către Cernăuți, precum și Brigada a 2-a Mixtă Munte la flancul drept al Diviziei a 7-a Infanterie. În aceeași zi s-au generalizat atacurile pe frontul Armatei a 11-a germane, pe două direcții: spre Moghilev, cu Corpurile 11 german și 4 Armată român (în compunerea cărora se aflau Corpul de Cavalerie român cu Brigăzile a 5-a și a 6-a Cavalerie, precum și Diviziile a 6-a, a 8-a Infanterie și 1-a Blindată române) și către Bălți, cu Corpurile 30 și 54 germane, având în compunere Diviziile a 5-a, a 13-a și a 14-a Infanterie române.

La 4 iulie a început forțarea Prutului – în zona de acțiune a Armatei a 4-a române – cu Corpul 3 Armată și Divizia a 15-a Infanterie, la est de Huși și cu Corpul 5 Armată și Divizia 1-a Gardă la est de Fălciu.

În ziua de 5 iulie a fost eliberat oraşul Cernăuţi, printr-o manevră dublu învăluitoare a Brigăzilor 1-a şi a 4-a Mixte Munte. Primele unităţi care au intrat în oraş au fost Batalionul 3 Vânători de Munte, comandat de locotenent–colonelul Gheorghe Dimitriu, şi Batalionul 23 Vânători de Munte, comandat de locotenent–colonelul Ioan Mihail.[27]

La data de 7 iulie Divizia a 14-a Infanterie română şi Divizia 170 Infanterie germană au eliberat oraşul Bălţi. În aceeaşi zi, Brigăzile 2 şi 4 Mixte Munte au ajuns la vest de Hotin, iar Divizia 1-a Blindată română şi elementele înaintate ale Corpului 11 german s-au postat în faţa oraşului Moghilev. Se realiza astfel eliberarea completă a părţii de nord a Bucovinei şi a Ţinutului Herţa.[28]

Localitatea Hotin a fost eliberată la data de 8 iulie (de către Brigada a 2-a Mixtă Munte), Soroca la 10 iulie (de Divizia a 13-a Infanterie Ploieşti), Orheiul la 15 iulie (de Divizia a 5-a Infanterie Buzău şi Divizia 50 Infanterie germană). Toate aceste localităţi erau vechile cetăţi de apărare, de la Nistru, ale lui Ştefan cel Mare.[29]

Chişinăul, capitala Basarabiei, a fost eliberat, la 16 iulie, de către Divizia 1-a Blindată română şi Divizia 72 Infanterie germană.[30]

Fluviul Nistru a fost forţat de Armata a 3-a română între Liaseviţi şi Kozlov şi de Armata a 11-a germană în sectorul aflat la sud–est de Moghilev şi nord de Dubăsari. Aceste forţe au realizat şi străpungerea liniei fortificate „Stalin", începând de la data de 17 iulie.[31] La 21 iulie Armata a 3-a română a trecut la urmărirea trupelor sovietice pe direcţia Moghilev – Voznesensk (spre Bug).[32]

Corpul 11 Armată român (din compunerea Armatei a 4-a române) a forţat Prutul la Oancea şi a eliberat oraşul Cahul, la 20 iulie.[33]

La 21 iulie, Divizia 10 Infanterie Brăila, în cooperare cu Grupul 52 Cercetare şi subunităţi de infanterie marină au forţat Dunărea la Izmail, au creat un cap de pod la nord de fluviu şi au eliberat Chilia, altă cetate voievodală din sudul Basarabiei. În aceeaşi zi a fost eliberat oraşul Tighina, de către Divizia a 15-a Infanterie (care purta tradiţiile glorioase de luptă de la Oituz şi Mărăşeşti), iar la 26 iulie, Divizia 1-a Grăniceri a intrat în Cetatea Albă.[34]

O contribuţie deosebit de mare la eliberarea Basarabiei şi Bucovinei şi–au adus-o aviatorii români, aviaţia distrugând 191 avioane inamice, din care 83 în lupte aeriene şi 108 la sol. Acestora li se adaugă cele 51 de avioane doborâte de artileria antiaeriană.[35]

Marina militară a desfăşurat acţiuni pentru apărarea litoralului maritim şi asigurarea libertăţii de navigaţie pe Dunăre şi în deltă. În ziua de 26 iunie distrugătoarele „Regina Maria" şi „Mărăşti", împreună cu bateria de coastă Tirpitz (dotată cu tunuri calibru 280 mm), au scufundat crucişătorul sovietic „Moscova" şi au avariat grav crucişătorul „Harkov".[36]

În comunicatul din 25 iulie al Marelui Cartier General al frontului româno–german se arăta: „*Lupta pentru dezrobirea brazdei de pământ româneşti din răsărit s-a terminat. Din Carpaţi până la mare suntem din nou stăpâni pe hotarele străbune*."[37]

Eliberarea Basarabiei, părţii de nord a Bucovinei şi a ţinutului Herţa s-a făcut cu preţul unui greu tribut de sânge şi a unor eforturi materiale însemnate. Ele au fost necesare fiindcă poporul român a trebuit să-şi redobândească teritoriile strămoşeşti, nu numai pe temeiul drepturilor istoriei, ci şi cu arma în mână.

Armata română a pierdut în cele 35 de zile de lupte 24.396 ostaşi (5.011 morţi, 14.898 răniţi, 4.487 dispăruţi). Media zilnică a pierderilor – 697 ostaşi – a fost mai mare decât cea din campaniile ulterioare din est (540 în fiecare din cele 1.159 zile) şi din vest (648 în fiecare din cele 262 zile) luate separat, precum şi pe durata întregului război (559

militari zilnic, în cele 1.421 de zile de război). Pierderile din cadrul efectivelor de ofiţeri au fost de circa 4%, faţă de 3% din totalul lor (est, vest, pe ansamblul războiului), datorită caracterului aproape continuu al acţiunilor ofensive şi a experienţei de război reduse a unităţilor militare române, dublate de o înzestrare precară cu tehnică de luptă.[38]

Documentele vremii şi evocările veteranilor de război elogiază faptele de eroism ale ostaşilor români, care şi-au îndeplinit misiunile în slujba patriei până la sacrificiul suprem. Umbrele eroilor noştri din acest război colindă plaiurile fermecate ale ţării. Unii eroi nu mai au lăcaşuri de odihnă veşnică, multe dintre ele fiind de multă vreme profanate de necredincioşi.[39]

Din mulţimea eroilor care şi-au dat viaţa în luptele desfăşurate se cuvine a aminti numele unor proeminenţi comandanţi căzuţi la datorie în primele zile ale războiului:

- colonelul Gheorghe Gr. Niculescu – comandantul Regimentului 12 Dorobanţi „Cantemir" Bârlad (din Divizia 21 Infanterie);
- colonelul Felix Cosciuschi – comandantul Regimentului 63 Artilerie (Divizia 35 Infanterie);
- locotenent–colonelul Gheorghe Iliescu – comandantul Regimentului 6 Dorobanţi „Mihai Viteazul" Bucureşti (Divizia 1-a Gardă);
- colonelul Richard Rottenburg – comandantul Grupului 9 Vânători de Munte (Brigada a 4-a Mixtă Munte).[40]

După eliberarea Basarabiei şi a nordului Bucovinei, armata română a participat la Operaţiunea Odessa, ca urmare a deciziei mareşalului Ion Antonescu (care fusese avansat în grad la data de 22 august 1941).

„*Continuarea operaţiilor militare de către armata română dincolo de Nistru a fost consecinţa deciziei mareşalului Ion Antonescu, determinată de factorii militari şi politici. Percepţia interesului naţional, corelată cu aceşti factori, l-a făcut pe conducătorul statului român să considere că eliminarea puterii sovietice şi colaborarea indefectibilă cu Reichul pentru a-l face pe Hitler să anuleze Dictatul de la Viena, slujeau obiectivele de bază ale politicii: refacerea României Mari în condiţii de independenţă şi securitate*".[41]

Din lucrările de specialitate şi din mărturiile veteranilor de război, rezultă că prezenţa trupelor române dincolo de Nistru era justificată mai ales din considerente de ordin militar. Forţele inamice trebuiau împinse cât mai departe spre răsărit pentru asigurarea securităţii terestre, aeriene şi navale a României. Aflându-se în cadrul unei coaliţii militare, armata română era obligată să continue lupta în cadrul acesteia până la înfrângerea definitivă a duşmanului.[42]

Armata a 4-a română, subordonată nemijlocit Marelui Cartier General român – comandată de generalul de corp de armată Nicolae Ciupercă până la 9 septembrie 1941, iar apoi de generalul de corp de armată Iosif Iacobici – a trecut la ofensivă spre Odessa. Operaţia a fost concepută şi condusă exclusiv de comandamentele române. La ea au participat, treptat, 6 comandamente de corp de armată (cu 22 mari unităţi şi alte unităţi de diferite arme), aeronautica şi marina militară, cu un efectiv total de peste 340.000 de militari.[43]

Ofensiva s-a declanşat la 8 august 1941, cu o lovitură frontală pe direcţia Razdelnaia – Karpova, şi cu alta de întoarcere pe la nord–est a apărării inamice, pe direcţia Katargi – Bol. Bujalâk.[44]

La data de 18 august 1941 au început atacurile pentru străpungerea primei poziţii de apărare, cu două corpuri de armată (8 mari unităţi) la vest de Limanul Hadgibei şi cu un corp de armată (4 mari unităţi) pe la est de acesta, atacuri care au durat până la 24 august.

În ziua de 28 august armata a reluat ofensiva, în general pe aceleaşi direcţii, scopul acesteia fiind străpungerea poziţiei a doua de apărare. Luptele au fost de o înverşunare extremă şi au durat, cu unele întreruperi, până la 24 septembrie când, în special datorită lipsei muniţiei, pierderilor de vieţi omeneşti şi tehnicii de luptă precum şi oboselii oamenilor, ofensiva a fost oprită.[45]

În noaptea de 21 spre 22 septembrie, sovieticii au debarcat trupe de desant maritim şi aerian la est de Odessa (la Grigoriopol şi Cebanka), silind trupele Corpului 5 Armată român să se retragă spre nord circa 10 km.[46]

Asaltul final asupra Odessei a început la 12 octombrie 1941. Dându–şi seama că orice continuare a rezistenţe era inutilă, comandamentul sovietic a hotărât să-şi retragă forţele din capul de pod Odessa. Ca urmare, la 16 octombrie, după circa 70 de zile de încleştări pe viaţă şi pe moarte, trupele române au ocupat importantul obiectiv strategic de la Marea Neagră, oraşul–port Odessa.[47]

Armata a 3-a română – comandată de generalul de corp de armată Petre Dumitrescu, subordonată temporar comandamentului Armatei a 11-a germane şi având în compunere Corpul de Munte (cu 3 brigăzi de vânători de munte) şi Corpul de Cavalerie (cu 3 brigăzi de cavalerie) – a reuşit ruperea aliniamentului fortificat „Stalin", spre Nistru, în zona Moghilev, în perioada 17-19 iulie 1941.[48]

Începând cu data de 21 iulie, Armata a 3-a română a continuat ofensiva spre Bug pe o adâncime de circa 400 km, ajungând la Voznesensk la 12 august şi, apoi, reluînd ofensiva către fluviul Nipru (încă circa 180 km), a atins oraşul Berislav la 1 septembrie.[49]

În perioada 1-15 septembrie 1941, aflându–se în dispozitiv defensiv pe Nipru (la nord de Berislav), trupele au respins mai multe contraatacuri sovietice, asigurând flancul stâng al Armatei a 11-a germane.[50]

Marile unităţi şi unităţile Armatei a 3-a române şi-au adus o importantă contribuţie în bătălia de la nord de Marea de Azov. Trecând Niprul cu începere de la 15 septmbrie, Corpul de Munte a înaintat spre stepa Nogai, ajungând, după şapte zile, la sud de Beloziorka. Între 23 şi 25 septembrie, brigăzile de vânători de munte au înlocuit marile unităţi germane destinate a se deplasa în Crimeea. În aceeaşi perioadă, Corpul de Cavalerie a fost introdus în dispozitiv la flancul sudic al frontului, între două divizii germane.[51]

Trupele Armatei a 3-a române, împreună cu cele germane, au dat lupte grele pentru respingerea contraloviturii forţelor sovietice excutată la nord de Melitopol, între 25 septembrie şi 3 octombrie.[52]

Forţele româno–germane au trecut din nou la ofensivă, la data de 4 octombrie. Sovieticii au fost încercuiţi şi nimiciţi, până la 11 octombrie, de către Grupul Blindat „Kleist".

De la mijlocul lunii octombrie 1941, trupele Armatei a 3-a române au trecut în apărare, pe litoralul Mării de Azov şi litoralul Mării Negre. Mare parte din acestea au participat la luptele din Crimeea.

Ofensiva din Crimeea a fost reluată de Armata a 11-a germană, comandată de generalul Erich von Mannstein, la 19 octombrie, cu Corpurile 30 şi 54 Armată. După 10 zile de lupte crâncene, trupele armatei germane au străpuns poziţiile inamice din istmuri şi au dezvoltat ofensiva spre Sevastopol şi Kerci, introducându-se în operaţie şi Corpul 40 Armată german. La aceste acţiuni au participat Corpul de Munte (comandat de generalul Gheorghe Avramescu, constituit din Brigada 1-a Munte şi Brigada 8 Cavalerie), precum şi Detaşamentul „Colonel Radu Korne" (compus din două regimente de cavalerie purtate). Brigada 1-a Munte a atacat pentru deschiderea istmului Salkovo, iar Brigada a 8-a

Cavalerie pe cel de la Genicesk (ambele mari unități fiind subordonate Corpului 30 Armată german). Continuând operația spre sud, Brigada 1-a Munte a ajuns, la 4 noiembrie, la litoralul Mării Negre (la Alusta şi Sudak), in timp ce Brigada a 8-a Cavalerie a pătruns în peninsula Kerci, trecând în apărare pe litoral, la 10 noiembrie 1941. În acelaşi timp, Detaşamentul „Colonel Radu Korne” a acționat prin istmul Perekop, la flancul drept al Corpului 54 german, ajungând, la 31 octombrie, la sud-vest de Sinferopol.[53]

Sovieticii au executat o puternică contralovitură, la 26 decembrie, concomitent cu debarcarea unor trupe de desant maritim, iar la 29 decembrie, la Feodosia şi ulterior la Eupatoria. Intervenția hotărâtă a trupelor germane şi române a avut ca rezultat oprirea înaintării trupelor sovietice şi stabilizarea frontului pe un aliniament aflat la 100–120 km de extremitatea estică a peninsulei Kerci. Aducându-se Diviziile a 10-a şi a 18-a Infanterie române şi două divizii germane, la 15 ianuarie 1942 s-a trecut la contraofensivă. Dar ofensiva finală – la care a participat şi Corpul 7 Armată român, compus din Diviziile a 10-a şi a 19-a Infanterie, a 8-a Cavalerie şi Detaşamentul „Colonel Radu Korne” – s-a declanşat la 8 mai 1942 şi s-a încheiat la 16 mai, prin lichidarea trupelor sovietice din peninsula Kerci.[54]

În scopul cuceririi celei mai importante baze navale sovietice din Marea Neagră, Sevastopol, s-au dat mai multe asalturi. Primul a fost declanşat la 21 noiembrie 1941 de către Corpurile 54 şi 30 Armată germane, la asalt participând şi Detaşamentul „Colonel Radu Korne” şi Brigada 1-a Munte. Al doilea asalt a început la 17 decembrie 1941 şi a fost întrerupt din cauza debarcării forțelor sovietice în peninsula Kerci. Asaltul final a fost declanşat la 7 iunie 1942, cu participarea Corpului de Munte, care avea în compunere Diviziile 1-a şi a 4-a Munte române (de la 15 martie 1942, brigăzile de cavalerie şi vânători de munte s-au transformat în divizii) şi Divizia a 18-a Infanterie română. După lupte înverşunate duse pentru străpungerea sistemului fortificat al oraşului, Sevastopolul a căzut, la 4 iulie 1942.[55]

La începutul anului 1942, trupele germane de la sud de Harkov duceau lupte grele cu forțele sovietice care rupseseră frontul la Izium, pe Doneț. În aceste condiții, la sfârşitul lunii ianuarie 1942 au fost trimise în sprijinul marilor unități germane, Diviziile 1-a şi a 2-a Infanterie române, aflate între Bug şi Nipru, precum şi Detaşamentul de Schiori „Colonel Rotta”, constituit din trupe ale Diviziei a 3-a Munte. Aceste unități au participat la grelele acțiuni militare din cursul lunilor februarie şi martie 1942.[56]

Pentru eliminarea intrândului forțelor sovietice de la sud de Harkov, comandamentul german a conceput executarea unor ample operațiuni ofensive la începutul lunii mai. În vederea acestor acțiuni au fost deplasate în zonă Diviziile 4 şi 20 Infanterie române, precum şi Comandamentul Corpului 6 Armată, comandat de generalul Corneliu Dragalina.

Trupele sovietice au declanşat, la 12 mai 1942, o puternică contralovitură către Dnepropetrovsk şi Krasnograd. După ce pătrunsese circa 50 km spre vest, contralovitura sovietică a fost stăvilită. La 17 mai, forțele germane au trecut la ofensivă. Acționând în cadrul grupului „von Korzfleisch”, Corpul 6 Armată român a înaintat spre Lozovaia, pe care a ocupat-o către sfârşitul lunii mai. A trecut apoi la urmărire spre Krasnopavlovsk, până la 31 mai 1942, contribuind la înfrîngerea grupării sovietice în această zonă. La 22 iunie corpul a forțat Donețul şi apoi a acționat ofensiv către fluviul Don.[57]

La aceste succese ale trupelor terestre române, importante contribuții au avut aviația, artileria antiaeriană, marina militară, unitățile şi formațiunile militare de servicii, tehnice şi medicale.

Acțiunile de luptă desfăşurate de trupele române în perioada iulie 1941–iulie 1942 s-au soldat cu mari pierderi umane şi pagube materiale. Astfel, față de efectivele angajate în luptă, pierderile – morți, răniți şi dispăruți – au fost de circa 26% în bătălia de la nord de Marea Azov, de 24% în acțiunile din Crimeea şi de 22% în bătălia de la Harkov. Trebuie evidențiat că cele mai mari pierderi, raportate la durata luptelor, s-au înregistrat în bătălia pentru Odessa – aproape 1.300 de luptători pe zi, similare cu efectivele a peste două batalioane de infanterie. În cele 70 de zile de lupte, armata română a pierdut circa 90.000 de ostaşi – morți, răniți şi dispăruți – dintre care aproape 3.500 de ofițeri, 1.400 de subofițeri şi 85.000 oameni trupă. De asemenea, s-a pierdut o mare cantitate de armament şi tehnică de luptă, care a putut fi înlocuită, în parte, cu stocul din depozite şi cea rezultată din fabricație.[58]

În vara anului 1942, prezența armatei române în adâncimea spațiulul sovietic a fost determinată de exigențele războiului de coaliție alături de trupele germane, care contribuiseră la refacerea integrității teritoriale la granița estică a României. Conducătorul statului român, mareşalul Ion Antonescu, a sperat că va putea reface integritatea țării şi la granița de vest, reîncorporând şi teritoriul ocupat de Ungaria horthystă.

Ostaşii români se aflau atunci în ținuturile Donului şi ale Caucazului, pentru a înfrânge, împreună cu aliații lor conjucturali, pe foştii agresori. Oştirea română, aflată în cadrul unei coaliții militare, s-a văzut obligată să lupte până la înfrângerea definitivă a duşmanului, oriunde s-ar fi aflat acesta. Astfel se consolida recuperarea teritoriilor româneşti de la hotarul răsăritean şi se creau premize pentru eliberarea celor de la granița vestică.[59]

Înaltul Comandament German al Trupelor de Uscat (OKH) a stabilit ca Stalingradul şi câmpurile petrolifere din Caucaz să fie cucerite, simultan, de Grupul de armate „B” (Stalingradul) şi Grupul de armate „A” (Caucazul). Cele două obiective de importanță strategică erau plasate pe direcții divergente. Prin dezvoltarea ofensivei se antrena dispersarea forțelor şi se creea unui spațiu de circa 500–600 km între cele două grupări. Majoritatea comentatorilor politici şi militari apreciază că prevederile directivei OKH au constituit o gravă eroare strategică, eroare dublată de subestimarea de către comandamentele germane a posibilităților umane şi materiale ale Uniunii Sovietice, precum şi de ignorarea influențelor hotărâtoare ale masivelor ajutoare primite de la aliații occidentali.[60]

Germania avea nevoie de resurse materiale importante pentru pentru susținerea războiului, îndeosebi de petrol şi produse cerealiere, pentru ca Wehrmacht–ul să poată menține inițiativa strategică. Iată de ce cucerirea zonelor bogate în resurse petroliere de la Maikop, Groznâi, şi Baku, precum şi a bogatului bazin al Donului, constituia un obiectiv atractiv şi necesar pentru continuarea operațiilor militare. Acest obiectiv deschidea, în perspectivă, posibilitatea unei joncțiuni cu forțele lui Rommel din Africa de Nord şi, mai departe, realizarea „mărețului” plan de invazie continentală a Asiei. Visurile aberante îl împiedicau pe Hitler să vadă disproporția imensă dintre scopuri şi mijloace, cu toate că diluarea forțelor germane pe mai multe teatre de operații, precum şi uriaşele pierderi suferite, puteau constitui argumente evidente pentru o analiză mai realistă a situației.[61]

În aceste împrejurări, Germania s-a adresat aliaților săi cerându-le să-şi sporească contribuția militară la eforturile de război. Speculând cu abilitate diferendul româno–maghiar cu privire la Transilvania, Berlinul obținuse o anumită creştere a efectivelor Armatei a 2-a ungare, aflată deja pe front la nord de Harkov.

Mareşalul Ion Antonescu, judecând condițiile nou create, a apreciat că nu avea altă soluție decât să vină în întâmpinarea cererilor germane. Militar cu trăsături de caracter

şlefuite, el a recunoscut că răspunderea în faţa istoriei îi revenea în totalitate. Permanent, mareşalul Ion Antonescu avea în atenţie idealul refacerii hotarului de vest al ţării, problemă pe care a pus-o mereu în discuţie la întrevederile sale cu Hitler. Germania i-a promis mareşalului că va ajuta armata română cu armament şi tehnică modernă de luptă, în momentul intrării ei în dispozitivul operativ de pe front, promisiune rămasă însă neonorată din cauza marilor probleme cu care se confrunta.[62]

Conform hotărârii luate, în luna iunie 1942, 11 divizii române au început deplasarea din ţară spre front. Ele urmau să fie subordonate Armatei a 3-a române, pentru a înlocui unele trupe germane şi italiene de la Cotul Donului. Alte mari unităţi urmau să fie dirijate către stepa Kalmukă, ele urmând a intra în subordinele comandamentului Armatei a 4-a române. La acestea se adăugau marile unităţi române existente în Crimeea şi Caucaz, subordonate unor armate germane.

Forţele române se compuneau din: două comandamente de armată (ale Armatei a 3-a şi Armatei a 4-a), 8 comandamente de corp de armată, 26 de divizii (dintre care 15 divizii de infanterie, 4 divizii de munte, 6 divizii de cavalerie şi o divizie de blindate) şi alte unităţi independente de diferite arme. La acestea de adăugau forţele aeronauticii şi ale marinei militare.[63]

În ajunul bătăliei de la Stalingrad, forţele terestre române erau grupate astfel:

- în Cotul Donului: în subordinea Comandamentului Armatei a 3-a existau 4 comandamente de corp de armată (1,2,3,4) cu 11 divizii, din care 8 divizii de infanterie (5,6,7,9,11,13,14,15), două divizii de cavalerie (1,7) şi o divizie de blindate (Divizia 1-a);[64]
- în stepa Kalmukă: în subodinea Comandamentului Armatei a 4-a (de la 21 noiembrie 1942) erau două comandamente de corp de armată (6,7) cu 7 divizii, din care 5 divizii de infanterie (1,2,4,18,20) şi două divizii de cavalerie (5,8);[65]
- în peninsula Taman şi în Caucaz: Comandamentul Corpului de Cavalerie cu două divizii de cavalerie (6,9) şi Divizia a 2-a Munte;[66]
- în Crimeea: Comandamentul Corpului de Munte cu 3 divizii de munte (1,3,4) şi două divizii de infanterie (10,19).[67]

Cuantumul forţelor române participante la campania anului 1942 îndreptăţeşte remarca potrivit căreia România a fost a doua putere militară în cadrul coaliţiei condusă de Germania.

Contraofensiva sovietică a fost declanşată la Cotul Donului, la 19 noiembrie, şi în stepa Kalmukă, la 20 noiembrie. Blindatele Frontului de Sud-Vest şi ale Frontului Stalingrad au făcut joncţiunea, în zona localităţilor Kalaci şi Sovietski, încercuind trupele Armatei a 6-a germane, în ziua de 23 noiembrie. În această încercuire au fost prinse şi trupele române aparţinând de Armata a 3-a şi Armata a 4-a. Prima victimă a fost Gruparea „General Lascăr", constituită din 5 divizii române.

Timp de două luni şi jumătate, trupele din încercuire au dus lupte grele printre ruinele Stalingradului, fiind atacate fără pauze – din toate părţile – de forţele sovietice, net superioare, mai ales numeric. În cele din urmă, rămăşiţele trupelor române, după o rezistenţă eroică, au capitulat, împreună cu resturile Armatei a 6-a germane, la 2 februarie 1943. Armata germană a pierdut circa 300.000 de luptători, iar în rândurile armatei române s-au înregistrat peste 100.000 de morţi şi prizonieri.[68]

Tragedia trupelor germano–române a fost agravată de ordinul aberant al lui Hitler de a rezista fără gând de retragere. Este de remarcat faptul că diviziile române au fost

introduse în apărare pe aliniamente dezavantajoase, pe fronturi prea mari față de posibilitățile reale.

Bătălia de la Moscova (decembrie 1941-aprilie 1942) a însemnat falimentul „războiului fulger" şi spulberarea mitului invincibilității armatei germane, iar bătălia de la Stalingrad a avut urmări decisive pentru desfăşurarea ulterioară a operațiior pe frontul sovieto–german şi în ansamblul celui de–al doilea război mondial. Consecințele bătăliei de la Stalingrad, coroborate cu succesul forțelor aliate de pe alte fronturi (bătălia aero–navală de la Midway, din 4-6 iunie 1942, bătălia terestră de la El Alamein, din toamna aceluiaşi an şi debarcarea aliată în nordul Africii) au marcat pierderea inițiativei strategice de către Wehrmacht-ul hitlerist şi schimbarea definitivă a cursului războiului în Europa.[69]

După victoria de la Stalingrad, Armata Roşie s-a aflat într-o neîntreruptă ofensivă, deținând o zdrobitoare superioritate asupra adversarului. Forțele germane, române, italiene şi ungare, cu rândurile mult rărite, au început să se retragă. Marile unități ale Armatei a 3-a române au dus la început lupte de apărare pe Râul Cir, până la 26 decembrie 1942, iar apoi pe Doneț. Trupele Armatei a 4-a române au încercat, fără succes însă, să opună rezitență pe aliniamentul Aksai. O parte dintre ele au participat la contralovitura Armatei a 4-a Tancuri germane pe direcția Kotelnicovo – Stalingrad, în scopul despresurării forțelor încercuite, după care s-au retras între Bug şi Nistru şi apoi în țară.

Începând cu primăvara anului 1943, forțele Wehrmacht-ului erau deja sleite. Încrederea în invincibilitatea armatei germane era iremediabil zdruncinată. Obligată să lupte pe mai multe fronturi ea nu mai avea moralul şi vigoarea învingătorului. În schimb, forța armatei sovietice, sporită substanțial cu ajutoarele anglo–americane, creştea continuu. Ca urmare, tăvălugul armatei roşii se rostogolea mereu către vest – în Caucaz, în Kuban, în Crimeea, în sudul Ucrainei – apropiindu-se tot mai mult de frontiera estică a României. Nici pe alte fronturi situația armatei germane nu era mai bună. Eşecul bătăliei de la Kursk–Orel, din lunile iulie–august 1943, a năruit ultima speranță a Înaltului Comandament german de a smulge din nou inițiativa strategică şi a redresa situația pe Frontul de Est. În plus, debarcarea în Sicilia a trupelor aliate, la 10 iulie 1943, creasе al doilea front în Europa, căruia Wehrmacht-ul trebuia să-i destineze noi forțe şi mijloace.[70]

O suflare de gheață bătea din nou dinspre răsărit pentru noi românii. Îngrijorarea pusese stăpânire pe întreaga țară. Dangătele clopotelor se revărsau din turlele bisericilor, vestind primejdia şi trezind fiorul spaimei în inimile oamenilor. Ştirea înfrângerii trupelor germane în bătălia de la Uman, din luna martie 1944, s-a răspândit ca un fulger. Drumul invaziei teritoriului românesc de către trupele sovietice era deschis.

În dimineața zilei de 18 martie, blindatele Frontului 1 ucrainian comandat de generalul Konev, au trecut Nistrul în sectorul Moghilev –Jampol, intrând în Basarabia.

Astfel, după ce aproape trei ani de zile soarele dreptății strălucise pe cerul Moldovei lui Ştefan cel Mare, veneau din nou nopțile întunecoase ale stăpânirii străine. Clipa nefastă a istoriei hotărâse ca bravul popor român să îndure noi privațiuni, să-şi vadă amenințată însăşi ființa națională.[71]

Cu un ultim efort, la mijlocul lunii aprilie 1944, înaintarea trupelor sovietice a fost oprită pe linia: Târgu Neamț – sud Paşcani – Târgu Frumos – nord Iaşi – Corneşti – nord Chişinău – Dubăsari şi apoi pe cursul inferior al Nistrului. Timp de circa cinci luni de zile, Armatele a 3-a şi a 4-a române, precum şi Armatele a 6-a şi a 8-a germane s-au aflat în apărare, constituind o pavăză fragilă în calea invaziei.[72]

Poporul român s-a înscris în săptămâna patimilor, începând din ziua de 20 august 1944, prin declanşarea ofensivei sovietice intrată în istorie sub denumirea de Operația Ofensivă Strategică Iaşi–Chişinău. Copleşite de superioritatea inamicului, trupele române

şi germane s-au retras pe aliniamente succesive, suferind grele pierderi. Speranţa în organizarea unei noi rezistenţe pe Carpaţi şi în poarta Focşanilor, pe linia fortificată Focşani – Nămoloasa – Brăila, se năruia cu fiecare zi.

După trei zile, la 23 august 1944, Proclamaţia regală vestea trecerea României de partea Naţiunilor Unite. Armata a urmat chemarea ţării, încetând ostilităţile faţă de trupele sovietice, şi a întors armele împotriva Wehrmacht-ului, fără nici o defecţiune, dând dovadă de o înaltă disciplină şi un înalt patriotism. Un nou capitol se deschidea în istoria României şi a oştirii sale.[73]

În concluzie, bătălia de la Stalingrad (1942) şi bătălia Moldovei (1944), constituie repere spaţiale şi temporale, care definesc dimensiunea unei tragedii de mari proporţii pentru poporul român. Aceste bătălii delimitează adâncimea unui spaţiu de circa 2.000 km, cu durata de doi ani de zile, în care armata română a dus acţiuni de luptă neîntrerupte, pe ploaie şi pe ninsoare, pe ger şi pe arşiţă, în condiţii permanent dezavantajoase. Timp de aproape 50 de ani, poporul român a fost obligat să zăvorască în memorie numele fiilor săi căzuţi în luptă în această perioadă, sau a celor care au fost luaţi prizonieri.[74]

Ostaşii români, de la soldat la general, din toate armele, au luptat vitejeşte, în aceste bătălii, îndeplinindu-şi întocmai misiunile primite. N-au izbândit întotdeauna, au fost deseori copleşiţi de superioritatea adversarului, dar şi-au făcut datoria cu demnitate, până la sacrificiul suprem. Nici o învinuire nu li se poate aduce pentru că nu au reuşit să stăvilească în final valul atacatorilor, să păstreze poziţiile ocupate în condiţiile superiorităţii numerice a inamicului, să împiedice luarea multora dintre ei în captivitate, fiindcă ei au luptat cu abnegaţie şi onestitate, până la limita posibilităţilor umane. Aceste afirmaţii pot fi susţinute cu mărturii elocvente.

Mareşalul Ion Antonescu arăta, după dezastrul de la Stalingrad: „*Când patru generali comandanţi de divizie luptă alături de ultimul soldat şi se sacrifică nedând un pas înapoi şi fiind fără muniţie şi fără hrană, Armata din care au făcut parte iese din această titanică luptă cu fruntea nepătată*”.[75]

În Proclamaţia dată cu prilejul Anului Nou 1944, Antonescu spunea: „*Armatei care şi-a făcut datoria, ostaşilor care au căzut pentru onoare, libertatea şi pământurile patriei, urmaşilor lor vrednici, le închin cel dintâi gând de recunoştinţă în această noapte sfântă, care deschide un drum destinului românesc*”.[76]

Generalul Platon Chirnoagă, din Statul Major al Armatei a 3-a române spunea: „*În această bătălie atât comandamentele române cât şi trupa şi-au făcut pe deplin datoria în bătălia Cotul Donului*”.[77]

Aprecieri corecte cu privire la actele de eroism ale ostaşilor români au făcut şi unii comandanţi ai Wehrmacht-ului. Astfel, feldmareşalul Erich von Mannstein arăta: „*Românii au constituit aliaţii noştri cei mai buni şi – în cadrul posibilităţilor lor – ei s-au bătut vitejeşte în numeroase locuri*”.[78]

După război, generalul Hans Speidel, ajuns comandant al forţelor terestre NATO în Europa Centrală – răspunzând la întrebarea cunoscutului ziarist american, Cyrus Salzberger: „Care au fost cele mai bune trupe ale Axei în afară de germani? Finlandezii, croaţii, ungurii?” – a spus: „*Nici unul dintre aceştia. Românii, da. Daţi-le şefi buni şi nu veţi găsi trupe mai bune*”.[79]

La final se impune un scurt bilanţ al participării oştirii române la războiul din est, reamintind în primul rând toate genurile de arme şi categoriile de forţe armate, dar şi sacrificiile făcute în numele idealului de reîntregire a pământului străbun.

Între 22 iunie 1941 şi 23 august 1944 s-au aflat în lupte: două armate române (3 şi 4) cu 10 corpuri de armată (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11 armată, de infanterie, de munte şi de cavalerie), 35 de divizii (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 24, 35 infanterie, 1 gardă, 1 grăniceri, 1 blindată, 1, 2, 3, 4 munte, 1, 5, 6, 7, 8, 9 cavalerie, 1 şi 3 pază), două brigăzi fortificate (1 şi 2), 4 comandamente de munte (101, 102, 103 şi 104) şi un comandament de infanterie (110). Acestora li s-au adăugat forţele Aeronauticii şi Marinei Militare. Potrivit datelor Marelui Stat Major, în operaţii a fost angajat un efectiv mediu de 911.193 militari (27.480 ofiţeri, 21.824 subofiţeri şi 861.889 gradaţi şi soldaţi).[80]

Pierderile faţă de efectivul angajat în luptă au oscilat între 10% şi 50% (circa 23% în bătălia de la Odessa, 10% la nord de Marea de Azov, 24% în Crimeea, 22% la sud de Harkov, 17% în Caucaz, 50% în Cotul Donului şi Stepa Kalmukă). Pe ansamblul campaniei din Est armata română a pierdut 624.740 militari (71.585 morţi, 243.622 răniţi şi 309.533 dispăruţi) din care: Armata de Uscat - 620.014 oameni, Aeronautica - 2.977 oameni, Marina Militară - 1.749 oameni. Pierderile materiale au fost de asemenea imense: 365.218 bucăţi armament de infanterie (arme, pistoale mitralieră, mitraliere), 616 piese de artilerie şi aruncătoare, 276 tunuri antiaeriene, 172 care de luptă, 2.445 autocamioane etc. Acestora li se adaugă pierderea aviaţiei, marinei şi altor arme.[81]

În încheiere un cuvânt de cinstire eroilor români care s-au jertfit pe tărâmuri strămoşeşti sau străine. Să le aprindem în sufletele noastre candela neuitării şi a recunoştinţei care să le vegheze somnul de veci!

NOTE

1. *Istoria militară a poporului român*, volumul 4, Editura Militară, Bucureşti, 1987, pag. 413–414.
2. Idem, pag. 414–415.
3. *Monitorul*, *Jurnal Oficial al României*, nr. 142, din 1/13.07.1866, pag. 637–638; *Monitorul Oastei*, an XI, nr. 21, din 22.06.1868, pag. 257–271; *Monitorul Oastei,* nr. 14, din 1872, pag. 265–275; *Monitorul Oastei*, nr. 14, din 01.06.1874, pag. 597–608.
4. General de corp de armată Ion Şuţa; *Infanteria română*, volumul 1, Editura Militară, Bucureşti, 1977, pag. 194.
5. Idem, pag. 195.
6. Idem, pag. 208.
7. Idem, pag. 230.
8. Idem, pag. 231.
9. *Monitorul Oficial*, nr. 59, din 11.06.1882, pag. 1458–1461.
10. *Monitorul Oastei,* nr. 28, din 13.07.1891, pag. 913–914.
11. *Istoria militară a poporului român*, volumul 5, Editura Militară, Bucureşti, 1988, pag. 276.
12. Idem, pag. 283.
13. *Monitorul Oficial*, nr. 107, din 14/27.08.1917, pag. 5401.
14. *România în anii primului război mondial*, volumul 1, pag. 223.
15. Colonel Cristian Vasilescu; maior Coman Simion; *Tratat despre organizarea armatei*, Ediţia a III-a, Sibiu, 1921, pag. 77.
16. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Direcţia 1 Infanterie, Inventar S/19842, din 07.04.1976, poziţia 20, dosar F.N. 1919–1920, pag. 737, 743.
17. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 333, dosar 65, fila 16.
18. *Monitorul Oastei*, nr. 23, din 10.04.1924, partea oficială.

19. *Monitorul Oficial*, nr. 134, din 24.06.1924, filele 6368-6972.
20. *Monitorul Oastei*, nr. 102, din 04.05.1932, pag. 2982–2988.
21. *Veteranii pe drumul onoarei şi jertfei (1941-1945). Spre cetăţile de pe Nistru*, Bucureşti, Editura Vasile Cârlova, 1996, pag. 12.
22. Idem, pag. 564.
23. Idem, pag. 565.
24. Idem, pag. 567.
25. Idem, pag. 568.
26. Florin Constantiniu; Ilie Schipor; *Trecerea Nistrului*, 1941, Editura Albatros, Bucureşti, 1995, pag. 129.
27. *De la Nistru la Marea de Azov*, Bucureşti, Editura Vasile Cârlova, 1997, pag. 568.
28. Idem, pag. 569.
29. Idem, pag. 569 şi 570.
30. Idem, pag. 574.
31. *Veteranii pe drumul onoarei şi jertfei (1941–1945). De la Stalingrad la bătălia Moldovei, august 1942–august 1944*, Bucureşti, Editura Vasile Cârlova, 1996, pag. 4.
32. Idem, pag. 6.
33. Idem, pag. 7.
34. Idem, pag. 8.
35. Adrian Pandea ş.a.; *Românii la Stalingrad*, Editura Militară, Bucureşti, 1992, pag. 359.
36. General maior Mircea Agapie; căpitan de rangul I dr. Jipa Rotaru; *Ion Antonescu*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, Bucureşti, 1993, pag. 192.
37. Adrian Pandea ş.a.; *Românii la Stalingrad*, Editura Militară, Bucureşti, 1992, pag. 63.
38. Idem, pag. 64.
39. Prof. dr. Florin Constantiniu; *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1997, pag. 408.
40. *Veteranii pe drumul onoarei şi jertfei (1941–1945). De la Stalingrad la bătălia Moldovei, august 1942–august 1944*, Bucureşti, Editura Vasile Cârlova, 1996, pag. 668.
41. *Armata română în al doilea război mondial*, Bucureşti, 1995, pag. 99–101.

II

REGIMENTUL AL VII-LEA „RACOVA” NR. 25 (REGIMENTUL 25 INFANTERIE „GENERAL CONSTANTIN PREZAN”) VASLUI

Unitatea moşteneşte tradiţiile glorioase de luptă ale Regimentului 13 Dorobanţi Vaslui–Iaşi, făurite în Războiul de Independenţă din 1877-1878.

Regimentul 13 Dorobanţi Vaslui–Iaşi a luat fiinţă în ianuarie 1877 prin transformarea Regimentului 7 Dorobanţi Iaşi. Batalionul 1 îşi recruta oamenii din judeţul Iaşi, iar Batalionul 2 din judeţul Vaslui.

Înainte de desfăşurarea bătăliei a 3-a de la Plevna, colonelul Alexandru Angelescu, comandantul Diviziei a 4-a Infanterie română, a hotărât să cucerească redanul din faţa redutei Griviţa 1, redan care stingherea înaintarea trupelor române în situaţia trecerii la ofensivă. După pregătirea de artilerie din seara zilei de 26 august, în zorii zilei de 27 august 1877 s-a dat atacul infanteriei, printre atacatori - alături de Regimentul 5 Linie şi Batalionul 2 Vânători – aflându-se, la loc de frunte, Regimentul 13 Dorobanţi, comandat de locotenent-colonelul Ioan Petrovici. Dispozitivul de luptă adoptat de comandantul unităţii a fost repartizat pe două eşaloane:

- în eşalonul 1 – Batalionul 1 şi o companie din Batalionul 2, comandate de maiorul Dimitrie Leca;
- în eşalonul 2 – celelalte două companii din Batalionul 2, comandate de maiorul Dimitrie Macri, companii care erau desfăşurate la flancuri şi în spatele primului eşalon.

În spatele Regimentului 13 Dorobanţi se aflau Batalionul 2 Vânători Prahova şi Regimentul 5 Linie Bacău.

Acţiunea din după-amiaza zilei de 27 august 1877 – care a avut ca rezultat cucerirea redanului din faţa redutei Griviţa 1 – a fost plină de dramatice episoade de eroism. Trupa a înaintat cu vigoare şi bărbăţie, având în frunte ofiţeri neînfricaţi, care şi-au condus cu pricepere subunităţile în vâltoarea atacului. Căpitanul Vasile Eremia, comandantul Companiei a 4-a, din Regimentul 13, a fost primul care a pătruns în redan şi s-a angajat în lupte la baionetă. Căpitanii Ion Botez şi Grigore Andronescu, precum şi locotenentul Vasile Dimitriu şi-au îmbărbătat ostaşii clipă de clipă. Legându-şi numele de această măreaţă faptă de arme a oştirii române, legendarul sergent Constantin Ţurcanu, din Batalionul 2 al Regimentului 13 Dorobanţi Vaslui-Iaşi, a devenit nemuritorul ,,Peneş Curcanul”, cântat fiind de Vasile Alecsandri în celebra sa poezie.

Rememorând comportarea unităţilor române în această zi, doctorul Gheorghe Sabin, martor ocular al vitejiei dorobanţilor, infanteriştilor şi vânătorilor, scria că „*avântul trupelor noastre în această zi a fost aşa de mare; sodaţii s-au luptat cu atâta bărbăţie şi curaj, mergeau cu nepăsare în faţa morţii, încât au provocat admiraţia tuturor acelora care i-au văzut*”.[1]

În ziua de 4 septembrie 1877, Regimentul 13 Dorobanţi Vaslui-Iaşi a executat o misiune de recunoaştere prin luptă, pentru a determina tăria redutei Griviţa 2.[2]

Regimentul a participat la un nou atac asupra redutei Griviţa 2, în ziua de 7 septembrie, şi apoi la atacul Plevnei. În lunile decembrie 1877 şi ianuarie 1878, unitatea a participat la asaltul redutelor şi cetăţii Vidin.

După război, până în anul 1880, Regimentul 13 Dorobanţi Vaslui-Iaşi şi-a continuat instrucţia cu ostaşii încorporaţi în Batalionul 1 Iaşi şi Batalionul 2 Vaslui.

Regimentul de Dorobanți nr. 25 Vaslui a luat ființă la data de 5 aprilie 1880, în conformitate cu Înaltul Decret nr. 1163, din fostul Batalion 2 al Regimentului 13 Dorobanți Vaslui–Iaşi.[3]

La început, regimentul a avut următoarea organizare:[4]

- Statul major la Vaslui;
- Batalionul 1 la Vaslui, cu Companiile 1-a şi a 2-a la Vaslui şi Companiile a 3-a şi a 4-a la Codăeşti;
- Batalionul 2 la Vaslui, cu Companiile a 5-a şi a 6-a la Negreşti şi Companiile a 7-a şi a 8-a la Pungeşti.

În baza învățămintelor desprinse din participarea armatei române la Războiul de Independență, dar şi a nevoilor stringente de apărare a țării, conform Înaltului Decret nr. 930, din 21 martie 1889[5], Regimentul de Dorobanți nr. 25 Vaslui s-a contopit cu Regimentul 7 Linie Iaşi, luând denumirea de Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui, cu următoarea organizare:

- Batalionul 1 la Vaslui, cu Companiile 1-a şi a 2-a la Vaslui şi Companiile 3 şi 4 la Codăeşti;
- Batalionul 2 la Huşi, cu Companiile a 5-a şi a 8-a la Huşi, Compania a 6-a la Răducăneni şi Compania a 7-a la Drânceni.

Efectivele regimentului s-au pregătit pentru îndeplinirea misiunilor prin instrucție zilnică, marşuri şi aplicații de luptă în garnizoanele Vaslui şi Huşi.

Referindu-se la semnificația mobilizării armatei la 20 iunie-30 iulie 1913, marele istoric George I. Brătianu, sublinia peste ani că sensul adânc al mobilizării din 1913 „*nu se lămureşte pentru cei câțiva kilometri pătrați ai Cadrilaterului, ci mai ales prin faptul că era, după atâta trecere de vreme, prima manifestare a forței armatei româneşti care, după cum trecuse Dunărea, putea într-o zi să treacă şi Carpații*".[6]

În timpul celui de al doilea război balcanic, Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui a făcut parte din Brigada a 13-a Infanterie a Corpului 4 Armată, acționând în sectorul Corabia şi, apoi, în Bulgaria, spre Ghighen, Lukoviț, Etropole şi Plovdiv.[7]

Perioada de neutralitate a României, august 1914–august 1916, a constituit pentru Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui un motiv temeinic de instruire intensivă prin recrutarea la termen a contingentelor 1914, 1915 şi 1916, precum şi chemarea rezerviştilor din contingentele 1908, 1909, 1910, 1911, 1912.

În această perioadă, nuclee ale unității au participat la funeraliile regelui Carol I (decedat la 27 septembrie 1914) şi ale reginei Elisabeta (decedată la 18 februarie 1914), precum şi la proclamarea Majestății Sale Regele Ferdinand I. La comanda unității a fost numit locotenent-colonelul Vasile Piperescu, ajutat de maiorul Nicolae Fărcăşanu.

Activitatea de instruire a efectivelor regimentului s-a desfăşurat în garnizoanele Vaslui (Batalioanele 1şi 2) şi Huşi (Batalionul 3), iar de la 29 august 1915 la Târgu-Ocna, în zona viitoarelor acțiuni de luptă (bătălia de la Oituz din 1916).

Prin Ordinul nr. 2858, din 28 august 1915, al Corpului 4 Armată, s-au constituit două centre militare:

- Centrul de Rezistență „Mânăstirea Caşin", sub comanda locotenent-colonelului Gheorghe Ionescu, la care Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui a participat cu efectivele Batalionului 2, în cooperare cu Bateria 1-a din Regimentul 17 Artilerie;
- Centrul de Rezistență „Herăstrău", comandat de locotenent–colonelul Vasile Piperescu, din care făceau parte: Batalioanele 1 şi 3 şi Compania de Mitraliere din

Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25, în cooperare cu Divizionul nr. 2 din Regimentul 12 Artilerie.

Ambele centre făceau parte din Grupul „Oituz”, cu reşedinţa în Grozeşti, grup subordonat Brigăzii a 15-a Infanterie, comandată de colonelul Gheorghe Boureanu,.

Grupul „Oituz” împreună cu Grupul „Slănic” au făcut parte din Detaşamentul Trotuş, cu reşedinţa la Târgu–Ocna, detaşament comandat de generalul Ioan Raşcu.

În lunile septembrie-decembrie 1915 şi ianuarie-februarie 1916, efectivele regimentului – 3.200 oameni – au realizat, în paralel cu instrucţia, unele lucrări de fortificaţii – bordee, şanţuri de comunicaţii, adăposturi, reţele de sârmă ghimpată – pe dealurile: Arşiţa, Herăstrău, Ungureanu, Ploştina, Albert, Runcului, Matuşca, Sarosul.[7]

Perioada martie 1916–august 1916 a constituit pentru efectivele regimentului un bun prilej de aprofundare a instruirii, prin marşuri şi aplicaţii militare realizate în zona viitoarelor acţiuni de luptă, în care se vor acoperi de glorie, în momentul declanşării acţiunilor militare. În timpul iernii, bravii ostaşi s-au luptat cu febra tifoidă şi au biruit-o.

În această perioadă de pregătire şi instruire, efectivele regimentului au fost inspectate de generalii Constantin Prezan (comandantul Armatei de Nord), Ion Pătraşcu (comandantul Diviziei a 8-a Infanterie), Constantin Coandă (comandantul Corpului 4 Armată). Aceştia au făcut aprecieri competente şi extrem de realiste cu privire la desfăşurarea pregătirii de luptă şi a asigurării materiale şi morale. [7]

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 2786, din august 1916, în ziua de 14 august, la ora 24^{00} s-a declarat mobilizarea generală a armatei române.

Cu acel prilej, Majestatea Sa Regele Ferdinand I s-a adresat oştirii şi întregului popor, cu următorul apel:[7]

„OSTAŞI,

V-am chemat ca să purtaţi steagurile noastre peste hotare, unde fraţii noştri vă aşteaptă cu nerăbdare şi inima plină de nădejde.

Umbrele marilor voievozi Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazu ale căror rămăşiţe zac în pământurile ce veţi desrobi, vă îndeamnă la biruinţă, ca vrednici urmaşi ai oştenilor care au învins la Războieni, la Călugăreni şi la Plevna, Rahova, Vidin.

Veţi lupta alături de marile naţiuni cu care ne-am unit; o luptă aprigă vă aşteaptă. Cu bărbăţie şi credinţă să-i îndrumăm pe ostaşi să învingă greutăţile şi cu ajutorul lui Dumnezeu izbânda va fi a noastră. Arătaţi-vă deci demni de gloria străbună! De-a lungul veacurilor un neam întreg vă va binecuvânta şi vă va slăvi!”

Ordinului Majestăţii Sale Regele Ferdinand I i-au urmat ordinele comandanţilor Diviziei a 8-a Infanterie şi Brigăzii a 15-a Infanterie, cărora li se subordona Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui. Grupul „Oituz” a trecut la atac prin surprindere, la ora 21^{00} a zilei de 14 august 1916, acţionând pe trei coloane. Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui a făcut parte din coloanele din centru şi din dreapta. Până în zorii zilei de 15 august, unitatea a dat lupte grele la Poiana Sărată şi la Oituz, reuşind să captureze 300 oameni şi armamentul lor.

La data de 17 august 1916 efectivele regimentului au acţionat cu curaj şi bărbăţie înaintând până la Breţcu. Până la 20 august au fost realizate fortificaţii la Breţcu şi la Mihăileni.

În ziua de 25 august, Brigada 15 Infanterie – din care făcea parte şi Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui – a atacat Miercurea Ciuc, a forţat Oltul şi a atacat inamicul, frontal şi prin învăluire, reuşind ca în ziua de 29 august să ajungă pe aliniamentul Miercurea Ciuc – Mihaly.

Luna septembrie 1916 a găsit efectivele regimentului implicate în desfăşurarea unor lupte foarte grele, împotriva unui inamic superior numeric, bine amplasat în lucrări genistice. Au avut loc confruntări sângeroase pe direcţia: Pojan – Băile Tuşnad – Sânmartin – Sâncrăieni – Odorhei – Băile Homorod – Sovata.

Ca urmare a complicării situaţiei militare în Dobrogea şi în sudul ţării, Marele Stat Major a ordonat unităţilor militare româneşti care luptau în Transilvania să se retragă pe aliniamentul Carpaţilor. În acest mod au fost disponibilizate o parte din forţe care au fost trimise pe frontul din sud cu scopul de a stăvili atacurile dezlănţuite de trupele invadatoare germane, bulgare şi turce.

În situaţia grea creată de invadatori, în ziua de 29 septembrie 1916 Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui s-a deplasat din dispozitivul de luptă la Bicaz, iar la data de 30 septembrie, la Piatra Neamţ, oraş în care şi-a refăcut efectivele şi mijloacele de luptă.

De la 20 octombrie, unitatea s-a deplasat la Târgul Ocna, pe calea ferată. Ajunsă în zonă, a ocupat dispozitiv de luptă în apărare, începând de la 30 octombrie, pe aliniamentul: Dealul Ploştina – Muncel – Stăncica – Herăstrău – Matiuşca.

La data de 30 octombrie 1916, Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui a intrat în subordinea Diviziei a 15-a Infanterie (supranumită „Divizia de fier"), comandată de generalul Eremia Grigorescu, cel care a lansat deviza: *„Pe aici nu se trece!"*

Până la sfârşitul lunii noiembrie 1916, efectivele Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui au luptat cu dârzenie şi eroism pe Plaiul Pălămida, Plaiul Măgurica, Plaiul Runcului, Coama Manoilă, contribuind la oprirea ofensivei inamicului pe Valea Trotuşului. Elogiind eroismul lor, reputatul istoric militar Constantin Kiriţescu arăta în lucrarea „Istoria războiului pentru întregirea României (1916–1919), volumul 1, la pagina 42: „*Soldaţii regimentelor moldoveneşti care au apărat Oituzul au vărsat şiroaie de sânge. În special ieşenii din regimentele 13 şi 53 şi vasluienii din regimentele 25 şi 65 infanterie. Tradiţia lui Peneş Curcanul se cuvenea să fie cinstită*".

În ziua de 30 decembrie 1916, la comanda regimentului a fost numit colonelul Eugen Linde. În aceeaşi zi s-a încheiat armistiţiul dintre Puterile Centrale şi Rusia, armistiţiu la care a consimţit şi România.

Dispozitivul de luptă al regimentului s-a modificat treptat, în funcţie de sitaţia de pe front, astfel încât, în luna decembrie 1916, efectivele sale au ocupat aliniamentul: Bogdăneşti – Plaiul Măgurica – Caşin. La data de 30 decembrie 1916, efectivele regimentului se aflau pe aliniamentul: Fetişoarele – Dealul Şerbeşti – Varniţa – Stânci – Caşin.

Prin Înaltul Ordin de Zi nr. 26, din 31 decembrie 1916, drapelul de luptă al Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a 3-a, pentru bravura deosebită, dârzenia şi înaltul spirit de sacrificiu dovedite în lupte, timp de trei luni, în bătălia de la Oituz.[7] De asemenea, au fost decoraţi şi unii ofiţeri şi ostaşi remarcaţi în acţiunile de luptă desfăşurate.

Până la data de 16 martie 1917, unitatea a fost păstrată pe linia frontului, unde a îndeplinit importante misiuni de pază şi supraveghere, fiind apoi dislocată, pentru refacere, mai întâi la Păltinata şi ulterior la Răcăciuni.

După refacerea fizică şi morală, precum şi completarea materialelor de luptă, la data de 23 aprilie 1917, unitatea a fost readusă pe front, în sectorul Fetişoara, la vest de Panciu.

În primăvara anului 1917 au fost pregătite condiţiile politice şi militare pentru reînceperea ofensivei armatei române, ofensivă care s-a declanşat, în vara anului 1917, prin operaţiunile militare de la Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz.

Cu Ordinul nr. 3070, din 26 iunie 1917, al comandantului Diviziei a 8-a Infanterie, în subordinea căruia revenise Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui, s-a trecut la pregătirea minuțioasă pentru reluarea luptelor.

În sectorul Armatei a 2-a, comandată de generalul Alexandru Averescu, din care făcea parte şi regimentul vasluian, marea ofensivă a început la data de 9 iulie 1917.

Cele mai crâncene lupte, pe viață şi pe moarte, au avut loc în zilele de 12–19 iulie 1917, când unitatea a pierdut 10 ofițeri şi 170 de ostaşi.

În perioada august-decembrie, efectivele regimentului au fost menținute pe front. Ostaşii au executat misiuni de observare şi supraveghere neîntreruptă a mişcărilor inamicului.

La data de 22 noiembrie 1917, Marele Cartier General al armatei ruse a cerut armistițiu Puterilor Centrale.

Conform ordinului generalului Pătraşcu, comandantului Diviziei a 8-a Infanterie, la sfârşitul lunii decembrie 1917, Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui a fost dislocat – la Piatra Neamț – pentru refacere, odihnă şi completarea mijloacelor de luptă şi a instruirii efectivelor, şi, cu începere de la data de 1 februarie 1918, a fost trimis pe aliniamentul de apărare al frontului din Moldova, zona Oituz.

Ca urmare a intensificării acțiunilor de luptă ale trupelor ucrainiene la Nistru şi a dezordinii provocate de bolşevici, conform Ordinului nr. 6141 al Diviziei 8 Infanterie, din 9 martie 1918, Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui a fost trimis cu trenul în Basarabia, în zona Vasilika – Bumbăta – Şipoteni, pe itinerariul: Valea Seacă, Bacău, Iaşi, Ungheni, Vasilika.[8]

Creându-se condiții optime pentru reluarea ofensivei împotriva Puterilor Centrale, armata română a fost remobilizată.

În luna octombrie 1918, Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui, comandat de colonelul Nicolae Fărcăşanu, a menținut sub arme contingentele anilor 1912–1915. La 6 şi 8 noiembrie 1918, unitatea s-a deplasat în Bucovina, cu Batalioanele 1, 2 şi 3, punându-se la dispoziția Diviziei 8 Infanterie, comandată de generalul Iacob Zadic.[9]

De la data de 10 decembrie, efectivele regimentului au efectuat paza liniei de demarcație–armistițiu în județele Văscăuți, Vişnița şi Coțman, asigurând liniştea populației din zonă. Sub comanda colonelului Gheorghe Diamandi, în perioada ianuarie-aprilie 1919 a fost adunat armament de la populația civilă din zona păzită.

Conform Ordinului 21 din 23 mai 1919 al Comandamentului Român, regimentul, împreună cu celelalte unități militare româneşti, a participat la dejucarea planului bolşevicilor din Ucraina şi Ungaria, care doreau să facă joncțiunea în Pocuția, conform înțelegerii secrete dintre Lenin şi Bella Kun.[10]

La data de 26 mai 1919, unitatea a participat la ocuparea Colomeei, pe care o stăpâneau trupele ucrainiene. Aici, ostaşii regimentului au executat misiuni de menținere a ordinii interioare, dejucând provocările ucrainienilor.

În ziua de 20 august, Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui a predat Pocuția trupelor poloneze (Pocuția Orientală, până la granița cu Bucovina).[11]

După îndeplinirea misiunii la granița cu Polonia, regimentul s-a deplasat la Cernăuți, în ziua de 28 august.[12]

În ziua de 7 noiembrie 1919, unitatea a dejucat revolta ostaşilor ucrainieni din Regimentul 113 Bucovina.

De la data de 1 ianuarie şi până la 30 aprilie 1920, efectivele Regimentului al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui au participat la instrucție, menținerea ordinii în oraşul Cernăuți

şi au desfăşurat munci agricole în localităţile rurale din jurul Cernăuţiului, iar la data de 17 mai, au asigurat primirea, cu mare fast, a familiei regale.

În lunile iunie şi iulie, unitatea s-a instruit în localitatea Coţman şi a vegheat la asigurarea ordinii interioare din localitate şi împrejurimi.

La data de 7 august 1920, regimentul a înăbuşit revolta bolşevicilor din Cuciurul Mic şi a împiedicat înaintarea trupelor ucrainiene care doreau să pătrundă în Bucovina.[13]

Conform Ordinului de Operaţii nr. 40, din 11 octombrie 1920, unitatea s-a deplasat la Hotin, cu Batalioanele 1 şi 2 şi la Noua Suliţă, cu Batalionul 3, pentru asigurarea pazei graniţei de est.[13]

În luna noiembrie 1920, efectivele unităţii au respins atacurile trupelor ucrainiene, care forţau graniţa de est.[14]

În perioada ianuarie-martie 1921, efectivele Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui au acoperit graniţa de est pe aliniamentul: Briceni – Româncăuţi – Secuieni – Voloşcova – Korman.

La data de 1 aprilie armata română a trecut pe picior de pace şi s-au luat măsurile necesare pentru readucerea unităţilor militare în garnizoanele de reşedinţă.

Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui a fost deplasat, cu partea activă, în cazarma de la Vaslui, în luna august 1922.

Participarea unităţii la războiul de întregire a neamului românesc s-a soldat cu pierderea a 5.550 ostaşi, morţi şi dispăruţi. Întregul efectiv a dovedit, prin faptele de vitejie săvârşite pe câmpurile de bătălie, că a meritat omagii de la patrie.

În semn de recunoştinţă pentru faptele de eroism săvârşite de ostaşii regimentului vasluian, precum şi pentru cinstirea memoriei mareşalului Constantin Prezan, care-şi odihneşte somnul de veci la Schinetea, judeţul Vaslui, în anul 1925 s-a adăugat în titulatura regimentului, numele bravului mareşal.

Deasemenea, în anul 1931, drapelul Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25 „General Constantin Prezan" Vaslui a fost decorat cu Ordinele „Mihai Viteazul" şi „Virtutea Militară".[15]

În perioada interbelică regimentul a fost supus unor perfecţionări organizatorice, în conformitate cu ordinele eşaloanelor superioare. De asemenea şi-a îmbunătăţit dotarea cu mijloace de luptă, precum şi instrucţia, atât în garnizoana Vaslui, cât şi în zonele viitoarelor acţiuni de luptă.

De la data de 26 septembrie 1939, regimentul s-a organizat pe două părţi - activă şi sedentară - având următoarea compunere:

- partea activă: Comandament, Statul Major, Compania Comandă, Trenul de Luptă Regimentar, Compania Armament Greu Regimentar, Batalioanele 1, 2 şi 3 Puşcaşi, Batalionul 15 Mitraliere;
- partea sedentară: Comandament, Birou Mobilizare, Compania Depozit, Batalionul Instrucţie şi Marş, Compania Armament Greu Batalionar, Compania 5 Recruţi.[16]

Începând din 1925 şi până în 1939, la comanda regimentului au activat coloneii Dumitru Constantinescu, Ioan Minescu, Nicolae Haşiganu şi din septembrie 1939 colonelul Vasile Dumitrescu.

Conform Ordinului Marelui Stat Major, după 19 martie 1940, armata română a fost mobilizată, ca urmare a pericolului revanşard dezlănţuit de puterile fasciste.

Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 „General Constantin Prezan" Vaslui a mobilizat partea activă şi s-a pregătit intens pentru îndeplinirea unor eventuale misiuni.[17] Pregătirea pentru luptă a efectivelor s-a desfăşurat prin instrucţie în cazarmă, marşuri şi

aplicații de luptă, atât în împrejurimile oraşului Vaslui, cât şi în zonele viitoarelor acțiuni de luptă de pe teritoriul Basarabiei.

Ca urmare a pierderilor suferite de Regimentul 3 Vânători, la sfârşitul lunii iunie şi începutul lunii iulie 1940, pe timpul retragerii de la Cetatea Albă, partea activă şi partea sedentară ale acestui regiment s-au contopit cu Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan" Vaslui.[18]

După retragerea din Basarabia – în luna iulie 1940 – regimentul şi-a intensificat instrucția, atât în garnizoană, cât şi zona de graniță.

Noaptea de 21 spre 22 iunie 1941, s-a aşternut pe nesimțite peste plaiurile legendare ale Moldovei, fără a părea să vestească ceva deosebit. Desfăşurarea de forțe din Moldova şi Dobrogea, pentru reîntregirea neamului românesc, părea într-o încremenită aşteptare în cea mai scurtă noapte a anului.

La ora 0^{00} au intrat în vigoare prevederile Decretului-lege prin care se mobiliza *„întreaga armată de uscat, aer şi marină*". Toate unitățile române treceau la organizarea şi înzestrarea prevăzută în statele de război.

Către ora 1^{00}, în jurul trenului „Patria", care gonise în ajun ca o fantomă şi se oprise la Piatra Neamț, a sosit o delegație militară germană condusă de generalul Eugen von Schobert, comandantul Armatei 11 germane, spre a se prezenta generalului Ion Antonescu, comandantul abia înființatului Grup de Armate Româno-Germane, grup care avea în compunere Armatele a 3-a şi a 4-a române şi Armata a 11-a germană.

La ora 2^{00}, în vagonul restaurant al trenului oficial, generalul român, ridicând cupa de şampanie, a rostit în fața celor prezenți – generali şi ofițeri superiori români şi germani – o scurtă alocuțiune, prin care îi anunța că *„în această zi a sosit ceasul luptei pentru a şterge pata de dezonoare de pe fruntea țării şi de pe stindardele armatei. Peste puțin în faptul acestei zile, armata țării va primi ordin de a trece Prutul, spre a împlini trupul țării aşa cum a fost de la Basarab*".

Peste numai câteva minute, armata a primit, de la generalul Ion Antonescu, celebra dispoziție: *„Ostaşi, vă ordon: treceți Prutul!*".

La ora 3^{00} liniştea Moldovei a fost sfâşiată de zgomotul metalic al avioanelor care survolau Prutul pentru a executa misiuni de luptă în spațiul Basarabiei străbune, ocupată de armata sovietică, începând cu aceeaşi oră a nopții de 27/28 iunie 1940. La ora 3^{15} văzduhul a fost zguduit de bubuitul artileriei româno-germane, care a deschis focul asupra pozițiilor sovietice de dincolo de Prut. De la ora 3^{30} a început şi răpăiala armamentului de infanterie, care a țesut o pânză de foc continuă în fața pozițiilor inamicului. Infanteriştii, vânătorii de munte şi cavaleriştii au trecut linia de demarcație din nordul Bucovinei, avântându-se către Storojineț, Cernăuți şi Hotin.

În faptul dimineții, lupta dintre trupele româno–germane şi cele sovietice s-a generalizat pe tot frontul. Starea de război între România şi Uniunea Sovietică, care avea să dureze 1.159 zile, era un fapt împlinit. Sorții istoriei au vrut ca reîntregirea granițelor țării să înceapă cu Basarabia şi Bucovina, ca şi în anii 1918–1919.

Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan" Vaslui – care făcea parte din Divizia a 15-a Infanterie, Corpul 3 Armată – şi avea dispozitivul de luptă pe linia Drânceni – Cârța – Valea Cânepii – Albița Pod, a executat misiuni de tatonare şi recunoaştere a pozițiilor inamice. În zilele de 25-30 iunie unitatea a atacat dealurile Calcea şi Gorgan.[19]

După primirea ordinului de ofensivă, în noaptea de 2/3 iulie, regimentul a intensificat atacurile în zona Cotul Morii.

Unitatea a trecut Prutul la data de 5 iulie 1941 şi şi-a intensificat acțiunile de luptă pe direcția localităților Nemțeni şi Lăpuşna.

În ziua de 13 iulie, după lupte dârze, ostaşii regimentului au ajuns în zona localităților Lăpuşna, Bujos, Cătălui.

La data de 16 iulie, unitatea a depăşit platoul Corneştilor, cucerind, împreună cu celelalte forțe ale Diviziei 15 Infanterie, dealurile Prisaca şi Sabaciu şi atingând şoseaua Ialoveni – Chişinău. După eliberarea Chişinăului, la 16 iulie 1941, unitatea a acționat pe direcția Căuşani – Tighina, unde a săvârşit minunate fapte de eroism.

Trecând Nistrul, unitățile militare din Corpul 3 Armată, Divizia 15 Infanterie, au acționat la est de Nistru, în operațiunea militară Odessa, care a cauzat mari pierderi în rândurile ostaşilor români.[19]

Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan" Vaslui, ca şi celelalte unități, neavând sprijin din partea unităților militare de tancuri şi fiind prea puțin ajutat de artilerie, a desfăşurat lupte extrem de dure la: Grigoriopol, Catargi, Cubanca, Bălăceanu, Bujalâc, Blagodatnaia, la 17 km în nordul Odessei, Griduikovka, Krimidovka (unde a ajuns la 5 octombrie 1941).

În luptele din Basarabia, regimentul a fost comandat, cu multă fermitate, de colonelul Vasile Dumitrescu, iar de la 15 iulie 1941, de colonelul Mihail Papadopol. De la 1 august, în luptele din Ucraina, comanda a asigurat-o locotenent-colonelul Abrudan Constantinescu, şi, de la 3 octombrie, colonelul Scarlat Momiceanu.

Conform Ordinului Marelui Cartier General nr. 12.200, din 27 octombrie 1941, unitatea s-a înapoiat la Vaslui, unde a fost primită cu mare bucurie de către localnici. După sosirea în garnizoana de reşedință, militarii concentrați au fost lăsați la vatră şi s-a continuat instrucția contingentelor reținute în regiment.[20]

Cu prilejul sărbătorilor de Crăciun, a Anului Nou şi a sărbătorii Sfântului Vasile au fost comemorați ofițerii, subofițerii şi militarii în termen căzuți în luptele pentru eliberarea Basarabiei (6% din efectiv) şi în operațiunea Odessa (14% din tot efectivul).

La data de 1 aprilie 1942, unitatea a primit efectivele şi materialele de la Regimentul 53 Infanterie Iaşi, dublura sa pe front, care suferise mari pierderi în lupte.

Insuccesele armatei germane pe fronturile de Nord şi Centru şi rezistența dârză a armatei şi a poporului sovietic în apărarea Moscovei l-au determinat pe Hitler să-i ceară ajutorul mareşalului Ion Antonescu, în vederea continuării operațiunilor militare pe teritoriul sovietic.

Mareşalul Antonescu, conştient că inamicul comun n-a fost înfrânt şi dorind din tot sufletul să elibereze Transilvania de Nord, răpită în mod samavolnic prin Dictatul de la Viena din 30 august 1940, a acceptat mobilizarea armatei pentru a participa la operațiunea militară Stalingrad (Cotul Donului).

În acest sens, Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan" Vaslui, mobilizat în luna iulie 1942, a participat, de la sfârşitul lunii august 1942 şi până la sfârşitul lunii ianuarie 1943, la operațiunea Stalingrad şi a suferit foarte mari pierderi (morți, răniți şi dispăruți), îndeosebi cu începere de la data de 19 noiembrie 1942.

De la Stalingrad regimentul s-a înapoiat cu numai un sfert din efectivele de luptători.

Cauzele principale ale înfrângerilor regimentului la Cotul Donului au fost sintetizate de căpitanul Gheorghe Chirvase, comandantul Batalionului 15 Infanterie Uşoară, şi au constat în:

- lipsa armamentului antitanc;

- distrugerea de către tancurile sovietice a tunurilor „Bofors” de 37 mm şi „Brenda” de 47 mm;
- nefinalizarea poziţiilor de luptă ale Diviziei 15 Infanterie;
- insuficienţa reţelelor de sârmă ghimpată şi de mine;
- atacuri directe ale tancurilor sovietice asupra efectivelor regimentului insuficient apărate;
- existenţa liniilor telefonice neîngropate, uşor de distrus de către tancurile sovietice;
- insuficienta instrucţie a vânătorilor de tancuri;
- condiţii foarte grele de climă;
- insuficienta aprovizionare cu alimente, muniţie şi slaba echipare a ostaşilor regimentului.[21]

După înapoierea în garnizoana Vaslui, în luna martie 1943, regimentul a continuat activitatea de completare a efectivelor, şi-a intensificat instrucţia şi apoi, în luna octombrie 1943, a fost dislocat, din nou, în Transnistria, pentru îndeplinirea unor misiuni de pază şi asigurare a ordinii interioare.

Unitatea a participat, în iarna şi primăvara anului 1944, la acţiuni militare dure în Transnistria şi Basarabia, unde a suferit mari pierderi în oameni şi tehnică de luptă.

Ca urmare a ofensivei armatei sovietice, coroborată cu oboseala oamenilor şi lipsa mijloacelor de luptă, regimentul a început să se retragă, la mijlocul lunii august, la vest de Prut, şi a fost dislocat în localităţile Plosca, Piatra, Buzescu şi Adămeşti, din judeţul Teleorman.

După completarea efectivelor şi a mijloacelor de luptă, unitatea a participat, în lunile septembrie şi octombrie, la acţiuni militare pe Dunăre, în Oltenia, unde a dezarmat trupele germane şi a asigurat ordinea interioară în localităţi.

În conformitate cu prevederile Instrucţiunilor Speciale 70.200, din 11 noiembrie 1944, ale Marelui Stat Major şi cu Ordinul 245.105, din 11 noiembrie 1944, al Corpului 4 Armată, Partea Activă şi Partea Sedentară ale regimentului s-au desfiinţat, prin contopirea cu Partea Sedentară a Regimentului 24 Infanterie Tecuci.[22] În acest mod s-a pus capăt activităţii glorioase desfăşurată timp de 64 de ani de către acest brav regiment în slujba patriei.

În baza Ordinului nr. 45.745, din 3 iunie 1949, al Marelui Stat Major, Secţia a 4-a, Regimentul 25 Infanterie s-a înfiinţat la data de 1 iulie 1949, cu ajutorul Regimentului 24 Infanterie Tecuci, şi a fost dislocat în garnizoana Iaşi.[23]

La data de 7 iulie 1949, regimentul a fost mutat la Piatra Neamţ, continuând procesul de perfecţionare a structurilor organizatorice şi a procesului de instrucţie şi educaţie a efectivelor.[24]

La data de 1 ianuarie 1951, regimentul a intrat în subordinea Diviziei 10 Infanterie Iaşi.

În anul 1951, Regimentul 25 Infanterie şi-a schimbat denumirea în Regimentul 128 Infanterie şi apoi a funcţionat, pe structura unei brigăzi mecanizate, în municipiul Piatra Neamţ.

Acest istoric este dedicat tuturor luptătorilor care au făcut parte din Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 (Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan”) Vaslui, precum şi bunicilor mei – Vasile Chiper, Petru Dărescu şi Constantin V. Dărescu – care au luptat la Oituz şi Mărăşti şi au fost decoraţi cu Medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916–1919”, cu baretele Oituz şi Mărăşti, la data de 1 ianuarie 1924.

NOTE

1. *Istoria militară a poporului român*, Editura Militară, Bucureşti, 1987, pag. 698-699.
2. Idem, pag. 726.
3. *Monitorul Oastei,* nr.10, din 15.04.1880, fila 257.
4. *Monitorul Oastei,* supliment nr. 7, din 1880, fila 31.
5. *Monitorul Oastei,* nr. 28, din 13.07.1891, fila 914.
6. Gh. I. Brătianu; *Originile şi formarea unităţii româneşti*, Bucureşti, 1942, pag. 102.
7. Arhivele Militare Române Piteşti, Registrul Istoric nr. 789 al Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25.
8. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 4316, curent 29, filele 534-538.
9. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operaţii nr. 805 al Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25, fila 1.
10. Idem, fila 4.
11. Idem, fila 8.
12. Idem, fila 9.
13. Idem, fila 14.
14. Idem, fila 15.
15. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 4316, curent 3, dosar 12, volumul 1, 1936, fila 366.
16. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 4316, curent 11, dosar 2, volumul 1, 1939, filele 6 şi 62.
17. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 4316, curent 11, dosar 2, volumul 1, 1939, fila 44.
18. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 4316, curent 116, dosar F.N., 1944, fila 264.
19. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 4316, curent 720.
20. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 4316, curent 730.
21. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 4316, curent 739.
22. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 4316, curent 115, dosar F.N., 1944, fila 109.
23. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Divizia 13 Infanterie, curent 90, dosar 21C, 1951, filele 1-19.
24. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Divizia 13 Infanterie, Registrul Istoric nr. 914 al Regimentului 25 Infanterie, fila 2.

III

REGIMENTUL 65 INFANTERIE VASLUI

Regimentul 65 Infanterie Vaslui a fost înfiinţat la 1 aprilie 1914, ca dublură a Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui, din nevoia de a spori numărul unităţilor de infanterie participante la războiul pentru întregirea neamului românesc.[1]

Regimentul îşi are originea în Batalionul de Rezervă „Racova", unitate care a fost înfiinţată în ziua de 15 aprilie 1908, prin efectul Legii de organizare a armatei din 2 aprilie 1908. El înlocuia fostul Batalion de Miliţii al Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25.[1]

La înfiinţare, Regimentul 65 Infanterie Vaslui şi-a primit efectivele de la Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui, precum şi din încorporarea oamenilor de la vetre. Aceştia din urmă proveneau din vărsările făcute din fostul batalion de rezervă, după stabilirea circumscripţiei Cercului de Recrutare „Racova" (înfiinţat prin Ordinul General nr. 35, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 32 din anul 1908).[1]

Sub comanda locotenent-colonelului Gheorghe Popovici, regimentul a fost cartiruit în cazarma Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui. Magaziile au fost adăpostite în Casa Moldovencii, din strada Alexandru Lahovari, nr. 4, Vaslui. Pentru instrucţie au fost aduse contingentele 1903-1906, care au fost pregătite în patru serii cu durata de câte 15 zile, asigurându-se însuşirea exerciţiilor individuale în şcoala plutonului şi a exerciţiilor de luptă şi trageri la şcoala companiei.[2]

În ziua de 23 mai 1914, efectivele regimentului au fost inspectate pe câmpul de instrucţie de către comandantul Comandamentului Teritorial nr. 4, generalul Ioan Pătraşcu. Cu acest prilej au fost făcute recomandări în vederea perfecţionării pregătirii subunităţilor în luptă.

La data de 9 mai 1914, o delegaţie condusă de comandantul Regimentul 65 Infanterie Vaslui a primit, la Bucureşti, din mâinile Majestăţii Sale Regele Carol I, drapelul de luptă, iar pe data de 10 mai, delegaţia unităţii a participat la sărbătoarea casei regale. Delegaţia militară, în frunte cu drapelul de luptă, a fost întâmpinată la Vaslui, duminică, 11 mai, cu un mare entuziasm, de către administraţia oraşului, populaţia civilă şi efectivele Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui şi ale Regimentului 65 Infanterie Vaslui.

Cu acel prilej, comandantul Regimentului 65 Infanterie Vaslui a ţinut o înflăcărată cuvântare, printre altele arătând: „*Priviţi ce mândru se înalţă în faţa voastră drapelul, care nu este numai al nostru; el este şi al ostaşilor din Regimentul 7 „Racova" nr. 25, deoarece sub faldurile lui vor lupta şi ei, când vor intra ca rezervişti în Regimentul 65 Infanterie*."[3]

În încheierea festivităţii, comandantul Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui a spus: „*Priviţi cu atenţie drapelul; sub culorile lui vă veţi aduna la semnalul de alarmă pentru a vă jertfi sângele în scopul apărării patriei, aşa cum au făcut-o strămoşii noştri; cu puterea braţelor lor şi cu nădejdea în Dumnezeu au biruit pe duşmani lăsându-ne moştenire această ţară mare şi frumoasă*."[3]

După aceste cuvântări, regimentele au defilat – cu drapelele lor de luptă – prin faţa mulţimii adunate la festivitate.

Ca urmare a declanşării primului război mondial, regimentul a mobilizat, la 27 iulie 1914, rezerviştii din contingentele 1904-1911, care au fost instalaţi în bivuac pe platoul târgului, la nord de cazarma Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui.[4]

La data de 6 august 1914, Corpul 4 Teritorial Iaşi a dat ordin pentru mobilizarea tuturor contingentelor şi instruirea lor mai intensă, în scopul participării la război.[5]

În ziua de 6 septembrie, regimentul a fost inspectat de generalul Ioan Raşcu, comandantul Diviziei a 8-a Infanterie şi generalul Ioan Pătraşcu, comandantul Comandamentului 4 Teritorial, care au apreciat pozitiv măsurile luate pentru instruirea recruţilor şi a concentraţilor.

Regimentul 65 Infanterie Vaslui, partea operativă, avea, la data de 15 septembrie 1914, următoarea structură de comandă: comandantul unităţii – locotenent-colonelul Gheorghe Popovici, comandantul Batalionului 1 – maiorul Eugeniu Linde, comandantul Batalionului 2 – căpitanul Dumitru Rotaru, comandatul Batalionului 3 – maiorul Gheorghe Botez. Fiecare batalion avea patru companii de puşcaşi. Regimentul avea în compunere şi partea sedentară, comandată de maiorul Nicolae Voinescu.[6]

La data de 27 septembrie 1914, efectivele regimentului au participat la serviciul religios desfăşurat în biserica „Sfântul Ioan", dedicat trecerii în nefiinţă a Majestăţii Sale Regele Carol I şi proclamării Majestăţii Sale Regele Ferdinand I. În după-amiaza aceleiaşi zile, unitatea a depus jurământul de credinţă faţă de noul suveran al României.[7]

În lunile octombrie şi noiembrie, regimentul a desfăşurat instrucţia ostaşilor, a acordat concediu rezerviştilor pentru a participa la muncile agricole şi au fost pregătite spaţiile de cazare pentru iarnă. În luna noiembrie 1914, unitatea fost inspectată de comandantul Corpului 4 Armată, generalul Constantin Prezan.

De la data de 1 ianuarie şi până la data de 30 martie 1915, Regimentul 65 Infanterie Vaslui a continuat instruirea recruţilor şi a rezerviştilor, în serii de câte 15 zile şi a dat gărzi pentru paza penitenciarului din Târgu Ocna.[8]

În trimestrele al II-lea şi al III-lea au fost instruiţi rezerviştii, în serii de câte 20 de zile, şi au fost pregătiţi caporalii, sergenţii şi ostaşii din subunitatea de specialităţi.[9]

De la data de 1 august 1915, Regimentul 65 Infanterie Vaslui a trimis câte 25 de ostaşi, pe timp de 30 de zile, pentru paza graniţei de est, la Pichetul de grăniceri Drânceni.[9]

În luna septembrie unitatea a executat manevre militare în zona Vaslui, cu excepţia Batalionului 2, care a fost trimis pentru pază pe frontiera de est. Cu începere de la 15 octombrie, a fost trimis pentru asigurarea pazei şi Batalionul 3 Infanterie.

De la data de 1 decembrie 1915, Batalionul 1 a schimbat, pe graniţă, Batalioanele 2 şi 3.[10]

În anul 1916, Regimentul 65 Infanterie Vaslui şi-a sporit eforturile pentru instruirea efectivelor în zona Vaslui şi a participat la efectuarea pazei pe graniţă.

După mobilizarea armatei, la 15 august 1916, Regimentul 65 Infanterie Vaslui – cu trei batalioane de puşcaşi, o companie de mitraliere şi Compania Stat Major, având un efectiv total de 3.456 de oameni – a plecat pe front, în ziua de 22 august, sub comanda locotenent-colonelului Nicolae Mihăilescu. La comanda batalioanelor se aflau ofiţerii: maiorul Grigore Niţescu la Batalionul 1, maiorul Constantin Niculescu la Batalionul 2, căpitanul Dumitru Buznea la Batalionul 3. Comandantul Companiei Mitralieră era locotenentul Constantin Dragomirescu şi comandantul Batalionului Statului Major era maiorul Nicolae Voinescu.[11]

Prin ordinele eşaloanelor superioare, regimentul a fost transportat cu trenul la Bacău, iar de aici, în ziua de 23 august, s-a deplasat prin marş la Mărgineni, lângă Buhuşi, unde a cantonat.

În ziua de 24 august s-a continuat marşul spre localitatea Zăneşti şi apoi, în ziua de 25 august, unitatea s-a îmbarcat în tren la Roznov, debarcând pe 27 august la Gălbinaşi. De aici, a început deplasarea prin marş spre Curcani, Fundeni, Budeşti, îmbarcându-se în trei trenuri şi pornind spre Cernavodă, pe 3 septembrie.[12]

De la Cernavodă, unitatea s-a deplasat prin marş pe itinerariul: Ivrinez, Uzum, Ciacâr, Movila, Sazla, Iuinc. În ziua de 4 septembrie, efectivele regimentului s-au deplasat la Movila Săpată, întărind stânga Diviziei a 2-a Infanterie, iar în ziua de 5 septembrie a continuat marşul spre dealul Arabagi, sub ploaia de proiectile de artilerie a inamicului. În urma luptelor, regimentul a suferit mari pierderi: 5 ofiţeri răniţi şi unul dispărut, 23 ostaşi morţi, 168 ostaşi răniţi şi 146 ostaşi dispăruţi.[13]

După 8 septembrie, unitatea a fost trecută în rezerva Diviziei a 2-a Infanterie Craiova. În zilele de 9-12 septembrie, vremea a devenit nefavorabilă, cu ploaie, vânt şi frig şi, în aceste condiţii meteorologice dificile, unitatea a rămas pe poziţii. Până în ziua de 20 septembrie, ostaşii regimentului au efectuat lucrări de întărire a apărării, având – datorită tăriei focului dezlănţuit de artileria inamică – 20 de ofiţeri răniţi, 11 ostaşi morţi şi 17 ostaşi răniţi. La începutul zilei de 20 septembrie, ora 6^{15}, artileria inamică a lansat un bombardament puternic cauzând regimentului pierderea a încă 11 ostaşi.[14]

La data de 25 septembrie 1916, regimentul a fost schimbat de pe front, deplasându-se în cantonament la Sorinezul Mic, iar de aici, conform ordinului superior, regimentul s-a deplasat la gara Saligny şi, cu trei trenuri, a plecat la Oneşti, unde a sosit la 28 septembrie.

În continuare, unitatea s-a deplasat – prin marş şi cu căruţele – la Grozeşti, unde s-a angajat în lupte grele cu inamicul. Noaptea, regimentul s-a retras la Hârja, împreună cu Brigada 38 Infanterie, căreia i se subordona. Retragerea a fost determinată de faptul că forţele rămase pe linia frontului, după deplasarea Brigăzii a 2-a Cavalerie la Oituz, erau net inferioare inamicului austro-ungar.[15]

După 1 octombrie 1916, regimentul a desfăşurat lupte foarte grele în apărarea localităţii Hârja, lupte în care locotenent-colonelul Mihăilescu, comandantul unităţii a fost rănit şi înlocuit de către locotenent-colonelul Arghir Constantinescu. Până la sfârşitul zilei de 3 octombrie, unitatea a înaintat pe Valea Leşunţului şi a intrat sub comanda colonelului Vasile Piperescu. Regimentul a pierdut în luptă 11 ofiţeri. După 5 octombrie, Regimentul 65 Infanterie Vaslui a cooperat bine cu Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui, reuşind respingerea atacurilor inamicului.[16]

De la data de 10 octombrie, Regimentul 65 Infanterie Vaslui a fost schimbat pe poziţia de luptă de către Regimentul 77 Infanterie Botoşani şi s-a retras la Grozeşti, pentru refacere, de unde, la 12 octombrie 1916, a fost reintrodus pe front, în dispozitivul de luptă: Dealul Măciucaş – Coama Stăncicăi – Coama Manoilă.

Până la data de 1 noiembrie, ostaşii regimentului au menţinut poziţiile de luptă şi au capturat de la inamic armament şi unelte de geniu, reuşind să captureze prizonieri români, croaţi şi unguri care au declarat că inamicul era vlăguit şi lipsit de alimente.

În zilele de 3-11 noiembrie 1916, inamicul a bombardat, cu artileria, poziţiile Regimentelor 65 Infanterie şi 25 Infanterie.

Regimentul 65 Infanterie Vaslui s-a apărat bine, cu Batalionul 1 pe Dealul Măciucaş şi cu Batalionul 2 pe Dealul Stăncicăi.[17] Ostaşii unităţii au consolidat apărarea prin săparea tranşeelor şi realizarea reţelelor de sârmă ghimpată. Până la sfârşitul lunii noiembrie, unitatea a rămas pe poziţia de luptă.

De la 1 decembrie, Regimentul 65 Infanterie Vaslui a ocupat poziţie de apărare pe Dealul Arşiţa.[18] Unitatea a avut mai mulţi răniţi datorită bombardamentului intens al artileriei inamice.[19]

În ziua de 14 decembrie, datorită presiunii exercitate de inamic, trupele Regimentului 65 Infanterie Vaslui s-au retras pe culmea Ploştina, iar în noaptea de 15 spre16 decembrie, au continuat retragerea la Bogdăneşti unde au fost schimbate pe poziţie

de o unitate rusească. Unitatea şi-a continuat deplasarea pe itinerariul Bogdăneşti – Curiţa – Mănăstirea Caşin şi a ocupat poziţie de luptă la sud de satul Mănăstirea Caşin, pe dealurile Cărpeniş şi Puhnei.[20]

Până în ziua de 25 decembrie, regimentul a consolidat poziţiile de apărare şi a răspuns atacurilor date de inamic. Locotenent-colonelul Arghir Constantinescu, comandantul regimentului, a fost numit comandant al sectorului Cărpeniş – Fetişoara, în această situaţie luând sub comandă încă două batalioane (unul din Regimentul 29 Infanterie Dorohoi şi altul din Regimentul 8 Vânători Botoşani).[21]

Comandantul sectorului a stabilit noi măsuri de pază, cu posturi fixe pe Valea Puturosul şi Plaiul Pietricelele.

În ziua de 28 decembrie 1916, inamicul a atacat poziţiile sectorului Cărpeniş – Fetişoara şi trupele române au suferit mari pierderi, dar, la data de 29 decembrie, trupele locotenent-colonelului Arghir Constantinescu – în cooperare cu cele ale Regimentului al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui, comandat de locotenent-colonelul Creiniceanu – au recucerit poziţiile, cu mari pierderi de ambele părţi.

La data de 30 decembrie, detaşamentul locotenent-colonelului Arghir Constantinescu, care a primit şi Batalionul 1 din Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui, ajutat de artileria română, a ocupat poziţii de luptă pe Dealul Arşiţa.[22]

Cu sprijinul activ al artileriei, trupele au înaintat în dispozitivul inamic, în ziua de 1 ianuarie 1917, pe o adâncime de 500 m, suferind mari pierderi umane, dar pricinuind şi inamicului mari pierderi în oameni şi tehnică de luptă.[23]

Pentru a crea o diversiune, în perioada 2-13 ianuarie 1917, inamicul a adus în linia întâi ostaşi unguri, echipaţi în uniforme româneşti luate de la românii căzuţi la datorie (care au fost lăsaţi goi în noroiul îngheţat). Deoarece după 7 ianuarie a nins abundent, în lupte au fost trimişi şi ostaşi îmbrăcaţi în uniforme albe.[24]

În ziua de 15 ianuarie 1917, Majestatea Sa Regele Ferdinand I a vizitat poziţia de luptă, asupra căreia se executaseră lucrări genistice complexe, iar după-amiază a decorat, la Oneşti, drapelele de luptă ale unităţilor evidenţiate. În cadrul ceremoniei, drapelul Regimentul 65 Infanterie Vaslui a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul".[25]

Până la 22 ianuarie 1917 a nins abundent şi temperatura a scăzut până la - 25 $^{\circ}$C, înrăutăţirea vremii constituind o povară suplimentară în îndeplinirea misiunilor de luptă. În această zi, colonelul Mihăilescu, care fusese rănit în timpul luptelor din octombrie 1916, s-a înapoiat la comanda Regimentului 65 Infanterie Vaslui.[26]

Situaţia de pe front a rămas neschimbată până la sfârşitul lunii ianuarie, timp în care trupele române şi cele inamice şi-au consolidat poziţiile de luptă cu reţele de sârmă. În această perioadă au căzut prizonieri 6 ostaşi români,.[27]

Propaganda inamicului a recurs la trimiterea în poziţiile de luptă ale armatei române a unor ostaşi români căzuţi prizonieri, care aveau asupra lor manifeste demobilizatoare.[27]

În luna februarie 1917, patrulele din regiment au făcut recunoaşteri în dispozitivul de luptă al inamicului, aducând informaţii preţioase pentru luarea hotărârilor de către comandantul Regimentului 65 Infanterie Vaslui. S-a consolidat apărarea şi au avut loc schimburi reciproce de foc.[28]

În ziua de 19 martie 1917, unitatea a fost trecută în subordinea Diviziei a 14-a Infanterie, din Armata 1-a, şi a fost dislocată pe o poziţie de luptă în zona Vrancea, în localitatea Răcăuţi.[29]

La data de 5 aprilie, Regimentul 65 Infanterie Vaslui a fost trimis la Vorniceni, în pădurea Dorobanţul din judeţul Botoşani, pentru refacere. Ajuns în zonă cu trenul, la 8

aprilie, regimentul a dat concediu ostaşilor, prin rulaj, pentru a le permite participarea la muncile agricole. Cu efectivele rămase în cantonament s-a desfăşurat procesul de instrucţie şi au fost îmbunătăţite condiţiile de cazare şi de hrănire.[30]

Deoarece în timpul campaniei militare din 1916 Regimentul 65 Infanterie Vaslui şi Regimentul 53 Infanterie Iaşi suferiseră mari pierderi în oameni şi tehnică de luptă, în tabăra Dorobanţi cele două unităţi au fuzionat (în perioada aprilie-mai 1917).[30]

Ziua de 1 iunie a constituit pentru proaspăt înfiinţatul Regiment 53/65 Infanterie începerea deplasării spre noua zonă de adunare, cu următoarea ordine de bătaie: comandant - colonelul Nicolae Mihăilescu, ajutor - maiorul Constantin Giurcăneanu, comandantul Batalionului 1 - maiorul Ioan Adam, comandantul Batalionului 2 - maiorul Constantin Giurcăneanu, comandantul Batalionului 3 - maiorul Panait Bălăuţă.

Fiecare batalion era format din 4 companii de puşcaşi şi câte o companie de mitraliere, apte să îndeplinească noile misiuni de luptă.[31]

Unitatea a fost îmbarcată în tren, în gările Bucecea şi Leorda, şi s-a deplasat pe itinerariul Paşcani, Mărăşeşti, Tecuci, Galaţi, debarcând în staţia Lascăr Catargi. De aici şi-a continuat deplasarea, prin marş, în pădurea de pe Dealul Gerului, la nord de Târgul Bujor, unde s-a instalat în bivuac. Perioada scursă până la 15 iunie a fost folosită pentru instrucţia trupelor, după care a urmat deplasarea la Vârlezi, Puţeni, Cudalbi, Griviţa, Călmăţui, Pădurea Hanul Conachi, Blehani, Nămoloasa, unde a cantonat, la 19 iunie 1917, şi a ocupat poziţie de luptă. Ulterior au fost efectuate lucrări genistice, pentru consolidarea apărării. Regimentul se învecina, la flancul stâng, cu Brigada 17 Infanterie română şi la flancul drept, cu Brigada 18 Infanterie română.[32]

În zilele de 22 şi 23 iunie, inamicul a bombardat, cu artileria şi aviaţia, poziţia de apărare a unităţii, producându-i pierderea a 5 ostaşi şi a unei părţi din tehnica de luptă.[33]

În zilele de 24-30 iunie unitatea a terminat de amenajat şanţurile de comunicaţie şi reţelele de sârmă. În această perioadă au avut loc incursiuni ale aviaţiei inamice şi schimburi reciproce de foc cu artileria şi armamentul de infanterie, producându-se însemnate pierderi.[34]

În perioada 23 iulie-3 august, Regimentul 53/65 Infanterie a fost dislocat în zona Umbrăreşti – Torceşti, pentru odihnă şi instrucţie,[35] iar apoi a fost deplasat la Ionăşeni şi, de aici, la Pădureni, în rezerva Armatei 1-a române.

La data de 6 august, regimentul a fost adus în vechea poziţie: Batalioanele 1 şi 3 la Umbrăreşti şi Batalionul 2 în Pădurea Nemţeanca. Ostaşii au continuat lucrările de sapă (genistice) şi instrucţia de specialitate, pregătindu-se pentru noi misiuni de luptă.[36]

Noaptea de 8 august a marcat dislocarea Batalioanelor 1 şi 3 la Dobrineşti şi trimiterea pe front, în sectorul Băltăreţu, a Batalionului 2 (acesta înlocuind Regimentul 3 Vânători Prahova).

În ziua de 9 august, Batalioanele 1 şi 3 din Regimentul 53/65 Infanterie au fost deplasate la Ionăşeni şi au început lucrul la amenajarea adăposturilor pentru trupă şi cai.[37]

La data de 13 august 1917, toate batalioanele regimentului se aflau pe linia frontului, la Cozmeşti Deal şi Cozmeşti Vale.[38]

Până la 1 septembrie, regimentul a păzit zona repartizată, ziua având loc schimburi reciproce de focuri, iar noaptea executându-se lucrări de apărare a zonei. După această dată, unitatea a fost dislocată în zona Mărăşeşti, unde a executat misiuni de recunoaştere şi pază.

La data de 15 septembrie, regimentul a bivuacat pentru refacere în Pădurea Modruzeni, în rezerva corpului de armată, iar în ziua de 20 septembrie a fost readus în

zona Mărăşeşti, pentru efectuarea recunoaşterilor, supraveghere şi pază. Postul de comandă al regimentului a fost instalat în via Negroponte, la nord-vest de Mărăşeşti.[39]

De la data de 1 octombrie până la 20 octombrie 1917, unitatea a executat misiuni de recunoaştere şi pază şi a asigurat buna circulaţie pe şoseaua şi calea ferată Adjud - Mărăşeşti şi Mărăşeşti - Panciu.

La 21 octombrie, regimentul a fost retras pentru refacere în localitatea Pădureni, în spaţiile pe care le ocupase anterior Regimentul 7 Prahova.[40] Aici s-au desfăşurat lucrări de amenajare a adăposturilor pentru oameni şi cai şi s-a făcut instrucţia obişnuită, conform planificării întocmite.

Conform Ordinului comandantului Diviziei 14 Infanterie, unitatea a executat, în luna noiembrie, lucrări de consolidare a apărării în liniile 2 şi 3 din zona Mărăşeşti – Siret, folosind în acest scop materialele de lucru – sârmă, pari, cuie – care se primeau prin gara Pădureni. De asemenea s-a continuat instrucţia după programul planificat de regiment.[41]

În ziua de 29 noiembrie 1917, armata româno-rusă a încheiat armistiţiul cu armatele germano-austro-ungare, turce şi bulgare, stabilindu-se încetarea operaţiunilor militare într-o zonă de 10 km.[42]

La data de 6 decembrie 1917 forţele regimentului au fost dispuse pentru pază pe poziţiile: Batalionul 1 la vest de Pădurea Răzoare, Batalionul 2 la est de Pădurea Răzoare, Batalionul 3 în rezerva Corpului 5 Armată, la Rateşul lui Haret. S-au realizat adăposturi pentru oameni şi cai şi s-a continuat instrucţia efectivelor.[43]

În noaptea de 27/28 decembrie 1917, Batalioanele 2 şi 3 au fost deplasate pentru pază în linia întâi a frontului, pe Valea Zăbrăuţului, înlocuind Regimentul 75/76 Infanterie Urziceni - Olteniţa, iar Batalionul 1 a executat misiuni de pază şi ordine în localitatea Călimăneşti.[44]

În ziua de 23 ianuarie 1918, colonelul Nicolae Mihăilescu a fost numit comandantul Brigăzii 2 Vânători şi la comanda regimentului a fost numit, temporar, maiorul Petru Bălăuţă, până la sosirea locotenent-colonelului Alexandru Niculescu.[45]

În noaptea de 29/30 ianuarie 1918, regimentul a fost trecut în rezervă, deplasându-se pe traseul Diocheţi, Călimăneşti, Fântânele, Hânţeşti. În această localitate, unitatea a fost cantonată şi s-au luat măsuri de igienizare a personalului.

Divizia a 14-a Infanterie Bacău a fost schimbată pe poziţie de Divizia a 5-a Infanterie Buzău şi, în aceste condiţii, Regimentul 53/65 Infanterie a fost schimbat de Regimentul 7 Infanterie Prahova.[46]

În ziua de 1 februarie 1918, maiorul Bălăuţă a cununat, împreună cu maiorul medic Elena Constantinescu, pe învăţătorul satului Hânţeşti, Nicolae Ciobanu.[46]

De la data de 4 februarie, sub comanda locotenent-colonelului Alexandru Niculescu, unitatea a desfăşurat instrucţia pe batalion, şcoala de mitralieră, şcoala tragerii, a făcut baie şi deparazitare la Nicoreşti, a participat la marşuri spre Tecuci, Matca, Puţeni şi s-a înapoiat în locurile de cantonament Hânţeşti şi Fântâni, cărora li s-au adus îmbunătăţiri.[47]

La data de 6 martie 1918, Regimentul 53/65 Infanterie a primit ordin de deplasare la Vaslui, prin marş (pe traseul Hânţeşti, Nicoreşti, Tecuci) şi apoi cu trenul (Tecuci – Vaslui). La Vaslui efectivele au fost instalate pe platoul de instrucţie al Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25 Vaslui.

Pe data de 7 martie 1918 a început demobilizarea a 27 ofiţeri şi 1.814 ostaşi. Ostaşii au primit un rând de echipament, hrana pe două zile şi caii pentru a fi îngrijiţi.[48]

De la 10 martie s-au instalat recruţii, s-au aranjat trăsurile şi întreaga avere a regimentului, s-a făcut curăţenie generală şi s-au cultivat zarzavaturile necesare popotelor unităţii.[49]

Acest regiment a servit cu credinţă patria, contribuind la desăvârşirea unităţii naţionale a poporului român. Ostaşii unităţii au săvârşit legendare acte de bravură în Dobrogea şi la Oituz, fapt pentru care drapelul de luptă al Regimentului 65 Infanterie Vaslui a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul". De asemenea, un număr însemnat de ofiţeri, subofiţeri, sergenţi, caporali şi soldaţi au fost decoraţi cu înalte ordine şi medalii româneşti, ca recunoştinţă pentru dârzenia, vitejia, combativitatea şi spiritul de sacrificiu dovedite în lupte la care au participat.

În arhivele militare pot fi găsite documente care atestă faptul că regimentul a fost desfiinţat în anul 1923, conform Ordinului Marelui Stat Major al Armatei Române.[50]

NOTE

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 65 Infanterie, Registrul Istoric nr. 860, fila 1.
2. Idem, fila 2.
3. Idem, filele 3-4.
4. Idem, filele 5-6.
5. Idem, fila 7.
6. Idem, filele 8-10.
7. Idem, fila 11.
8. Idem, filele 12-15.
9. Idem, filele 16-19.
10. Idem, filele 20-21.
11. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operaţii nr. 1315, filele 1-2.
12. Idem, filele 3-4.
13. Idem, filele 5-6.
14. Idem, filele 7-11.
15. Idem, filele 12-15.
16. Idem, filele 16-20.
17. Idem, filele 21-31.
18. Idem, filele 32-37.
19. Idem, filele 38-39.
20. Idem, filele 40-43.
21. Idem, fila 44.
22. Idem, fila 45.
23. Idem, fila 46.
24. Idem, filele 47-49.
25. Idem, fila 50.
26. Idem, fila 51.
27. Idem, filele 52-53.
28. Idem, filele 54-57.
29. Idem, filele 58-60.
30. Idem, fila 61.
31. Idem, filele 62-64.
32. Idem, filele 65-70.

33. Idem, fila 71.
34. Idem, filele 72-74.
35. Idem, filele 75-89.
36. Idem, filele 90-95.
37. Idem, fila 96.
38. Idem, fila 97.
39. Idem, filele 98-102.
40. Idem, filele 103-107.
41. Idem, filele 108-114.
42. Idem, filele 115-116.
43. Idem, fila 117.
44. Idem, filele 118-119.
45. Idem, fila 120.
46. Idem, fila 121.
47. Idem, filele 123-124.
48. Idem, fila 125.
49. Idem, fila 126.
50. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Direcţia 1 Infanterie, Inventar S/19842 din 07.04.1976, poziţia 20, dosar F.N., 1919-1920, filele 737 şi 743.

IV

REGIMENTUL 26 DOROBANȚI HUȘI

Din vechea organizare a grănicerilor, la 18 februarie 1869, prin Înalt Decret nr. 371, a luat ființă Batalionul 32 Miliții, ca organizație teritorială a județului Fălciu.

În anul 1872, prin Înalt Decret nr. 3954, s-au organizat opt regimente de dorobanți. Batalionul de Fălciu s-a transformat în Batalionul 1 al Regimentului 7 Dorobanți, cu reședința în Iași.

În luna noiembrie 1876, prin Înalt Decret nr. 2195, s-au înființat încă opt regimente de dorobanți. În aceste condiții, Batalionul 1 al Regimentului 7 Dorobanți Iași s-a transformat în Batalionul 2 al Regimentului 12 Dorobanți, cu reședința la Bârlad.

Cu acest regiment, batalionul a participat la campania militară din anii 1877–1878, la Plevna, Rahova şi Vidin.

La data de 9 aprilie 1877, Batalionul 2 Huşi, format din ostaşi ai meleagurilor Fălciului, a plecat – sub comanda maiorului Ciuhureanu – la Bârlad, la reşedința Regimentului 12 Dorobanți.

În ziua de 14 aprilie, batalionul şi Regimentul 12 Dorobanți Bârlad au fost îmbarcate în tren şi au ajuns în ziua de 15 aprilie la Bucureşti, unde au fost cantonate în cazarma „Cuza”. Pe linie operativă, regimentul se subordona Corpului 3 Armată.

Până la 29 aprilie efectivele regimentului - deci şi cele ale Batalionului 2 - s-au ocupat cu echiparea şi instrucția. În ziua de 29 aprilie, unitatea s-a îmbarcat pentru Piatra Olt, rămânând acolo până la 20 mai, iar după acea dată s-a pus în marş, în trei etape, cu câte o zi de repaus, urmând itinerariul: Balş – Pieleşti – Craiova – Podari – Radovan – Perişor – Galicea Mare – Moțăței. Ajungând aici, la data de 24 mai, conform ordinului brigăzii, unitatea a ocupat malul Dunării în fața localității Lom Palanca, pe malul bulgăresc, unde a îndeplinit misiunea ordonată. La 31 mai regimentul a fost înlocuit şi retras la Moțăței, unde a staționat până la 30 iulie. La această dată a ocupat din nou sectorul său de pază la Dunăre, iar la 12 august, unitatea a trecut Dunărea pe pontoane şi a ocupat satul Măgura.

În ziua de 15 august, Batalionul 2 Fălciu a intrat în avanposturi, ocupând înălțimile satului Gigenska, cu fața spre Riben, unde a respins un escadron de cerchezi şi a executat lucrări de sapă (genistice).

În ziua de 27 septembrie s-a deplasat pe partea dreaptă a Vidinului, la Riben şi, apoi, la Colesorat.

Reintrând în componența Diviziei a 3-a Infanterie, unitatea a înaintat la Verbița, cantonând în stânga Regimentului 8 Dorobanți Buzău. Regimentul şi-a continuat înaintarea şi, la 1 octombrie, a cantonat la nord de Plevna, în regiunea Bucov.

În ziua de 12 octombrie a avut loc o luptă crâncenă în care au murit şi au fost răniți mulți ostaşi. După această dată, Regimentul 12 Dorobanți - în componența căruia se afla şi Batalionul 2 Huşi - a ocupat fortul Tudor şi - sub comanda Diviziei a 3-a Infanterie - a participat la atacul general dat de armata româno–rusă în ziua de 28 noiembrie, forțând capitularea lui Osman Paşa.

De la Plevna, unde Batalionul 2 a suferit mari pierderi de vieți omeneşti şi tehnică de luptă, Regimentul 12 Dorobanți Bârlad a intrat în subordinea Diviziei a 4-a Infanterie,

comandată de generalul Gheorghe Anghelescu, şi a primit ordin de participare la operaţiunea militară de la Vidin.

În condiţiile unei ierni deosebit de grele, cu zăpadă de peste un metru grosime, Regimentul 12 Dorobanţi Bârlad a mărşăluit 25 de zile, ajungând, la data de 2 ianuarie 1878, în satul Viedbol, la 7 km de Vidin, unde a participat la construirea redutelor de luptă.

Unitatea a contribuit - împreună cu celelalte forţe din Divizia a 4-a Infanterie - la respingerea inamicului din Smârdan şi a început asediul Vidinului, a treia mare fortăreaţă turcă.

La 23 ianuarie 1878, după încheierea armistiţiului, regimentul a primit ordin de rămânere în avanposturi.

În ziua de 12 februarie, unitatea şi-a făcut intrarea triumfală în Vidin, unde a fost trecută în revistă de generalii Manu, comandantul Diviziei a 4-a Infanterie Română, şi Izet Paşa, fost comandant al garnizoanei turce Vidin.

La data de 18 februarie 1878, regimentul a trecut Dunărea şi s-a deplasat pe teritoriul românesc spre oraşul Turnu Severin, iar la 26 februarie a intrat în garnizoană, unde locuitorii istoricei aşezări i-au făcut o foarte frumoasă şi entuziastă primire.

Apreciind dârzenia şi vitejia dovedite în lupte, domnitorul Carol I a decorat întregul efectiv al unităţii - în ziua de 28 aprilie 1878 - cu Medalia „Trecerea Dunării". Răniţii din categoria gradelor inferioare au fost decoraţi cu Medalia „Virtutea Militară".

La data de 29 iulie, Divizia a 4-a Infanterie a primit ordinul de demobilizare şi, ca urmare, regimentul s-a înapoiat în garnizoana Bârlad, unde, în ziua de 8 august 1878, a fost primit de administraţia oraşului şi populaţia civilă într-un delirant entuziasm.

După două zile, la 10 august, ora 8^{00}, Batalionul 2 Fălciu s-a înapoiat în Huşi unde a fost primit sărbătoreşte.

Prin Înalt Decret, la data de 5 aprilie 1880 s-au mai înfiinţat 16 regimente de dorobanţi, numărul unităţilor de acest fel ridicându-se la 30. Conform acestul decret, Batalionul 2 Fălciu a înfiinţat Regimentul 26 Dorobanţi Huşi, care, în ziua de 28 noiembrie 1880, a primit drapelul de luptă. Drapelul a fost adus la Huşi de către comandantul unităţii, locotenent-colonelul Gheorghe Teleman, şi de 6 grade inferioare.

În anii care au urmat, până în 1889, efectivele regimentului s-au instruit în garnizoana Huşi şi în alte localităţi din judeţul Fălciu, fiind înconjurate cu dragoste de către administraţia judeţului şi a oraşului, precum şi de către populaţia civilă.

Instrucţia s-a desfăşurat în cooperare cu Regimentele 12 Dorobanţi Bârlad şi 25 Dorobanţi Vaslui şi a constat în perfecţionarea pregătirii fizice şi a tacticii de luptă, accentuate prin marşuri şi manevre de toamnă. În perioada cantonării în Huşi, regimentul s-a subordonat Diviziei a 7-a Infanterie şi Corpului 4 Armată.

În ziua de 3 martie 1889, prin Înalt Decret nr. 930, Regimentul 26 Dorobanţi Huşi s-a mutat în Oltenia. Batalionul 1 a fost dislocat la Craiova, având două companii teritoriale, fiecare dintre ele fiind cartiruită în câte două localităţi, din cauza spaţiilor de cazare insuficiente. Una dintre companii avea reşedinţa împărţită la Oteteliş şi Zătreni, din judeţul Vâlcea, şi cealaltă la Negoieşti şi Melineşti, în judeţul Dolj. Batalionul 2 a fost dislocat la Filiaşi, cele două companii componente fiind stabilite la Cernăteşti şi, respectiv, Pleşoiu, în judeţul Dolj.

La data de 15 aprilie 1889, drapelul regimentului, împreună cu statul major şi magaziile, au sosit în noua reşedinţă aflată în garnizoana Craiova.

În ziua de 15 iulie 1891, prin Înalt Decret nr. 2141, s-au adus modificări Legii organizării comandamentelor. Prin prevederile noii legi, au fost dizolvate regimentele de

linie (care erau tot unități de infanterie), acestea contopindu-se cu regimentele teritoriale ale armatei. În baza acestui decret, Regimentul 26 Dorobanți a luat denumirea de Regimentul „Rovine” nr. 26, ca simbol al luptelor date la Rovine, în împrejurimile Craiovei, de către gloriosul domnitor Mircea cel Bătrân, în ziua de 10 octombrie 1394.

Regimentul a primit, în anul 1897, o cazarmă nouă, pe care a folosit-o permanent, mai puțin în perioadele de participare la al doilea război balcanic, primul război mondial şi al doilea război mondial.

Locuitorii meleagurilor huşene se mândresc cu tradițiile de început al acestei unități militare, tradiții care apoi au fost amplificate în zona Doljului.

NOTĂ

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 26 Dorobanți „Rovine”.

V

REGIMENTUL 12 INFANTERIE „CANTEMIR” BÂRLAD

În ajunul intrării României în războiul de independență, în virtutea Legii de organizare a armatei din anul 1872, numărul unităților de dorobanți a sporit de la 8 la 16, înlesnindu-se micşorarea efectivelor unui regiment cât şi teritoriul de dislocare a subunităților din subordine. În consecință, la 26 noiembrie 1876, s-a hotărât crearea a încă 8 regimente de dorobanți, care au luat ființă la 1 ianuarie 1877. Dislocarea regimentelor de dorobanți s-a făcut în garnizoanele de pe teritoriul diviziilor teritoriale, câte 4 regimente de fiecare divizie, numerotarea făcându-se în ordinea lor crescândă.

În garnizoana Bârlad s-a înființat, la 1 ianuarie 1877, Regimentul 12 Dorobanți Tutova – Bârlad, subordonat Diviziei a 3-a Teritoriale Galați.[1]

Regimentul a fost organizat pe două batalioane, a câte 4 companii fiecare:

XX. Batalionul 1, în alcătuirea: Compania 1-a Bârlad (recrutând ostaşii din comunele Bârladului, Zorleni şi Simina), Compania a 2-a Murgeni (care îşi primea recruții din comunele Schineni, Cârja, Epureni, Vinderei, Blăgeşti, Obârşeni, Banca, Popeni, Fruntişeni şi Murgeni), Compania a 3-a Tunseşti (cu efective care proveneau din Tunseşti, Puntişeni, Costeşti, Floreşti, Buda, Bogdana, Rădoeşti, Orgoeşti, Vlădeşti, Bogdăneşti, Nuteşti, Sârbi, Suseni) şi Compania a 4-a Bălăşeşti (cu ostaşi primiți din comunele Brădeşti, Bălăbăneşti, Lungeşti, Docani, Rădeşti, Fundeanu, Odaia Bursucani, Cotorsia, Adam);

XXI. Batalionul 2, în componența: Compania a 5-a Bârlad (cu efective provenind din comunele Ghidigeni, Sălceni, Priponeştii de Jos, Priponeştii de Sus, Lieşti, Prisecani, Pogăneşti, Cărăpoeşti, Cârlomăneşti, Certeşti, Dochia Pia, Vigureni şi Ciureşti), Compania a 6-a Chilieni (cu ostaşi recrutați din comunele Coroeşti, Iveşti, Stăneşti, Chilieni, Mireni, Cârjăoani, Praja, Măscurei, Ciocani, Băcani, Căbeşti, Pogana), Compania a 7-a Pueşti (cu recruți aduşi din Hălăreşti, Ibăneşti, Şendreşti, Purşti, Călimăneşti, Mânzați, Lăleşti, Ghiorgheşti şi Găgeşti) şi Compania a 8-a Avrămeşti (cu tineri proveniți din comunele Corodeşti, Voineşti, Avrămeşti, Tuleşti, Dragomireşti, Plopana, Miceşti, Poeneşti).

După cum este deja cunoscut din capitolele anterioare, Marele Cartier General a organizat armata de operații în 4 divizii de infanterie, 3 dintre ele (2, 3 şi 4) fiind trecute pe teritoriul Bulgariei, unde au participat la bătălia a 3-a de la Plevna, din 30-31 august 1877.

Regimentul 12 Dorobanți Tutova – Bârlad a făcut parte din Brigada 1-a Infanterie, subordonată Diviziei a 3-a Infanterie Galați şi Corpului 2 Armată.

În bătălia a 3-a de la Plevna, Corpul 2 Armată s-a organizat pe două eşaloane. Divizia a 3-a Infanterie, aflată în eşalonul întâi (din care făcea parte şi Regimentul 12 Dorobanți Tutova – Bârlad), a acționat pe înălțimile de la nord şi sud de râul Bucovului, la aproximativ 3 km sud-vest de Verbița. Efectivele diviziei au ajutat Divizia a 4-a să ocupe reduta Grivița 1, însă nu a fost posibilă şi cucerirea redutei Grivița 2 (din cauză că nu s-au făcut anterior recunoaşteri amănunțite, neputându-se sesiza că între cele două redute exista o luncă). Datorită pierderilor grele suferite de cele două divizii, lunca a fost numită Valea Plângerii. Este de remarcat faptul că reduta Grivița 2 putea fi cucerită numai prin manevre de întoarcere, executate de cele două divizii pe pantele de sud ale Văii Bucovului.

Acțiunile de cucerire ale redutei Grivița 2 au continuat şi în cursul lunii octombrie 1877, când trupele turceşti din cetatea Plevna au fost complet încercuite.

În ziua de 27 noiembrie, trupele turceşti au încercat ieşirea din încercuire, acţionând cu forţele principale pe direcţia Plevna -Lucoviţa. În această situaţie, unităţile Diviziei a 3-a Infanterie, inclusiv Regimentul 12 Dorobanţi Tutova – Bârlad, au cucerit Opanezul şi au creat condiţii Diviziei a 2-a Infanterie să cucerească reduta Griviţa 2.

După luptele înverşunate care au condus la căderea fortăreţei Plevna, unităţile Diviziei a 3-a Infanterie au executat misiuni de pază în localităţile eliberate.

La încheierea războiului, Regimentul 12 Dorobanţi Tutova – Bârlad s-a reorganizat pe două batalioane, sub comanda locotenent-colonelui Ioan Racoviţă, iar în anul 1880, luna aprilie, s-a mai constituit un batalion de instrucţie pentru exerciţiul de tragere în ţintă, comandat de maiorul Ulescu. Batalionul era cartiruit pe platoul Cotroceni.

În ziua de 1 iunie 1880, au fost concentraţi, pentru 30 de zile, câte 20 de oameni din fiecare companie, pentru integrarea în plutonul de instrucţie, de aici urmând a se selecţiona şi pregăti gradaţii. Şedinţele de tragere s-au executat cu arme model 79 mm.

La 20 august au fost concentraţi recruţii cu schimbul, pentru două luni de zile, timp în care s-a efectuat instrucţia individuală, s-au desfăşurat cursurile şcolilor de soldaţi şi de companie, s-au realizat marşuri şi trageri cu armele model 79 mm. Cazarea militarilor s-a făcut în corturi conice, pe companii, pe lângă grădina publică din Bârlad.

În ziua de 24 octombrie a luat fiinţă muzica regimentului, iar la 25 octombrie regimentul a fost inspectat de generalul Christodor Cerchez, comandantul Diviziei a 3-a Militare Galaţi.[2]

În anul 1881 unitatea, comandată de locotenent-colonelul Ioan Racoviţă, a desfăşurat instrucţia ostaşilor pe companii şi a făcut selecţia gradaţilor pentru instruirea recruţilor.

Regimentul 12 Dorobanţi Tutova – Bârlad a continuat instrucţia în cazarmă şi a participat la manevrele de toamnă, din anii 1882 şi 1883. În anul 1883, unitatea a intrat în subordinea Brigăzii a 10-a Infanterie, a Diviziei a 5-a Infanterie şi a Corpului 3 Armată, toate cu sediul în Galaţi.

La sfârşitul anului 1883, după inspecţia întreprinsă de către comandantul Corpului 3 Armată, generalul Alexandru Anghelescu, la comanda regimentului a fost numit colonelul Ioan Cuciutorescu.[3]

În anul 1884 instrucţia recruţilor şi a concentraţilor cu schimbul s-a făcut prin şcolile de companii şi batalioane şi s-au încheiat cu aplicaţii tactice. Sediul batalioanelor a rămas în cazarma din Bârlad, însă companiile au fost mutate în diferite localităţi: Compania 1-a în Bârlad, Compania a 2-a în Epureni, Compania a 3-a şi Compania a 4-a la Bogdăneşti, Compania a 5-a în Ciureşti, Compania a 6-a în Corodeşti, Compania a 7-a la Pueşti, Compania a 8-a la Voineşti.

În anul 1885 s-au dat în folosinţă două pavilioane pentru comanda regimentului, pe Strada Principală, în bariera Tecuci. Instrucţia s-a desfăşurat la companii, iar tragerile şi aplicaţiile în Tabăra Tighina.[4]

Regimentul 12 Dorobanţi a executat în perioada anilor 1886 şi 1887 instrucţia la nivelul companiilor, primind aprecieri bune din partea comandantului Corpului 3 Armată, generalul Alexandru Anghelescu.

Din 1888 regimentul a fost comandat de locotenentul-colonelul Gheorghe Lipan şi a trecut în subordinea Brigăzii a 13-a Infanterie Bacău, a Diviziei a 7-a Infanterie Roman şi a Corpului 4 Armată Iaşi. În lunile august şi septembrie s-a desfăşurat instrucţia în Tabăra Tighina şi au fost organizate manevre militare în zona Nămoloasa – pădurea Hanul Conache.

Continuându-se perfecționarea structurii organizatorice, în anul 1889 Batalionul 1 a rămas în Bârlad, însă companiile sale au fost dislocate la Răchitoasa. Tot atunci, Batalionul 2 a fost mutat la Fălciu, iar companiile sale în următoarele comune: Compania a 5-a la Pueşti, Compania a 6-a în Bogdăneşti, Compania a 7-a la Fălciu, Compania a 8-a la Murgeni. La comanda regimentului a fost numit locotenent- colonelul Mihail Capşa, care a condus regimentul la manevrele regale din zona Focşani.[5]

În anii 1890 şi 1891, sub comanda colonelului Mihail Capşa, regimentul a desfăşurat instrucția în aer liber şi, pe perioada iernii, în hală, la şcoala de soldat, şcoala de pluton şi şcoala de companie, punându-se accent pe practică. Concomitent s-au organizat cursuri şcolare cu ostaşii neştiutori de carte sau puțin inițiați.

Prin reorganizarea armatei, unitatea a primit de la Regimentul 7 Linie Iaşi două companii şi şi-a schimbat denumirea în Regimentul „Cantemir” nr. 12, prin Înalt Decret nr. 2140, din anul 1891.[6]

Sub comanda colonelului Zamfir Vasiliu, în anul 1892 instrucția s-a desfăşurat pe etape: iarna, primăvara, toamna. La şcolile de companie, batalion şi regiment, s-au efectuat trageri cu armamentul din dotare, s-au desfăşurat marşuri de zi şi de noapte şi aplicații tactice în teren.

În anul 1893 s-a înființat Batalionul 3 Instrucție Permanent Bârlad. Instrucția efectivelor s-a încheiat toamna, prin manevre militare de divizie, sub comanda generalului Pilat, comandantul Diviziei a 7-a Infanterie şi a generalului Budişteanu, comandantul Corpului 4 Armată.

Începând cu anul 1894, noul comandant, colonelul Bibica Rosetti, a desfăşurat instrucția rezerviştilor la reşedințele companiilor şi tragerile cu noua puşcă Manlicher, model 1879. Unitatea a participat la manevrele militare regale în zona Vaslui – Crasna.

În anul 1895 au fost concentrate contingentele 1891, 1892, 1893 şi 1894 pentru desfăşurarea tragerilor cu puşca Manlicher. Regimentul a participat, în luna septembrie, la manevrele militare regale, manevre desfăşurate în zonele Vaslui, Codăeşti, Iaşi, Țuțora, sub comanda generalului Leonida Iarca, comandantul Corpului 4 Armată.[7]

În anii 1896-1898, regimentul – aflat sub comanda coloneilor Petre Oteteleşanu, Mihail Ivanovici şi Ioan Lizeanu – a amenajat noul teren de trageri, situat la nord de grădina publică din Bârlad, a desfăşurat instrucția la şcolile de companie, de batalion şi stat major al regimentului şi a participat la manevrele regale din zonele Roman – Paşcani – Bârlad şi Iaşi – Roman.[8]

Conform Înaltului Decret Regal nr. 3657, în anul 1899, sub comanda colonelului George Teişanu, regimentul a fost organizat pe două batalioane permanente şi un batalion cu schimbul (format din câțiva caporali şi doi subofițeri). Unitatea a terminat o nouă clădire pentru cazarea trupelor, a construit magaziile de efecte şi a amenajat alei cu pietriş adus de la Prodana, din apropierea Bârladului.

În anul 1900 regimentul şi-a constituit şi partea sedentară, a construit grajdul pentru adăpostirea cailor şi a continuat instrucția în trei etape: instrucția soldatului, instrucția companiei, instrucția batalionului. De asemenea, au fost organizate şi desfăşurate şedințele de trageri cu tot personalul.[9]

Unitatea a participat în anul 1901 la manevrele militare de la Puieşti, Dragomireşti, Târgul Pungeşti, Băceşti şi Roman, fiind trecută în revistă de comandantul Corpului 4 Armată, generalul Leonida Iarca.

În anul 1902 unitatea a împlinit 25 de ani de existență şi, conform hotărârii Marelui Stat Major, a primit noul drapel de luptă. Pentru aceasta, vineri, 10 mai 1902, delegația Regimentului „Cantemir” nr. 12 Bârlad, condusă de colonelul George

Teişanu, a primit, împreună cu alte 39 unități militare, drapelul de luptă împodobit cu stema României, precum şi Medaliile „Virtutea Militară'' şi Crucea „Trecerea Dunării". În cuvântarea ținută cu acest prilej, Majestatea Sa Regele Carol I arăta: „*Steagul este pentru ostaş cel mai sfânt odor înaintea căruia trebuie să ne închinăm cu dragoste şi venerație, ca cea mai înaltă expresiune a cinstei şi a renumelui; în cazuri de primejdie însă, el va fi călăuzitorul nostru, conducându-ne la izbândă.*"

Garda drapelului a ajuns în noaptea de 13 mai, ora 2^{30}, la Bârlad, fiind primită triumfal de cadrele regimentului, o companie de onoare, autorități civile, un numeros public. Drapelul a fost prezentat efectivelor unității, la data de 21 mai, de către comandantul regimentului, colonelul George Teişanu, care a ținut o emoționantă cuvântare:

„*Camarazi,*

Primind acest drapel am asigurat pe Majestatea Sa Regele că Regimentul „Cantemir" nr. 12, de la soldați şi până la mine, este gata să moară pentru a-l apăra şi că în timpuri de grea cumpănă acest steag nu va cădea în mâinile vrăjmaşilor, decât atunci când nici unul din noi nu vom mai fi în viață".[10]

Regimentul a realizat, în anul 1902, un pavilion pentru muzica militară. Instrucția efectivelor s-a perfecționat: ofițerii au efectuat antrenamente pe hartă, tir cu armamentul din dotare şi trageri cu cartuşe de război şi, împreună cu soldații şi gradații, exerciții de gimnastică, alergări, marşuri, aplicații în teren variat, manevre de garnizoană. Cu rezerviştii concentrați s-a desfăşurat o pregătire de 20 zile, în luna septembrie. Toamna, unitatea a desfăşurat un marş şi a participat la aplicația militară din județul Vaslui, împreună cu Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui. Manevrele militare s-au desfăşurat în zonele Valea Racovei, Vultureni, Onceşti, Măcreşti, Dealul Godeanului, Buhăeşti.

În anul 1903 regimentul şi-a îmbunătățit baza materială de instrucție, construind clădirea corpului de gardă şi spălătoria. Tot acum au fost realizate aparatura de gimnastică, pista de alergare şi sărituri şi au fost amenajate aleile de acces.

Instrucția trupei cu schimbul s-a desfăşurat în zilele de duminică, la reşedința companiilor. Concentrații au efectuat convocări cu durata de 60 de zile, parcurgând şcoala soldatului, şcoala companiei şi şcoala de batalion.

În luna septembrie, unitatea a participat la manevrele executate de Brigada a 13-a Infanterie şi Divizia a 7-a Infanterie, în zonele Bârlad, Puieşti, Dragomireşti, Gârceni, Băceşti, Crăeşti, Roman.[11]

La data de 15 mai 1904, sub comanda locotenent-colonelului Radu Radianu şi în prezența colonelului Constantin Prezan (comandantul Brigăzii a 13-a Infanterie Bacău), generalului Constantin Zosim (comandantul garnizoanei Bârlad), generalului Leonida Iarca (comandantul Corpului 4 Armată), generalului Radu Beller (comandantul Diviziei a 7-a Infanterie), generalului Alexandru Averescu (comandantul Brigăzii de Roşiori Tecuci), precum şi a cadrelor din compunerea Regimentului „Cantemir" nr. 12 Bârlad şi a Regimentului 2 Roşiori Bârlad s-a inaugurat cazinoul ofițerilor Regimentului „Cantemir" nr. 12.[12]

În anii 1905 şi 1906 instrucția regimentului s-a desfăşurat în cazarmă şi în tabăra Şipote – Iaşi. Au avut loc ample manevre militare în zonele Târgul Frumos, Hârlău, Botoşani, Valea Bârladului, Buhăeşti şi Târgul Negreşti. La data de 11 mai 1906 a fost numit comandant al unității, colonelul Dumitru Teodoru. Unitatea a detaşat 200 de oameni pentru paza frontierei, în sectorul Stănileşti – Fălciu, şi 80 de oameni, pentru o perioadă de 3 luni, la Penitenciarul Pângărați, cu misiune de pază.[13]

Evenimentele sociale din anul 1907 au atras în vâltoarea lor şi efectivele Regimentului „Cantemir" nr. 12 Bârlad. Astfel, în luna martie, în baza ordinelor eşaloanelor superioare, regimentul a intervenit la înăbuşirea răscoalelor ţărăneşti în zonele Vaslui, Tutova, Codăeşti, Epureni, Murgeni, Puieşti, Ghidigeni, Costeşti, Târgul Plopana (judeţul Bacău). În luna aprilie şi prima decadă a lunii mai, efectivele Batalioanelor 2 şi 3 au acţionat în judeţele Dolj, Gorj şi Romanaţi, înapoindu-se în garnizoana Bârlad la 13 mai. În luna septembrie 1907, unitatea a participat la manevrele militare de pe văile Tutovei, Racovei şi Bârladului.[14]

În anul 1908, regimentul – comandat de colonelul Tocineanu Petrescu şi de ajutorul său, locotenent-colonelul Gheorghe Cristodulo – a fost organizat pe 3 batalioane permanente, în baza noii legi de reorganizare a armatei şi a Deciziei Ministeriale nr. 10, având 1.253 oameni permanenţi. Instrucţia s-a desfăşurat în cazarmă şi în tabăra de la Şipote - Iaşi, unitatea fiind inspectată de generalii Constantin Prezan (comandantul Brigăzii a 13-a Infanterie), Pavlo (comandantul Diviziei a 7-a Infanterie), Tătărăscu (comandantul Corpului 4 Armată). Unitatea a fost vizitată de ministrul de război, generalul Alexandru Averescu.[14]

Anii 1909 şi 1910 au găsit efectivele unităţii executând instrucţia în garnizoana Bârlad şi tabăra Şipote şi desfăşurând manevre militare în zona Bârlad (împreună cu Regimentele 2 şi 3 Roşiori Bârlad) şi în zona Vaslui (împreună cu Regimentul al VII-lea „Racova" nr. 25 Vaslui). Batalionul 1 a executat paza frontierei de la Fălciu şi până la Oancea.[15]

Regimentul „Cantemir" nr. 12 Bârlad a fost inspectat, în ziua de 25 mai 1911, de prinţul Ferdinand. După participarea la manevrele militare în zonele Bârlad, Botoşani şi Roman, cu începere de la data de 1 octombrie 1911, regimentul a fost trecut în subordinea Diviziei a 6-a Infanterie Focşani, a Brigăzii a 12-a Infanterie Galaţi şi a Corpului 3 Armată Galaţi.[16]

În anul 1912, regimentul a fost concentrat în Tabăra de Instrucţie Hagieni şi, la 28 mai, ostaşii au primit cu entuziasm inspecţia Majestăţii Sale Regele Carol I. Toamna, unitatea a participat la manevrele militare din judeţul Tecuci, în zona Corod – Matca. În structura regimentului s-a adăugat Compania de Mitraliere.

La data de 1 decembrie 1912, sublocotenentul Grigore Ignat a fost mutat din unitate, în Regimentul „Radu Negru" nr. 28 Infanterie Piteşti. Ofiţerul, care s-a acoperit de glorie în vara anului 1917, în pădurea Răzoare, la nord de Mărăşeşti, a murit împreună cu ostaşii Companiei de Mitraliere din Batalionul 1 al Regimentului 51 Infanterie Galaţi .[17]

Avansat la gradul de căpitan, Grigore Ignat a fost una dintre cele mai luminoase figuri de eroi din istoria armatei noastre. Tatăl său, participant la Războiul de Independenţă din 1877-1878 cu gradul de sergent, i-a insuflat dragostea de patrie încă din fragedă copilărie. Absolvent al Şcolii Militare de Ofiţeri de Infanterie din Bucureşti, a participat la luptele din Dobrogea, la apărarea capitalei şi la Mărăşeşti.

În Ordinul de Zi pe armată nr. 14, din 16/29 august 1917, se arăta: „*A luptat ca un brav şi tot aşa a murit. Şi-a plătit prea scump viaţa, înconjurat de dragostea şi devotamentul subalternilor săi, care făcând cu piepturile lor zid de apărare în juru-i, au dat putinţa să-şi mânuiască mitraliera lui dragă până la cel din urmă cartuş. Acest sfârşit ostăşesc îi va cinsti pururea memoria şi-l aduc la cunoştinţa ostaşilor ţării, drept pildă de înălţător avânt patriotic şi sublim sacrificiu al vieţii*".

Prin Înalt Decret nr. 4609, din 21 iunie 1913, armata a fost mobilizată pentru participarea la al doilea război balcanic.

Regimentul „Cantemir” nr. Bârlad 12 a fost mobilizat, sub comanda colonelului Ioan Lupescu, îmbarcându-se, la data de 2 iulie, în 3 trenuri şi deplasându-se pe itinerariul Bârlad – Drăgăneşti (Teleorman). De aici deplasarea s-a făcut prin marş pe itinerariul: Alexandria – Drăcea – Turnu Măgurele – Izlaz – Siliştioara – Ghighen – Mahala – Kruşevnic – Stavertz.

La Stavertz ostaşilor le-a fost citit Ordinul Marelui Cartier General semnat de principele României, generalul de corp de armată Ferdinand I:

„*Ostaşi!*

Am trecut Dunărea în Bulgaria pentru ca prin voinicia voastră să siliți armata bulgară să respecte dreptul altora pe care-l nesocoteşte astăzi.

Nu uitați însă că acum 36 de ani părinții voştri şi-au vărsat sângele pentru eliberarea poporului bulgar, deci voi nu puteți avea duşmănie pe el.

Dovediți celor care au astăzi ochii ațintiți asupra voastră că, pe cât sunteți de bravi față de cei care vi se pun în față cu armele, ştiți a fi blânzi cu cei neînarmați.”

De la data de 16 iulie regimentul a mărşăluit de la Stavertz pe itinerariul Lucovița – Glava de Kojnare, confiscând armament şi muniție de la locuitori. Prin Înalt Ordin de Zi al Majestății Sale Regele Carol I, din 31 iulie 1913, s-a impus pacea fără vărsare de sânge.

În ziua de 3 august 1913, comandantul regimentului a botezat un copil în satul Kojnare, dându-i numele de Cantemir.

Retragerea unității s-a făcut prin marş, până la Nicopole, şi apoi cu 6 şlepuri, pe Dunăre, de la Turnu Măgurele până la Galați, unde a debarcat, în ziua de 11 iunie, ora 14^{30}. Aici au fost internați în spital 5 ostaşi bolnavi de holeră.

Regimentul s-a retras spre Bârlad cu trenul şi a ajuns la 2,5 km de oraş, unde a debarcat şi a intrat în bivuac fiindcă au apărut încă 4 cazuri de holeră. Până la 27 august a murit un soldat evreu, care a fost înmormântat în cimitirul evreiesc din Bârlad. În urma tratamentul făcut, ceilalți militari s-au vindecat.

Regimentul a intrat în cazarma din Bârlad în ziua de 31 august, unde a primit ordinul de trecere a armatei în poziție de pace.

În această campanie, regimentul a pierdut 5 ostaşi. Familiile lor au primit ajutor material din partea cadrelor şi trupei, precum şi pensii de la Statul Român.[18]

Luna mai 1914 a prilejuit decorarea drapelului de luptă al regimentului cu Medalia „Avântul Țării”, în semn de omagiu pentru buna comportare în al doilea război balcanic.

O delegație din regiment a participat, în perioada 14-19 septembrie 1914, la funeraliile Majestății Sale Regele Carol I şi la solemnitatea înscăunării Majestății Sale Regele Ferdinand I.[19]

Ostaşii unității au depus Jurământul de credință față de noul rege, în ziua de 28 septembrie, în curtea cazărmii Regimentului „Cantemir” nr. 12 Bârlad.

În anul 1915 regimentul şi-a intensificat eforturile pentru desfăşurarea instrucției în cazarmă şi împrejurimi. La 28 august Batalionul 3 a fost detaşat la dispoziția grupului de acoperire a Văii Buzăului, în zona Nehoiaş – Buzău. În luna decembrie, Batalionul 2 a schimbat pe poziție Batalionul 3. Ostaşii au executat lucrări de fortificații şi au întărit apărarea frontierei.

Batalionul 3 a fost readus pe Valea Buzăului, în luna iunie 1916, şi a contribuit la construirea şoselei din zona Nehoiaş.

Colonelul Lupescu a fost mutat la Brigada 1-a Infanterie, la comanda regimentului urmând locotenent-colonelul Dumitru Harhaş.

Primul război mondial – care a izbucnit, în anul 1914, între Puterile Centrale (Germania şi Austro–Ungaria) şi Antanta (Anglia, Franţa şi Rusia) – a avut la origine lupta statelor imperialiste pentru împărţirea lumii şi redistribuirea sferelor de influenţă.

România a participat la acest război, după o perioadă de neutralitate de doi ani, alături de Antantă, care promitea satisfacerea dezideratelor unităţii noastre naţionale.

În baza Înaltului Decret 2784, la data de 15 august 1916, ora 24^{00}, armata română a fost mobilizată pentru lupte.

Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad se afla în zona Nehoiu, cu cele trei batalioane operative, încă din luna iunie 1916. Partea Sedentară a regimentului, înfiinţată în anul 1916, a rămas în Bârlad unde a continuat instrucţia unui efectiv de 1.000 de ostaşi.

Grupul „Valea Buzăului" – compus din Brigada a 12-a Infanterie Galaţi, Regimentul 11 Infanterie „Siret" Galaţi, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, Batalionul 3 Infanterie din Regimentul 24 Infanterie Tecuci, Divizionul 1 din Regimentul 11 Artilerie, Bateria a 2-a din Regimentul 3 Obuziere şi Bateria 53 mm din Brigada a 12-a Infanterie – a trecut la eliberarea fraţilor care se aflau sub stăpânirea austro–ungară.

Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, dislocat la Broasca, a înaintat pe şoseaua Vama Cheia – Pichetul Crasna – Vama Crasna – Zagon – Boroşnia – Bikfalva – Uzonchile – Sepsi Szt Georgiu, până la data de 24 august. Până la sfârşitul lunii, regimentul a ajuns la Arkos – Ghidafalna.[22]

În luna septembrie, ostaşii Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad au înaintat, prin lupte grele, pe itinerariul Kacza (bivuac la sud de Homorod) – Kuhalom, executând şi lucrările genistice necesare. În continuare s-au deplasat la Soveniseg, cu o pauză de 3 zile necesară pentru întărirea poziţiei. La 16 septembrie 1916, trupele au ajuns la Szahaleni, luptând cu multă dârzenie pentru ocuparea cotei 706 Koppen – Dumbrava. În ziua de 18 septembrie, până la căderea întunericului, unitatea a reuşit să ocupe crestele de pe Dealul Windmühl, împreună cu celelalte forţe din Brigada a 12-a Infanterie.

În ziua de 19 septembrie, unităţile brigăzii au fost puternic atacate de inamic. Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a contraatacat, cu mare hotărâre, ocupând Pădurea Venu şi creând posibilitatea înaintării spre Felmer a întregii brigăzi.[20]

De la 20 la 24 septembrie, regimentul şi-a continuat înaintarea, ocupând localităţile: Halmagy, Köhalom, Darecz, Szambor, Homorod, Ujfale, Varghiasi, Barot, Rakoş, Sepi Szt Gyorgye, Bikfalva, Uzon.[21]

În seara zilei de 25 septembrie, unitatea a ajuns la Prejmer şi Bod, primind ordin să de deplaseze spre Braşov, în sprijinul Brigăzii a 5-a Infanterie. Pe traseu, ostaşii au reuşit să captureze 8 tunuri şi 10 chesoane.[22]

La data de 26 septembrie 1916, regimentul a primit ordin şi a început retragerea spre Întorsura Buzăului, ajungând în această localitate la ora 19^{00}. Noaptea, regimentul s-a stabilit în apărare pe Dealul Seciu din Întorsura Buzăului. În ziua de 27 septembrie, regimentul s-a întors în munţi, la Tabla Buţii, neputând rezista atacului masiv iniţiat de inamic, iar de aici, prin lupte dârze, s-a retras la Gura Siriului şi Broasca, unde a ajuns spre înserat.[23]

În ziua de 29 septembrie, Brigada a 12-a Infanterie s-a oprit pe poziţia Broasca – Vama Cheia. Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a executat lucrări de întărire a apărării pe aliniamentul Dealul Jariştea – Siriul Mare – Dealul Babei – Grămăticul.[24]

La data de 2 octombrie 1916, inamicul a reuşit să ocupe muntele Monteorul, dar, după contraatacul viguros al Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, trupele cotropitoare au fost alungate. Au fost luaţi prizonieri 206 ostaşi unguri şi au fost eliberaţi mulţi prizonieri români din această zonă, dar şi de pe Valea Pârâului Mare şi Jariştea.[25]

Cooperând cu celelalte forțe din Brigada a 12-a Infanterie, regimentul a desfăşurat, în perioada 3–13 octombrie, lupte pentru consolidarea apărării pe Dealul Şoimu şi Jariştea. La 13 octombrie, la comanda regimentului a fost numit locotenent-colonelul Alexiu.

În ziua de 14 octombrie, Brigada a 12-a Infanterie a întreprins trei atacuri generale spre pozițiile inamice. Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a atacat pe Dealul Şoimului. Seara s-au oprit pe vechile poziții.[26]

Până la 22 noiembrie au avut loc schimburi reciproce de foc, unitățile brigăzii, inclusiv Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, executând lucrări genistice de consolidare a pozițiilor de apărare, recunoaşteri ale pozițiilor inamicului şi misiuni de patrulare pe Dealul Frunzelor.[27]

La data de 23 noiembrie, Brigada a 12-a, împreună cu unitățile componente, a primit ordin de retragere pentru a sprijini unitățile româneşti ce se retrăgeau din Muntenia în Moldova. În prima etapă, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad s-a retras la Fundeni, apoi la Racovițeni (județul Buzău).

După 16 decembrie 1916, regimentul s-a retras pe itinerariul: Tâmboieşti – Dragosloveni – Urecheşti – Coteşti – Odobeşti – Voineşti – Pățeşti.

În ziua de 27 decembrie, unitatea a ocupat poziție de apărare pe malul drept al Şuşiței, în satul Trifeşti.

Regimentul 11 „Siret" Galați a ocupat poziție de luptă în Satul Nou, suferind mari pierderi în lupta cu inamicul.

În ziua de 28 decembrie, Brigada a 12-a, cu Regimentele 11 „Siret" Galați şi 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, a schimbat pe poziție Regimentul 14 Roman, la Fitioneşti.[28]

Luna ianuarie 1917, a prilejuit efectivelor regimentului cantonarea în localitățile Coțofăneşti, Parva şi Teiuş.

Pe data de 14 februarie 1917, unitatea s-a deplasat prin marş pe itinerariul: Bogdana – Livada – Negoieşti – Garbovanu – Pralia –Plopeni – Zidaru, schimbând pe poziție Regimentul 16 Infanterie Botoşani şi Regimentul 4 Vânători Iaşi.[29]

Regimentul a ocupat sectorul de la Poiana Nicoară, cu batalioanele 1 şi 2 în linia 1-a şi batalionul 3 în linia a 2-a. S-au efectuat deszăpeziri pe traseele de deplasare şi s-au construit bordee pentru adăpostirea trupei. În timpul lucrărilor au avut loc schimburi sporadice de foc.

La data de 26 februarie 1917, unitatea a fost înlocuită pe poziție de Regimentul 7 Vânători Galați şi a intrat în cantonament în satele Pralea şi Blidaru. Conform Ordinului Diviziei a 6-a Infanterie, nr. 5637,[29] regimentul, aflat în rezerva acestei mari unități, a participat la amenajarea, cu lemne şi pietriş, a drumului Blidaru – Pralia, precum şi la completarea instrucției de diferite specialități.

În ziua de 4 martie, regimentul a schimbat pe poziție Regimentul 7 Vânători Galați, continuând să întărească pozițiile de apărare.

Majestatea Sa Regele Ferdinand I a vizitat pozițiile Brigăzii a 12-a Infanterie Galați şi ale Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, îmbărbătându-i pe soldați şi comandanți.

Până la 4 iunie nu a intervenit nimic deosebit pe front.[30] În acea zi, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a fost înlocuit pe poziție de Regimentul 7 Vânători, cantonând la Pralea şi Blidaru. Ostaşii au participat la amenajarea şi completarea lucrărilor de fortificații pentru depozitul de materiale geniu şi a executat instrucție de război. La data de 16 iunie, unitatea a schimbat pe poziția de apărare Regimentul 7 Vânători Galați.[31]

În zilele de 9-11 iulie 1917, artileria română a început tragerile de pregătire a operației ofensive de la Mărăşti, din perioada 11-19 iulie 1917, producând mari distrugeri

pozițiilor inamice. În ziua de 11 iulie, ora 4^{00}, artileria română a început un violent bombardament asupra pozițiilor inamice, iar la 4^{30}, infanteria română a pornit la atac. Batalionul 1 din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, după lupte crâncene şi pierderi foarte mari, a ocupat cota 630, cazematele şi o cotă fără nume. Batalionul 2 din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a ajuns la 200 m de cota 575 (la un pârâu fără nume). Pierderile unității în acea zi au fost: 3 ofițeri morți, 4 ofițeri răniți, 2 elevi răniți, 116 ostaşi morți, 295 ostaşi răniți şi 88 ostaşi dispăruți. Regimentul a capturat 21 de prizonieri.

La data de 12 iulie, efectivele regimentului au ocupat pozițiile inamice de pe dealul Puturoasa, au luat 24 prizonieri şi au capturat mult material de război.

În ziua de 13 iulie, regimentul, împreună cu celelalte unități din Brigada a 12-a Infanterie, a înaintat pe dealurile Râioasa şi Răchitosu Mic, iar seara pe Şuşița, capturând arme, căruțe, efecte şi multe materiale de război.

Pe 14 iulie, ora 12^{00} unitatea a început înaintarea pentru a ocupa pozițiile de pe creasta munților, atacând prin satul Dragoslavele. Au fost capturate de la inamic mitraliere, cai şi căruțe.

La data de 15 iulie, ora 15^{00}, regimentul a respins inamicul de pe cota 1029 (Arsura lui Nicolae) şi pe coama muntelui Tina Neagră, capturând 2 ofițeri şi 41 soldați austro-ungari.[32]

În seara zilei de 19 iulie, efectivele Brigăzii a 12-a Infanterie – deci şi Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad – au fost schimbate pe poziție de trupele Diviziei a 12-a Infanterie.

Noaptea de 19/20 iulie, a permis regimentului staționarea în bivuac în pădurea Bucur, iar în ziua de 20 iulie, ora 12^{30}, unitatea, împreună cu celelalte subunități din Brigada a 12-a Infanterie, au primit ordin să se deplaseze pe itinerariul GuraVăii – Mănăstirea Caşin, unde au ajuns în ziua de 20 iulie, la ora 10^{00}. A urmat repaus, până la 19^{00}, după care ostaşii s-au deplasat la Bogdăneşti şi Filipeşti. Regimentul a cantonat şi bivuacat în Filipeşti, în rezerva generală a Diviziei a 6-a Infanterie Focşani. Batalionul 3 din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a fost dat în rezerva Regimentului 7 Vânători.[33]

La data de 25 iulie, trupele austro-ungare au început ofensiva de la Oituz, concomitent cu ofensiva germană de la Mărăşeşti, printr-un puternic bombardament de artilerie. Bombardamentele asupra pozițiilor româneşti au luat o mare amploare în ziua de 26 iulie, folosindu-se artileria de toate calibrele, precum şi gaze asfixiante.

În ziua de 26 iulie, batalioanele 2 şi 3 din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, împreună cu Regimentul 11 Infanterie „Siret" Galați şi Regimentul 7 Vânători Galați au dat mai multe contaatacuri pentru a respinge inamicul pătruns la Leşunțul Mic. Din rândurile soldaților unitățiii, 7 au fost răniți şi 11 au fost dați dispăruți.

Luptând pentru restabilirea frontului la Leşunțul Mic, la data de 27 iulie, unitatea a suferit mari pierderi: 2 ofițeri morți, 2 ofițeri şi un elev răniți, 5 soldați morți, 50 soldați răniți şi 70 soldați dispăruți.[33]

În zilele de 28 şi 29 iulie, regimentul a desfăşurat lupte foarte grele - în cooperare cu Regimentul 11 Infanterie „Siret" Galați, Regimentul 7 Vânători Galați şi Regimentul 14 Infanterie Roman - pentru apărarea localităților Herăstrău şi Grozeşti. Pierderile suferite în rândurile trupei au fost: un soldat mort, un soldat rănit şi 11 soldați dispăruți.[33]

Zilele de 30 şi 31 iulie au permis Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad să lupte în apărare pe aliniamentul: Pârâul Arniş – Runcu - drumul Fântâna Runcului.

Unitatea şi-a consolidat apărarea cu reţele de sârmă ghimpată, în zilele de 1 şi 2 august. În ziua de 3 august, după un puternic bombardament de artilerie, inamicul a rupt frontul în sectorul Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, care a avut următoarele pierderi: un ofiţer mort, 2 ofiţeri şi un elev răniţi, 6 ostaşi morţi, 43 ostaşi răniţi şi 34 militari în termen dispăruţi.[34]

La data de 6 august, regimentul a fost schimbat de pe poziţie, pentru refacere, în zona Bogdăneşti. După refacere, în noaptea de 8/9 august, unitatea a înlocuit pe poziţie Regimentul 7 Vânători Galaţi. Fiind nevoit să respingă un atac inamic, în rândurile trupei s-au înregistrat 3 morţi şi 11 răniţi. În nopţile de 11/12 şi 13/14 august, 3 soldaţi croaţi s-au predat trupelor regimentului.

Regimentul bârlădean a dat şapte contraatacuri, în ziua de 15 august şi noaptea de 15/16, luând 12 prizonieri bosniaci la cota 408. Pierderile proprii au fost foarte mari: 2 ofiţeri dispăruţi şi un ofiţer rănit, 10 ostaşi morţi, 38 ostaşi răniţi şi 104 ostaşi dispăruţi.

În perioada 20-24 august, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a respins atacurile inamicului între Poiana Sărată şi cota 408. S-au înregistrat 4 răniţi din rândurile trupei şi au fost capturaţi 4 ostaşi germani. Noaptea, ostaşii unităţii au lucrat la amenajarea tranşeelor, a şanţurilor de comunicaţii şi a adăposturilor pentru protecţie contra loviturilor artileriei.[35]

Zilele 30 şi 31 august s-au caracterizat prin schimburi reciproce de foc de artilerie. S-au continuat lucrările genistice, grăbindu-se şi amenajarea adăposturilor pentru oameni şi cai.

La data de 1 septembrie 1917, Marele Stat Major a ordonat ca regimentele să fie constituite din trei batalioane, fiecare batalion având în subordine câte trei companii puşcaşi şi o companie de mitraliere. La fiecare companie s-a constituit o echipă de grenadieri.[35]

Până la 21 septembrie, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a avut 9 răniţi şi a capturat 6 prizonieri bosniaci, ca urmare a schimburilor reciproce de foc. În noaptea de 21/22 septembrie, unitatea a fost schimbată pe poziţie de către Regimentul 7 Vânători şi s-a retras în localitatea Oneşti, pentru refacere.[35]

În noaptea de 3/4 octombrie, unitatea a schimbat pe poziţia de apărare Regimentul 11 Infanterie „Siret" Galaţi, dispunând câte un batalion pe fiecare dintre cele 3 linii de apărare. Până la 31 octombrie s-au consolidat lucrările genistice de apărare. Inamicul a bombardat cu artileria folosind şi gaze asfixiante. Au fost răniţi 7 ostaşi, iar patrulele proprii au capturat 5 ostaşi bosniaci.[36]

Perioada 1-22 noiembrie s-a evidenţiat prin bombardamente intense de artilerie ale inamicului, regimentul având 9 răniţi şi reuşind să captureze 7 croaţi. Au fost consolidate lucrările de apărare.

La data de 22 noiembrie 1917, a fost dat Ordinul Marelui Cartier General, nr. 6433, pentru suspendarea ostilităţilor militare. Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a ocupat, până la sfârşitul lunii noiembrie 1917, sectorul de apărare situat între cota 383 şi sudul şoselei Curiţa, împiedicând inamicul să pătrundă în sectorul de apărare al românilor.[37]

În ziua de 15 decembrie 1917, conform ordinelor eşaloanelor superioare, unitatea a început deplasarea spre localităţile Deleni, Drăguşeni, Bârsăneşti. S-au luat măsuri pentru refacerea efectivelor, repararea drumurilor din zonă, asigurarea instrucţiei, amenajarea unor depozite de materiale şi sărbătorirea zilelor Crăciunului, Anului Nou, Bobotezei şi Sfântului Ioan.[37]

Unitatea a participat la parastasul oficiat în Oneşti, în ziua de 24 ianuarie 1918, cu câte o companie din fiecare batalion.

Conform ordinului Diviziei a 6-a Infanterie, nr. 12.946, Brigada a 12-a Infanterie (inclusiv Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad) s-a deplasat, în perioada 1-5 februarie, în zona pe care au ocupat-o anterior Corpurile 24 şi 30 ruse, care s-au retras de pe front în Rusia. Aprovizionarea cu alimente şi furaje s-a făcut din zona Oneşti.[47]

Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a ocupat poziţie de luptă în următorul dispozitiv: comanda regimentului la fabrica Păltiniş (zona Asău), Batalionul 1 şi Batalionul 2 la cota 1343 (pe muntele Prestesele), iar Batalionul 3 a rămas în rezerva regimentului.

La data de 16 februarie, unitatea şi-a redislocat forţele, în felul următor: Batalionul 1 în satul Vasiest (cantonament), Batalionul 2 în satul Lupanu (la dispoziţia Corpului 4 Armată), Batalionul 3 în satul Asău (cantonament).

În ziua de 18 februarie, forţele regimentului au suferit următoarele modificări: Batalionul 1 a fost dislocat pe cotele 1339 şi 1163, Batalionul 2 pe cota 1602, iar Batalionul 3 a trecut în rezerva regimentului, la fabrica Păltiniş.[38]

La 20 februarie s-a refăcut armistiţiul cu Puterile Centrale. După această dată, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a executat misiuni de pază, instrucţie, amenajarea adăposturilor pentru cai şi aprovizionarea cu fân şi frunze.

Cu începere de la data de 1 martie 1918, sectorul Brigăzii a 12-a Infanterie, situat între Piciorul Rădvanu şi râul Trotuş, era apărat de Batalionul 3. Restul trupei a intrat în cantonament în localităţile Asău şi Comăneşti şi a executat instrucţie pe bază de program, curăţenie corporală, curăţenia echipamentului şi a armamentului din dotare.

La data de 10 martie, Batalionul 2 din regiment a schimbat pe front Batalionul 3 al aceleiaşi unităţi.

În ziua de 25 martie, trupele Brigăzii a 12-a Infanterie au fost trecute în revistă, la Comăneşti, de Majestatea Sa Regele Ferdinand I, iar la 30 martie, Batalionul 2 a fost schimbat de pe front de către Batalionul 1 din Regimentul 11 „Siret" Galaţi.[39]

Ziua de 1 aprilie a marcat detaşarea Batalionului 1 la repararea liniei ferate Dărmăneşti – Comăneşti, a Batalionului 2 în cantonament la Păltiniş şi trimiterea Batalionului 3 la Buhuşi, pentru strânsul reţelelor de sârmă ghimpată folosite pentru apărare şi astupatul tranşeelor în sectorul Buhuşi – Băseşti.[39]

La 23 aprilie, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a schimbat Divizia 1-a Craiova, pe poziţia cuprinsă între Obcina – Lapoşul – Vârful Manciucului. Batalionul 3 a rămas în rezerva regimentului, la Târgul Ocna.[40]

În ziua de 10 mai 1918, conform Ordinului 14.062 al Diviziei a 6-a Infanterie, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a plecat în garnizoana Bârlad, pe itinerariul: Oneşti, Căiuţi, Cornăţelu (cantonament noaptea), Balca, Urecheşti, Adjud, Ploscuţeni, Galbeni, Ciorăşti, Iveşti, Bârlad, unde, la 15 mai, ora 17^{00}, a fost primit cu mare entuziasm de autorităţile civile şi militare.[41]

Până la sfârşitul lunii iunie au fost demobilizaţi rezerviştii din Moldova, Râmicul Sărat, Brăila, Olt, Ilfov, Prahova, Buzău, Gorj, Dolj, iar de la data de 1 iulie, regimentul a trecut pe poziţie de pace.[42]

În lunile iulie - octombrie s-a desfăşurat instrucţia cu ostaşii rămaşi în regiment şi, la 28 octombrie, s-a făcut mobilizarea efectivelor necesare la război, în conformitate cu Înaltul Decret nr. 3179, din 27 octombrie 1918.[43]

În ziua de 31 octombrie 1918, s-a încheiat armistiţiul general cu Puterile Centrale, oprindu-se înaintarea trupelor germane şi austro-ungare. Cu acel prilej, Majestatea Sa Regele Ferdinand I a dat Manifestul către ţară şi popor:

"Ostaşi !

Ora mult aşteptată de toată suflarea românească şi îndeosebi de voi, vitejii mei ostaşi a sunat, în sfârşit, după lunga şi dureroasa aşteptare.

Trecerea trupelor aliate peste Dunăre, ne impune ca o sfântă şi patriotică datorie să luăm iarăşi arma în mână ca să izgonim, împreună cu ele, pe vrăjmaşul cotropitor din Ţară şi să aducem linişte populaţiei asuprite.

Regele vostru vă cheamă din nou la luptă, ca să înfăptuiţi visul nostru de atâtea veacuri – Unirea tuturor românilor, pentru care în anii 1916–1917, aţi luptat cu atâta vitejie.

Sufletele celor căzuţi pe câmpul de onoare vă binecuvântează pentru această ultimă sforţare, privirile credincioşilor noştri aliaţi sunt îndreptate cu dragoste şi încredere spre ţara noastră şi fii ei, camarazii voştri de arme din biruitoarele armate franceze şi engleze care vin în ajutorul nostru, cunosc vitejia noastră de la Oituz, Mărăşti şi Mărăşeşti; arătaţi-le că, timpul de aşteptare n-a putut să slăbească bravura ostaşului român. Fraţii noştri din Bucovina şi Transilvania vă cheamă pentru această ultimă luptă, ca prin avântul vostru să le aduceţi eliberarea din jugul străin.

Biruinţa e a noastră şi viitorul va asigura întregului neam românesc viaţa paşnică şi fericită.

Înainte deci, cu vitejia strămoşească. Dumnezeu este cu noi."[43]

Până la data de 15 noiembrie 1918, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a reuşit să-şi mobilizeze efectivele pentru reluarea luptei, iar de la 17 decembrie – când s-a pus în marş spre Ghidigeni, pentru a se îmbarca în tren la Mărăşeşti – şi-a completat efectivele şi materialele necesare îndeplinirii misiunii. Pe data de 18 decembrie unitatea a efectuat marş spre Tecuci, seara fiind cantonată în cazarma Regimentului 24 Infanterie Tecuci. După cantonamentul efectuat la Ionăşeşti şi Mărăşeşti, regimentul a început îmbarcarea în trenuri, în ziua de 21 decembrie, ora 16^{00}, în gara Mărăşeşti. La 24 decembrie, cele două trenuri cu ostaşii regimentului au ajuns la Ghimeş, iar pe data 25 decembrie au sosit în gara Reghinul Săsesc, unde au debarcat.

La 29 decembrie, ora 20^{00}, regimentul a ajuns la Târgu Mureş şi a cantonat în cazarma Regimentului 62 Honvezi. Două companii din Batalionul 3 al regimentului au fost dislocate la Cucerda şi Luduş, schimbând Regimentul 7 Infanterie Prahova.[44]

În ziua de 30 decembrie, Batalionul 1 a fost trimis la Turda, pentru a înlocui Regimentul 10 Infanterie Focşani.

Până la sfârşitul lunii ianuarie 1919, regimentul – care se afla cantonat în localităţile Târgu Mureş şi Turda – a trimis patrule, în diferite localităţi ale Transilvaniei, pentru a dezarma populaţia civilă, a asigura bunurile oamenilor şi a stabili ordinea interioară.

Batalionul 2 a fost deplasat la Cluj, iar Batalionul 3 la Aiud, capturând armament de la populaţia din aceste zone şi asigurând ordinea interioară.

În luna februarie 1919, regimentul a asigurat liniştea într-un mare număr de localităţi rurale şi urbane.[45]

Efectivele regimentului au asigurat ordinea în zona munţilor Apuseni – în luna martie – stabilind contactul cu subunităţile de grăniceri, pe care le-au ajutat în consolidarea poziţiilor de apărare.[45]

Începând cu 1 aprilie 1919, unitatea a executat misiuni în oraşul şi judeţul Cluj. După 15 aprilie, regimentul a schimbat pe poziţie Regimentul 24 Infanterie Tecuci, aflat pe Valea Iadului. Ulterior, a dat lupte grele cu trupele maghiare în localităţile Ciucea, Remetz, Ponor, Pains, Dealul Runcului, Bratca, Dealul Popii, Eskullo, Koszteg, Gara Mezo,

Telegd, Surduc, Oradea Mare. Aici a ajuns la 20 aprilie, ora 23^{00}, şi a cantonat în cazarma Regimentului 1 Husari, în rezerva Diviziei a 6-a Infanterie Focşani.

La data de 23 aprilie, unitatea a fost transportată cu trenul la Debreţin, unde a debarcat, şi apoi a trecut la dezarmarea trupelor maghiare.[46]

De la 25 aprilie 1919, unitatea – subordonată Grupării „General Sachelarie" – a înaintat, prin lupte grele, pe direcţia: Hajdu, Szoboslo, Kaba, Pospok, Laduny. După rănirea generalului Sachelarie, în ziua de 26 aprilie, comanda grupului a luat-o colonelul Voiculescu, comandantul Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad.

De la 27 aprilie, gruparea a înaintat spre Toldeş, ocupând localitatea Kis Ujallas, unde a staţionat în ziua de 30 aprilie.[46]

În ziua de 1 mai s-a continuat înaintarea şi au fost ocupate localităţile Torok şi Micloş, iar în ziua de 2 mai s-a înaintat pe direcţia Tisza Sajol, nordul localităţii Szanda, estul localităţii Tenyo.

La data de 3 mai, armata română a ajuns pe Tisa. În această zi, generalul de brigadă Holban, comandantul Grupului de Armate Sud, a felicitat ostaşii din subordine:

"*Bravi ostaşi ai Grupului de Sud!*

În sfârşit suntem pe Tisa. În luptele ce aţi dat zilele din urmă, cu un curaj demn de tot trecutul vostru proaspăt, aţi sigilat pentru vecie actul definitiv al visurilor străbune, făcând cunoscut întregii lumi că, de acum înainte la Tisa ca şi la Nistru veghează neadormit străjerul român.

Să trăiţi şi cu Dumnezeu înainte pentru neam şi pentru rege."

Conform Ordinului de Operaţii al comandantului Grupului de Sud, de la data de 4 mai 1919 s-a trecut la pregătirea atacului pentru ocuparea Szolnokului şi trecerea Tisei. În acest scop, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a trimis un pluton cu două mitraliere până la al doilea pod al şoselei Torok – Szt. Micloş – Szolnok, intrând în legătură cu Regimentul 3 Vânători Prahova.

Întrucât Detaşamentul „Colonel Ion Bota" – din care făcea parte Brigada a 12-a Infanterie (şi, implicit, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad) – a fost schimbat pe poziţie de Divizia a 2-a Vânători, misiunea anterioară a fost suspendată şi regimentul a intrat în cantonament, pentru refacerea oamenilor şi executarea lucrărilor de sapă, la Torok şi Szt. Micloş.[47]

În ziua de 10 mai 1919, regimentul a trimis la Oradea o companie cu drapelul de luptă, în vederea participării la serbările care s-au desfăşurat în prezenţa Majestăţii Sale Regele Ferdinand I, în ziua de 21 mai 1919.

Armata Republicii Sovietice Maghiare a trecut Tisa, la 23 mai, în zona Vachony şi Veszeny, obligând Comandamentul Armatei Române să riposteze. Conform ordinului primit de la marea unitate, Regimentele 11 „Siret" Galaţi şi 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad au fost alarmate pentru lupte.

La 26 mai, generalul de brigadă Holban, comandantul Diviziei a 6-a Infanterie şi a Grupului de Armate Sud, a trecut în revistă trupele.

Până la 7 iunie, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a executat instrucţie şi pază, iar de la acea dată – conform Ordinului comandantului Diviziei a 6-a Infanterie – unitatea a fost pusă la dispoziţia Grupului „General Olteanu". Pentru aceasta, s-a deplasat pe itinerariul Bercgszasz, Bateyu, Csap, a debarcat din tren şi a ocupat poziţia de luptă pe şoseaua Csap – Cesernyo – Zakony. Din ordinul comandantului regimentului, locotenent-colonelul Miclescu, Batalionul 3 al regimentului a trecut la dezarmarea trupelor roşii din zona Csap.

La data de 26 iunie, regimentul a fost schimbat de pe poziție şi a intrat în cantonament pentru refacere, conform ordinului transmis de către comandantul sectorului, colonelul Emilian Pop.[48]

În ziua de 12 iulie, regimentul s-a deplasat la Mezö-Telegd, cu Batalioanele 1 şi 2 şi la Pusta-Ujalk cu Batalionul 3, executând pază în zonă şi instrucție. La 21 iulie, unitatea s-a deplasat la Barand, în vederea desfăşurării unor lupte hotărâtoare, împotriva armatei maghiare, iar la 23 iulie, a plecat la Karczak.

La data de 24 iulie, artileria română a început un bombardament intens asupra liniilor de apărare ale inamicului, pentru înlesnirea ofensivei infanteriei române.

Până la 2 august 1919, trupele au desfăşurat lupte de uzură. În această zi s-a primit, la Postul de Comandă al Diviziei a 6-a Infanterie, mesajul de capitulare a lui Bella Kunn, căpetenia guvernului roşu care se înscăunase la Budapesta în martie 1919. Regimentul 11 Infanterie „Siret" Galați a intrat fără lupte în Szolnok, iar Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a înaintat spre Abony.[49]

Ajuns la 3 august la Abony, regimentul a capturat mult armament şi muniție, iar pe 4 august a ajuns la Keskement, unde, sub comanda colonelului Ion Rădulescu, noul comandant al unității, a executat misiuni de pază, dezarmare, stabilire a ordinii şi a fost dat ajutor populației civile la strângerea recoltei.

În ziua de 18 august 1919, comandantul Diviziei a 6-a Infanterie, generalul Olteanu, a adresat mulțumiri trupelor care s-au acoperit de glorie în misiunile îndeplinite, în județele Mureş, Turda, Cojocna, Bihor şi pe teritoriul Ungariei, la: Kis, Ujalas, Beszhoc, Rechas, Szolnok, Abony, Keskement, contribuind astfel la realizarea României Mari.[50]

Elogioase mulțumiri au fost aduse de către comandantul Trupelor Transilvania, generalul Mărdărescu, şeful Marelui Cartier General, generalul Constantin Prezan, şi primul ministru, Ion Brătianu. Cu acest prilej, Ion Brătianu a rostit o cuvântare în cadrul căreia, printre altele, a spus: „*Cu simțământul de caldă recunoştință pentru glorioasa noastră oştire şi de înaltă mândrie națională am aflat completa înfrângere a anarhiei duşmane şi intrarea trupelor noastre în Budapesta. Prin victoria ei, oştirea noastră a desăvârşit opera vitejească prin care a asigurat unitatea națională şi a nimicit primejdia care amenința civilizația Europei Centrale. Vă felicit din inimă pe dvs. domnilor generali şi pe domnii dvs. camarazi de arme şi mă bucur că Dumnezeu v-a ajutat să biruiți.*"[51]

Pe data de 3 septembrie, regimentul a fost schimbat de pe poziție de Regimentele 3 Roşiori Bârlad şi 8 Roşiori Botoşani. La data de 12 septembrie 1919, ostaşii unității au fost trimişi în concediu, prin rulaj. Batalioanele 1 şi 2 au fost dislocate pentru pază şi ordine la Nagykörös, iar Batalionul 3 a rămas să păzească lagărul Keskement. După ce a ajuns în noua zonă, Regimentul 12 a executat instrucție şi pază până la 1 octombrie, după care Batalionul 1 a fost trimis în pază la lagărul din localitatea Abony, iar Batalioanele 2 şi 3 au executat instrucție şi pază în zona de cantonament.[52]

La data de 15 octombrie, întregul efectiv al Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a fost dislocat în localitatea Abony, pentru a asigura paza oraşului şi a lagărului de prizonieri.

În ziua de 21 octombrie, unitatea a fost îmbarcată în tren şi transportată la: Roşiori de Vede, în vederea cantonării Batalionului 1, la Turnu Măgurele, pentru cantonarea statului major şi a Batalionului 2 şi la Alexandria, unde a fost cantonat Batalionul 3. Toate formațiunile militare au fost întâmpinate cu căldură de către populația civilă şi notabilitățile oraşelor respective. În noile garnizoane, batalioanele au executat instrucție şi curățenie.[52]

Statul major al Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad, Batalionul 1 şi Batalionul 2 s-au înapoiat în garnizoana de reşedinţă de la Bârlad la data de 7 decembrie, iar Batalionul 3 a fost dislocat în zona Câmpina, pentru pază la sonde şi în localităţile rurale.[52]

În noile garnizoane, batalioanele au realizat instrucţia trupelor, au făcut curăţenie generală şi au pregătit festivităţile prilejuite de sosirea Anului Nou, a Bobotezei, a Sfântului Ioan şi sărbătoririi Unirii Principatelor Române.

La data de 27 martie 1920 regimentul a participat la sărbătoarea unirii Basarabiei cu România, festivitate care s-a desfăşurat la catedrală şi pe străzile oraşului Bârlad.

În luna aprilie, Batalionul 1 a fost trimis şi el pentru paza sondelor pe Valea Prahovei, restul efectivelor instruindu-se împreună cu ostaşii basarabeni.

Sub comanda colonelului Constantin Voiculescu, revenit la comanda unităţii în luna mai, efectivele au fost instruite în cazarmă şi în împrejurimile oraşului Bârlad. Tot acum, Batalionul 3 s-a înapoiat de la Câmpina.

În luna august 1920, o delegaţie militară a fost trimisă la Mărăşeşti, pentru evocarea eroismului ostaşilor români în luptele de la Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz.

La data de 14 octombrie, Batalionul 3 a fost detaşat la Kahul, pentru pază şi ordine.[53]

Lunile ianuarie-martie 1921 au găsit efectivele regimentului în cazarma din Bârlad, unde efectuau instrucţie şi activităţi gospodăreşti.

La data de 1 aprilie 1921, armata a fost trecută în stare de pace, măsurile ce au rezultat din acest ordin fiind aplicate sub comanda colonelului Constantin Voiculescu.[53]

În ziua de 17 septembrie 1921, regimentul a fost dislocat, pentru pază şi ordine, în garnizoana Chişinău, sub comanda locotenent-colonelului Ilie Demetrescu. Misiunea a fost îndeplinită până la 16 noiembrie, când unitatea a fost mutată la Volintirofca, în judeţul Cetatea Albă, sub comanda colonelului Ioan Epure, ajutat de locotenent-colonelul Ilie Demetrescu.[54]

La data de 15 ianuarie 1922, regimentul a fost redistribuit astfel: Batalionul 1 la Volintirofca, Batalionul 2 la Chişinău şi Batalionul 3 pe Nistru. Ele aveau misiuni de pază, asigurarea ordinei interioare şi instrucţia recruţilor.[55]

În ziua de 8 mai 1922, unitatea – în totalitate – a fost dislocată pe graniţa de la Cetatea Albă, pentru pază şi ordine, fiind inspectată în lunile iunie şi iulie de generalii Ştefan Panaitescu, comandantul Diviziei a 6-a Infanterie, Dumitru Sachelarie, comandantul Brigăzii a 12-a Infanterie şi Ioan Popovici, comandantul militar al Basarabiei.[56]

După doi ani de strajă la Nistru, unde a dejucat acţiunile provocatoare ale bolşevicilor, regimentul s-a înapoiat la Bârlad, pe 30 noiembrie 1923, unde a fost primit cu mare entuziasm de populaţia civilă şi administraţia oraşului. A avut loc un tedeum la catedrală, eveniment solemn în cadrul căruia au fost pomeniţi toţi eroii regimentului.[57]

Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad a participat la manevrele militare care s-au desfăşurat în anul 1924, între Bârlad şi Vaslui (în cooperare cu Regimentul 25 Infanterie Vaslui) şi apoi în zona Negrileşti, Matca, Corod, Munteni, Tecuci, Tutova, Bârlad (în cooperare cu celelalte unităţi din Divizia 21 Infanterie, între care şi Regimentul 23 Artilerie Bârlad) şi a ocupat locul unu pe marea unitate la tragerile cu puşca şi locul doi pe marea unitate la tragerile cu puşca mitralieră.[58]

În anul 1925, regimentul, cu un efectiv de 1800 oameni, a fost organizat pe principii noi: grup de comandă (comandat de colonelul Ioan Epure), 3 batalioane de infanterie (a câte 3 companii fiecare), o companie mitralieră, o companie legătură specialităţi, o companie depozit şi o şcoală a reangajaţilor.

La data de 20 aprilie, afectat fiind de greutăţile campaniilor militare, colonelul Ioan Epure, în vârstă de 46 de ani, a decedat şi a fost înmormântat în Cimitirul Bellu din Bucureşti. La comandă a urmat locotenent-colonelul Moise Riscuţia şi apoi, după două luni, colonelul Ilie Dumitrescu, mutat din Regimentul 16 Dorobanţi Botoşani.

În luna septembrie, unitatea a participat la o aplicaţie militară în zona Ghermăneşti şi la manevrele militare din zona Bujor.[59]

În anul 1926 regimentul a desfăşurat o temeinică pregătire în cadrul şcolii reangajaţilor, şcolii ofiţerilor (creată pe garnizoană), şcolilor grupei, companiei şi batalionului, eforturile depuse fiind bine apreciate cu prilejul inspecţiei desfăşurate de generalul Scărişoreanu, comandantul Corpului 3 Armată.[60]

La 20 iulie 1927, a murit regele Ferdinand I, a doua zi fiind înscăunat Majestatea Sa Regele Mihai I, în vârstă de 7 ani, ajutat de o regenţă. Regimentul a participat la tedeumul de la catedrală şi a depus Jurământul de credinţă noului suveran şi regenţei.[61]

În anul 1928, unitatea a participat la aplicaţia desfăşurată între garnizoanele Bârlad şi Vaslui. S-a înfiinţat cartea eroilor Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad şi a dublurii sale, Regimentul 52 Infanterie. Începând din anul 1923 se sărbătorea Ziua Eroilor în ziua de Înălţare a Domnului Iisus Hristos.[62]

Cu începere de la 1 aprilie 1929, la comanda unităţii a fost numit colonelul Ilie Demetrescu, fostul comandant, colonelul Ilie Dumitrescu, fiind mutat la Brigada a 12-a Infanterie Galaţi.

În ziua de 9 mai, în cazarma regimentului a fost dezvelit monumentul „Constantin Muşat", în amintirea celui care s-a instruit în această unitate şi a luptat pentru întregirea neamului românesc.

La data de 10 mai 1929, regimentul a primit noul drapel de luptă, în prezenţa comandanţilor Brigăzii 21 Infanterie, Diviziei 21 Infanterie şi a Corpului 3 Armată.

Perioada 1-15 octombrie a marcat participarea regimentului la manevrele militare din zona Bârlad – Ghidigeni.[63]

Pentru regiment, cel mai important eveniment al anului 1930 l-a constituit depunerea Jurământului de credinţă faţă de Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, la data de 9 iunie.

În luna octombrie, unitatea a desfăşurat aplicaţii militare şi a participat la manevrele militare din judeţul Covurlui, în zona Vârlez – Smulţi – Crăieşti.[64]

Anul 1931 a adus modificări în organica regimentului: s-a înfiinţat secţia tunuri, care a participat la aplicaţia comună a Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad şi a Regimentului 23 Artilerie, din luna septembrie, precum şi la aplicaţia comună a garnizoanelor Bârlad şi Vaslui din luna octombrie, desfăşurate în Lunca Bârladului.[65]

Anul 1932 a adus noi îmbunătăţiri în structura organizatorică a unităţii, creându-se şcoala instructorilor şi compania T.T.R. (tineri cu termen redus). Regimentul a fost organizat pe două batalioane de instrucţie şi un batalion de cadre şi s-au creat şcolile infirmierilor, potcovarilor şi armurierilor. În cadrul regimentului şi-au desfăşurat instrucţia şcolile de companie, batalion şi regiment. Experienţa acumulată a fost folosită în cadrul manevrelor militare din zona Roman, încheiate cu defilarea în faţa Majestăţii Sale Regele Carol al II-lea, pe şesul Luţca.[66]

La sărbătoarea Înălţării Domnului şi a Zilei Eroilor s-a lansat imnul „Veniţi creştini".

În anul 1933 s-a intensificat instrucţia, perfecţionată prin aplicaţiile militare din zonele Chişinău, Bârlad, Vaslui şi Tecuci, unde, la concursul de trageri pe divizie, regimentul a obţinul locul 1 la puşca mitralieră şi mitralieră şi Cupa Diviziei 21 Infanterie,

fiind elogiat de generalii Dumitru Procopiescu, comandantul Brigăzii 21 Infanterie Galaţi, Alexandru Gorschi, inspector general al artileriei (fost comandant al Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad), Ion Cănciulescu, comandantul Corpului 3 Armată Chişinău.[67]

Colonelul Ilie Dumitrescu a fost mutat la Ministerul Apărării Naţionale, în anul 1934, şi la comanda regimentului a fost numit colonelul Codrat Ciupagea. În structura organizatorică au intervenit noi modificări, fiind înfiinţate: Batalionul Instrucţie, Compania Specialităţi, Compania Depozit şi Compania Cadre. Instrucţia s-a desfăşurat în: şcoala de companie, şcoala de batalion, şcoala de regiment, şcoala instructorilor, şcoala specialiştilor şi şcoala T.T.R. Aplicaţiile s-au desfăşurat la nivel de divizie, în zona Folteşti – Fârţăneşti – Stoicani – Măstăcani. Concursul de trageri a fost câştigat de militarii din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad – locul 1 la puşcă, puşcă mitralieră şi mitralieră – care au dobândit, în final, cupa marii unităţi. Ulterior au participat la trageri pe Corpul 3 Armată, unde un ofiţer a obţinut locul 1 la puşcă şi un alt ofiţer locul 2 la puşca mitralieră.[68] Şi în anul 1935 regimentul a obţinut locul 1 la trageri pe marea unitate.[69]

În anii 1936 şi 1937, regimentul a participat la aplicaţiile militare desfăşurate în zona Epureni – Popeni – Zorleni – Komrat, în prezenţa generalilor Sotir Dumitru, comandantul Diviziei 21 Infanterie şi Nicolae Ciupercă, comandantul Corpului 3 Armată.[70]

La data de 1 aprilie 1938, la comanda regimentului a fost numit colonelul Ioan Stratulat, iar de la 1 noiembrie, locotenent-colonelul Ioan Langa. Instrucţia cu recruţii şi concentraţii s-a desfăşurat în garnizoană şi în zona Bârlad.[71]

În anul 1939 s-au continuat concentrările şi instrucţia recruţilor sub comanda noului comandant, colonelul Nicolae Gorschi (fratele generalului Alexandru Gorschi). Ostaşii regimentului au obţinut locul 1 la concursul de patrule organizat în garnizoana Bârlad.

La data de 5 septembrie 1939, a luat fiinţă Regimentul 52 Infanterie Bârlad, care era regimentul de dublură al Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad.[72]

În ziua de 24 august, exact la o zi după încheierea Pactului Ribentropp – Molotov, unitatea a fost dislocată la Văleni, judeţul Ialomiţa, şi a desfăşurat instrucţia trupelor până la 11 septembrie, când a fost mutată la Săveni, judeţul Ialomiţa.

De la data de 29 septembrie, unitatea a fost mutată la Cârja, în apărare pe Prut, la nord de Fălciu. Aici a desfăşurat misiuni de pază, instrucţie şi a participat la amenajarea poziţiei de luptă.

La data de 14 aprilie 1940, regimentul a fost transportat cu trenul la Bâc - Chişinău, pentru ca în ziua de 19 aprilie să ocupe următorul dispozitiv de luptă: comanda regimentului în mahalaua Munceşti din Chişinău, Batalionul 1 la Broasca, Batalionul 2 la Bubuieşti, Batalionul 3 în mahalaua Băcioi din Chişinău, Batalionul 4 (constituit în luna aprilie) în satul Munceşti. Până la sfârşitul lunii mai, ostaşii au executat lucrări de amenajare a terenului pentru luptă şi aplicaţii militare în cooperare cu carele de luptă.[73]

În ziua de 3 iunie, regimentul s-a deplasat pe direcţia Căuşani – Grigoreni – Manzâr, sub comanda colonelului Emil Dimitriu. După primirea ultimatumului sovietic din data de 26 iunie 1940, care a marcat rapturile teritoriale pentru statul român, regimentul a primit ordin de retragere peste Prut. În retragere, unitatea a suferit mari umilinţe din partea trupelor sovietice, a populaţiei de origine evreiască şi ucrainiană. Batalionul 4 s-a retras direct la Fălciu, fără incidente, însă celelalte 3 batalioane au avut de suferit mari necazuri. În localităţile Avderma şi Fera, ostaşii sovietici şi populaţia neromânească au furat cai, căruţe şi armament şi au obligat militarii basarabeni să plece la vetrele lor.

La data de 1 iulie, cele 3 batalioane ale regimentului au reuşit să treacă podul la Fălciu şi să se îndrepte spre Rânzeşti în vederea cantonării. În ziua de 2 iulie comandantul unităţii s-a deplasat cu două camioane la Avderma şi a ridicat o parte din armamentul prădat.[74]

Cu începere de la 3 iulie, regimentul – mai puţin Batalionul 1, pus la dispoziţia Batalionului 10 Vânători Chişinău – s-a deplasat în localitatea Ferdinand (din Covurlui) şi a cantonat. Aici a sosit şi Batalionul 1, pe data de 5 iulie.

Până în ziua de 29 iulie 1940, regimentul s-a retras treptat, în această zi ajungând la Vaslui, împreună cu celelalte unităţi ale diviziei.

În continuare, până la 8 septembrie, unitatea a ajuns la Huşi, desfăşurând exerciţii tactice. Regimentul a fost pus la dispoziţia Corpului 1 Armată, a executat paza graniţei şi teme de aplicaţie (împreună cu Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan" Vaslui şi Regimentul 23 Artilerie Bârlad) în judeţul Vaslui.[75]

La data de 26 octombrie 1940, regimentul a fost deplasat în zona Folteşti – Oancea, pentru paza graniţei.

În ziua de 4 februarie 1941, unitatea s-a deplasat în zona Răşcani şi Rogojeni, continuând instrucţia efectivelor.

Postul de Comandă al unităţii a fost mutat, la data de 29 mai 1941, la Fârţăneşti, şi a rămas acolo până la 22 iunie 1941.

Până la intrarea României în război, de partea Germaniei, şi participarea la luptele împotriva armatei sovietice, pentru o cauză dreaptă – reîntregirea neamului românesc, prin eliberarea teritoriilor furate de statul sovietic – Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a executat misiuni de supraveghere a graniţei şi a continuat, cu multă hotărâre şi sârguinţă, instrucţia efectivelor de militari.[76]

Prin Înalt Decret nr. 1798, din 12 iunie 1941, armata de uscat, aviaţia şi marina au fost mobilizate cu începere din noaptea de 21/22 iunie, ora 24^{00}. Unitatea, având la comandă pe colonelul Gheorghe Gr. Niculescu, era compusă din: Batalionul 1 (comandat de maiorul Neculai Agapiescu), Batalionul 2 (comandat de maiorul Petru Pavlov), Batalionul 3 (comandat de maiorul Teodor Anghel), Compania de Pionieri, Compania de Cercetare, Compania de Armament Greu Regimentar. Regimentul făcea parte din Gruparea Tactică Măstăcani, comandată de colonelul Gheorghe Gr. Niculescu, care avea în subordine Batalionele 1 şi 2, plus un divizion din Regimentul 30 Artilerie. Gruparea a creat două centre de rezistenţă: una în zona Tolica – Măstăcani (Batalionul 1) şi alta în zona Vlădeşti (Batalionul 2). Batalionul 3 făcea parte din Gruparea Tactică Oancea, comandată de colonelul Romulus Dumitriu, împreună cu Regimentul 11 Dorobanţi Galaţi, două divizioane din Regimentul 25 Artilerie Tecuci şi un divizion din Regimentul 30 Artilerie Chişinău.[77]

Misiunea de bază a acestor grupări a fost – pe lângă împiedicarea inamicului să treacă Prutul – începerea luptelor pentru eliberarea Basarabiei, stabilită de către generalul Ion Antonescu pentru ziua de duminică, 22 iunie, ora 3^{00}. Misiunea a fost transmisă de către general din trenul „Patria" aflat la Piatra Neamţ:

„*Ostaşi, v-am făgăduit să şterg pata de dezonoare din cartea neamului… Azi va fi ziua celei mai sfinte lupte pentru vetrele şi altarele româneşti de totdeauna. Ostaşi, vă ordon să treceţi Prutul! Dezrobiţi din jugul bolşevismului fraţii noştri cotropiţi. Reîmpliniţi în trupul ţării glia străbună a Basarabiei şi codrul voivodal al Bucovinei*."

La ora 3^{15}, artileria română a început bombardamentul teritoriului dintre Prut şi Nistru. Din poziţia regimentului se vedeau flăcări deasupra oraşului Cahul şi a satelor Vadul lui Isac, Crihana şi Marta. Comandanţii grupărilor au trimis patrule pentru

recunoaştere care au capturat peste 200 de vite şi doi copii din Crihana. Copiii au informat că sovieticii au evacuat populaţia bogată din localităţile de graniţă şi că aviaţia sovietică a bombardat zona Slobozia – Oancea.[77]

Până la 29 iunie 1941, au avut loc bombardamente reciproce, realizate de artilerie şi aviaţie. La 30 iunie, regimentul s-a retras în satul Putichioaia şi, la 2 iulie, a schimbat poziţiile de luptă în satele Balinteşti şi Cavadineşti.

În ziua de 4 iulie 1941, după ce regimentul se repliase în localitatea Blăgeşti, a primit Ordinul de Operaţii nr. 16, al Diviziei 21 Infanterie, pentru trecerea în rezerva Corpului 5 Armată, în vederea apărării zonei Fălciu – Bogdăneşti.[77]

Conform Ordinului Diviziei 21 Infanterie, în ziua de 8 iulie 1941, ora 4^{20}, regimentul a fost introdus pe linia întâi, trecând Prutul pe podul de la sud de Fălciu. Înaintând spre cota 93, pe dealul Epureni, Batalionul 2 a întâlnit subunităţi din Regimentele 11 „Siret" Galaţi şi 24 Tecuci, pe care le-a însufleţit prin strigăte de „Ura!" şi, sub comanda colonelului Niculescu, a alungat inamicul de pe dealul Stoeneşti (cota 93). În această zi a fost rănit comandantul Batalionului 1, maiorul Agapiescu. La ora 10^{00} a început un puternic contraatac sovietic în zona Ţiganca – Cania – Stoeneşti, contraatac în care au căzut majoritatea comandanţilor de companii. Având pierderi mari, la ora 22^{00}, regimentul s-a reorganizat pe două batalioane: Batalionul 1 (cu subunităţi din Batalioanele 1 şi 3, aflat sub comanda maiorului Teoharie Angheluţă) şi Batalionul 2 (format din subunităţi ale fostelor Batalioane 2 şi 3, comandat de maiorul Petru Pavlov).[78]

În ziua de 9 iulie s-au desfăşurat lupte crâncene, regimentul atacând pe direcţia podişului Caniei, la cota 228. La ora 9^{10}, colonelul Gheorghe Gr. Niculescu, aflat în fruntea Batalionului 2, a fost rănit mortal. Este de reţinut faptul că bravul comandant avea un fiu, Grigore Niculescu, care era elev la Şcoala Militară de Ofiţeri Activi de Infanterie. În prezent acesta este colonel inginer în rezervă. Comanda regimentului a fost preluată de maiorul Petru Pavlov, care a dat ordin de organizare a poziţiilor de luptă în teren, pe aliniamentul atins. În ziua de 10 iulie, la ora 17^{00}, s-a prezentat la Postul de Comandă noul comandant, locotenent-colonelul Stelian Dimitriu. Seara, regimentul se afla la nord de Stoieneşti – Ţiganca, cooperând cu Regimentul de Infanterie Gardă „Mihai Viteazul" Bucureşti.[79]

La data de 11 iulie, comandanţii regimentelor au fost consultaţi în vederea retragerii trupelor de pe aliniamentele ocupate, însă locotenent-colonelul Stelian Dimitriu s-a opus şi unităţile au rămas pe poziţia de luptă.

În perioada 7–12 iulie, în urma confruntărilor militare, în efectivele române s-au înregistrat mai multe pierderi umane: 4 ofiţeri morţi (colonelul Gheorghe Gr. Niculescu, căpitanul Gheorghe Rizea, căpitanul Marian Vlădescu, căpitanul Ioan Lazăr) şi un ofiţer dispărut (căpitanul Constantin Voicu, comandantul Companiei a 9-a), 4 subofiţeri morţi, 10 subofiţeri răniţi şi un subofiţer dispărut, 118 ostaşi morţi, 503 ostaşi răniţi şi 29 ostaşi dispăruţi.[79]

La data de 12 iulie au fost propuşi pentru decorare:

- cu Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a 3-a: colonelul Gheorghe Gr. Niculescu, împreună cu alţi 14 ofiţeri;
- cu Ordinul „Steaua României": 21 de ofiţeri;
- cu Ordinul „Coroana României": 34 de ofiţeri;
- cu Ordinul „Crucea României": 4 ofiţeri;
- cu Medalia „Bărbăţie şi Credinţă": 3 subofiţeri şi 420 ostaşi;
- cu Medalia „Virtutea României", 30 subofiţeri şi 67 ostaşi;
- cu Medalia „Serviciul Credincios": 20 ostaşi.

Atacul furibund al inamicului din ziua de 13 iulie a cauzat regimentului mari pierderi în rândurile trupei: 20 morți, 14 răniți și 33 dispăruți.

În zilele de 14-15 iulie pierderile din rândurile ostaşilor unității au continuat: 13 morți, 26 răniți şi 3 dispăruți.

Cu sprijinul Regimentului 30 Artilerie, unitatea a pornit la atac în ziua de 16 iulie, pe direcția Popeni – Butuceni, pentru a recuceri Valea Fundul Țigăncii şi, împreună, au ocupat cotele 207 şi 217. Pierderile suferite au fost, din nou, foarte mari: 2 ofițeri şi 12 ostaşi au murit, 1 ofițer şi 27 ostaşi au fost răniți şi 13 ostaşi au fost dați dispăruți.[80] În după amiaza acelei zile, drapelul regimentului a fost decorat de către generalul Ion Antonescu cu Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a 3-a, împreună cu drapelele de luptă ale altor unități militare.

În zilele de 17 şi 18 iunie, regimentul a luptat în podişul Caniei, obligând inamicul să se retragă. Luptele s-au soldat cu moartea unui ofițer şi a 11 ostaşi, rănirea a 3 ofițeri şi 67 ostaşi precum şi dispariția a 4 ostaşi.[80]

Până la 25 iulie, regimentul şi-a continuat înaintarea şi a cucerit localitățile: Haragaz, Enăcheşti, Congaz, Baorci, Dumitrovka, Ivănceşti, Glăvani, Tazlac, Caşlâc, Tatar Bunar, Achmanghid, Sofiental. Bilanțul în urma luptelor a fost: un ofițer şi 2 ostaşi morți, 35 ostaşi răniți, 10 ostaşi dispăruți.[81]

De la 26 iulie regimentul a luptat pe aliniamentul Bugaz – Anchebet, apoi a predat poziția eliberată pe litoral Batalionului 15 Infanterie Marină. La 30 iulie, regimentul a început deplasarea prin Sofiental şi Odaia Alexandrini, în lungul căii ferate Alexeevca, seara ajungând în localitățile Uspensca şi Cair, unde a cantonat.

În ziua de 1 august 1941 unitatea a ajuns la Cazacii Vechi, loc în care a staționat pentru odihnă şi instrucție. La data de 4 august, în cantonament a sosit Batalionul de Marş de la Bârlad, comandat de locotenent-colonelul Băcanu, şi regimentul a fost reorganizat pe 3 batalioane.

Prin Ordinul Marelui Cartier General, nr.1500, din ziua de 6 august 1941, au fost aprobate propunerile de împroprietărire în teritoriile eliberate, Basarabia şi Bucovina. Din cadrul Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad au fost propuşi pentru împroprietărire 12 ofițeri, 15 subofițeri şi 683 ostaşi.[82]

După o perioadă de timp necesară refacerii, regimentul a primit ordinul de deplasare pe direcția Slobozia – Găneasa – Crocmaz.

În ziua de 10 august, comandantul regimentului şi generalul Nicolae Dăscălescu, comandantul Diviziei 21 Infanterie, au efectuat recunoaşterea în vederea trecerii Nistrului pe la Turunciuc – Iasca – Troițkoe. Ei au fost întâmpinați de populația civilă românească cu mult entuziasm, scandâdu-se cuvintele: *„Bine ați venit dezrobitorilor"*.[83]

Până la acest moment, regimentul a avut următoarele pierderi:

- morți: 11 ofițeri, 4 subofițeri, 174 ostaşi;
- răniți: 18 ofițeri, 10 subofițeri, 571 ostaşi;
- dispăruți: un ofițer şi 55 ostaşi.

Unitatea a capturat peste 455 prizonieri, majoritatea de origine basarabeană.

Trecând Nistrul şi angajându-se în operațiunea militară Odessa – conform înțelegerii dintre Antonescu şi Hitler, cu ocazia vizitei pe care generalul i-a făcut-o la Vinița, în ziua de 6 august 1941 – ostaşii regimentului, deşi obosiți şi insuficient motivați, au participat la luptele grele care au avut loc în perioada 14 august - 16 octombrie 1941.

Trupa a luptat cu dârzenie împotriva unui inamic care a opus o mare rezistență, înaintând pe direcția Odessa şi cucerind Bielaevka, conacul Tolmacev, Freudenthal,

Vacarjani, Dalnic. Prețul plătit a fost foarte mare. Au murit 6 ofițeri, un subofițer și 167 ostași, au fost răniți 16 ofițeri, 2 subofițeri și 210 ostași și au fost dați dispăruți 18 ostași.

La 31 august regimentul mai avea pe front 54 ofițeri, 20 subofițeri și 1269 ostași și, ca urmare a pierderilor mari, regimentul a fost reorganizat, la data de 2 septembrie, pe două batalioane.[84]

Cu începere de la data de 3 septembrie, unitatea s-a unit cu Regimentul 24 Infanterie Tecuci, luând denumirea de Regimentul 12/24 Infanterie, sub comanda colonelului Constantin Seracin.

Regimentul nou înființat s-a deplasat - pe un timp ploios, care a obosit oamenii - la Maiaki, în rezerva Armatei a 4-a române, ocupând la 9 septembrie 1941, poziție defensivă la nord de Freudhental.

Pe data de 15 septembrie, regimentul a fost deplasat pe poziția ofensivă de la Dalnic, sub comanda locotenent-colonelului Stelian Dimitriu. Aici a dat mai multe atacuri până la data de 30 septembrie, când a fost înlocuit de Regimentul 10 Dorobanți Focșani. După acest moment, întrucât suferise mari pierderi, unitatea a fost deplasată la Freudenthal pentru reorganizarea pe două batalioane.

La data de 2 octombrie 1941, regimentul a fost reintrodus pe poziția de luptă de la Vacarjani și a reușit să oprească contraatacurile inamice, să distrugă 16 tancuri și să ia numeroși prizonieri.

De la 4 până la 7 octombrie 1941, unitatea s-a aflat în rezerva Diviziei 21 Infanterie, în apărare, în regiunea Huto – Dalniki.

În ziua de 10 octombrie unitatea a completat efectivele celor două batalioane cu oamenii primiți de la Batalionul de Marș Bârlad.

La data de 13 octombrie 1941, regimentul s-a deplasat în satul Vasilievka, iar la 14 octombrie s-a despărțit de Regimentul 24 Infanterie Tecuci, reorganizându-se pe 3 batalioane.

În ziua de 16 octombrie, ora 7^{00}, unitatea a reușit să ocupe Dalnikul și la ora 24^{00} s-a deplasat la Freudenthal. Aici a primit anunțul căderii Odessei, la ora 16^{00}.

Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad a primit ordinul de înapoiere spre Basarabia pe data de 19 octombrie 1941. Sub comanda locotenent-colonelului Stelian Dimitriu, unitatea a trecut Nistrul și s-a îndreptat spre Cetatea Albă, unde i s-a fixat garnizoana de pace. Peste noapte, ordinul s-a contramandat, astfel că în ziua de 20 octombrie 1941 a început deplasarea spre Bârlad, prin Cazaci, Faraoani, Păuleni, Frumușița Nouă, Malul Mic, Ceadâr Lunga, Baimaclia, Fălciu, Murgen, Zorleni și a intrat în garnizoana de reședință din Bârlad – având în frunte drapelul de luptă și muzica regimentului – în ziua de 30 octombrie, ora 18^{40}.

Aici, regimentul a fost întâmpinat sărbătorește de către autoritățile locale și populația civilă. La catedrala din oraș a avut loc o slujbă religioasă de pomenire a eroilor și apoi, la ora 12^{30}, a intrat în cazarmă, după o absență de doi ani.[85]

Tributul de sânge plătit de regiment în operațiunea Odessa a fost foarte mare, la acesta contribuind din plin înverșunarea deosebită cu care a luptat inamicul. Au fost înregistrați numeroși morți (15 ofițeri, un subofițer, 109 ostași) și răniți (34 ofițeri, 2 subofițeri, 686 ostași).

Pierderile totale ale Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad în perioada 22 iunie–16 octombrie 1941 au fost:

- morți: 26 ofițeri, 5 subofițeri, 283 ostași;
- răniți: 52 ofițeri, 12 subofițeri, 1257 ostași;
- dispăruți: 257 ostași.

Pentru faptele de vitejie săvârşite în luptele purtate până la 30 octombrie 1941, au fost acordate următoarele decoraţii:

- Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a 3-a: 5 ofiţeri (colonelul Grigore Niculescu a fost decorat post–mortem şi avansat la gradul de general de brigadă);
- Ordinul „Steaua României”: 7 ofiţeri;
- Ordinul „Crucea României”: 95 ofiţeri;
- Ordinul „Regina Maria”: 3 ofiţeri;
- Medalia „Virtutea Militară”: 33 subofiţeri;
- Medalia „Serviciul Credincios”: 21 subofiţeri şi 19 ostaşi;
- Medalia „Bărbăţie şi Credinţă”: 33 subofiţeri şi 1615 ostaşi;
- Medalia „Meritul Sanitar”: un subofiţer şi 20 ostaşi.

Prin Înalt Decret Regal din 7 noiembrie 1941, drapelul Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a 3-a, pentru vitejia, avântul extraordinar şi spiritul de sacrificiu cu care au luptat ofiţerii, subofiţerii şi trupa regimentului în aprigele lupte purtate în perioada iulie–octombrie 1941, în Basarabia, zona Stoeneşti–Epureni, bălţile din Lunca Prutului şi Ucraina.[86]

La data de 1 noiembrie 1941, regimentul, aflat sub comanda locotenent-colonelului Stelian Dimitriu, a fost reorganizat primind următoarea structură: Comanda regimentului (comandant şi ajutor, un pluton pionieri, o companie cercetare, o companie armament greu regimentar, un pluton aruncătoare, Plutonul 2 Tunuri de Însoţire, Plutonul 3 Tunuri Anticar), Batalioanelele 1, 2, 3 Puşcaşi (fiecare cu câte 3 companii de puşcaşi şi o companie de mitraliere), Compania Depozit şi Muzica regimentului.[87]

Conform ordinelor superioare, la data de 5 noiembrie 1941, la comanda Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad a fost numit colonelul Alexandru Popescu, avându-l ca ajutor pe locotenent-colonelul Stelian Dimitriu şi comandant secund pe locotenent-colonelul Vasile Băcăoanu.[88]

În conformitate cu Ordinul Marelui Cartier General, nr. 13.016, din 3 noiembrie 1941, transmis de Divizia 21 Infanterie, cu nr. 5084, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad a trecut de la Divizia 21 Infanterie, în subordinea Diviziei 15 Infanterie şi cu Ordinul Marelui Cartier General, nr. 13.200, din 9 noiembrie 1941, a trecut la efectiv de pace: 500 oameni şi 106 cai. Măsurile adoptate au fost corect apreciate de comandantul Corpului 3 Armată, generalul de divizie Vasile Atanasiu, cu prilejul inspecţiei desfăşurate în regiment în ziua de 24 noiembrie 1941.[89]

La sfârşitul lunii decembrie 1941 şi începutul lunii ianuarie 1942 au fost sărbătorite, cu tot efectivul, Crăciunul, Anul Nou şi Boboteaza. După sărbători, efectivele regimentului şi-au intensificat instrucţia generală şi de specialitate în garnizoana Bârlad şi în Chişinău, împreună cu recruţii basarabeni.[89]

Cei 2000 de recruţi au parcurs, până la sfârşitul lunii iulie, etapele de instrucţie ale recrutului, grupei, plutonului, companiei, batalionului şi regimentului.

De Ziua Eroilor şi Înălţarea Domnului au fost pomeniţi eroii unităţii, în catedrala din Bârlad şi în Cimitirul Eroilor, iar seara s-a desfăşurat retragerea cu torţe şi parastasul eroilor.

În ziua de 9 iulie 1942, eroii au fost pomeniţi şi în cimitirul Ţiganca (pe dealul Epureni), ceremonial la care a participat şi populaţia civilă din zonă.[90]

În baza Ordinului Marelui Stat Major, nr. 90.608, de la data de 8 august 1942 au fost concentrate efectivele luptătoare ale Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad, la care au participat şi Batalionul 15 Infanterie Uşoară împreună cu Companiile de Recuperare, Asanare şi de Lucru, înfiinţate la 23 iulie 1942.

Conform ordinului Marelui Stat Major, nr. 94.410, de la 10 septembrie s-a înfiinţat Partea Sedentară a Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad, iar Partea Operativă a regimentului s-a deplasat în zona de operaţii în perioada 10–20 septembrie 1942. Regimentul a fost inspectat de generalii Vasile Atanasiu, comandantul Corpului 3 Armată şi Alexandru Sion, comandantul Diviziei 15 Infanterie.[91]

La data de 6 noiembrie s-a înfiinţat subzona de instrucţie a ostaşilor basarabeni, în zona Ialoveni – Chişinău, condusă de cadre din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad.

Sub comanda locotent-colonelului Stelian Dimitriu, ajutat de locotent-colonelul Ion Botea şi comandanţii Batalionului 1, maior Ioan Băicoianu şi Batalionului 2, maior Emanoil Tunaru unitatea s-a îmbarcat în tren pentru deplasarea la Cotul Donului. Debarcarea a avut loc la Dnipetroj, apoi s-a trecut Niprul pe un pod de vase şi s-a continuat marşul pe o distanţă de 16 km, până la Zaporoje. A urmat îmbarcarea şi transportul cu trenul la Stalino, apoi debarcarea şi gruparea în satul Grigorievka, unde unitatea a cantonat până la 1 octombrie 1942, ora 04^{30}.

Regimentul a continuat marşul, până la 25 octombrie, pe itinerariul: Ştefanovka – Sugress – Seneshoje – Krassny Lutsch – Bocovo Platovo – Karscina – Rovenki – Sverdlovsk – Nicolaevski – Govejni – podul de peste Doneţ la Bogdanov – Kalinenskaia – Diadin – Dubovoi – Karsinka – Kalinincof – Prozikovski – Oripovski – Ivanovski – Nicolaevski – Petrovski – Jemanof – Kuzneţov – Cernicevskaia – Rusakov – Krasnoiarski – Demin – Noua Moscovă (unde a cantonat). După o zi de odihnă s-a efectuat îmbarcarea în maşini şi s-a continuat deplasarea pe itinerariul: Perehazovski – Gromky – Kletskaia. Aici, regimentul s-a la pus dispoziţia Diviziei 15 Infanterie. Apoi, comandantul regimentului a făcut recunoaşterea poziţiei de luptă sub îndrumarea comandantului Diviziei 13 Infanterie Ploieşti, generalul Gheorghe Ionescu–Sinaia.[92]

Regimentul – întărit cu două baterii de 120 mm şi două plutoane de Brand de 81,4 mm (care proveneau de la Regimentul 25 Infanterie Vaslui şi Regimentul 10 Vânători Chişinău) şi sprijinit de un divizion din Regimentul 41 Moto şi două divizioane din Regimentul 19 Artilerie Ploieşti şi, respectiv, Regimentul 4 Artilerie Grea – a atacat inamicul în dimineaţa zilei de 26 octombrie 1942, în direcţia nord–vest faţă de satul Kletskaia şi est faţă de satul Karosenski şi a pus stăpânire pe liziera aflată la nord-vest de satul Kletskaia şi la 600 m sud de Podnişhni, către Don. Pierderile suferite de români în aceste lupte au fost mari (13 ofiţeri, 15 subofiţeri şi 75 de ostaşi).

De la 26 octombrie până la 19 noiembrie 1942, regimentul nu a pierdut nici o palmă din teritoriul cucerit.[93]

În dimineaţa zilei de 19 noiembrie 1942, ora 5^{00}, a început un puternic duel de artilerie. În sectorul Diviziei 14 Infanterie, frontul s-a rupt şi tancurile sovietice au pătruns în sectorul Diviziei 13 Infanterie Prahova, unde lupta şi Regimentul 12 Infanterie. Cauza eşecului a fost datorată faptului că tunurile româneşti antitanc nu au putut opri înaintarea tancurilor inamice şi, în consecinţă, trenurile de luptă ale regimentului au fost nevoite să se retragă, sub comanda locotenent-colonelului Ioan Botea, pe direcţia Salamakovski, luând contact cu Divizia 15 Infanterie. La data de 20 noiembrie detaşamentul s-a retras la Ivanusinski – Osinovka, seara reintrând în subordinea Diviziei 13 Infanterie şi retrăgându-se spre Balşoi Osinovka şi Malaia Osinovka.

Atacat foarte puternic, regimentul s-a retras pe direcţia Gusinka, Ştefanovski, Karagika, Grigorievka, Solotovski, Skarinskaia, fiind triaţi oamenii care nu mai puteau lupta.

După triere, în ziua de 27 noiembrie, rămăşiţele din unităţile militare subordonate Diviziei 15 Infanterie, comandate de locotenent-colonelul Ioan Botea, au primit aprobarea de retragere pe direcţia: Scarinskaia, Maslo, Potopov, Karpov, Leninski, Rudakov, Koks, Offen, Lipov, Periboeni. Aici se afla şi comanda Diviziei 15 Infanterie.

În noaptea de 1/2 decembrie 1942, detaşamentul diminuat – constituit din rămăşiţele Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, Regimentului 25 Infanterie, Regimentului 10 Vânători, Regimentului 23 Artilerie, Regimentului 25 Artilerie şi Batalionului 15 Pionieri – s-a retras la Nijni Iasinovski, rămânând în cantonament până la 7 decembrie.[94]

Conform ordinului Diviziei 15 Infanterie, regimentul a fost reorganizat în felul următor: Compania Comandă, Compania Puşcaşi, Coloana de Transport, Detaşamentul de Lucru. Până la sfârşitul lunii decembrie 1942 au mai rămas doar nucleul regimentului şi două companii de puşcaşi, toată floarea unităţii pierind în luptele foarte grele desfăşurate la Cotul Donului.[94]

În dimineaţa zilei de 7 decembrie 1942, Compania 1 Puşcaşi, comandată de locotenentul Aurel Gănescu, s-a retras – în condiţii extrem de dificile de climă – în sectorul Diviziei 14 Infanterie, localizat în Gruzinoff, Daniloff, Ilinski. Locotenent-colonelul Ioan Botea a rămas la Stăniţa Kamensk, cu Compania a 2-a Puşcaşi, cu un efectiv de 133 de oameni şi având doar două căruţe pentru transport.

Nucleul regimentului a continuat retragerea, trecând Doneţul prin Kamensk, până la Malaia Kamensk, unde a cantonat. La 21 decembrie, formaţia s-a deplasat pe direcţia Gherasimov, Krassnodon, Krasniar, Orehovo (aici se afla şi Divizia 15 Infanterie) unde a cantonat, până la 27 decembrie, dată la care a sosit din spital maiorul Ion Băicoianu, care a preluat comanda regimentului.[95]

Cu efectivele decimate, regimentul s-a retras treptat, hărţuit de partizani şi în condiţii de climă foarte vitrege, cu mari lipsuri materiale şi un moral scăzut, ajungând la Bârlad în ziua de 15 martie 1943.

După refacerea efectivelor şi asigurarea mijloacelor materiale de luptă, unitatea a desfăşurat instrucţia în zona Bârlad şi în zona Prutului.

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 61.210, din 9 septembrie, la 1 octombrie 1943 regimentul s-a deplasat în Transnistria unde a fost pus la dispoziţia Diviziei 15 Infanterie (care era cartiruită la Berezovka).

Divizia 15 Infanterie a primit pentru supraveghere, recunoaştere şi pază, zona Limanul Tiligulski – estul Odessei, în satele: Tasino, Anatolievka, Kordon.

Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad – care era organizat pe 3 batalioane, o companie comandă, o companie pionieri, o companie de artilerie de 120 mm şi o companie antitanc – după inspecţia mareşalului Ion Antonescu şi a comandantului Corpului 3 Armată, a ocupat dispozitivul de luptă în zona Taşino – Anatolievka – Koblievo.[96] În zonă se afla şi Regimentul 25 Infanterie Vaslui cu care a cooperat îndeaproape.

Întrucât comandantul regimentului, colonelul Eugen Mavrichi, a fost numit la comanda Brigăzii 15 Infanterie Oceacov, la data de 4 noiembrie 1943 în fruntea regimentului a fost numit locotenent-colonelul Ioan Bulleu.

Regimentul 25 Infanterie Vaslui a fost atacat foarte puternic de către partizani, pe data de 9 noiembrie 1943, situaţie în care Batalionul 1 din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad a intervenit hotărât la Kimburu (în sudul Oceacovului) şi Hutura, respingând inamicul.

Până la 16 noiembrie 1943, luptele au fost deosebit de crâncene, regimentul pierzând în urma confruntărilor cu inamicul 41 de oameni, dintre care 16 morţi şi 25 daţi dispăruţi.[97]

La data de 4 decembrie 1943, regimentul a primit ordin de retragere din peninsula Kimburu la Oceacov, ocupând clădirile care au fost locuite de Regimentul 25 Infanterie Vaslui.

În ziua de 20 decembrie, unitatea s-a retras la Ancekrak, unde a primit întăriri de la Partea Sedentară, întrucât suferise mari pierderi în oameni: 35 ofiţeri, 22 subofiţeri şi 608 ostaşi.[98]

În luna ianuarie 1944, regimentul – aflat sub comanda colonelului Grigore Teodorescu, din Şcoala de Trageri a Infantariei – a respins multe atacuri ale inamicului peste Niprul îngheţat. Fostul comandant, colonelul Mavrichi, a fost mutat în garnizoana Iaşi, la comanda unei mari unităţi.[99]

Deşi inamicul a atacat puternic cu Katiuşe, fiind sprijinit masiv şi de aviaţie, regimentul a rezistat pe poziţia de apărare în tot cursul lunii februarie 1944.

În luna martie 1944 regimentul s-a retras treptat, iar la sfârşitul lunii s-a postat la est de Limanul Tilgulsky, opunându-se cu înverşunare ofensivei puternice a inamicului.[100]

De la data de 1 aprilie 1944, unitatea s-a retras treptat, prin lupte grele, pe direcţia: Coblievo, Dalnik, Freudenthal, Believka, Iasska, Turunciuk, Corcmaz, Olăneşti.

La data de 9 aprilie 1944, trupele sovietice au ajuns la Nistru. Până la 15 aprilie regimentul a dat lupte grele în sectorul Corcmaz – Olăneşti şi a pierdut mulţi oameni, însă a pricinuit şi inamicului mari pierderi: mulţi ostaşi sovietici morţi, 125 de prizonieri şi multă tehnică de luptă capturată.

În ziua de 15 aprilie, regimentul a fost deplasat la Cazacii Vechi şi apoi la Gura Roşie, sosindu-i în ajutor şi Regimentul 30 Artilerie.[101] Până la sfârşitul lunii aprilie, regimentul – puternic bombardat cu artileria (inclusiv Katiuşa) şi aviaţia – s-a retras în satele Palanca şi Hanul Câşla.

Sub comanda locotenent-colonelului Ioan Vasile, în luna mai regimentul a rezistat cu dârzenie atacurilor inamicului la Olăneşti, localitate unde a înlocuit Regimentul 4 Ciclişti german.

În cursul lunii iunie, sub comanda colonelului Grigore Teodorescu, ostaşii regimentului, deşi sleiţi de puteri, au rezistat eroic pe poziţie, prin schimb de foc al armamentului de infanterie şi prin utilizarea de grenade.[102]

Perioada 1–31 iulie 1944, a fost folosită de către trupele sovietice pentru dezlănţuirea unor atacuri puternice de artilerie, aviaţie şi armament automat, regimentul rezistând cu stoicism.

Începând cu 1 august, regimentul a fost comandat de locotenent-colonelul Ion Vasile.

Ziua de 20 august 1944 a debutat cu un puternic bombardament al aviaţiei şi artileriei inamice. Regimentul a primit ordin de retragere în ziua de 22 august 1944, ora 12^{30}, pe direcţia Căplani - Tăriceanca. Deoarece şoselele erau foarte aglomerate, în condiţiile în care se retrăgeau toate unităţile Diviziilor 2, 15 şi 21 Infanterie, bombardamentul aviaţiei sovietice a produs derută şi mari pierderi.

La 23 august 1944, ora 10^{00}, regimentul a ajuns în satul Plătăreşti, judeţul Cetatea Albă. Întrucât a fost lovit cu un puternic foc, unitatea s-a retras pe direcţia Sărata, Arcizu, Tătărăşti, unde, împreună cu alte unităţi din componenţa Diviziilor 2, 15 şi 21 Infanterie, a fost încercuit. La ora 21^{00} s-a încercat străpungerea încercuirii însă nu s-a reuşit decât în mică măsură salvarea oamenilor şi a tehnicii de luptă.[103]

În ziua de 24 august, regimentul, cu efective reduse, a trecut Dunărea prin punctul Vâlcov – Chilia Nouă – Ismail, adunându-se în oraşul Tulcea.

Având mari pierderi, unitatea a fost reorganizată, în ziua de 25 august 1944, pe două plutoane, având la dispoziție 11 ofițeri, 10 subofițeri şi 113 ostaşi.

Perioada 26-31 august a găsit regimentul sub comanda Diviziei 15 Infanterie, în marş pe direcția: Somova, Frecăței, Topolog, Hârşova, Vadul Oii (trecerea Dunării s-a făcut cu bacurile), Piua Pietrei, Țăndărei, Săveni, Sudiți, Mărculeşti, Cozâmbeşti, Bora, Ciulnița, Ivăneşti, Poiana, Bueşti, Pelinu, Sihireanu, Radu Vodă.[104]

Sub comanda colonelului Ştefan Pantelimonescu, în luna septembrie, Partea Sedentară a Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad – aflată la Traian, Seaca, şi Cioara (în Teleorman) – împreună cu rămăşițele sosite de pe front, a constituit Detaşamentul Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, pentru nevoile operative. Unitatea a executat instrucția trupelor în zonă, până la 9 septembrie, dată la care a fost trimisă la Turnu Măgurele, unde, împreună cu Regimentul 25 Infanterie Vaslui au executat paza Dunării de Nord, opunându-se pătrunderii trupelor germane din Balcani şi asigurând ordinea interioară în sectorul Turnu Măgurele - Islaz.

Ostaşii basarabeni aflați în componența regimentului au fost desconcentrați începând de la data de 10 septembrie 1944.

În ziua de 16 septembrie 1944, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad – aflat în acel moment sub comanda colonelului Ştefan Pantelimonescu – a depus Jurământul de credință față de Majestatea Sa Regele Mihai. Evenimentul a avut loc după încheierea armistițiului cu Națiunile Unite.

Având în componență 67 ofițeri, 73 subofițeri şi 1174 ostaşi, de la data de 25 septembrie regimentul s-a deplasat succesiv, pentru acțiuni de recunoaştere, asigurarea pazei şi ordinii interioare la: Corabia, Craiova, Gemeni, Recea, Gura Văii, Vârciorova, Mehadia, Caransebeş, Lugoj.[105]

În cursul lunii octombrie 1944, unitatea a executat marşuri, instrucție şi a asigurat ordinea interioară în diferite localități din județele Arad şi Timiş.[106]

După o activitate îndelungată – 97 de ani de existență glorioasă – regimentul a fost desființat, prin Ordinul Diviziei 15 Infanterie, nr. 37, din 16 noiembrie 1944. Desființarea s-a realizat ca urmare a Dispozițiilor Comisiei Interaliate pentru aplicarea armistițiului. În urma acestei acțiuni, efectivele unității au fost contopite cu cele ale Regimentului 11 Infanterie „Siret" Galați.[107]

Prin Ordinul Marelui Stat Major din 3 iunie 1949 şi al Diviziei 15 Infanterie, nr. 7005, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" a fost reînființat în garnizoana Bârlad, cu ajutorul Regimentului 11 Infanterie „Siret" Galați, la comandă fiind numit maiorul Ioan Ghimici. La scurt timp, regimentul a fost mutat la Beiuş.

În anul 1950, regimentul a primit drapelul de luptă, iar cu începere de la 30 noiembrie 1951 – conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 319.531 – şi-a schimbat numerotarea, devenind Regimentul 192 Infanterie.[108]

Acest istoric este dedicat bravilor luptători din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, între ei înscriindu-se şi unchii mei, fruntaşul Constantin Chiper şi plutonierul major Gheorghe Chiper, născuți în localitatea Valea Siliştei, comuna Soleşti, județul Vaslui. Primul a fost rănit în Basarabia, în încleştările cu trupele sovietice de la Țiganca şi al doilea a căzut pe când se afla în fruntea Plutonului nr.1 din Batalionul 90 Infanterie, în aprilie 1944, în luptele foarte grele desfăşurate în Crimeea.

NOTE

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 12 Infanterie, Registrul Istoric nr. 753, filele 7–8.
2. Idem, fila 9.
3. Idem, filele 10–14.
4. Idem, filele 16–17.
5. Idem, filele 18–25.
6. Idem, filele 26–29.
7. Idem, filele 30–43.
8. Idem, filele 44–52.
9. Idem, filele 53–61.
10. Idem, filele 62–70.
11. Idem, filele 72–80.
12. Idem, filele 82–88.
13. Idem, filele 89–99.
14. Idem, filele 100–105.
15. Idem, filele 106–117.
16. Idem, filele 118–122.
17. Idem, filele 123–128.
18. Idem, filele 129–141.
19. Idem, filele 143–147.
20. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Brigada 12 Infanterie, Jurnal de Operații nr. 1109, filele 2-8.
21. Idem, filele 9–13.
22. Idem, fila 14.
23. Idem, filele 15–16.
24. Idem, filele 17–18.
25. Idem, filele 19–21.
26. Idem, filele 22–33.
27. Idem, filele 36–50.
28. Idem, filele 53–55.
29. Idem, filele 56–57.
30. Idem, filele 58–60.
31. Idem, filele 61–62.
32. Idem, fila 63.
33. Idem, fila 64.
34. Idem, filele 65–66.
35. Idem, filele 67–69.
36. Idem, fila 70.
37. Idem, fila 71.
38. Idem, filele 72-74.
39. Idem, filele 74–76.
40. Idem, fila 76.
41. Idem, fila 77–78.
42. Idem, fila 79.
43. Idem, fila 80.
44. Idem, fila 82.

45. Idem, filele 83–84.
46. Idem, filele 86–87.
47. Idem, filele 88–89.
48. Idem, filele 90–91.
49. Idem, filele 92–93.
50. Idem, fila 94.
51. Idem, filele 95–96.
52. Idem, filele 97–99.
53. Idem, filele 100–102.
54. Arhivele Militare Române Piteşti, Registrul Istoric nr. 753, Regimentul 12 Infanterie, fila 180.
55. Idem, fila 184.
56. Idem, filele 185-187.
57. Idem, filele 190–196.
58. Idem, filele 199–201.
59. Idem, filele 205–212.
60. Idem, filele 213–217.
61. Idem, filele 218–221.
62. Idem, filele 222–224.
63. Idem, filele 226–229.
64. Idem, filele 233–234.
65. Idem, filele 238–241.
66. Idem, filele 242–246.
67. Idem, filele 253–258.
68. Idem, filele 259–269.
69. Arhivele Militare Române Piteşti, Registrul Istoric, Fond 1033, filele 2–7.
70. Idem, filele 10–41.
71. Idem, filele 42–47.
72. Idem, filele 48–51.
73. Arhivele Militare Române Piteşti, Registrul Istoric nr. 755/1939–1941, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir”, filele 4-5.
74. Idem, filele 10–14.
75. Idem, filele 15–24.
76. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații nr. 1033, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir”, dosar 8, filele 30–31.
77. Idem, fila 36–39 .
78. Idem, fila 42.
79. Idem, fila 43.
80. Idem, filele 44–48.
81. Idem, filele 49–54.
82. Idem, filele 55–59.
83. Idem, fila 60.
84. Idem, filele 61–68.
85. Idem, filele 69–84.
86. Idem, fila 86.
87. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații, Regimentul 12 Infanterie, dosar 1033/9, filele 1–4.
88. Idem, filele 5–6.

89. Idem, filele 6–7.
90. Idem, filele 8–16.
91. Idem, fila 17.
92. Idem, filele 18–34.
93. Idem, filele 35–36.
94. Idem, filele 37–38.
95. Idem, fila 39.
96. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații, Regimentul 12 Infanterie, dosar 1033/10, filele 15–17.
97. Idem, filele 18–27.
98. Idem, filele 28–43.
99. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații, Regimentul 12 Infanterie, dosar 1033/11, filele 2–5.
100. Idem, filele 6–12.
101. Idem, filele 13–23.
102. Idem, filele 24–44.
103. Idem, filele 45–62.
104. Idem, filele 63–66.
105. Idem, filele 67–109.
106. Idem, filele 110–124.
107. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Divizia 15 Infanterie, Dosar 1140.
108. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 12 Infanterie, dosar 1159, filele 2–41.

VI

BRIGADA 33 INFANTERIE BÂRLAD

În conformitate cu Ordinul Marelui Stat Major, nr. 10.900, din 5 septembrie 1939, şi a Ordinului Corpului 3 Armată, nr. 12.199, din 6 septembrie 1939, s-a înfiinţat Brigada 33 Infanterie, comandată de colonelul Petre Jinga. Unitatea, cu reşedinţa în garnizoana Bârlad, avea în subordine următoarele regimente: Regimentul 51 Infanterie Galaţi (dublura Regimentului 11 Infanterie „Siret" Galaţi), Regimentul 52 Infanterie Bârlad (dublura Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad) şi Regimentul 64 Infanterie Tecuci (dublura Regimentului 24 Infanterie Tecuci)[1].

În luna noiembrie 1939, la comanda brigăzii s-au succedat colonelul Gheorghe Praporgescu şi colonelul Pandele Lazăr, care au pregătit şi organizat unitatea, realizând poziţiile de apărare în Basarabia, pe Nistru, în baza Ordinului Marelui Stat Major, nr. 17.560, din 8 decembrie 1939[1].

Brigada 33 Infanterie Bârlad era compusă din 3 detaşamente operative:

- Detaşamentul Vest (comandat de colonelul Pandele Lazăr, comandantul Brigăzii 33 Infanterie, ajutat de căpitanul Ioan Zavera din Regimentul 52 Infanterie şi căpitanul Eugen Vlaicu din Regimentul 51 Infanterie); detaşamentului i-au fost repartizate pentru realizarea lucrărilor genistice 80 de grade inferioare, din Regimentul 52 Infanterie Bârlad;
- Detaşamentul Centru (comandat de maiorul Alexandru Stăncescu din Regimentul 51 Infanterie, ajutat de căpitanul Vasile Brăileanu); detaşamentului i-au fost repartizate pentru realizarea lucrărilor genistice 80 de grade inferioare din Regimentul 51 Infanterie;
- Detaşamentul Est (comandat de maiorul Alexandru Făgărăşeanu din Regimentul 64 Infanterie, ajutat de căpitanul Pavel Iorgu; detaşamentului i-au fost repartizate, pentru realizarea lucrărilor genistice, 80 de grade inferioare din Regimentul 64 Infanterie.

La 18 decembrie 1939, detaşamentele au fost îmbarcate în trenuri la Crasna, debarcarea făcându-se în Bravicea, Viprova şi Orhei.

Pe data de 21 decembrie, detaşamentele au început lucrul pentru trasarea noilor poziţii de apărare a graniţei pe Nistru: Detaşamentul Vest şi Detaşamentul Centru pe Valea Ciulei şi Detaşamentul Est pe Valea Răutului[1].

La data de 26 decembrie, toate detaşamentele au fost luate sub comanda colonelului Pandele Lazăr. Postul de comandă era amplasat la Orhei şi exista o permanenţă la Crasna (Fălciu).

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 17.650 din 8 decembrie 1939, Sectorul 33 Lucru, comandat de colonelul Pandele Lazăr, a mai înfiinţat Detaşamentul 33 Săpători (comandat de maiorul Alexandru Stăncescu, din Regimentul 51 Infanterie), având în subordine câte un batalion din Regimentele 51, 52 şi 64 Infanterie. Detaşamentului îi erau repartizaţi 31 ofiţeri, 12 subofiţeri şi 861 ostaşi.[2]

Volumul mare de lucrări a determinat noi măsuri organizatorice. Astfel, Marele Stat Major – prin Ordinul 17.560 din 30 decembrie 1939 – a dispus reorganizarea Sectorului 33 Lucru Orhei, în următoarele detaşamente:[2]

- Detaşamentul 33 Lucru, sub comanda maiorului Alexandru Stăncescu din Regimentul 51 Infanterie;

- Detaşamentul 33 Săpători Viprova, format din 3 batalioane săpători din Divizia 33 Infanterie;
- Detaşamentul 40 Săpători Gardă Orhei, format din 2 batalioane săpători gardă şi un batalion de zilieri moldoveni;
- Detaşamentul Săpători Civili „AMZA" Bravicea, comandat de maiorul Ilie Niţă (care a angajat pentru lucru circa 3400 de lucrători civili).

La data de 1 aprilie 1940, permanenţa Brigăzii 33 Infanterie s-a deplasat de la Crasna (judeţul Fălciu) la Orhei, efectivele fiind dislocate în felul următor:

- Regimentul 51 Infanterie Galaţi în localităţile: Săliştea, Isacova, Ivancea, Furceni şi Lucaşevca ;
- Regimentul 52 Infanterie Bârlad în localităţile: Hârtopul Mare, Măscăuţi şi Hârtopul Mic ;
- Regimentul 64 Infanterie Tecuci în localităţile: Morozeni, Dâşcova, Putinei şi Viprova.[3]

După sosirea regimentelor care intrau în componenţa brigăzii, Detaşamentul de Săpători Civili „AMZA" Bravicea a fost desfiinţat, batalioanele Detaşamentul 33 Săpători au fost incluse în organica regimentelor din care proveneau, iar Detaşamentul 40 Săpători Gardă Orhei a fost dislocat în sectoarele Regimentului 51 Infanterie Galaţi şi Regimentului 64 Infanterie Tecuci.[3]

În ziua de 22 mai 1940, regimentele au fost inspectate de către generalii: Ilie Şteflea – şeful Marelui Stat Major, Grigore Cornicioiu – comandantul Corpului 3 Armată şi Nicolae Stoienescu – secretar general la Ministerul Înzestrării. Cu această ocazie s-a constatat că se realizaseră 15 km lucrări anticar.[4]

La data de 5 iunie a fost modificat sectorul de apărare al Diviziei 33 Infanterie Bârlad, având loc redislocări în dispozitivele de lucru şi de apărare. În acest context, Regimentul 64 Infanterie Tecuci a fost dislocat la Coşerniţa, schimbând o unitate din Divizia 15 Infanterie. Deasemenea s-au format două grupări tactice: Gruparea Tactică de Est (formată din Regimentul 52 Infanterie, Regimentul 64 Infanterie, Regimentul 57 Artilerie şi Divizionul 1 din Regimentul 3 Artilerie Grea) aflată sub comanda colonelului Pandele Lazăr şi Gruparea Tactică de Vest (formată din Regimentul 51 Infanterie, Batalionul 33 Divizionar şi Regimentul 58 Artilerie) aflată sub comanda colonelului Pericle Varduca.[5]

De la data de 13 iunie 1940 s-au intensificat eforturile pentru executarea cazematelor din beton, a şanţurilor anticar, a accesoriilor şi locaşurilor pentru trageri automate.

Evenimentele politico-militare din Uniunea Sovetică au determinat Divizia 33 Infanterie Bârlad să modifice dispozitivele de lucru şi de apărare, creindu-se 3 grupări tactice:[5]

- Gruparea Tactică de Vest (formată din Regimentul 51 Infanterie şi Batalionul Mobil al Diviziei) comandată de colonelul Pericle Varduca;
- Gruparea Tactică de Centru (formată din Batalionul 1 din Regimentul 52 Infanterie, Compania Armament Greu, Compania de Cercetare şi Batalionul 5 din Regimentul 57 Artilerie) sub comanda maiorului Chiriacescu;
- Gruparea Tactică de Est (formată din Regimentul 64 Infanterie şi Compania Armament din Regimentul 57 Artilerie) comandată de colonelul Victor Raţiu.

Grupările de Est şi de Centru erau coordonate de colonelul Pandele Lazăr.

Precipitarea evenimentelor militare din zonă a determinat comanda diviziei să ordone minarea podurilor pe direcțiile principale de invazie, începând cu data de 25 iunie 1940.

Cu începere de la data de 26 iunie, conform Ordinului Diviziei 33 Infanterie, nr. 11.400, unitățile militare au intrat în dispozitiv de luptă.[5]

Situația creată după ultimatumul sovetic a determinat unitățile Diviziei 33 Infanterie şi ale Brigăzii 33 Infanterie să se retragă pe direcția Nisiporeni, Nemțeni, Leuşeni, Albița, evitând Chişinăul. În retragere, soldații basarabeni au părăsit coloana, luând cu ei armamentul şi echipamentul.[6]

În ziua de 2 iulie, efectivele Brigăzii 33 Infanterie au staționat pe platoul de la vest de Albița, permițând tuturor ostaşilor basarabeni să se înapoieze peste Prut.

După staționarea pe Dealul Gerului, lângă Huşi, în noaptea de 3 spre 4 iulie, Brigada 33 Infanterie Bârlad s-a retras pe itinerariul: Huşi, Crețeşti, Crasna, Vaslui, Buhăeşti, Negreşti, Băceşti, Oniceni, Bozieni, Cuci, Luna.[7]

La data de 25 iulie unitățile au fost reorganizate şi s-a reluat instrucția grupelor, plutoanelor, companiilor, batalioanelor şi regimentelor, continuându-se cu aplicații în zonă.

În seara zilei de 29 iulie, Brigada 33 Infanterie Bârlad a fost cantonată în localitățile Iaşi, Ciurea, Piciorul Lupului, Mogoşeşti, Bucium şi Poeni.[7]

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 7.394, în noaptea de 16 august 1940, Brigada 33 Infanterie Bârlad s-a deplasat în zona Răducăneni, ocupând poziție de apărare pe Prut.[7]

La data de 7 octombrie, brigada a fost dislocată în zona Buhăeşti (Vaslui), iar la data de 14 octombrie, conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 20.421 din 3 octombrie 1940, unitatea s-a contopit cu Brigada 21 Infanterie Galați şi a încetat să mai funcționeze.[7]

NOTE

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 12 Infanterie, Registrul Istoric nr. 755 (1939–1941), fila 94.
2. Idem, fila 95.
3. Idem, fila 96.
4. Idem, fila 97.
5. Idem, fila 98.
6. Idem, fila 99.
7. Idem, fila 100.

VII

REGIMENTUL 52 INFANTERIE BÂRLAD

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 10.100 din 3 septembrie 1939, Regimentul 52 Infanterie Bârlad a fost înființat ca dublură a Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad. Regimentul făcea parte din Brigada 33 Infanterie Bârlad, comandată de colonelul Petru Jinga, fiind subordonată Diviziei 33 Infanterie, comandată de generalul de brigadă Cristache Popescu.[1]

La comanda regimentului a fost numit colonelul Vasile Cealâc, care provenea de la Liceul Militar Chişinău. Întrucât acesta nu s-a prezentat la post, regimentul a fost comandat de locotenent-colonelul Ioan Stratulat, ajutat de maiorul Emanoil Tunaru. La comanda Batalionului 1 Puşcaşi a fost numit căpitanul Ioan Zavera, la comanda Batalionului 2 Puşcaşi, căpitanul Ştefan Burcuşescu, iar la comanda Batalionului 3 Puşcaşi, căpitanul Eugen Voloagă.

Efectivele regimentului au participat la aplicații şi marşuri desfăşurate în garnizoana Bârlad şi în județele Vaslui, Tutova şi Fălciu.

Conform Ordinului de Operații, nr. 2 din 2 octombrie 1939, al Diviziei 33 Infanterie Galați, în ziua de 3 octombrie regimentul a început aplicația practică, deplasându-se prin marş în zona: Vaslui, Costeşti, Vutcani, Sârbi, Văleni, Roşieşti.[2]

De la data de 3 noiembrie, în baza Ordinului Diviziei 33 Infanterie, regimentul a început deplasarea pe direcția Roşieşti, Idrici, Crasna, Curteni, Crețeşti, Huşi şi a fost cantonat în localitățile Stănileşti şi Pogăneşti (din județul Fălciu), sub comanda noului comandant, locotenent-colonelul Ioan Popescu, ajutat de locotenent-colonelul Ioan Stratulat.[3]

În noul sector, unitatea – intrată în subordinea Diviziei 15 Infanterie – a amenajat o poziție de rezistență pe dealurile Pogăneşti, Galbeni şi Voloşeni, precum şi un şanț anticar de-a lungul drumului care lega localitățile Pogăneşti şi Stănileşti.[3]

La data de 5 aprilie 1940, prin Ordinul nr. 10.052 primit de la Divizia 33 Infanterie, Regimentul 52 Infanterie Bârlad a fost deplasat în satul Mărcuți, județul Orhei.[3]

Începând de la 14 aprilie, după depăşirea dificultăților datorate lipsurilor materiale şi timpului nefavorabil (ploaie abundentă continuă), unitatea a început – eşalonat – îmbarcarea şi deplasarea cu trenul spre Visterniceni, în Basarabia. Batalioanele 1 şi 2 s-au îmbarcat din Huşi, Batalionul 3 din Oneşti şi Batalionul 4 din Bârlad. La 21 aprilie, toate batalioanele se aflau la Visterniceni şi, în ziua de 22 aprilie au fost deplasate la Măscăuți.[4]

În noua zonă, regimentul a organizat o puternică poziție de rezistență. Au fost săpate şanțuri de tragere, s-au realizat amplasamente de arme automate, s-au construit rețele de sârmă ghimpată şi a fost săpat un şanț anticar în lungime de 12 km.[5]

Ca urmare a ultimatumului dat de guvernul sovietic la data de 26 iunie 1940, la 28 iunie, după cedarea Basarabiei, Regimentul 52 Infanterie Bârlad a început retragerea, conform ordinului primit de la brigadă şi divizie. Deplasarea s-a făcut pe batalioane, care erau dispersate pe distanța de 12 km în lungul graniței Nistrului. În retragere, în ziua de 29 iunie, la ora 15^{00}, Batalionul 1 a fost dezarmat de sovietici în localitățile Străşeni şi Bucovăț. Aceeaşi soartă a avut-o şi Compania Cercetare în localitatea Bardăr.[6]

Batalioanele 2, 3 şi 4 au trecut Prutul în ziua de 30 iunie, pe la Albița, iar în ziua de 1 iulie au fost urmate de Batalionul 1. Aproape toți soldații basarabeni au rămas în Basarabia, mulți dintre ei fugind cu echipamentul şi armamentul din dotare.[6]

Conform ordinului Marelui Stat Major, în ziua de 1 iulie s-a ordonat să li se dea voie să plece acasă şi celorlalţi ofiţeri şi soldaţi basarabeni care nu dezertaseră. În această situaţie regimentul a rămas cu numai jumătate din efectiv.[6]

La ordinul Diviziei 33 Infanterie, regimentul a început retragerea, cu începere de la data de 2 iulie, pe itinerariul: Albiţa, Huşi (bivuac în noaptea de 2 spre 3 iulie), Creţeşti, Crasna (cantonament pe 5 iulie). În noaptea de 6 spre 7 iulie s-a executat un marş pe distanţa de 52 km, spre localitatea Ştefan cel Mare.[7]

La data de 9 iulie au fost comunicate pierderile umane şi materiale suferite de regiment în timpul retragerii din Basarabia: 6 ofiţeri, un subofiţer, 2365 ostaşi, 370 cai, 77 căruţe, 2154 arme ZB, 2293 baionete, 25 revolvere, 245 pumnale, 53 puşti mitraliere, 13 mitraliere, un aruncător Brandt de 60 mm, 3 aruncătoare Brandt de 81,4 mm, 4 tunuri Boffors de 37 mm, 14 biciclete.[7]

În ziua de 15 iulie, conform ordinului Diviziei 33 Infanterie, Batalionul 4 a fost desfiinţat, unitatea rămânând cu 3 batalioane. Comandantul Regimentului 52 Infanterie Bârlad era locotenent-colonelul Ioan Popescu, el fiind ajutat de locotenent-colonelul Stelian Dumitriu.[8]

De la data de 26 iulie 1940, Divizia 33 Infanterie a început o aplicaţie de amploare cu trupele din subordine. Regimentul 52 Infanterie Bârlad a făcut parte din coloana întâia, înaintând pe direcţia: Bozieni, Crăieşti, Suhuleţi, Ţibăneşti, Franciugi. Trupele au luat parte la acţiunile militare de alungare a inamicului ipotetic (trupele sovietice). După două zile de marş, regimentul a ajuns la Mogoşeşti (Iaşi) şi apoi pe înălţimile Galata şi Socola.[9]

La data de 17 august, Divizia 33 Infanterie s-a aflat în zona Comarna – Pribeşti – Codăeşti – Moşna – Costuleni, Regimentul 52 Infanterie Bârlad fiind deplasat prin marş pe itinerariul: Grajduri – Scânteia – Focşeasca – Tăcuta – Codăeşti – Micleşti (localitate în care a cantonat).

Pentru organizarea poziţiei a doua de apărare de la Arsura – Epureni, unitatea a fost deplasată, de la data de 29 august, la Buneşti şi Păhneşti,[10] iar în ziua de 2 septembrie 1940, a fost mutată în zona Scânteia – Bodeşti, prin marş pe timpul zilei.[11]

Comandantul Diviziei 33 Infanterie a ordonat ca, începând de la 9 septembrie, Batalionul 1 să se deplaseze la Centrul de Instrucţie Pribeşti, pentru a se pregăti acolo timp de o săptămână.

Începând cu data de 15 septembrie, Batalionul 1 a fost pus la dispoziţia Poliţiei Interne Iaşi, Batalionul 2 a fost dislocat la Găneşti, iar Batalionul 3 şi comanda regimentului au fost dislocate la Târgul Boroseşti.[12]

La data de 21 septembrie, Divizia 33 Infanterie – inclusiv Regimentul 52 Infanterie Bârlad – a intrat în subordinea Corpului 4 Armată.[13]

La sfârşitul lunii septembrie, în vederea sporirii pregătirii de luptă a efectivelor, regimentul a desfăşurat un marş pe itinerariul Scânteia – Buhăeşti – Ştefan cel Mare – Brăhăşoaia, asigurându-se cantonamentul fiecăruia dintre batalioanele unităţii în câte o localitate dintre cele nominalizate.[13]

De la data de 1 octombrie au fost trimişi la cursuri – în cadrul Centrului de Instrucţie Pribeşti – comandanţii de plutoane (pe o durată de 5 zile) şi ofiţerii de rezervă (pentru o perioadă de două luni). De asemenea, au fost trimişi în concedii de câte o lună de zile toţi soldaţii care proveneau din mediul rural. Aceştia au putut participa la muncile agricole de toamnă.[13]

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 14.449, transmis cu Ordinul Diviziei 33 Infanterie, nr. 809, pe data de 15 octombrie 1940 Regimentul 52 Infanterie Bârlad s-a contopit cu Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad. Batalionul 1 din Regimentul 52

Infanterie Bârlad a fost vărsat pentru completarea efectivelor Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad, Batalionul 2 din Regimentul 52 Infanterie Bârlad a fost reorganizat ca fiind Batalionul 3 din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad şi Batalionul 3 din Regimentul 52 Infanterie Bârlad a fost trimis la Regimentul 59 Infanterie Roşieşti.[14]

Efectivele pe care Regimentul 52 Infanterie Bârlad le-a dat unităţii de bază – Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad – erau constituite din militari mai în vârstă, cu o bogată experienţă în procesul de instrucţie. Ei au participat la concentrări periodice, în scopul reîmprospătării cunoştinţelor militare, atât de ordin general cât şi de specialitate.

În rândurile acestor ostaşi se aflau mulţi dintre luptătorii care participaseră la luptele grele desfăşurate pe frontul de la Mărăşti – Mărăşeşti – Oituz, din timpul primului război mondial, şi care contribuiseră, în mod activ, la eliberarea fraţilor români aflaţi sub oprimarea imperiilor austro-ungar şi ţarist şi întregirea statală a României.

Prezenţa în cadrul trupelor Regimentului 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad a constituit un puternic suport moral pentru mai tinerii lor camarazi de arme, în lupta pentru recuperarea teritoriilor răpite, în vara şi toamna anului 1940, prin ultimatumurile sovietice şi Dictatul de la Viena.

NOTE

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Registrul Istoric nr. 755 (1939–1941), Regimentul 12 Infanterie, filele 138–141.
2. Idem, filele 144–145.
3. Idem, filele 148–150.
4. Idem, filele 153–154.
5. Idem, fila 155.
6. Idem, fila 160.
7. Idem, fila 165.
8. Idem, fila 166.
9. Idem, filele 171–176.
10. Idem, fila 180.
11. Idem, fila 181.
12. Idem, fila 182.
13. Idem, fila 183.
14. Idem, fila 186.

VIII

BATALIONUL PENTRU LUCRĂRI LA MOBILIZARE AL REGIMENTULUI 12 INFANTERIE „CANTEMIR” BÂRLAD

Prin ordinul Marelui Stat Major, Comandamentul General al Etapelor a înfiinţat, la 1 septembrie 1916, Batalionul pentru Lucrări la Mobilizare, având următoarea componenţă: Compania 1-a mobilizată de Regimentul 75 Infanterie Urziceni, Compania a 2-a mobilizată de Regimentul 76 Infanterie Olteniţa, Compania a 3-a mobilizată de Regimentul 73 Tulcea. Comandantul batalionului a fost numit căpitanul Nicolae Teoharie.

Până la data de 15 septembrie 1916, unitatea a executat, în Bucureşti, instrucţie (în perioada dimineţii) şi corvezi la încărcat vagoane cu materiale (după amiaza).

Ulterior, batalionul a fost deplasat la Comana unde a continuat instrucţia şi a realizat corvezi, încărcând şi descărcând vagoane cu materiale pentru acţiunea demonstrativă de la Flămânda.

În luna octombrie 1916, unitatea a desfăşurat instrucţia efectivelor la Ştefăneşti şi a executat lucrări urgente de reparaţii la şoseaua Comana, precum şi corvezi la gările Obor, Budeşti, Vidra, Băneasa (Vlaşca), Mihai Bravu şi Ştefăneşti.

În perioada 1–23 noiembrie, instrucţia trupelor şi corvezile au fost realizate în sudul ţării, iar apoi unitatea fost mutată în localităţile Hanul Conachi şi Iveşti, aflându-se în continuare la dispoziţia Comandamentului General al Etapelor. Aici au fost executate lucrări de reparaţii la şosele şi a continuat instrucţia efectivelor.

În ziua de 20 decembrie 1916, Companiile 1-a şi a 2-a au fost mutate la Bârlad, Compania a 3-a la Tecuci şi Compania a 4-a la Vaslui, ele executând lucrări de reparaţii la şosele.

Iarna grea a solicitat la maximum forţa fizică şi moralul ostaşilor batalionului. În luna ianuarie 1917, bravii constructori au participat la deszăpeziri şi efectuarea lucrărilor de reparaţii la şosele, iar în februarie ei au participat la deszăpezirea şoselelor din judeţele Vaslui, Tutova şi Tecuci, precum şi la consolidarea digului de la Galaţi, la gura Prutului.

În luna martie 1917, efectivele batalionului s-au confruntat cu probleme grele datorate apariţiei în rândul trupei a tifosului exantematic. Cu toate acestea, ostaşii sănătoşi au participat la lucrările de reparaţie a şoselei Vaslui – Bârlad – Tecuci – Galaţi.

Luna aprilie – lună de primăvară – a însemnat trezirea la viaţă a Moldovei greu încercate de ororile războiului şi de o iarnă cumplită. Ostaşii batalionului au participat la repararea şoselelor Bârlad – Crasna şi Crasna – Huşi, precum şi la efectuarea unor lucrări agricole pe moşiile boiereşti.

Conform ordinelor Comandamentului General al Etapelor, ostaşii unităţii au executat, în luna mai, lucrări la şosele şi căi ferate, descărcări de vagoane cu pietriş, nisip şi alte materiale. Cazarea s-a făcut în corturi, în comunele: Zorleni, Drăgeşti, Griviţa, Roşieşti şi Creţeşti.

În iunie 1917, lucrările executate de ostaşii batalionului au fost dintre cele mai variate: munci agricole, lucrări la şosele, lucrări de consolidare a terasamentelor căilor ferate, descărcarea vagoanelor cu materiale de construcţii şi muniţii în localităţile Tecuci, Tutova, Hanul Conachi şi Tudor Vladimirescu.

Canicula din lunile iulie şi august nu i-a împedicat pe ostaşii constructori să execute o gamă diversificată de lucrări: fasonat şi încărcat grinzi pentru căile ferate (care au fost trimise la Hanul Conachi şi Tudor Vladimirescu), pregătirea lemnelor de foc şi a

cărbunilor pentru iarnă, pregătirea fascinelor şi panourilor pentru tranşee, amenajarea drumurilor în judeţele Tutova, Tecuci şi Putna.

În lunile septembrie şi octombrie, ostaşii batalionului – suferind moral pentru soarta ţării – au sprijinit efortul de război contribuind la amenajarea de adăposturi pentru oameni, cai şi tehnică de luptă, construirea de reţele de sârmă ghimpată, realizarea de tranşee, pregătirea stâlpilor de telegraf, a bobinelor de sârmă, dar şi a grinzilor pentru adăposturi.

Ostaşii unităţii s-au găsit în linia întâi şi în luna noiembrie 1917, participând la curăţarea câmpului de tragere şi executarea de lucrări specifice pe Valea Trotuşului: realizarea de bordee, adăposturi, tranşee de apărare, reţele de sârmă ghimpată, pregătirea de grinzi, pari şi stâlpi pentru susţinere.

În luna decembrie au fost continuate aceleaşi lucrări de construcţii şi au fost asigurate lemne de foc pentru armată şi populaţia civilă.

După sărbătorile Anului Nou, batalionul s-a deplasat în localitatea Şipote din judeţul Iaşi, unde a realizat tranşee, reţele de sârmă ghimpată şi adăposturi, iar la sfârşitul lunii ianuarie 1918 a fost dislocat la Bârlad.

Deşi iarna a fost grea, în luna februarie 1918, ostaşii unităţii au executat şi amenajat bordeele din spatele gării Bârlad, au tăiat lemne în pădurea Ciortolom, au făcut corvezi în gările Bârlad şi Crasna, au amenajat poziţia de aerodrom în Bârlad şi au pregătit fascine pentru consolidarea tranşeelor şi traversarea pârâurilor.

În prima jumătate a lunii martie, militarii au tăiat lemne, le-au fasonat, au pregătit crăci. După 15 martie, două companii au fost detaşate, Compania a 4-a la Botoşani şi Compania a 2-a la Podul Iloaiei, iar celelalte două companii au continuat să lucreze în zona Bârlad.

La data de 10 aprilie, Compania a 4-a a fost detaşată la Reni, iar Companiile 1-a, a 2-a şi a 3-a la munci agricole pe moşii, în păduri, pe şosele şi în gările din zona Bârlad. În ziua de 20 aprilie 1918, Compania a 2-a a fost detaşată la Acherman, în Basarabia.

La începutul lunii mai 1918, Batalionul pentru Lucrări la Mobilizare şi-a încetat activitatea.

NOTĂ

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 12 Infanterie, dosar 34, filele 2–31.

IX

CAVALERIA BÂRLĂDEANĂ, VASLUIANĂ ŞI HUŞEANĂ

Arma cavaleriei a apărut şi s-a dezvoltat în spaţiul carpato-danubiano-pontic potrivit nevoilor de apărare ale poporului român, având trăsături distincte în comparaţie cu cavaleria altor armate.

În ţările române a existat o cavalerie uşoară, mobilă, care şi-a adus o inportantă contribuţie la marile bătălii ale poporului român înpotriva invadatorilor. Dovada se găseşte în bătăliile de la Rovine, Vaslui, Jiliştea, Călugăreni şi alte înfruntări armate în care călăreţii valahi sau moldoveni – după ce au hărţuit continuu oştile duşmane – au participat cu succes la luptele hotărâtoare, executând manevre îndrăzneţe şi eficace în punctele sensibile ale dispozitivelor adversarului şi aducând de fiecare dată victoria în bătălie.

Atunci când nevoile luptei au cerut-o, cavaleria română a ştiut să descalece şi să lupte cu eroism pe jos (aşa cum a făcut-o cavaleria moldoveană la Vaslui), constituind o noutate în arta militară a timpului şi un procedeu care a fost aplicat, mult mai târziu, şi de celelalte trupe călări din alte armate.

Cavaleria română şi-a păstrat originalitatea şi denumirile pe care le-au avut unităţile sale – roşiori şi călăraşi – denumiri legate de specificul şi tradiţile naţionale. Roşiorii şi călăraşii români s-au bătut cu vitejie şi s-au sacrificat în toate războaiele din epoca modernă şi contemporană.

Afirmarea cavaleriei române s-a făcut în timpul războiului de independenţă, în războiul pentru întregirea naţională din toamna anului 1916 (la Prunaru, Robăneşti, Roşiori de Vede, şi Oituz) şi în cel de al doilea război mondial (în Crimeea, Caucaz, Timişoara, pe Tisa, în Budapesta şi pe râurile Cehoslovaciei.

Din rândurile comandanţilor cavaleriei române s-au distins mari personalităţi – începând cu voievozi şi domnitori – care au condus această armă.

În toamna anului 1876, în cadrul Diviziei a 4-a Infanterie Galaţi s-a înfiinţat Brigada a 4-a Cavalerie, compusă din Regimentele 7 şi 8 Călăraşi. Regimentul 7 Călăraşi Iaşi avea câte un escadron din Vaslui, Fălciu, Iaşi şi Botoşani. În organica Regimentului 6 Călăraşi Focşani a existat şi un escadron din Tutova, alături de cele din Tecuci, Putna şi Râmnicu Sărat.

Pe timpul realizării operaţiei acoperii Dunării, în aprilie 1877, Regimentul 7 Călăraşi Iaşi a fost dispus în zona Ostroveni-Bechet. La sfârşitul lunii iulie 1877, efectivele unităţii au primit ordin să se deplaseze spre Nicopol şi, ulterior, spre Sofia.[1]

În bătălia a 3-a de la Plevna, Regimentul 7 Călăraşi Iaşi a acţionat între localitatea Verbiţa şi râul Vit, executând misiuni de cercetare prin luptă.

După căderea Plevnei şi cucerirea cetăţii Rahova, brigada comandată de colonelul George Roznovanu – din care făcea parte şi Regimentul 7 Călăraşi Iaşi – a fost repartizată Diviziei a 3-a Infanterie, care a acţionat în operaţiunea Vidin.[2]

În anul 1880, conform Decretului nr. 1164, din 5 aprilie, au mai fost înfiinţate 4 regimente de călăraşi. Din Regimentul 5 Călăraşi Galaţi făceau parte: Escadronul 1 „Covurului” (cu reşedinţa în Galaţi), Escadronul 2 „Tecuci” (dislocat la Tecuci), Escadroanele 3 şi 4 „Tutova” (cu reşedinţele la Bârlad). Regimentul era subordonat Diviziei a 3-a Teritoriale Militare. La Divizia a 4-a Teritorială fiinţau Regimentele 7 Călăraşi Iaşi, 8 Călăraşi Bacău şi 11 Călăraşi Botoşani (nou înfiinţat). Din organica

Regimentului 7 Călăraşi Iaşi făceau parte: Escadronul 1 „Fălciu" (la Huşi), Escadronul 2 „Vaslui" (la Vaslui), Escadroanele 3 şi 4 „Iaşi" (la Iaşi).[3]

Nevoile de perfecţionare a armatei au condus la elaborarea Legii asupra organizării comandamentelor armatei, din 8 iunie 1882. Teritoriul ţării era împărţit în patru mari regiuni, formând patru corpuri de armată cu reşedinţele la Craiova, Bucureşti, Galaţi şi Iaşi. Fiecare regiune de corp de armată se împărţea, la rândul său, în regiuni de divizie, de brigadă, de regiment, de batalion şi de escadron (companie).[4]

Datorită desfiinţării diviziilor teritoriale şi reorganizării regimentelor de călăraşi în brigăzi de corp de armată, în judeţul Vaslui existau următoarele formaţiuni: Brigada de Călăraşi a Corpului 3 Armată cu reşedinţa la Galaţi (având în componenţă: Regimentul 5 Călăraşi Galaţi (cu două escadroane „Tutova" la Bârlad, un escadron „Covrului" la Galaţi, două escadroane „Brăila" la Brăila) şi Regimentul 6 Călăraşi Focşani), Brigada de Călăraşi a Corpului 4 Armată cu reşedinţa la Iaşi (având în componenţă: Regimentul 7 Călăraşi Iaşi (cu două escadroane „Iaşi" la Iaşi, două escadroane „Vaslui" la Vaslui, un escadron „Fălciu" la Huşi), Regimentul 11 Călăraşi Botoşani şi Regimentul 12 Călăraşi Roman).[5]

Prin Înalt Decret Regal, nr. 5878 din 7 octombrie 1913, s-a stabilit întreaga grupare a regimentelor de cavalerie şi repartizarea lor la marile unităţi şi comandamentele superioare. De Subinspectoratul II Cavalerie, cu sediul la Iaşi, depindeau Brigăzile a 5-a, a 6-a, a 7-a şi a 8-a Cavalerie.

Brigada a 5-a Cavalerie – cu reşedinţa la Bârlad – avea în compunere Regimentele 2 şi 3 Roşiori Bârlad şi Regimentul 6 Roşiori Tecuci. Din punct de vedere operativ, brigada era subordonată Diviziei a 6-a Infanterie Focşani.[6]

Brigada a 6-a Cavalerie – cu reşedinţa la Iaşi – avea în compunere Regimentul 7 Roşiori „Cuza Vodă" Iaşi, Regimentul 8 Roşiori Botoşani şi Regimentul 11 Roşiori Iaşi. Brigada se subordona Corpului 4 Armată Iaşi.

O nouă reorganizare a cavaleriei române s-a înfăptuit în anul 1914 şi, cu acest prilej, Brigada 5 Roşiori Bârlad a primit în subordine Regimentele 2 şi 3 Roşiori Bârlad, având la comandă pe generalul de brigadă Alexandru Cerchez.[7]

Cu aceste forţe, Brigada a 5-a Roşiori – comandată de generalul de brigadă Nicolae Sinescu – a participat la războiul pentru întregirea neamului românesc, fiind subordonată Diviziei a 2-a Cavalerie, comandată de generalul de brigadă Grigore Basarabescu.[8]

Divizia a 2-a Cavalerie – având în subordine şi Brigada a 5-a Roşiori – a fost concentrată iniţial la Oneşti, unde a asigurat legătura între Armata de Nord şi Armata a 2-a şi a înlesnit ofensiva prin manevrarea în flancul şi spatele forţelor adverse.[8]

Brigada a 5-a Roşiori – împreună cu celelalte unităţi din Divizia a 2-a Cavalerie – a luptat cu multă dăruire, în prima şi a doua decadă a lunii septembrie 1916, în Ţara Bârsei (sectorul de operaţiuni al Armatei a 2-a). După 23 septembrie a revenit în subordinea Armatei de Nord, acţionând în regiunea Miercurea Ciuc şi, în continuare, spre Târgu Secuiesc.[8]

După data de 23 septembrie, Brigada a 5-a Roşiori s-a retras la nord de şoseaua Breţcu, iar Brigada a 6-a Roşiori la sud de şoseaua Breţcu. Pe data de 28 septembrie, Brigada a 5-a s-a retras spre înălţimile de la Megheluş, în zilele de 28-30 septembrie dând lupte crâncene împotriva unor forţe ale Diviziei 71 Infanterie Austro-Ungare. În ziua de 30 septembrie inamicul a bombardat cu artileria grea, folosind şi obuze cu gaze asfixiante. În aceste lupte au căzut mulţi ofiţeri şi soldaţi, printre care şi căpitanul Petre Carp din Regimentul 2 Roşiori, unul dintre cei trei fii ai fostului prim-ministru Petre Carp.[9] După această dată, Brigada a 5-a s-a retras şi a luptat pe Valea Caşinului, până la 15 octombrie

când, împreună cu celelalte unități din Divizia a 2-a Cavalerie, a fost transportată pe calea ferată la Budeşti, pe Argeş, în subordinea Grupului Apărării Dunării.

Brigada a 5-a Roşiori – în a cărei subordine se afla Regimentul 2 Roşiori – s-a acoperit de glorie în celebra şarjă de cavalerie de la Prunaru, în disputa cu unitățile germane din avangarda Diviziei 217 germane, care blocau comunicația spre şi dinspre Bucureşti. Deşi bolnav, comandantul Regimentului 2 Roşiori a condus şarja de cavalerie pe fondul sunetelor trompeților escadroanelor, mai întâi la trap şi apoi în galop. Mitralierele duşmane au secerat mulți luptători, în frunte cu bravul comandant al regimentului, colonelul Gheorghe Naumescu. Deşi grav rănit, el a ordonat trompetului major Manolache – care venise să-i acorde primul ajutor – să se ducă să sune mai departe şarja. Semnalul şarjei, îndelung repetat de toți trompeții escadroanelor, răsuna ca un fior pe tot câmpul de luptă invadat de ceață. A fost cel din urmă semnal al trompetului major Manolache. Luat prizonier de război, colonelul Gheorghe Naumescu, a reuşit să scrie, într-un spital din Sofia, testamentul său către familie, document de înaltă ținută patriotică.

Din totalul de 14 ofițeri şi 360 de subofițeri, gradați şi soldați ai unității, au supraviețuit şarjei de la Prunaru 150 de călăreți, din care şi 5 ofițeri. Din jurnalele de operații ale celor două regimente componente – Regimentul 2 Roşiori şi Regimentul 3 Roşiori – reiese că cei care au scăpat din prizonierat s-au prezentat la subunitățile şi unitățile lor.

În memoria celor căzuți, şi ca un omagiu adus eroismului lor, armei cavaleriei în general, la 8 iunie 1930, pe locul luptelor de la Prunaru a fost ridicat un frumos monument şi s-a organizat, în incinta şcolii săteşti, colțul muzeistic „Şarja de la Prunaru”.[10]

În zilele de 17-19 noiembrie 1916, Divizia a 2-a Cavalerie –comandată de generalul de brigadă Nicolae Sinescu, fostul comandant al Brigăzii a 5-a Roşiori – s-a aflat în ofensivă pe Neajlov, luptând eroic cu forțele inamice care traversaseră Dunărea. La ordinul generalului Constantin Prezan – şeful Marelui Cartier General – Divizia a 2-a Cavalerie (inclusiv Brigada a 5-a Roşiori) s-a retras din localitatea Flămânda, în dreapta Neajlovului.

Împreună cu celelalte unități din Divizia a 2-a Cavalerie, Brigada a 5-a Roşiori s-a retras pe itinerariul: Greci – Sălciile – Urziceni – Cilibia – Obidiți – Hoinari.

De la data de 5 decembrie până la data de 22 decembrie 1917, Brigada a 5-a Roşiori s-a retras, împreună cu celelalte unități din Divizia a 2-a Cavalerie, în localitatea Burdujeni, județul Suceava. În această zonă şi-a refăcut efectivele şi le-a instruit.[11]

În luna mai 1917, Brigada a 5-a Roşiori, comandată de colonelul Alexandru Constantinidi, avea în subordine Regimentul 2 Roşiori Bârlad (comandat de colonelul Emanoil Pop) şi Regimentul 7 Roşiori Iaşi (comandat de colonelul Alexandru Cihoschi). Regimentul 3 Roşiori, comandat de locotenent–colonelul Nicolae Odobescu, a fost mutat la Brigada a 6-a Roşiori, împreună cu Regimentul 8 Roşiori Botoşani.[12]

La data de 14 iunie 1917, Divizia a 2-a Cavalerie a intrat sub ordinile Armatei 1-a, acoperind Suraia şi Movilenii de Sus şi sprijinind activ luptele de la Mărăşeşti.[13]

În cursul lunii ianuarie 1918, Marele Cartier General a trimis în Basarabia şi Brigada a 5-a Roşiori, sub comanda generalului Marcel Olteanu, brigadă care a îndeplinit misiuni de asigurare a ordinii în localități, a dezarmat bandele de bolşevici şi a înpiedicat trupele ucrainiene să pătrundă peste Nistru.[14]

În luna ianuarie 1919, Brigada a 5-a a primit ordin să se deplaseze din Basarabia în Transilvania, în zona Blaj.

La începutul lunii martie, Brigada a 5-a s-a deplasat la Baia Mare, subordonându-se Detaşamentului Mixt (comandat de generalul de brigadă Marcel Olteanu) şi apoi, la 20

martie, a ajuns la Sighetul Marmației. Colonelul Emanoil Pop – comandantul Brigăzii a 5-a Roşiori - a mai primit în subordine Batalionul 1 din Regimentul 14 Infanterie Roman şi o baterie de artilerie din Regimentul 4 Artilerie Roman, îndeplinind misiuni de patrulare în oraş şi în împrejurimi.[15]

După data de 18 aprilie 1919, Brigada a 5-a s-a deplasat, prin lupte, prin nordul Maramureşului în Câmpia Tisei.[16]

În perioada 10 mai – 4 august 1919, Brigada a 5-a Roşiori, aflată sub comanda colonelului Mihail Constanțiu, a luptat în zonele Debrețin, Szolnok, Tisa, sudul Ungariei, intrând în Budapesta în ziua de 4 august 1919, ora 16^{30}. În seara aceleiaşi zile a trecut Dunărea, pe Podul Margareta, şi a bivuacat pe malul vestic al fluviului.[17]

Până la 1 noiembrie, Brigada a 5-a Roşiori a îndeplinit misiuni de cercetare a zonei de vest a Ungariei, de dezarmare a bandelor roşii, de capturare a armamentului şi munițiilor şi de menținere a ordinii în localități. După această dată, conform ordinelor superioare a început retragerea organizată, ajungând la Braşov la 20 ianuarie 1920 şi apoi, la 4 februarie, ora 8^{00}, la Bârlad. Aici a fost primită în fața catedralei de un numeros public.[18]

După sosirea în garnizoana de reşedință, brigada a început refacerea efectivelor şi a fost inspectată de către comandantul Diviziei a 2-a Cavalerie, generalul Constantinidi şi inspectorul general al cavaleriei, generalul Sinescu.[19]

Divizia a 2-a Cavalerie – împreună cu Brigăzile a 4-a Roşiori Tecuci, a 5-a Roşiori Bârlad (Regimentul 2 Roşiori şi Regimentul 3 Roşiori) şi a 6-a Roşiori Iaşi – s-au deplasat în Basarabia, în zona Sculeni – Ştefăneşti – Feleşti – Bălți, la data de 11 decembrie 1920. Aici divizia a îndeplinit misiuni de instruire a propriilor efective şi a tinerilor basarabeni, rămânând pe poziție până la data de 1 aprilie 1921.[20]

Deciziile adoptate de Comandamentul Suprem Național în anii 1923-1924 au vizat reducerea efectivelor cavaleriei. În urma noii organizări a armatei, au fost desființate şase din cele şapte comandamente de brigăzi de călăraşi (1, 3, 4, 5, 6, 7), şase regimente de călăraşi din 14 şi escadronul cu schimbul de la cele 12 regimente de roşiori.

În anul 1925, reconsiderându-se rolul cavaleriei în raport cu caracteristicile teatrului de acțiuni militare ale teritoriului țării noastre şi socotindu-se că este arma cea mai mobilă din armata română, Comandamentul Suprem Național a hotărât să se mai înființeze o divizie de cavalerie, aceasta purtând titulatura Divizia a 3-a Cavalerie. Conform noii organizări, cele două regimente bârlădene de roşiori (2 şi 3) au intrat în subordinea Brigăzii a 4-a Roşiori Bârlad din Divizia a 3-a Cavalerie. Cu acest prilej a fost mutat în Bârlad şi Regimentul 10 Călăraşi care, împreună cu Regimentul 9 Călăraşi, făceau parte din Brigada a 13-a Călăraşi.[21] Brigada a 5-a Roşiori a fost mutată la Iaşi, rămânând în subordinea Diviziei a 2-a Cavalerie.

În anul 1929 s-a reorganizat Inspectoratul General al Cavaleriei şi s-a înființat Divizia a 4-a Cavalerie, cu reşedința la Bârlad, având în componență Brigăzile a 9-a, a 10-a şi a 11-a la Bârlad. Brigada a 4-a Roşiori s-a mutat la Iaşi.[22]

Prin Înalt Decret Regal, nr. 1931, din august 1936, numărul diviziilor de cavalerie a fost redus la trei, Divizia a 4-a Cavalerie fiind desființată. Regimentul 10 Călăraşi Bârlad a fost mutat, în anul 1938, la Sibiu.

În anul 1939, în condițiile agravării situației politice şi militare din Europa, Divizia a 4-a Cavalerie a fost reînființată, ea având reşedința la Cluj. De asemenea, a fost înființat Corpul de Cavalerie.[23]

Aşa cum rezultă din istoricul lor, Regimentul 2 Roşiori a fost mutat la Timişoara, iar Regimentul 3 Roşiori la Turnu Severin.

În anul 1940, Regimentul 2 Roşiori Timişoara făcea parte din Brigada 1-a Cavalerie Arad, iar Regimentul 3 Roşiori Turnu Severin făcea parte din Divizia a 9-a Cavalerie Lugoj.[23]

În cadrul operaţiunii Odessa, Brigada 1-a Roşiori a acţionat în zonele: Nikolaevna, Alexandrovka, Budinovska. Din rândurile ei s-a remarcat Regimentul 2 Roşiori „Prunaru", în frunte cu comandantul său, colonelul Gheorghe Brătianu. În luptele de la Budinovka a fost rănit căpitanul Ion Palade, comandantul Escadronului 4. Acestui brav ofiţer – decorat cu *„Steaua României"* şi *„Coroana României"*, citat prin ordin de zi pe armată şi propus să fie distins cu Ordinul *„Mihai Viteazul"* – un glonte duşman i-a străpuns casca, rănindu-l la cap. Apoi, o schijă i-a fracturat clavicula şi femurul. Evacuat în stare gravă în ţară, a fost operat la spitalul francez „Sf. Vicenţiu" din Bucureşti. Ofiţerul a învins moartea, dar i-a fost amputat piciorul drept. Astăzi, la cei peste 90 de ani ai săi, veteranul Ion Palade, având gradul de general de brigadă în rezervă, este cetăţean de onoare al municipiului Târgovişte.[24]

Până la 1 decembrie 1941, multe dintre unităţile române s-au înapoiat în ţară, dincolo de Nistru rămânând – cu misiuni de asigurare a pazei şi ordinei – Diviziile de Infanterie 1-a, a 2-a, a 4-a, a 9-a, a 10-a şi a 18-a, Brigăzile de Cavalerie 1-a (inclusiv Regimentul 2 Roşiori), a 9-a (inclusiv Regimentul 3 Roşiori) şi o brigadă de fortificaţii.[25] Corpul de Munte – cele două brigăzi de munte şi Brigada a 8-a Cavalerie – precum şi Corpul de Cavalerie (cu Brigăzile a 5-a şi a 6-a) se aflau în Crimeea, sub comandament german.

În ziua de 2 septembrie 1942, în timp ce se deplasa pe Valea Sukka din Caucaz în fruntea Regimentului 7 Roşiori Iaşi (regiment subordonat Diviziei a 5-a Cavalerie Iaşi) pe care îl comanda, a căzut eroic, lovit de o armă automată, colonelul Gheorghe Carp. Ofiţerul, participant la primul război mondial cu Regimentul 3 Roşiori Bârlad, era născut pe meleagurile tutovene. Pentru eroismul său şi pentru jertfa supremă dată ţării, ofiţerul a fost decorat, post-mortem, cu Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, şi înaintat la gradul de general de brigadă.[26]

La data de 31 august 1942, sub comanda generalului Petre Dumitrescu, Comandamentul Armatei a 3-a Române (aflat în Caucaz) a primit ordin de la Marele Cartier General al Armatei Române (instalat la Rostov) să se deplaseze la Cotul Donului, cu postul de comandă stabilit în localitatea Moruzovskaia. Din Armata a 3-a Română a făcut parte şi Divizia 1-a Cavalerie, subordonată direct Corpului 5 Armată. După declanşarea contraofensivei sovietice, la 19 noiembrie 1942, cele mai mari pierderi le-au avut Diviziile a 5-a, a 6-a, a 14-a, a 15-a Infanterie şi Divizia 1-a Cavalerie (din care făcea parte şi Regimentul 2 Roşiori). În urma cercetărilor s-a stabilit că raportul de forţe a fost de 7 la 1 pentru inamic. Aceste mari unităţi au fost încercuite, împreună cu Armata a 6-a germană, comandată de feldmareşalul Friedrich von Paulus. În urma luptelor au fost luaţi prizonieri de război peste 50% din participanţi.[27]

În prima parte a lunii ianuarie 1943, sovieticii au declanşat o puternică ofensivă în Caucaz. După ce s-a aflat în apărare în Cuban, Divizia a 9-a Cavalerie – din care făcea parte şi Regimentul 3 Roşiori – a luptat cu dârzenie în apărare pe litoralul Mării Negre, între Blagovescenskaia şi Anapa (11mai–23 iunie) şi apoi s-a retras spre Taman, regrupându-se în Crimeea, în zona Eupatoria (septembrie–noiembrie). Sub presiunea trupelor sovietice – de patru ori mai numeroase în piese de artilerie, tancuri şi aviaţie – trupele germane şi române aflate în sectorul central al frontului s-au retras spre Abinskaia, reuşind pentru o perioadă de timp să oprească puternica ofensivă declanşată de inamic în Delta Cubanului (sud) şi în zona împădurită de la nord de Novorosiisk.

Începând din vara anului 1943 şi până spre sfârşitul iernii anului 1944, Divizia 1-a Cavalerie a rezistat cu stoicism în Crimeea, alături de vânătorii de munte şi Diviziile a 10-a şi a 19-a Infanterie.

Luptele cavaleriştilor, vânătorilor de munte şi ale infanteriştilor date pentru apărarea Sevastopolului au fost deosebit de dramatice, aici remarcându-se, în mod deosebit, ostaşii Regimentului 3 Roşiori comandaţi de colonelul Mihai Brăcăcescu.

Retragerea armatei române, de la Sevastopol la Constanţa, s-a făcut în două etape: prima a început la 17 aprilie şi s-a încheiat la 27 aprilie, iar a doua a avut loc în perioada 11-20 mai. Din nefericire, navele „Theya" şi „Totila", şlepul „Leo" şi vasul „Alba-Iulia" au fost scufundate sau grav avariate de către aviaţia sovietică, în timpul atacurilor pierind şi mulţi ostaşi din Regimentul 3 Roşiori. Printre ei se aflau colonelul Brăcăcescu şi căpitanul Cristea.[28] În lupte au pierit 34% din bravii cavalerişti.

După declanşarea ofensivei sovietice, la 20 august 1944, Regimentul 3 Roşiori se afla în garnizoana Turnu Severin, iar Regimentul 2 Roşiori era în subordinea Diviziei 1-a Cavalerie, în Basarabia, în componenţa Armatei a 3-a Române.

În perioada de după 23 august, Regimentul 3 Roşiori a acţionat în zona Turnu Severin – Vârciorova, contribuind la lichidarea trupelor germane şi împiedicarea acestora să traverseze Dunărea de pe teritoriul Iugoslaviei.

Regimentul 2 Roşiori, împreună cu celelalte unităţi din componenţa Diviziei 1-a Cavalerie s-au retras din zona Oancea, cu începere de la data de 23 august, ajungând la 30 august la Pucioasa. După câteva zile s-au deplasat pe itinerariul: Pietroşiţa – Sinaia – Predal – Râşnov – Făgăraş – Agnita, localitate în care au ajuns la 8 septembrie 1944. Apoi s-au deplasat mai departe spre Mediaş.

Prin Instrucţiunile Speciale, nr. 70.200 din 1 noiembrie 1944, ale Marelui Stat Major, Regimentului 3 Roşiori s-a contopit cu Regimentului 6 Roşiori din glorioasa Divizie a 5-a Cavalerie Iaşi, care, cu începere de la această dată, a fost desfiinţată.

Aflată sub comanda locotenent-colonelului Gheorghe Georgescu, Divizia 1-a Cavalerie (din care făceau parte Regimentele 1 şi 2 Roşiori) a luptat cu deosebit eroism pentru eliberarea oraşului Satu Mare, eliberare înfăptuită în ziua de 25 octombrie 1944.[29]

Divizia 1-a Cavalerie – căreia i se subordona şi Regimentul 2 Roşiori – s-a înapoiat în ţară la 11 iulie 1945, ajungând în zona Arad la 17 iulie.[30]

Divizia a 9-a Cavalerie – căreia i se subordona şi Regimentul 3 Roşiori – a început deplasarea din Cehoslovacia la 13 iunie 1945, ajungând la 22 iulie în zonele de nord şi nord-est ale Aradului.[31] În retragere, cavaleriştii s-au recules la locurile de înhumare ale camarazilor lor şi au sărutat pământul străbun pentru care au luptat în speranţa unor zile mai bune.

Ostaşii au fost primiţi cu flori şi urale în toate localităţile româneşti pe care le-au traversat în deplasarea spre garnizoanele de reşedinţă.

În ziua de 25 iulie, la Arad, Armata 1-a Română a defilat în prezenţa ministrului de război, generalul de corp de armată Constantin Vasiliu-Răşcanu, a şefului Marelui Stat Major, generalul de divizie Costin Ionaşcu şi a comandantului Armatei 1-a, generalul de corp de armată Vasile Atanasiu. La defilare au participat şi unităţile din Diviziile 1-a şi a 9-a Cavalerie.

Conform Instrucţiunilor Marelui Stat Major, nr. 56.500 din 24 iunie 1945, Divizia 1-a Cavalerie a intrat în garnizoanele de pace Arad, Timişoara şi Lugoj. Regimentul 2 Roşiori a fost cartiruit în Timişoara.

Divizia a 9-a Cavalerie s-a desfiinţat, la 5 august 1945, comandamentul diviziei formând Comandamentul Centrului de Instrucţie al Cavaleriei. În aceste condiţii,

Regimentul 3 Roşiori a fost reorganizat şi transformat în Regimentul Centrului de Instrucţie al Cavaleriei.

Conform Decretului-lege, nr. 1.909 din anul 1946, au fost desfiinţate: Divizia a 8-a Cavalerie, Regimentul 5 Roşiori şi Divizionul 2 Călăraşi Purtat. Regimentul 9 Roşiori a intrat în compunerea Diviziei 1-a Cavalerie, iar Regimentul 4 Roşiori a trecut în subordinea Brigăzii Mixte Care de Luptă, ca regiment purtat.[32]

La data de 20 august 1947 a fost desfiinţată şi Divizia 1-a Cavalerie, moştenitoarea unor strălucite tradiţii de luptă datând din perioada primului şi a celui de al doilea război mondial. Regimentul 1 Roşiori „General Averescu" s-a desfiinţat şi s-a contopit cu Regimentul 1 Călăraşi, care a fost dislocat în garnizoana Arad. Regimentul 2 Roşiori „Prunaru" a intrat în subordinea Regiunii a 4-a Militare Iaşi şi a fost dislocat la Bârlad, contopind şi desfiinţând în cadrul său Regimentul 12 Călăraşi. Regimentul 9 Roşiori, urmaşul eroilor de la Robăneşti, a intrat în subordinea Regiunii a 3-a Militare Cluj şi a fost dislocat la Sebeş, contopind şi desfiinţând Regimentul 6 şi Regimentul 10 Călăraşi. Regimentul 1 Artilerie Călăreaţă a organizat din efectivele sale patru baterii omogene, care au intrat în compunerea Regimentului 1 Călăraşi, Regimentului 2 Roşiori, Regimentului 4 Roşiori şi a Regimentului 9 Roşiori. Regimentul 4 Roşiori s-a transformat în regiment de cavalerie al Regiunii a 2-a Militare Bucureşti şi a rămas în garnizoana Ploieşti, desfiinţând şi contopind în cadrul său Regimentul 4 Călăraşi.[33]

În baza Instrucţiunilor Marelui Stat Major, nr. 45.100 din 24 august 1948, cu începere de la data de 1 septembrie 1948 regimentele de cavalerie s-au regrupat în două brigăzi independente, astfel:

- Brigada 1-a Cavalerie a fost organizată la Oradea, prin grija Regimentului 9 Roşiori, având în subordine: Regimentul 9 Roşiori, Regimentul 1 Călăraşi, Regimentul 35 Artilerie, un escadron de cercetare, o baterie antitanc, o baterie artilerie antiaeriană şi un escadron şcoală gradaţi; brigada era subordonată Regiunii a 3-a Militară Cluj (ca mare unitate) şi Comandamentului Cavaleriei ;
- Brigada a 2-a Cavalerie a fost organizată la Târgovişte, prin grija Regimentului 2 Roşiori, având în subordine: Regimentul 2 Roşiori, Regimentul 4 Roşiori, un escadron şcoală de gradaţi; brigada era subordonată Regiunii a 2-a Militară Bucureşti şi Comandamentului Cavaleriei.[34]

La începutul anului 1949, Regimentul 1 Călăraşi, Regimentul 9 Roşiori, Regimentul 2 Roşiori şi Regimentul 4 Roşiori şi-au schimbat denumirea în regimente de cavalerie.

În toamna anului 1951 a fost schimbată numerotarea marilor unităţi şi a unităţilor. Conform noilor codificări, Brigada 1-a a devenit Brigada 59 Cavalerie, Brigada a 2-a a devenit Brigada 73 Cavalerie, Regimentul 1 Cavalerie a devenit Regimentul 228 Cavalerie, Regimentul 2 Cavalerie a devenit Regimentul 119 Cavalerie, Regimentul 4 Cavalerie a devenit Regimentul 245 Cavalerie şi Regimentul 9 Cavalerie a devenit Regimentul 163 Cavalerie.

La data de 1 septembrie 1953, arma cavaleriei a fost supusă ultimei reorganizări. Comandamentul Brigăzii 73 Cavalerie de la Târgovişte şi unităţile de brigadă au fost desfiinţate, iar Regimentul 245 Cavalerie de la Ploieşti a fost mutat la Ineu, intrând în compunerea Diviziei 59 Cavalerie de la Oradea. Aceasta era comandată de locotenent-colonelul Gheorghe Marin şi a fost înfiinţată pe baza fostei brigăzi cu acelaşi număr. Totodată, Regimentul 119 Cavalerie de la Târgovişte a rămas în subordinea Regiunii 2 Militare Bucureşti. Divizia 59 Cavalerie avea în compunere Regimentul 163 Cavalerie, Regimentul 228 Cavalerie, Regimentul 245 Cavalerie, Regimentul 126 Artilerie şi diferite

subunităţi de divizie şi era capabilă să îndeplinească misiuni complexe în operaţiile ofensive şi de apărare.

Datorită dezvoltării impetuoase a ştiinţei şi tehnicii şi a apariţiei noilor tehnologii de fabricaţie – ceea ce a condus la modernizarea armamentului şi tehnicii militare şi, implicit, la modificări în domeniul tacticilor de luptă – armata română a fost dotată cu noi echipamente militare, care să îi permită abordarea unei strategii de apărare a ţării în concordanţă cu exigenţele vremurilor.

În aceste circumstanţe, potrivit Ordinului Marelui Stat Major, nr. C.L. 10.100 din 18 septembrie 1954, pe data de 1 octombrie, Divizia 59 Cavalerie a fost transformată în Divizia 91 Mecanizată, cu comandamentul în garnizoana Oradea. Regimentul 163 Cavalerie a devenit Regimentul 106 Mecanizat, Regimentul 228 Cavalerie a devenit Regimentul 165 Mecanizat, iar Regimentul 245 Cavalerie a devenit Regimentul 122 Mecanizat.

De asemenea, au fost desfiinţate: Regimentul 119 Cavalerie de la Târgovişte, Escadronul de Cavalerie de Gardă Republicană şi Şcoala de Ofiţeri de Cavalerie de la Sibiu.

Se cuvine făcută precizarea că, prin jertfele date de-a lungul timpului, cavaleria bârlădeană, vasluiană şi huşeană a reuşit să întemeieze o tradiţie proprie, care merită preţuită şi cinstită.

NOTE

1. *Istoria cavaleriei române*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, Bucureşti, 1998, pag. 123.
2. Idem, pag. 139.
3. Idem, pag. 150.
4. Idem, pag. 153.
5. Idem, pag. 155.
6. Idem, pag. 160.
7. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 2 Roşiori, Registrul Istoric nr. 958, fila 78.
8. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 3 Roşiori, Jurnal de Operaţii nr. 1010, fila 8.
9. *Istoria cavaleriei române*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, Bucureşti, 1998, pag. 186.
10. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 3 Roşiori, Jurnal de Operaţii nr. 1010, fila 13.
11. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 55, Divizia a 2-a Cavalerie, dosar 32 (1916), fila 157.
12. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 55, Divizia a 2-a Cavalerie, dosar 5, filele 69 şi 75.
13. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 2 Roşiori, Jurnal de Operaţii nr. 8, Inventar 13, filele 95-151.
14. Idem, filele 152-154.
15. Idem, filele 155-158.
16. Idem, filele 159-204.
17. Idem, filele 205-254.

18. Idem, filele 254-258.
19. Idem, filele 266-270.
20. *Istoria cavaleriei române*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, Bucureşti, 1998, pag. 210.
21. Idem, pag. 211-212.
22. Idem, pag. 213.
23. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 948, dosar 532, fila 101.
24. *Istoria cavaleriei*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare Bucureşti, 1998, pag. 244.
25. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 1685, dosar 896, fila 134.
26. *Monitorul Oficial,* nr. 40, din 17.02.1943.
27. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 948, dosar 807, filele 70 şi 124.
28. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 5488, dosar 3055, fila 245.
29. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 554, dosar 61, fila 31.
30. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 554, dosar 72, filele 4-5 şi dosar 73, filele 39-45.
31. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 561, dosar 35, fila 44.
32. *Monitorul Oficial*, nr. 138 bis, din 18.06.1946.
33. *Monitorul Oficial*, partea I-a, nr. 141, din 24.06.1947.
34. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 948, rola 160, cadrele 159 şi 160.

X

REGIMENTUL 2 ROŞIORI „PRUNARU” BÂRLAD

Preocupat de întărirea puterii de apărare a ţării, Ministerul de Război al tânărului stat român a transformat, în anul 1868, Regimentul 1 Lăncieri Moldova în Regimentul de Vânători Călări Iaşi şi Regimentul 2 Lăncieri Muntenia în Regimentul de Călăraşi Bucureşti. Unităţile nou create au fost cocentrate în tabăra Furceni.[1]

Aceste regimente au asigurat în anul 1870 efectivele necesare formării Regimentului 2 Roşiori, dislocat în Bucureşti sub comanda colonelului Dumitru Donici.[1]

La data de 25 septembrie 1871, Regimentul 2 Roşiori a fost dislocat la Iaşi, înlocuind Regimentul de Vânători Călări Iaşi (care a fost împărţit în două şi transformat, o parte în Şcoala de Ofiţeri şi altă parte în Regimentul 1 Roşiori Iaşi).

Conform ordinului Ministerului de Război, de la data de 6 iulie 1872 Regimentul 2 Roşiori a fost mutat în tabăra de la Furceni. După două luni, Escadroanele 1 şi 2 din componenţa unităţii au fost mutate la Bucureşti, iar Escadroanele 3 şi 4 la Iaşi.[1]

În toamna anului 1873 au avut loc manevre militare la Târgovişte şi apoi în garnizoanele de reşedinţă, sub comanda comandantului Regimentului 2 Roşiori, colonelul Constantin Farmac.

Din 1876, comanda regimentului a revenit colonelului Pavel Cernovodeanu.[2] Pentru perfecţionarea instrucţiei, regimentul a fost dislocat în garnizoanele Giurgiu, Buzău, Râmnicu Sărat, Focşani şi Iaşi, iar la 21 mai 1877 în cazarma Malmaison.[3]

În luna iunie, regimentul a fost mutat la Galicea Mare şi la data de 16 iulie a primit drapelul de luptă.[4]

În perioada 12–19 august, regimentul a participat la o aplicaţie tactică desfăşurată pe teritoriul Bulgariei, traversarea Dunării şi înapoierea făcându-se pe la Corabia.[4]

La data de 20 august, în prezenţa domnitorului Carol I, regimentul a trecut din nou Dunărea pe teritoriul Bulgariei, sub comanda colonelului Nicolae Chiriţescu, şi a participat la bătălia a 3-a de la Plevna, iar apoi la Rahova şi Vidin.

După încheierea participării la războiul de independenţă, în anul 1878, regimentul a fost dislocat la Brăila.[5]

Continuându-şi instrucţia, unitatea a traversat Dunărea la 17 octombrie 1878, desfăşurând aplicaţii de luptă la Ostrov, Mangalia şi Constanţa, iar la sfârşitul anului s-a înapoiat în cazarma „Sfântul Gheorghe” din Bucureşti.[6]

În anii 1881–1882, regimentul a desfăşurat aplicaţii în zona Câmpina (Prahova) şi, în anul 1882, în Dobrogea.[7]

Anii 1883–1884 au fost folosiţi pentru aplicaţii militare de amploare, în zonele Mangalia şi Slobozia, unitatea fiind sub comanda colonelului Nicolae Grădişteanu.[8]

Regimentul şi-a continuat instrucţia şi a desfăşurat aplicaţii – în perioada anilor 1885-1886 – în zonele Bucureşti, Slobozia şi Buzău, sub comanda colonelului Nicolae Chiriţescu.[9]

În anul 1887, regimentul a participat la manevrele militare din zona Focşani, manevre încheiate cu o defilare în faţa regelui Carol I.[10]

La ordinul guvernului României, în anul 1888 efectivele regimentului au participat la restabilirea ordinei în rândurile ţăranilor răsculaţi din localităţile Alexeni, Urziceni, Fierbinţi, Pătroaia, Olteniţa, Hotarele şi Tăriceni.[10]

Unitatea a participat în zilele de 17–21 septembrie 1888, la manevrele militare din zona Băicoi – Câmpina, manevre încheiate cu o defilare la Ploieşti.[11]

În ziua de 22 septembrie 1888, regimentul a fost mutat la Slobozia, continuându-şi instrucţia în garnizoană şi împrejurimi, iar în anul 1889 a participat la manevrele militare din judeţul Bacău.[12]

Continuarea instrucţiei, în perioada anilor 1890 şi 1891, s-a realizat la Slobozia şi testarea cunoştinţelor teoretice dobândite în cursul pregătirii s-a făcut cu ocazia manevrelor militare desfăşurate în judeţele Argeş şi Buzău.[13]

La data de 20 aprilie 1892, regimentul a fost mutat în garnizoana Bucureşti, desfăşurând în luna iunie o mare aplicaţie, în subordinea Diviziei a 4-a Infanterie Bucureşti.[14]

Diversificarea instrucţiei în zona viitoarelor acţiuni de luptă a prilejuit regimentullui – aflat sub comanda colonelului Arnold Beller – să participe la manevrele militare organizate în judeţul Prahova (toamna anului 1893), judeţele Vrancea şi Galaţi (toamna anului 1893), judeţele Botoşani şi Vaslui (toamna anului 1894).

La data de 22 octombrie 1895, Regimentul 2 Roşiori a fost mutat în garnizoana Bârlad.[15]

Anii 1896–1897 au constituit ani de muncă pentru completarea spaţiului de cazare în noua garnizoană şi continuarea instrucţiei în Bârlad şi în judeţele Vaslui, Tutova şi Fălciu.[16]

În anii 1898–1903, regimentul a participat la aplicaţii şi manevre militare în zonele Roman, Furceni, Tecuci, Târgovişte şi Craiova, sub comanda colonelului Alexandru Cerchez. De asemenea, unitatea a participat la munci agricole şi la ajutarea populaţiei civile pentru a lichida urmările unor calamităţi naturale.[17]

Regimentul a fost inspectat, în luna ianuarie 1904, de către Alteţa Sa Regală Principele Ferdinand, iar în septembrie a participat la înăbuşirea mişcărilor ţărăneşti din Vaslui, Codăeşti şi Tungujeni.[18]

Aplicaţiile şi manevrele militare din anul 1905 s-au desfăşurat în tabăra Şipote (Iaşi), Târgu Frumos, Hârlău şi Botoşani.[19] La încheierea manevrelor, Regimentul 2 Roşiori a fost mutat în garnizoana Bucureşti, în cazarma Malmaison.[20]

Efectivele regimentului au desfăşurat aplicaţii şi manevre militare – în anii 1906–1907 – în zonele Călăraşi, Slobozia, Ploieşti, Târgovişte, Slatina, Constanţa, iar în perioada martie–aprilie 1907 au participat la înăbuşirea răscoalelor ţărăneşti de la Pantelimon, Crevedia, Cartojani, Jilava şi Fierbinţi.[21]

La data de 26 octombrie 1907, Regimentul 2 Roşiori a fost readus la Bârlad, înlocuind Regimentului 4 Roşiori, mutat în garnizoana Bucureşti.[22]

În anii 1908–1912, Regimentul 2 Roşiori Bârlad, comandat de colonelul Ioan Oprescu, a desfăşurat marşuri, aplicaţii şi manevre militare în zonele Bârlad, Roman, Vaslui, Ploieşti şi Bucureşti.[23]

Prin Înaltul Decret Regal, nr. 4609 din 1913, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a fost mobilizat pentru a participa la al doilea război balcanic, sub comanda locotenent-colonelului Gheorghe Naumescu. Regimentul a participat la campania militară din Bulgaria cu Escadronul 1 (comandat de căpitanul Traian Romano), Escadronul 2 (comandat de căpitanul Petre Ganea), Escadronul 3 (comandat de căpitanul Ion Macarovschi) şi Escadronul 4 (comandat de căpitanul Mihail Mitescu). Efectivele totale au fost: 24 ofiţeri, 548 călăreţi, 568 cai, 17 trăsuri.

La data de 24 iunie, unitatea a fost îmbarcată în tren în gara Bârlad şi a fost transportată pe calea ferată până la Giurgiu, iar apoi s-a deplasat prin marş, pe o distanţă de 183 km, până la Bechet, descinzând pe teritoriul Bulgariei pe un pod de bacuri.[24]

În Bulgaria, acţionând în subordinea Brigăzii 1-a Cavalerie şi a Diviziei 1-a Cavalerie, unitatea a marşăluit şi a luptat pe itinerariul: Butani – Herdinii – Dolgaviniţa – Coşani – Lepcevo – Gromşinii – Cobilac – Ferdinand – Bercovitza.[25]

După semnarea Tratatului de Pace, la 28 iulie, şi demobilizarea armatei, la 31 iulie 1913, Regimentul 2 Roşiori Bârlad s-a înapoiat în ţară, ajungând în garnizoana de reşedinţă la data de 21 august 1913. Divizionul 1 a fost dislocat pentru pază la Silistra, până la data de 28 mai 1914. Drapelul de luptă al Regimentului 2 Roşiori Bârlad a fost decorat cu Medalia „Avântul Ţării”.[26]

Sub faldurile drapelului de luptă al regimentului, o delegaţie militară a participat la ceremonialurile înmormîntării Majestăţii Sale Regele Carol I şi înscăunarea Majestăţii Sale Regele Ferdinand.

În anul 1915 şi primăvara anului 1916, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a desfăşurat aplicaţii şi manevre militare în zona Dolhasca – Lespezi – Vatra Paşcani[27].

În noaptea de 14 spre 15 august 1916, ora 24^{00}, prin Ordinul Majestăţii Sale Regele, nr. 2891, s-a efectuat mobilizarea armatei. Efectivele regimentului – formate din 24 ofiţeri, 584 călăreţi, şi 638 cai – au fost îmbarcate în 4 trenuri, sub comanda colonelului Gheorghe Naumescu. Divizionul 1 a debarcat şi bivuacat la Târgu Trotuş, iar Divizionul 2 la Ghimeş.[28]

În ziua de 18 iulie, la ora 16^{50}, efectivele regimentului au trecut frontiera cu Transilvania prin punctul Poiana Sărată. Populaţia civilă i-a întâmpinat entuziasmată, cu flori şi cu arcuri de triumf purtând inscripţiile: „*Bine aţi venit fraţilor!*” şi „*Trăiască România Mare!*”.[29]

După trecerea defileului Oituz, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a intrat în satul Bereszc, care fusese părăsit de populaţie, şi apoi în satele Nagy, Nywtod, Szasz şi Falva (unde a făcut bivuac). În ziua de 30 august au fost citite ordine cu privire la comportarea civilizată faţă de populaţie, s-a continuat instrucţia şi s-au efectuat lucrări de sapă (genistice).

În perioada 1–23 septembrie, unitatea a înaintat, prin lupte grele, pe direcţia: Miko – Nyfalu – Barot – Csik – Tuşnad – Iarosfalva – Kanyad – Bene – Dersz – Kanyad – Homorod – Okland.[30]

Datorită contraofensivei extrem de puternice a inamicului, până la data de 27 septembrie Regimentul 2 Roşiori Bârlad s-a retras pe itinerariul: Homorod – Lovete – Tuşnad – Biksad – Kesdi – Szasfalu – Nuytod – Lehmeny.[31]

Până la sfârşitul lunii septembrie, regimentul a asigurat retragerea infanteriei prin Defileul Oituz şi apoi s-a retras prin Hârja la Mănăstirea Caşin. Aici a efectuat lucrări de sapă pentru asigurarea poziţiei de apărare şi a adăposturilor pentru oameni şi cai.[32]

Principele Carol al II-lea şi generalul Prezan au adus mulţumiri ostaşilor Brigăzii a 5-a Roşiori Bârlad şi Regimentului 2 Roşiori Bârlad pentru vitejia şi dârzenia cu care au luptat la Magyaroş.[33]

În ziua de 14 octombrie 1916, regimentul – aflat sub comanda Brigăzii a 5-a Roşiori Bârlad şi a Diviziei a 2-a Cavalerie Iaşi – a fost trimis în operaţiunea militară de apărare a Dunării, deplasându-se pe calea ferată până la Budeşti – Radovanul – Crivăţul (Teleorman).[34]

Regimentul 2 Roşiori Bârlad şi celelalte unităţi militare dislocate în zonă au efectuat lucrări genistice pentru apărarea sectorului Olteniţa–Călăraşi.

În prima decadă a lunii noiembrie 1916, regimentul a desfăşurat lupte foarte grele în zona Hotarele – Comana – Dadilov – Mihai Bravu.

Întrucât trupele germane şi bulgare ocupaseră Alexandria, la data de 13 noiembrie, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a fost deplasat la Drăgăneşti, iar în ziua de 15 noiembrie a purtat eroicele lupte de la Prunaru.[35]

Inamicul – care ocupase satul – avea o superioritate netă în dotarea cu mitraliere şi dispunea de acoperirea necesară prin faptul că era concentrat în localitate. Regimentul 2 Roşiori Bârlad, comandat de colonelul Gheorghe Naumescu, a atacat cu un curaj devenit legendar, pierzând în luptă 3 ofiţeri superiori, 11 ofiţeri inferiori, 361 călăreţi şi cai. La sfârşitul confruntărilor, unitatea a rămas doar cu locotenent-colonelul Emanoil Pop, 6 ofiţeri inferiori, 152 călăreţi (dintre care 10 grav răniţi) şi 13 cai. Au murit în luptă sau au fost luaţi prizonieri, ofiţerii: colonelul Gheorghe Naumescu, maiorul Constantin Gheorghiu, căpitanul Marin Vasilescu, locotenentul Alexandru Budac (văzut căzând mort în fruntea Escadronului 3), locotenentul în rezervă Mihail Eremia, locotenentul în rezervă Petre Munteanu, sublocotenentul în rezervă Vintilă Alexandrescu. Cei rămaşi s-au deplasat la Ghimpaţi, la cartierul general al Diviziei 21 Infanterie Galaţi şi al Brigăzii a 5-a Roşiori Bârlad.[36]

Puternica ofensivă declanşată de armata germană, susţinută activ de trupele bulgare şi turce, a determinat Marele Cartier General al armatei române să ordone retragerea, prin luptă, spre Ploieşti, Buzău, Focşani, Mărăşeşti.

La data de 16 noiembrie 1916, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a primit ordin să se retragă spre Stâlpu (Buzău), pe itinerariul: Mihăileşti – Poieni – Cornetu – Bragadiru. Regimentele 2 şi 3 Roşiori Bârlad s-au retras prin luptă, ajungând în ziua de 19 noiembrie 1916, ora 18^{30}, la Bragadiru, unde au cantonat.[37]

În ziua de 20 noiembrie, regimentul s-a retras la Brăneşti, unde s-a aflat de la prizonierii germani că fostul comandant al Regimentului 2 Roşiori Bârlad – colonelul Gheorghe Naumescu – a fost luat prizonier în luptele de la Prunaru. Unitatea a cantonat în Brăneşti până la 23 noiembrie, iar în zorii zilei de 24 noiembrie a început retragerea spre Ştefăneşti, ajungând la 26 noiembrie la Slobozia şi seara la Viziru, unde a cantonat până la 30 noiembrie.[38]

În perioada 1-8 decembrie, Regimentul 2 Roşiori Bârlad s-a retras, pe itinerariul: Perişoru – Jirlău – Galbeni – Obidiţi – Măcrina – Lieşti – Tecuci – Bârlad, unde a cantonat.[38]

În zilele de 11-13 decembrie, regimentul a continuat marşul spre Vaslui şi Iaşi, cantonând în câmp şi prin curţile oamenilor, iar în zilele de 14–16 decembrie a cantonat la Nicolina (Iaşi). În după amiaza zilei de 16 decembrie a început deplasarea spre Podul Iloaiei (unde a rămas în bivuac), iar în 17 decembrie la Târgu Frumos (bivuac).[39]

De la 18 decembrie şi până la 21 decembrie 1916, unitatea s-a retras, pe un teren desfundat şi un frig aspru, pe itinerariul: Hârlău – Deleni – Botoşani – Dumbrăveni – Burdujeni. Aici a cantonat, până la sfârşitul lunii decembrie 1916, sub o şură deschisă pe care a amenajat-o în mod corespunzător. Au fost construite bordeie şi spaţii de cazare pentru ostaşi şi cai.[40]

În ziua de 12 ianuarie 1917, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a fost inspectat de generalul Sinescu (inspectorul cavaleriei), generalul Greceanu (comandantul Diviziei a 2-a Cavalerie) şi colonelul Steriade (comandantul Brigăzii de Cavalerie). Aceşti comandanţi au apreciat eforturile depuse de regiment pe timpul retragerii şi modul în care au realizat spaţiile de cazare pentru oameni şi cai.[40]

La data de 6 martie 1917, la comanda Regimentului 2 Roşiori Bârlad a fost numit locotenent-colonelul Emanoil Pop. Sub comanda acestuia, regimentul şi-a sporit eforturile pentru instruire şi a ajutat ţăranii din zonă la efectuarea muncilor agricole. Aceste acţiuni au fost evidenţiate şi de generalul Berthelot, cu prilejul vizitei făcute în ziua de 25 martie 1917.[41]

În lunile aprilie şi mai 1917 unitatea a continuat instrucţia în zonă şi a efectuat marşuri şi manevre militare pe direcţiile: Burdujeni – Adâncata – Zvoriştea – Broscăuţi – Trestiana – Havârna – Miorcani. Tot în această perioadă a ajutat ţăranii la efectuarea muncilor agricole.

La data de 28 mai 1917, au fost decoraţi unuii ofiţeri şi călăreţi care se făcuseră remarcaţi în campania militară din anul 1916.[42]

Luna iunie i-a găsit pe bravii ostaşi ai Regimentului 2 Roşiori Bârlad în plin proces de pregătire la şcolile de pionieri, telegrafişti şi grenadieri. Tot în această perioadă ostaşii au participat la marşuri şi aplicaţii în zona Dărăbani, unde au fost inspectaţi de şeful Marelui Cartier General, generalul Constantin Prezan.[43]

De la data de 1 iulie, unitatea – aflată sub comanda operativă a Brigăzii a 5-a Roşiori – a desfăşurat marşuri şi aplicaţii în zona de operaţii: Miorcani – Bivolari – Havârna – Dorohoi – Leorda, iar apoi a fost îmbarcată în tren şi a plecat spre zona de concentrare de la pădurea Negileşti-Berheci.

La data de 10 iulie, regimentul a început deplasarea prin pe itinerariul: Puţeni – Cudalbi – Mânjina – Valea Cocoşului – Dealul Potârnichii – Măcişeni (unde a rămas în bivuac).[44]

În perioada 13-18 iulie s-a desfăşurat şcoala specialităţilor şi s-a constituit un detaşament, comandat de colonelul Cihoschi, format din două batalioane de cavalerie (comandate de locotenent-colonelul Gheorghe Stancov şi, respectiv, maiorul Scarlat Capşa). Detaşamentul avea la dispoziţie 28 de ofiţeri şi 1056 călăreţi şi a intrat în subordinea Subsectorului de Mijloc comandat de colonelul Rusescu. Acest detaşament a schimbat pe poziţia de luptă, în ziua de 22 iulie 1917, Regimentul 32 Infanterie „Mircea” Prahova, dislocat la Doaga.[45]

Până la 7 august s-au desfăşurat lupte foarte grele de apărare, în zona Vadul Roşca – Suraia. În zilele de 8 şi 9 august, celelalte efective ale regimentului au schimbat pe poziţia de luptă Regimentul 8 Roşiori, în zona: Pădurea Torceşti – Salcia – Condrea – Siliştea.

În perioada 8-26 august 1917, Regimentul 2 Roşiori Bârlad şi-a consolidat poziţia de apărare şi a executat incursiuni la inamic, sub comanda locotenent-colonelului Ioan Toderiţă.[46]

De la data de 27 august şi până la 11 septembrie, regimentul a consolidat tranşeele din linile 1, 2 şi 3 de apărare, a construit şi reparat reţelele de sârmă ghimpată, a făcut incursiuni la inamic (prin vad) şi a desfăşurat instrucţie în cadrul şcolilor de mitraliori şi grenadieri.

În ziua de 12 septembrie, la comanda Regimentului 2 Roşiori Bârlad a fost numit maiorul Dârzeanu. În perioada 14–24 septembrie, regimentul s-a aflat în rezervă, la Siliştea.

Până la 10 octombrie 1917, unitatea a schimbat în linia 1-a Regimentul 7 Roşiori Iaşi, timp în care s-au consolidat poziţiile de apărare şi s-a continuat pregătirea în şcolile de mitraliori şi grenadieri, sub comanda locotent-colonelului Constantin Popescu. La data de 22 octombrie, la comanda Regimentului 2 Roşiori Bârlad a revenit colonelul Emanoil Pop.[47]

În ziua de 17 noiembrie, regimentul a fost dislocat, prin marş, la Borcea Veche (unde a făcut bivuac) şi în 18 noiembrie a ajuns în localitatea Puţeni. Aici a bivuacat şi generalul Sinescu, inspectorul general al cavaleriei, care a adus mulţumirile Marelui Cartier General şi ale sale pentru modul exemplar în care efectivele unităţii şi-au îndeplinit misiunile, timp de patru luni.[48]

La data de 20 noiembrie, unitatea a primit misiunea să asigure liniştea populaţiei civile pe timpul retragerii trupelor ruseşti de pe front. În acest scop, efectivele sale s-au deplasat prin marş la Obârşeni şi Lupeşti, unde au cantonat şi au început lucrul pentru amenajarea grajdurilor şi a şoselei de acces.

După încheierea armistiţiului, la data de 23 noiembrie 1917, Regimentul 2 Roşiori Bârlad s-a deplasat prin marş în regiunea Oancea – Rogojeni – Bujor – Moscu, unde a păzit zona şi a vegheat cu atenţie trupele ruseşti, în retragere, împiedicându-le să înfăptuiască atrocităţi şi jafuri împotriva populaţiei civile.[49]

După îndeplinirea misiunii, unitatea a început deplasarea, prin marş, la Crasna, la data de 15 decembrie 1917, unde a intrat în subordinea Brigăzii a 2-a Mixte (mai puţin Escadronul 4 care s-a deplasat pentru pază la Stănileşti, şi apoi la Leova, pentru paza depozitelor româneşti).

După ajungerea în noul dispozitiv, regimentul a început să costruiască adăposturi pentru cai şi pentru oameni.

La data de 7 ianuarie 1918, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a fost pus la dispoziţia Diviziei a 11-a Infanterie, pentru sprijinirea guvernului democratic de la Chişinău, în vederea alungării trupelor ruseşti şi ucrainiene care ocupau Basarabia.

În după amiaza aceleiaşi zile, regimentul s-a deplasat la Rânceni, iar în ziua de 8 ianuarie la Leova, alăturându-şi Escadronul 4, cu care s-a deplasat la Minzir.

La data de 9 ianuarie, Brigada 22 Mixtă şi Regimentul 2 Roşiori Bârlad s-au deplasat la Merişani şi Ghinţeşti (la sud de Lăpuşna) unde au dezarmat 1000 de bolşevici.[51]

În zilele de 11-13 ianuarie, unitatea a executat recunoaşteri şi i-a dezarmat pe bolşevici în localităţile Stolniceni, Ialoveni, Zumbreni, Galbena, Ivanovka, Corneşti. Intrând în Chişinău, în ziua de 13 ianuarie, la ora 20^{00}, regimentul a fost primit cu mare entuziasm de către populaţia civilă.[52]

A doua zi, regimentul a defilat pe străzile Chişinăului, în faţa comandantului Diviziei a 11-a Infanterie şi a populaţiei civile. Seara, cadrele au participat la dineul oferit de Sfatul Ţării.[53]

În perioada 15–19 ianuarie, unitatea a dezarmat ostaşii bolşevici şi civilii înarmaţi din localităţile Broasca, Sângeri, Bulboaca, Borisovca, iar în ziua de 20 ianuarie, ora 7^{00}, Escadronul 4 a eliberat Benderul (Tighina), în uralele populaţiei civile.[54]

Până la sfârşitul lunii ianuarie 1918, efectivele regimentului au curăţat pădurile Borisovka, Bulboaca şi Corneşti de ostaşii bolşevici.[55]

La data de 6 februarie 1918, pe teritoriul Basarabiei s-a înfiinţat Corpul 6 Armată din armata română, care a luat în subordine toate unităţile militare existente între Prut şi Nistru.[56]

În cursul lunii februarie, efectivele Regimentului 2 Roşiori Bârlad au dezarmat trupele bolşevice şi au asigurat ordinea interioară în localităţile: Chişinău (Escadronul 1), Chiţcani (Escadroanele 2 şi 3), Novo–Lipcani (Escadronul 4 şi două secţii de mitraliere).[57]

La data de 1 martie, statul major al regimentului a fost cartiruit în Chişinău. În cursul lunii martie, Escadroanele 1 şi 4 au asigurat ordinea interioară în oraş, împreună cu alte unităţi militare. Escadronul 3 şi o secţie de mitraliere au fost dislocate la Bender (Tighina), iar Escadronul 2 la Izbiştea, ele îndeplinind aceleaşi misiuni de luptă.[58]

În luna aprilie 1918, ostaşii regimentului au continuat patrularea în zonele repartizate, au desfăşurat activităţi de instrucţie şi au ajutat populaţia civilă la efectuarea lucrărilor agricole. 100 de ostaşi au participat, în ziua de 3 aprilie, la masa de înfrăţire dată de Regimentul 1 Basarabeni. Împreună cu generalul Răşcanu, comandantul Detaşamentului de Pază Basarabia, Escadroanele 1 şi 4 au participat la serbarea unirii, care a avut loc în localitatea Budeşti. Ţăranii răsculaţi în zilele anterioare au fost pedepsiţi să facă de pază la drapel, timp de trei săptămâni. În ziua de 23 aprilie s-a sărbătorit, în mod festiv, ziua de „Sf. Gheorghe" – patronul Regimentului 2 Roşiori Bârlad.[59]

Pentru ostaşii unităţii, luna mai 1918 a fost la fel de bogată în evenimente. „*S-a continuat bine instrucţia*" după cum apreciau comandantul Brigăzii 5 Roşiori, generalul Olteanu şi inspectorul general al cavaleriei, generalul Sinescu. Acesta din urmă a anunţat trecerea la demobilizare a trupelor, după încheierea păcii cu puterile centrale, în aprilie 1918. Inimile ostaşilor au fost sensibilizate şi de decorarea, la Iaşi, a drapelului Regimentului 2 Roşiori Bârlad cu Ordinul „Steaua României" precum şi de lăsarea la vatră a rezerviştilor. O parte din ostaşii unităţii a ajutat la efectuarea lucrărilor agricole.[60]

În luna iulie s-au executat misiuni de patrulare pe şoselele Chişinău–Gănceşti şi Chişinău–Ghinţeşti precum şi paza Nistrului la Dubăsari şi Vadul lui Vodă. Tot acum s-a continuat instrucţia şi participarea la muncile agricole. Mare bucurie a produs înnapoierea din prizonierat a unor cadre militare, în frunte cu maiorul Constantin Gheorghiu şi căpitanul Marin Vasilescu, căzuţi prizoneri la Prunaru.[61]

Lunile iulie şi august au fost dedicate instrucţiei în cazarmă, pazei şi patrulării la graniţă, în localităţi şi pe şosele, precum şi participării la muncile agricole.

În luna septembrie au fost trimişi 5 ofiţeri şi 5 grade inferioare la cursuri cu durata de 6 luni, în noul centrul de instrucţie al cavaleriei.[62]

Prin Înalt Decret, nr. 3178 din 27 octombrie, la data de 28 octombrie armata a fost mobilizată pentru operaţiunile militare din Basarabia, Transilvania şi Ungaria.

După mobilizare, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a îndeplinit misiuni de pază a Nistrului, în zona Grigoriopol – Coşeniţa – Speia, până la 26 noiembrie, când unitatea a fost inclusă în paza sectorului comandat de colonelul Emanoil Pop: Vadul lui Vodă - Onişcani – Slobozia – Criuleni. Întrucât în zona Tiraspolului pătrunseseră trupe ucrainene, regimentul a primit misiunea să asigure acoperirea Chişinăului.[63]

La data de 11 ianuarie 1919, Escadronul 1 a fost dislocat în apărare la Dubăsari, Escadronul 2 la Budeşti, Escadronul 3 la Ciopleni, Escadronul 4 la Roşcani, şi un pluton la Vadul lui Vodă.[64]

În ziua de 22 ianuarie, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a primit ordin de detaşare în Transilvania, iar în perioada 24–28 februarie a fost transportat cu trenul, debarcând la Blaj.[65]

Regimentul, împreună cu Brigada a 5-a Roşiori, au sosit la Baia Mare la data de 14 martie, iar apoi, la 16 martie, la Sighetul Marmaţiei, unde s-a constituit Detaşamentul Mixt, comandat de generalul Olteanu. Detaşamentul era format din: Brigada a 5-a Roşiori, un batalion din Regimentul 14 Infanterie Roman şi o baterie din Regimentul 4 Artilerie Roman. Regimentul 2 Roşiori Bârlad, comandat de locotenent-colonelul Alexandrescu a executat, până la data de 18 aprilie, misiuni de patrulare în oraş şi împrejurimi.[66]

Brigada a 5-a Roşiori Bârlad, împreună cu o secţie de artilerie, comandată de colonelul Emanoil Pop, s-a pus în marş în ziua de 18 aprilie 1919, ora 6^{00}, pe itinerariul: Sighet – Hozömezö – Teisö, având în cap Regimentul 2 Roşiori Bârlad şi secţia de artilerie a Regimentului 7 Roşiori. Gruparea a angajat acţiuni militare cu trupele maghiare la Husz

şi a debuşat în Câmpia Tisei. În ziua de 21 aprilie, ora 12[20], regimentul a eliberat localitatea Nagy Szölös, fiind primit cu steaguri albe de către populaţia locală.[67]

De la data de 24 aprilie şi până la 7 mai, regimentul a eliberat localităţile Kiralyhaza, Tisa Nylac, oraşul Beregsaz (unde populaţia i-a primit cu steaguri albe) şi oraşul Munkas. Trupele ceheşti se aflau la numai 50 km distanţă de români.[68]

În ziua de 8 mai 1919, generalii Prezan şi Mărdărescu au adus mulţumiri trupelor române evidenţiate în lupte, printre alte unităţi fiind nominalizat şi Regimentul 2 Roşiori Bârlad.

La data de 21 mai, comanda unităţii se afla la Beregsaz, Escadroanele 1 şi 2 şi o secţie de mitraliere la Batiu, Escadronul 3 la Munkas şi Escadronul 4 la Satu Mare (la dispoziţia Grupului „General Olteanu").[69]

În ziua de 6 iunie 1919, Escadroanele 1 şi 3 din Regimentul 2 Roşiori Bârlad au realizat contactul cu trupele ceheşti.

Până la data de 10 iulie, ostaşii regimentului au înaintat pe aliniamentul: Nagy Dobrany (Escadronul 2, care apoi a fost detaşat la Sighet), Igneti (Escadronul 1), Munkas (Escadronul 3), Bereghasz (Escadronul 4). În această zi, unitatea a fost inspectată de către generalul Mărdărescu, comandantul trupelor române din Ungaria.[70]

În ziua de 21 iulie 1919, conform Ordinului de Operaţii nr. 900 al comandantului Grupului de Nord, Brigada a 5-a Roşiori Bârlad şi Regimentul 2 Roşiori Bârlad s-au deplasat, prin marşuri şi pe calea ferată, la Debreţin, sub comanda locotenent-colonelului Alexandrescu. Colonelul Emanoil Pop a fost mutat la comanda Brigăzii 5 Călăraşi Chişinău.[71]

De la 25 şi până la 29 iulie, unitatea a desfăşurat lupte grele şi a înaintat pe direcţia: Haydu Soboslo – Kisuysalas – Kenghel – Szolnok – Kunheghiaşi, trecând Tisa, în ziua de 31 iulie, pe podul de vase realizat de pionerii români.[72]

După traversarea Tisei, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a înaintat spre Budapesta, ocupând localităţile: Heveş, Apati, Füget, Iasz, Berensz, Tapioszapa, Hatvan, Iasz Azod, Pezel. În cadrul acestor operaţiuni militare au fost capturaţi mulţi prizoneri şi tehnică de luptă.[73]

În ziua de 4 august 1919, ora 16[30], regimentul, împreună cu celelalte unităţi componente ale Brigăzii a 5-a Roşiori Bârlad, au pătruns în Budapesta, au trecut Dunărea pe podul Margareta şi au bivuacat pe malul vestic al Dunării.

În zilele de 5 şi 6 august s-a explorat, cu patrule şi escadroane, zona Szentendre – Pomaz – Coebanka – Pilisverovar – Nagycovacsy – Pato – Tarnec Ecsi, capturându-se armament şi muniţii.[74]

Până la sfârşitul lunii august, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a executat recunoaşteri în localităţile de la vest de Budapesta, a capturat mult armament şi tehnică de luptă, a dezarmat gărzile roşii la Estergom şi Györ, a restabilit ordinea şi liniştea în localităţi, primind mulţumiri din partea populaţiei civile.[75]

În cursul lunii septembrie, regimentul, aflat sub comanda locotenent-colonelului Aurel Marinescu, a dezarmat grupurile de ostaşi roşii, a capturat armament şi tehnică de luptă, a asigurat liniştea populaţiei civile. De la 1 octombrie – când guvernul Ungariei şi-a asumat răspunderea administrării teritoriului de la vest de Dunăre – efectivele regimentului au început retragerea, împreună cu celelalte unităţi militare din partea vestică a Budapestei.

După traversarea Tisei pe podul de vase de la Kis Köre, retragerea a continuat pe direcţia: Csany – Szolnok – Szboslov – Debreţin – Braşov, unde a ajuns la data de 20 ianuarie 1920.[76]

Din Braşov, unitatea a fost transportată pe calea ferată, la 28 ianuarie 1920, spre Bârlad. La data de 30 ianuarie, regimentul a ajuns la Ghidigeni, a debarcat şi a cantonat până pe data de 4 aprilie, când, în zorii zilei, s-a deplasat prin marş la Bârlad. Ostaşii au intrat în oraş la ora 8^{00} şi, în faţa catedralei, au fost aşteptaţi de un numeros public.[76]

La data de 6 mai 1920 s-au sărbătorit 50 de ani de la înfiinţarea regimentului, prilej de cinstire a eroilor prin dezvelirea unui monument, în grădina din faţa cazărmii Regimentului 2 Roşiori Bârlad. La festivitate au participat comandantul Diviziei a 2-a Cavalerie, generalul Constantinidi, şi comandantul Brigăzii 5 Roşiori, generalul Sinescu. Comandantul Regimentului 2 Roşiori Bârlad, colonelul Aurel Marinescu a ţinut o înălţătoare cuvântare, evidenţiind eroismul ostaşilor în şarja de la Prunaru, precum şi în luptele purtate la Mărăşeşti şi în Transilvania. Au rămas în istorie cuvintele exprimate cu acel prilej: „*Pătrunşi de o adâncă recunoştinţă faţă de camarazii căzuţi în război, ofiţerii şi trupa Regimentului 2 Roşiori desveleac azi acest modest monument pentru a slăvi memoria eroilor care acum nu mai sunt în rândurile noastre. Numele iubiţilor noştri camarazi, pierduţi pentru vecie stă azi săpat cu litere de aur pe acest monument, de veşnică pomenire, rămânând pentru posteritate ca cel mai scump suvenir pentru bravii noştri camarazi ce au pierit în acest război, în Carpaţi, la Dunăre, la Nistru şi la Tisa. Aceştia sunt eroii noştri, în frunte cu bravul lor comandant, colonelul Gheorghe Naumescu, rănit în câmpiile Dunării, în şarja de cavalerie de la Prunaru şi mort apoi în captivitate în Bulgaria; ei au înscris pagina cea mai glorioasă din istoria acestui regiment, care dispreţuind moartea s-au aruncat în luptă ca flăcăii la nuntă*”.

Manifestarea a continuat cu cuvântul generalului Sinescu, care a citit scrisoarea de felicitare a ministrului de război, generalul Ioan Răşcanu, şi a dezvelit monumentul.[77]

La data de 26 septembrie1920, Regimentul 2 Roşiori Bârlad a înfiinţat fanfara militară a unităţii.

În luna septembrie s-a desfăşurat un concurs de călărie, la Bârlad, între Regimentul 2 Roşiori Bârlad şi roşiorii din Tecuci, toate premiile fiind obţinute de bârlădeni. De asemenea, în Bârlad s-au ţinut, sub preşedinţia generalului Scărişoreanu, în luna octombrie, examenele căpitanilor din cavalerie, în vederea avansării la gradul de maior. Sfârşitul lunii octombrie i-a găsit pe roşiori în aplicaţie de toamnă.

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 136 din 5 decembrie 1920, unitatea – aflată în subordinea Diviziei a 2-a Cavalerie Iaşi – a fost dislocată în Basarabia, de la data de 11 decembrie 1920. În acest scop regimentul – având un efectiv de 13 ofiţeri, 324 călăreţi, 392 cai şi 21 trăsuri – s-a deplasat prin marş, pe itinerariul: Bârlad – Sârbi – Vaslui – Pribeşti – Buciumeni – Sculeni – Foleşti – Bălţi. Deplasarea a fost făcută în condiţii deosebit de grele – pe ninsoare şi ger – sub comanda colonelului Aurel Marinescu.[78]

La data de 20 decembrie 1920, regimentul a intrat în Bălţi, subordonându-se din punct de vedere operativ Diviziei a 2-a Infanterie.

Până-n toamna anului 1921, regimentul a executat instrucţia ostaşilor săi, precum şi a tinerilor moldoveni care au contribuit la formarea unor unităţi proprii, aparţinând teritoriului dintre Prut şi Nistru. Tot în această perioadă, unitatea a participat la asigurarea ordinei interioare, a pazei graniţei de est şi a ajutat ţăranii la efectuarea muncilor agricole de primăvară, vară şi toamnă.

După revenirea în garnizoana Bârlad, regimentul a desfăşurat instrucţia recruţilor şi a concentraţilor, în cazarmă şi în Lunca Bârladului, prin marşuri şi manevre de toamnă, în cooperare cu unităţile militare din Divizia a 21-a Infanterie şi Divizia a 2-a Cavalerie.

Cu prilejul aniversării a 65 de ani de la dramaticul şi gloriosul episod petrecut în localitatea Prunaru din judeţul Teleorman, Marele Stat Major a hotărât, în anul 1930, ca în titulatura unităţii de roşiori să se adauge numele „Punaru”. Cu acest prilej, în oraşul Bârlad s-a organizat o frumoasă festivitate încheiată cu o paradă militară la care au participat toate unităţile din garnizoană.

În memoria celor căzuţi la datorie şi ca un omagiu adus lor, şi armei cavaleriei, în general, la 8 iunie 1930, pe locul luptelor de la Prunaru a fost ridicat un frumos monument.

În anii care au urmat, efectivele regimentului au desfăşurat antrenamente, marşuri, aplicaţii militare şi manevre în zona viitoarelor acţiuni de luptă din timpul celui de al doilea război mondial.

La data de 22 iunie 1941, conform Directivei nr. 1798, armata a trecut pe picior de război. Regimentul 2 Roşiori „Prunaru” Bârlad nu a făcut parte, de la început, din armata operativă.

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 127.398 din1941, la data de 3 iulie 1941 au fost mobilizate pentru zona de operaţii părţile activă şi complementară ale regimentului.

În ziua de 12 iulie 1941, generalul Marin Manafu, comandantul Brigăzii 1-a Mixte de Cavalerie, a inspectat regimentul pentru a stabili stadiul de pregătire a efectivelor pentru mobilizare.

Transportul efectivelor pentru zona frontului a început la 18 iulie, derulându-se până la 24 iulie. Regimentul a fost organizat în opt eşaloane care cuprindeau: 28 ofiţeri activi, 16 ofiţeri de rezervă, 25 subofiţeri activi, 8 subofiţeri de rezervă, 1490 călăreţi şi 1639 cai.[79]

Ordinea de bătaie a Regimentului 2 Roşiori „Prunaru” Bârlad a fost: comandantul unităţii, colonelul Nicolae Brătianu; comandantul secund, locotenent-colonelul Vasile Pleşoianu; comandantul Divizionului 1 (care avea în subordine două escadroane a câte 4 plutoane fiecare), căpitanul Nicolae Zidaru; comandantul Divizionul 2 (care avea aceeaşi organizare ca a Divizionului 1), maiorul Constantin Dolejan; comandantul Escadronului Mitraliere, căpitanul Dumitru Tutunaru. Din organica regimentului mai făceau parte Escadronul Specialităţi Subofiţeri şi Escadronul Mitraliere Subofiţeri.[80]

În ziua de 23 iulie 1941, ora 17^{00}, comandantul Brigăzii 1-a Mixte Cavalerie a dat ordinul de deplasare a Regimentului 2 Roşiori „Prunaru” Bârlad pe itinerariul: Bârlad – Zorleni – Rânzeşti – Iargara – Rezeni – Mileştii Mici – Grătieşti – Ciopleni. În noaptea de 2 spre 3 august s-a început deplasarea spre Nistru, care a fost traversat la ora 6 dimineaţa. După trecerea în Ucraina, regimentul s-a deplasat prin marş pe itinerariul Dubăsari – Carantin – Kalinovka şi a participat la operaţiunea militară Odessa.[81]

Regimentul a înaintat pe front, purtând lupte foarte grele, şi a reuşit să ocupe – în ziua de 3 august – capul de pod din nord-estul localităţii Roghi. Ulterior a continuat deplasarea pe ruta Feodorvca – Grigorovka – Elenovka – Iolignova – Alexandrovka, a interceptat calea ferată Kiev – Odessa şi a ajutat unităţile române şi germane să dezvolte ofensiva împotriva inamicului.[82]

În zilele de 4-7 august, regimentul a dat lupte extrem de dure cu forţele ruse. În aceste zile au murit 3 ofiţeri şi 15 călăreţi şi au fost răniţi 22 de călăreţi. Ostaşii regimentului au luat 182 de prizoneri ruşi şi au găsit 180 morţi pe câmpul de luptă.[83]

În perioada 8-10 august, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru” Bârlad, în cooperare cu Regimentul 1 Roşiori, au înaintat, sub un puternic bombardament de aviaţie şi artilerie inamică, pe traseul: Catargi, Romanova, Bucinova, Bielca, Severinovka, Adanovka,

Tarasovka, Alexandrovka. Ei au atacat frontal şi prin învăluire, pierzând în luptă 4 ofiţeri şi 41 ostaşi şi reuşind să captureze 122 de prizoneri, armament şi tehnică de luptă.[84]

După două zile de cantonament la Spiridonovka, unde, datorită bombardamentului inamicului, au fost răniţi 2 soldaţi şi 10 cai, regimentul a înaintat – în cooperare cu Regimentul 1 Roşiori şi Regimentul 35 Infanterie – pe direcţia Bujalâc – Budinovka, extinzând frontul până la Marea Neagră şi interzicând trupelor ruse să se retragă prin Alexandrovka spre Nicolaevka.

Până la 18 august unitatea a pierdut pe ofiţerii: locotenent-colonelul Vasile Pleşoianu (comandant secund), căpitanul Vasile Panaitescu, locotenentul Mihail Potlog, sublocotenentul Ion Niţescu, sublocotenentul Olimpiu Vasiliu, căpitanul Raul Cârlova şi sublocotenentul Gheorghe Anghelescu. În aceste lupte au pierit şi 68 de ostaşi, reuşindu-se capturarea a 92 de prizoneri şi a unei mari cantităţi de tehnică de luptă.[85]

Datorită marilor pierderi, unitatea a fost retrasă din linia 1-a şi a fost înlocuită cu Regimentul 3 Roşiori, cu începere de la data de 24 august. Regimentul 2 Roşiori „Prunaru" Bârlad a fost trimis pentru reorganizare şi odihnă în localităţile Antonov şi Condicevo. În perioada 7–24 august, regimentul a pierdut în timpul confruntărilor militare: 21 ofiţeri, 7 subofiţeri, 358 călăreţi şi 363 cai.[86]

După o scurtă perioadă de odihnă, în ziua de 27 august, unitatea a fost deplasată pe linia frontului, cucerind, până la 31 august, satele Mihailovka şi Protopovka. Până la data de 20 octombrie, ostaşii regimentului, în cooperare cu cei ai Regimentelor 22 Infanterie Târgovişte şi 89 Infanterie Braşov au luptat cu eroism înpotriva unui inamic care se agăţa cu disperare de fiecare brazdă de pământ. În acest timp, unitatea a desfăşurat manevre şi acţiuni de hărţuire a trupelor ruse, pricinuindu-le pierderi în oameni şi tehnică de luptă. Epuizat fizic şi moral, cu rândurile rărite, regimentul a fost înlocuit de pe poziţie, la data de 2 octombrie, şi s-a retras la Bujalâc şi Berezovka. În ziua de 12 octombrie, pe platoul localităţii Berezovka au fost citite ordinele de decorare a efectivelor regimentului.[87]

În ziua de 16 octombrie a căzut Odessa. Regimentul 2 Roşiori „Prunaru" Bârlad a primit ordin să-şi amenajeze cantonamentul de iarnă, împreună cu alte unităţi militare din armata română.

La data de 27 octombrie, unitatea a primit Ordinul de Operaţii al Brigăzii 1-a Mixte de Cavalerie pentru executarea pazei, asigurarea siguranţei şi exploatării în judeţul Berezovka şi nordul judeţului Oceacov. Regimentului i-a fost afectat un divizion de artilerie călăreaţă. Întrucât colonelul Brătianu a fost numit comandant secund al Brigăzii 1-a Mixte Cavalerie, la comanda Regimentului 2 Roşiori „Prunaru" Bârlad a fost numit locotenent-colonelul Gheorghe Tomescu.[87]

Până la sfârşitul anului 1941, regimentul a executat instrucţia efectivelor şi a participat la îndeplinirea unor misiuni de pază şi apărare a graniţei stabilite pe râul Bug şi la deszăpezirea şoselelor şi a principalelor căi de acces.

În ziua de 10 noiembrie, regimentul a fost citat prin Ordinul de Zi nr. 56, din 4 noiembrie 1941, pentru bravura şi tenacitatea de care a dat dovadă în executarea misiunilor primite.[88]

În lunile ianuarie-martie 1942, unitatea a executat misiuni de pază şi a luat parte la acţiunile de deszăpezire a şoselei Odessa–Nicolaev, pe porţiunea Fedorovka –Neceainoe. Tot în această perioadă a fost asigurată şi paza prizonierilor care lucrau la repararea şoselei Odessa–Nicolaev, precum şi la operaţiile de reparare a unui pod peste râul Bug.

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 23.777 din 1942, începând de la 15 martie, brigăzile mixte de cavalerie şi vânători de munte au luat denumirea de divizii. Conform Ordinului Diviziei 1-a Cavalerie, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru" Bârlad a fost

deplasat în zona Antonov – Kondicevo – Spiridonovka pentru îndeplinirea unor misiuni de pază, siguranță, control şi exploatare. La data de 21 iunie regimentul a fost deplasat la Vasilievska, pentru îndeplinirea aceloraşi misiuni.[89]

Din cauza lipsei de cai, în luna iulie regimentul a fost reorganizat pe 6 escadroane. Această situație a fost ordonată cu prilejul inspecției efectuate de către comandantul Armatei a 3-a, generalul de corp de armată Petre Dumitrescu, comandantul Corpului 2 Armată, generalul de divizie Nicolae Dăscălescu şi comandantul Diviziei 1-a Cavalerie, colonelul Gheorghe Georgescu.[90]

După ce regimentul a fost dotat cu 4 tunuri anti-car, calibru 45 mm, a primit ordin de deplasare spre est, pentru a participa la Operațiunea Stalingrad (bătălia de pe Don), pe itinerariul: Nikolaev, Trihati, Mariopol, Zaporoje, Rostov, Alexeevka, Sara, Stănița, Mankovo, Russakoff, Sutnikov. De la 1 august la 9 septembrie – atâta timp cât regimentul a ocupat poziții de luptă – au fost parcurşi, prin marş, 2419 km, ceea ce a contribuit la oboseala fizică şi psihică a oamenilor şi la epuizarea cailor.[91]

În ziua de 10 septembrie, ora 12^{30}, în baza Ordinului Diviziei 1 Cavalerie, regimentul, având în componență 48 de ofițeri, 56 subofițeri, 1633 de ostaşi, 1340 cai şi 173 căruțe a ocupat poziție de luptă în zona de sud a localității Donin şi în estul localității Logovski, înlocuind Regimentul 767 Infanterie german.[92]

La 28 septembrie 1942, unitatea a înlocuit Regimentul 22 Infanterie Târgovişte în zona Kletskaia.[93]

Până la sfârşitul lunii ianuarie 1943, regimentul a participat la lupte foarte grele, având mari pierderi în oameni, cai şi tehnică de luptă, pierderi datorate condițiilor aspre de climă (temperaturi scăzute, zăpadă abundentă), lipsei echipamentului adecvat pentru oameni, insuficienței în aprovizionarea cu alimente şi furaje, epuizării munițiilor, lipsei mijloacelor de apărare împotriva tancurilor.

După înapoierea în țară, regimentul a fost dislocat la Timişoara, pentru refacere şi continuarea procesului de instrucție.

În luna martie 1944, în baza Ordinului nr. 2500 al Diviziei 1-a Cavalerie, regimentul a fost dislocat în zona Bârlad.[94]

Presiunea executată de armata sovetică pe frontul Iaşi–Chişinău a impus redislocarea unor unități militare în Basarabia, între care şi Regimentul 2 Roşiori „Prunaru” Bârlad, misiune pusă în practică în luna mai.

Lunile iunie, iulie şi august 1944 au prilejuit cadrelor şi ostaşilor regimentului participarea la lupte înverşunate, de stăvilire a înaintării inamicului. În ciuda oboselii fizice şi morale, a temperaturilor ridicate pe timpul luptelor şi a micşorării resurselor tehnice, ostaşii s-au opus cu dârzenie forțelor ruse.

În zilele de 22 şi 23 august, regimentul a fost nevoit să traverseze rapid Prutul, să iasă din dispozitivul de luptă şi să se deplaseze pe itinerariul Ferul Mic – Deleni – Alexăndreni – Cahul – Oancea – Brăneşti, staționând la 15 km de Galați.[95]

De la Brăneşti a urmat retragerea la Tuluceşti – Şendreni – Cazasul – Romanul – Ianca – Filipeşti – Făurei – Vizireni – Cotul Ciorii – Cilibia – Caragelele – Albeşti – Sălcioara – Smeeni – Amarul – Grădiştea – Boldeşti – Sălciile – Adâncata – Răduleşti – Gherghița – Potigrafu – Poienarii Apostoli – Poienarii Burchii – Tinosu – Şirna, unde a ajuns 31 august 1944. Marea oboseală a oamenilor a impus un cantonament la Răzvad, în județul Dâmbovița.

În perioada 1–15 septembrie, regimentul s-a retras spre Pucioasa – Azuga – Predeal – Râşnov – Făgăraş – Agnita – Mediaş, cu pauze necesare pentru refacere şi aprovizionare cu echipament, alimente, cai şi furaje.[96]

La sfârşitul lunii septembrie, în urma unei perioade de refacere, regimentul a fost dotat cu echipament, cai, furaje şi i s-au asigurat 3 tunuri de 75 mm.

În luna octombrie 1944, unitatea a contribuit la eliberarea părţii de nord a Transilvaniei, răpită în mod samavolnic prin Dictatul de la Viena, din 30 august 1940. Regimentul s-a deplasat, prin lupte dârze, pe itinerariul: Cluj – Floreşti – Zalău – Jibou – Carei.[97]

Sub comanda locotenent-colonelului Gheorghe Georgescu, unitatea a participat la eliberarea Ungariei, în perioada 25 octombrie 1944–15 ianuarie 1945, acţionând în subordinea Diviziei 1-a Cavalerie, pe direcţia: Berveni – Matesalka – Daboş – Carasz – Dombrad – Viss – Zalkod – Tatachenez. A urmat traversarea râului Tisa, pe la Tiszalök, şi apoi deplasarea pe ruta Regheaza – Abanjkal – Bodrog – Nifalo – Föny – Viszoly – Vilmany – Gönc – Also – Novay – Tornö – Batka – Ianok – Zarnö – Odalfalva – masivul Hegyalja.[98]

De la data de 15 ianuarie, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru” Bârlad a participat la eliberarea Cehoslovaciei, sub comanda locotenent-colonelului Atanasie Popescu, înaintând şi contribuind la eliberarea multor localitaţi, dintre care pot fi reţinute: Pila, Polom, Clenovetz, Havrilov, Bee, Raş, Isofala, Borosnov, Ploska, Gârliţa, Kracova, Dolina, Balog, Bukovina, Ocsova, Slatyna, Aspeilic (masivul Javorina), Blaufus, Pergy, Gor Stubuia, Bodorova, Novaki, Radişte, Banovşe, Cohanoviţe, Skodak, Rubaniţe, Rutvoty, Gorny, Zavârka, Vâlci .

În luna mai 1945, regimentul a ajuns, împreună cu Divizia 1-a Cavalerie, până la 60 km de Praga, în satul Odranet, unde a făcut bivuac.

La data de 10 iunie, regimentul – sub comanda Diviziei 1-a Cavalerie – a început retragerea spre ţară şi, în ziua de 1 august 1945, a fost primit triumfal în garnizoana Timişoara. Unitatea a defilat în faţa comandantului Armatei 1-a, generalul Vasile Atanasiu, a comandantului Diviziei 1-a Cavalerie, colonelul Constantin Talpeş şi a unui numeros public.[99]

Sub comanda colonelului Atanase Popescu, regimentul a reparat şi îmbunătăţit spaţiile de cazare în cazarma „TAPIA”, a desfăşurat procesul de instrucţie a efectivelor şi a participat la refacerea economiei distruse de război.

Din decembrie 1946 şi până în iunie 1947, comandant de unitate a fost locotenent-colonelul Teodor Şerbănescu.

La data de 20 august 1947, unitatea a fost dislocată din nou în garnizoana Bârlad, contopind şi desfiinţând Regimentul 12 Călăraşi.

Cu începere de la data de 1 august 1948, regimentul a fost mutat la Târgovişte, unde a organizat Brigada a 2-a Cavalerie. La începutul anului 1949, unitatea şi-a schimbat denumirea în Regimentul 2 Cavalerie, în toamna anului 1941 a devenit Regimentul 119 Cavalerie, iar la 1 octombrie 1954 unitatea a fost desfiinţată.

NOTE

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 2 Roşiori, Registrul Istoric nr. 958, fila 3.
2. Idem, fila 4.
3. Idem, fila 5.
4. Idem, fila 6.
5. Idem, filele 8-9.
6. Idem, filele 9-10.

7. Idem, fila 11.
8. Idem, fila 12.
9. Idem, fila 13.
10. Idem, filele 14-15.
11. Idem, filele 16-17.
12. Idem, fila 18.
13. Idem, filele 19-20.
14. Idem, fila 21.
15. Idem, fila 27.
16. Idem, fila 28.
17. Idem, filele 29-34.
18. Idem, fila 36.
19. Idem, filele 37-39.
20. Idem, fila 40.
21. Idem, filele 42-46.
22. Idem, fila 47.
23. Idem, filele 49-58.
24. Idem, fila 63.
25. Idem, filele 65-67.
26. Idem, filele 70-78.
27. Idem, filele 81-82.
28. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Regimentul 2 Roşiori (1916-1921), dosar nr. 13, filele 1-4.
29. Idem, fila 5.
30. Idem, filele 9-18.
31. Idem, filele 19-21.
32. Idem, fila 22.
33. Idem, fila 23.
34. Idem, fila 24.
35. Idem, fila 32.
36. Idem. fila 33.
37. Idem, fila 34.
38. Idem, filele 35-36.
39. Idem, fila 38.
40. Idem, filele 39-42.
41. Idem, fila 45.
42. Idem, filele 47-50.
43. Idem, filele 51-52.
44. Idem, filele 54-56.
45. Idem, filele 57-60.
46. Idem, filele 62-72.
47. Idem, filele 76-82.
48. Idem, filele 85-90.
49. Idem, fila 91.
50. Idem,filele 92-94.
51. Idem, filele 95-98.
52. Idem, filele 103-107.
53. Idem, fila 108.

54. Idem filele 109-110.
55. Idem, filele 111-119.
56. Idem, fila 122.
57. Idem, fila 123.
58. Idem, fila 126.
59. Idem, filele 128- 130.
60. Idem, filele 131-132.
61. Idem,filele 133-134.
62. Idem, fila 136.
63. Idem, filele 140-150.
64. Idem, fila 151.
65. Idem, fila 152.
66. Idem,filele 153-154.
67. Idem, filele 158-162.
68. Idem, filele 163-166.
69. Idem, filele 170-172.
70. Idem, filele 180-187.
71. Idem, filele 189-190.
72. Idem, filele 192-196.
73. Idem, filele 200-202.
74. Idem, filele 204-205.
75. Idem, filele 206-211.
76. Idem, filele 215-254.
77. Idem, filele 258-259.
78. Idem, filele 266-268.
79. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații nr. 1142/1, Regimentul 2 Roşiori, fila 1.
80. Idem, fila 3.
81. Idem, fila 6.
82. Idem, fila 7.
83. Idem, filele 8-9.
84. Idem, filele 10-12.
85. Idem, filele 13-16.
86. Idem, fila 19.
87. Idem, filele 31-32.
88. Idem, fila 33.
89. Idem, filele 34-35.
90. Idem, fila 42.
91. Idem, filele 45-48.
92. Idem, fila 49.
93. Idem, filele 50-52.
94. Idem, fila 57.
95. Idem, filele 84-85.
96. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații nr. 1142/2, Regimentul 2 Roşiori, filele 1-5.
97. Idem, filele 12-13.
98. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații nr. 1142, Regimentul 2 Roşiori, Inventar 3, filele 4-9.

99. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații nr. 1142/4, filele 1-175.

XI

REGIMENTUL 3 ROŞIORI „ALBA IULIA” BÂRLAD

Unitatea moşteneşte tradiţiile de luptă ale celor trei plutoane de jandarmi înfiinţate la Cahul, Ismail şi Bolgrad (localităţi cedate Moldovei după Congresul de Pace de la Paris din 1856), a escadroanelor mixte din Moldova (create în 1867), a Escadronului 4 ataşat Regimentului 5 Călăraşi Galaţi (înfiinţat în anul 1877, participant activ la luptele de la Plevna, Smârdan, şi Vidin), a Regimentului de Călăraşi Bucureşti (format cu ajutorul Escadronului 4 Bucureşti în 1878, transferat în Dobrogea în anul 1879), a Regimentului 12 Călăraşi (format de Regimentul 3 Roşiori în anul 1880) şi a Regimentului 12 Jandarmi Călări (format în anul 1881, luna aprilie, tot de către Regimentul 3 Roşiori).

În anul 1884, Regimentul 12 Jandarmi Călări a fost dislocat în Bucureşti, din Dobrogea, având în componenţă: 20 ofiţeri, 467 oameni-trupă şi 361 cai. Unitatea a luat denumirea de Regimentul 3 Roşiori în iulie 1884, avându-l comandant pe colonelul Dumitru Salamin. Regimentul purta uniforma roşiorilor, de culoare verde.[1]

În anul 1888 – sub comanda maiorului Gheorghe Cialâc – regimentul a fost mutat în Dobrogea: statul major şi Escadronul 1 la Constanţa, Escadronul 2 la Mangalia, Escadroanele 3 şi 4 la Tulcea.[2]

La data de 1 iulie 1890, sub comanda colonelului Constantin Roşianu, regimentul a fost mutat în Bucureşti, fiind inspectat la scurt timp de către generalul Creţianu, care era comandantul Diviziei Independente de Cavalerie, şi şeful de stat major al diviziei, căpitanul Alexandru Averescu.

În anii 1891-1893, Regimentul 3 Roşiori a desfăşurat marşuri şi manevre militare în zonele Târgovişte, Ploieşti şi Slobozia unde a staţionat un an de zile.[3]

Regimentul a desfăşurat aplicaţii şi manevre militare de mare amploare, în perioada anilor 1894-1896, în Dobrogea, Moldova (Tecuci, Vaslui, Bârlad) şi Muntenia (Buzău, Ploieşti, Bucureşti), sub comanda colonelului Grigore Zosima.[4]

Sub comanda coloneilor Nicolae Alexandrescu, Gheorghe Florescu şi Ioan Toplicescu, regimentul a desfăşurat aplicaţii şi manevre militare, în perioada 1897-1900, în zonele: Focşani, Bacău, Bârlad, Galaţi, Bucureşti, Brăila, Dobrogea, Prahova, fiind bine apreciat de generalii Alexandru Candiano-Popescu şi Ioan Băicoianu.[5]

În anii 1900-1903, regimentul a fost dislocat în garnizoana Tecuci şi, la sfârşitul anului 1903, a revenit în garnizoana Bucureşti.

Unitatea a participat la manevre militare în perioada anilor 1903-1905 în zonele: Dolj, Prahova, Roman.

La încheierea manevrelor militare din zona Roman, prin Înaltul Decret Regal, nr. 1481 din 21 martie 1905, Regimentul 3 Roşiori a fost dislocat în garnizoana Bârlad, având în componenţă: 27 ofiţeri, 506 oameni-trupă, 609 cai. Unitatea a ocupat cazarma „Principele Ferdinand”, care fusese eliberată de către Regimentul 2 Roşiori, după mutarea lui la Bucureşti.

În anul 1906, în cazarmă a fost realizat un cazinou şi o popotă pentru ofiţeri, la inaugurare fiind invitate şi cadre aparţinând Regimentului 4 Roşiori şi Regimentului 12 „Cantemir” Bârlad.[6]

Regimentul a fost mutat, în perioada 2 martie-20 iunie 1906, în cazarma „Mihai Bravu” din Bucureşti şi, în luna august, a participat la manevre militare în zonele: Brăila,

Dobrogea, Slobozia, Ploieşti. Unitatea s-a înapoiat în garnizoana Bârlad, în ziua de 2 octombrie 1906.

Efectivele Regimentului 3 Roşiori Bârlad au participat, în anul 1907, la înăbuşirea răscoalelor ţărăneşti din judeţele Iasi (în localităţile Târgu Frumos, Podul Iloaiei, Bivolari) şi Vaslui.[7]

Regimentul a participat la manevre militare în Dobrogea, în anii 1907-1910. La data de 1 aprilie 1910, la comanda unităţii a fost numit colonelul Emil Pretorial, iar la 31 martie 1911, colonelul Aristide Steriade. Sub comanda acestor străluciţi ofiţeri s-a intensificat instrucţia efectivelor în zona Bârlad şi în cadrul manevrelor militare de mare amploare, din zonele: Iaşi, Vaslui, Roman, Bacău, Brăila, Prahova, Bucureşti.[8]

Prin Înaltul Decret Regal, nr. 4609 din 20 iunie 1913, la data de 23 iunie, Regimentul 3 Roşiori Bârlad a fost mobilizat – sub comanda colonelului Aristide Steriade – pentru participarea la al doilea război balcanic, având în componenţă: Escadronul 1 (comandat de căpitanul Constantin Popeia), Escadronul 2 (comandat de căpitanul Constantin Gorzeanu), Escadronul 3 (comandat de căpitanul Constantin Gheorghiu), Escadronul 4 (comandat de maiorul Ion Negulescu, care comanda şi Divizionul 1). Itinerariul de deplasare şi luptă a fost: Bârlad – Giurgiu – Alexandria – Turnu Măgurele – Corabia – Dăbuleni – Bechet – Rahova – Lehcevo – Gutloviţa – Ferdinand – Bercoviţa – Slatina – Studena – Buciu – Brusati – Cosorae.[9]

De la data de 4 august, Regimentul 3 Roşiori Bârlad s-a retras de pe teritoriul Bulgariei şi a intrat în cazarma din garnizoana de reşedinţă la 21 august.[10]

La data de 16 mai 1914, drapelul regimentului, precum şi o parte a cadrelor şi ostaşilor, au fost decoraţi cu Medalia „Avântul”.

În toamna anului 1914 şi vara anului 1915 s-au desfăşurat mari manevre militare sub comanda Diviziei a 2-a Cavalerie Iaşi, manevre la care a participat şi Regimentul 3 Roşiori Bârlad în zonele: Bârlad, Dolhasca, Lespezi, Paşcani.[11]

Prin Înaltul Decret Regal, nr. 2784 din data de 15 august 1916, din Regimentul 3 Roşiori Bârlad au fost mobilizaţi să participe la războiul pentru întregirea neamului românesc: 26 ofiţeri, 500 călăreţi, 549 cai, 25 trăsuri. Efectivele au fost îmbarcate, în ziua de 16 august, în trei trenuri cu destinaţia Târgu Ocna.[12]

De la Târgu Ocna, efectivele regimentului s-au deplasat călare la Dărmăneşti (Divizionul 1), iar Divizionul 2 a fost pus la dispoziţia Grupului Oituz, comandat de generalul Petala.

La data de 20 august, partea complementară – comandată de căpitanul Eduard Castano şi compusă din 3 ofiţeri, 428 călăreţi şi 431 cai – s-a deplasat în zona frontului, pe jos, urmând itinerariul Podul Turcului – Adjud – Oneşti – Oituz – Breţcu – Nagy – Nynytod, contactând Regimentul 3 Roşiori Bârlad, partea activă.[13]

De la 31 august, regimentul, cu efectivele complete, a înaintat prin lupte spre: Biksad – Tuşnad – Csik – Zsogod – Dalia – Benek –Homorod – St. Marton.

La data de 26 septembrie 1916, Marele Stat Major al armatei române a ordonat retragerea tuturor forţelor militare pe aliniamentul Carpaţilor, ca urmare a faptului că România a fost atacată din sud de către forţele reunite ale Armatei a 9-a germană şi trupele bulgare, dar şi ca urmare a sporirii efectivelor armatelor Austro-Ungariei în zona de nord şi centrală a Transilvaniei.

Regimentul 3 Roşiori Bârlad s-a retras pe itinerariul: Kesdi – Vasarheli – Lemeni – defileul Breţcu – Hârja – Cârja – Grozeşti –mănăstirea Caşin, lăsând în urmă populaţia civilă românească, dezamăgită şi în mare suferinţă.[14]

La data de 14 octombrie, sub comanda locotenent-colonelului Augustin Romano, regimentul s-a deplasat, în marş, spre localitatea Adjud, unde s-a îmbarcat în tren, în ziua de 15 octombrie. Debarcarea a avut loc în ziua de 16 octombrie, la Budeşti şi Curcani, în judeţul Teleorman. De aici s-a deplasat prin marş pe traseul: Crivăţ – Şoldana – Podul Lupei – Rasa – Ciocăneşti. Sub comanda colonelului Aristide Steriade, revenit la comanda regimentului, unitatea a executat misiuni de pază şi instrucţie.

În zilele de 12-14 noiembrie 1916, regimentul a purtat lupte grele la Budeşti-Teleorman şi, la data de 15 noiembrie, a început retragerea în urma unor lupte crâncene date la Ghimpaţi. Unitatea a fost pusă la dispoziţia Diviziei 21 Infanterie Galaţi şi a fost nevoită să se retragă în urma unor lupte grele, pe traseul: Bragadiru – Măgurele – Băneşti – Ştefăneşti – Ciochina – Viziru. De la data de 1 decembrie, ea a continuat retragerea prin marş pe itinerariul: Perişoru – Râmnicu Sărat – Măcrina – Păuşeşti – Tecuci – Bârlad (cantonament o zi) – Vaslui – Pribeşti – Iaşi (cantonament 3 zile în cartierul Nicolina) – Podul Iloaiei – Târgu Frumos – Deleni – Coşula – Botoşani – Burdujeni (cantonament cu începere de la 21 decembrie 1916 pentru: refacerea efectivelor, igiena personalului şi a animalelor, amenajarea spaţiilor de cazare şi de instrucţie).[15]

Sub comanda colonelului Cleante Davidoglu, la data de 16 mai 1917 regimentul s-a mutat la Bivolu Mare, în Botoşani. De la 12 iulie, sub comanda locotenent-colonelului Gheorghe Manu, unitatea a fost mutată la Suhărău, urmând ca la 26 iulie să fie dislocată la Dorohoi (cantonament la Vorniceni). Aici au fost decoraţi 6 ostaşi cu Medalia „Virtutea Militară” şi 37 de ostaşi cu Medalia „Bărbăţie şi Credinţă”.

Pe data de 28 iulie, unitatea a fost îmbarcată în tren, în gara Scânteia din judeţul Vaslui şi a debarcat la Frunzeasca, în judeţul Tutova. Seara, regimentul a fost deplasat, prin marş, la Drăgăneşti (Tecuci), în cursul nopţii ocupând dispozitivul de luptă de la Movilenii de Sus până la Cărăşelu, din judeţul Tecuci. Pe timpul misiunii de luptă, unitatea a suportat cu stoicism bombardamentele aviaţiei şi artileriei inamicului.

În ziua de 13 august 1917, poziţia regimentului a fost inspectată de către Principele Carol al II-lea, împreună cu generalul Constantin Sinescu, comandantul cavaleriei.[16]

Până la sfârşitul lunii noiembrie au avut loc puternice schimburi de foc cu inamicul. La data de 22 decembrie, Regimentul 3 Roşiori Bârlad a trecut în subordinea Diviziei 1-a Cavalerie.[17]

În lunile ianuarie-martie 1918, Regimentul 3 Roşiori Bârlad a executat misiuni de pază a frontului. La data de 27 martie, unitatea a fost detaşată în Basarabia, deplasându-se prin marş pe itinerariul: Drăgăneşti – Roşieşti – Berezău – Leova. Începând cu data de 2 aprilie, ea şi-a continuat marşul pe itinerariul: Leova – Cazanciuc – Comrat (cantonament pe 3 aprilie), pentru ca la 24 mai să se deplaseze la Leova, unde a îndeplinit, ca si în celelalte zone, misiuni de asigurare a ordinii interioare, dezarmare a bolşevicilor şi capturare de muniţie şi armament.[18]

La data de 1 iulie 1918, armata a trecut pe picior de pace. Sub comanda colonelului Grigore Odobescu, regimentul a fost dislocat, la data de 19 iulie, la Romanovca, fiind inspectat de generalul Alexandru Constantinide, care era comandantul Diviziei a 2-a Cavalerie Iaşi. În perioada 18 septembrie-16 octombrie, unitatea a fost cantonată la Leova.

În ziua de 16 octombrie Regimentul 3 Roşiori Bârlad a început deplasarea spre Fălticeni, pentru a ajuta Divizia a 8-a Infanterie să combată acţiunile de contrabandă ale ucrainienilor şi ruşilor din Bucovina.[19]

Cu începere de la data de 25 octombrie, regimentul s-a deplasat la Gura Humorului şi Suceava, unde a luptat împotriva trupelor germane şi a bandiţilor din aceste judeţe.

La data de 11 ianuarie 1919, Divizionul 1 a fost pus la dispoziția Diviziei a 8-a Infanterie, fiind trimis la Cernăuți. La 20 februarie, Escadronul 2 a fost deplasat la Storojineț.

La data de 1 aprilie, Escadronul 1 se afla la Gura Humorului, Escadronul 2 la Rădăuți, Escadronul 3 la Câmpulung Moldovenesc şi Escadronul 4 la Siret.

Cu începere de la data de 24 mai, colonelul Odobescu a fost numit comandant al județelor Storojineț, Văscăuți, Coțman şi Cernăuți, cu postul de comandă la Saidagura.

În luna mai 1919, escadroanele Regimentului 3 Roşiori Bârlad au ocupat localitățile de sub stăpânirea Austro-Ungariei, executând misiuni de dezarmare, asigurare a ordinii interioare şi pază, iar în luna iunie s-au deplasat pe Nistru, unde au dat lupte grele cu trupele ucrainiene.[20]

De la data de 5 iulie, regimentul a fost trimis în Transilvania şi apoi în Ungaria, la dispoziția Diviziei 1-a Cavalerie, şi a luptat până la 19 septembrie, când a început deplasarea spre Arad, unde a asigurat paza podurilor de pe Mureş şi a desfăşurat instrucție.[21]

Conform ordinelor eşaloanelor superioare, la data de 2 februarie 1920, regimentul a început deplasarea spre Bârlad, ajungând în garnizoana de reşedință la 10 februarie. Aici i s-au asigurat condiții de refacere, au fost demobilizate contingentele 1914 şi 1915 şi apoi, de la 1 mai, şi contingentul 1916. În această perioadă s-a desfăşurat instrucție în cazarmă şi în zonă.

Conform ordinelor Diviziei a 2-a Cavalerie Iaşi şi a Brigăzii a 5-a Roşiori Bârlad, de la 11 decembrie 1920, Regimentul 3 Roşiori Bârlad, având 13 ofițeri, 270 călăreți, 366 cai şi 24 trăsuri, s-a deplasat, prin marş, în Basarabia, pe itinerariul: Albeşti – Vaslui – Coropceni – Bucium – Sculeni – Romani – Călugăru – Bălți, subordonându-se administrativ Diviziei 1-a Cavalerie şi operativ Diviziei a 2-a Infanterie. În zona Bălți a executat instrucție şi manevre tactice.[22]

În luna martie, colonelul Odobescu a fost numit la comanda Brigăzii a 5-a Roşiori Bârlad, iar la comanda Regimentului 3 Roşiori Bârlad a urmat colonelul Heinrich Friedrich, care a condus unitatea la aplicația din zonă. În această perioadă, regimentul a fost inspectat de generalul Lupescu, comandantul trupelor de est, şi generalul Constantinide, comandantul Diviziei a 2-a Cavalerie Iaşi.[23]

La 31 martie au fost demobilizate contingentele 1918 şi 1919.

Pe data de 1 aprilie 1921, armata a trecut la starea de pace. De la această dată şi până la 1 august 1921, regimentul a executat instrucție în cazarmă şi în împrejurimile Bârladului, a asigurat ordinea interioară şi a participat la combaterea jafurilor în județul Bălți, acționând în trei zone: Zăbriceni, Făleşti, Corneşti.[24]

În ziua de 10 octombrie, Regimentul 3 Roşiori Bârlad s-a deplasat, împreună cu Brigada a 5-a Roşiori, la Orhei şi Buicani, în zona Chişinău, asigurând ordinea şi paza în zonă.

La data de 10 noiembrie 1921, prin Ordinul nr. 10.414 al Diviziei a 2-a Cavalerie Iaşi, Brigada a 5-a Roşiori Bârlad s-a transformat în Brigada a 4-a Roşiori Bârlad, cartierul său fiind mobilizat de către Regimentul 3 Roşiori Bârlad.

La data de 1 mai 1922, comanda Regimentului 3 Roşiori Bârlad, asigurată de locotenent-colonelul Vladimir Movilă, a fost mutată, în scop operativ, la Bălți. La Orhei a rămas Divizionul 1 şi la Buicani (Chişinău) Divizionul 2. La 28 iunie au sosit de la Bârlad 3 ofițeri, 4 reangajați şi 346 recruți.[25]

La data de 24 octombrie, după înapoierea drapelului de luptă de la Alba Iulia – unde a participat la încoronarea regelui tuturor românilor – regimentul a fost mutat la Chişinău, în cazarma Buicani.

În ziua de 1 decembrie 1922, au fost decoraţi 5 ofiţeri cu Ordinul „Coroana României" şi 10 subofiţeri cu Medalia „Serviciul Credincios".

De la 15 februarie 1923, a început instrucţia pe 4 perioade, de câte o lună şi jumătate fiecare. La data de 1 aprilie 1923, regimentul avea următoarea ordine de bătaie: comandantul unităţii, locotenent-colonelul Vladimir Movilă; comandantul Divizionului 1, locotenent-colonelul Constantin Cica; comandantul Divizionului 2, maiorul Dumitru Arabu.

De la data de 1 aprilie 1923, regimentul s-a organizat pe 4 escadroane, un escadron de mitraliere, un pluton specialităţi, un escadron trupă stat major şi un escadron depozit (la Târgovişte). Teritoritoriile de recrutare erau: Cantemir (Tutova), Buzău, Râmnicu Sărat, Siret (Galaţi), Orhei şi Ismail. Garnizoana definitivă a regimentului s-a stabilit în oraşul Chişinău, împreună cu Brigada a 4-a Roşiori. Tot acum, Divizia a 2-a Cavalerie a fost cartiruită la Iaşi şi Comandamentul Militar al Basarabiei a fost stabilit în garnizoana Chişinău.[26]

Regimentul 3 Roşiori a participat la manevrele militare din 1924 din Muntenia (sub comanda colonelului Gheorghe Andronescu), din 1926 din zona Buzău (sub comanda colonelului Horia Dragomirescu), din 1927 din zona Ploieşti (sub comanda colonelului Ioan Carp), din 1928 din zona Prahova, din 1929 din zona Râmnicu-Sărat, din 1932 din zona Iaşi–Roman (sub comanda locotenent-colonelului Alexandru Georgescu), din 1934 din zona Galaţi (sub comanda colonelului Alexandru Georgescu), din 1935 din zona Cahul (sub comanda colonelului Alexandru Georgescu), din 1936 din Basarabia, din 1938 din zona Galaţi (sub comanda locotenent-colonelului Aurel Dobjanski).

În baza propunerilor făcute de comandantul regimentului – susţinute de Brigada a 4-a Roşiori şi Divizia a 3-a Roşiori şi aprobate de Inspectoratul General al Cavaleriei – la data de 20 iulie 1930, în titulatura unităţii s-a adăugat denumirea de Alba Iulia.

La sfârşitul anului 1938, Regimentul 3 Roşiori „Alba Iulia" Bârlad a fost dislocat la Turnu-Severin, în zona de acţiune a Diviziei a 2-a Cavalerie Iaşi, care fusese concentrată în judeţul Timiş, continuând instrucţia trupelor în zona Banat.[27]

Din Banat, regimentul s-a deplasat cu 7 trenuri, la 22 iulie 1941, în zona de concentrare din Basarabia, debarcând în staţia Zorleni, din judeţul Tutova. De la 27 iulie, regimentul a efectuat marş pe itinerariul: Bogdăneşti – Fălciu – Sărata Nouă – Cahul – Mereşeni – Hânceşti – Dănceşti, unde a ajuns la 31 iulie. După 7 zile s-a făcut deplasarea spre Nistru, pe traseul Ialoveni – Chişinău – Budeşti – Vadul lui Vodă, şi a trecut apa la 12 august, înscriindu-se în Operaţiunea Odessa. În Ucraina, drumul parcurs a fost foarte dur (Grigoriopol – Şipka – Mihailovka – Catargi – Luchianova – Albanoi – Bogdanovka – Kurtovski – Semiatovschi), regimentul constituind avangarda Brigăzii a 9-a Cavalerie.[28]

După o pauză de 4 zile, necesară pentru odihnă, unitatea a înaintat, prin lupte grele, pe direcţia Pavlinka – Limanul Adjalik şi Valea Nemeţkaia – satul Budinovka, pierzând comandanţii de divizioane şi un mare număr de călăreţi. De la 31 august, ea a primit misiunea de supraveghere a litoralului Mării Negre.

După victoria armatei române în operaţiunea Odessa, Regimentul 3 Roşiori „Alba Iulia" a îndeplinit – până la sfârşitul lunii iunie 1942 – misiuni de supraveghere, ordine şi pază interioară în judeţele Balta, Râbniţa, Moghilev, Iampol, iar apoi, în luna iulie, sub comanda colonelului Grigore Negoiescu, a intrat în bivuac la ferma de pe Limanul Bugului, în apropiere de Vorovşilovka.

De la data de 28 iulie, regimentul a primit ordin de îmbarcare, la Nicolaev, şi s-a deplasat pe calea ferată pe itinerariul: Nikolaev – Krivoi Rog – Dniepropetrovsk – Stalino – Mariopol.

După debarcarea la Mariopol, în ziua de 3 august 1942, regimentul s-a deplasat prin marş pe itinerariul Mariopol – Budinovka, pentru a executa pază pe malul Mării Azov.

De la data de 6 august unitatea a început deplasarea la Rostov, prin localităţile Nastasievka şi Taganrog, a trecut Donul şi a cantonat la Bataisk.[28]

Până la sfârşitul lunii august, unitatea a capturat o parte din partizanii care acţionau în munţii Caucaz şi a eliberat o serie de localităţi. Împreună cu alte unităţi din Divizia a 9-a Cavalerie a traversat râul Kuban, reuşind, la 6 septembrie, să facă legătura cu Divizia a 5-a Cavalerie Iaşi. În aceste condiţii, a atins malul Lacului Abran şi a consolidat poziţia de pe malul Mării Azov. Comandantul Armatei a 3-a, generalul Petre Dumitrescu, a felicitat Divizia a 9-a Cavalerie pentru succesele repurtate în Caucaz.[29]

Până la sfârşitul anului, Regimentul 3 Roşiori „Alba Iulia" a luptat, în condiţii foarte grele, pe crestele Munţilor Berg.

După numirea colonelului Negoiescu la comanda Regimentului 9 Călărasi, comanda Regimentului 3 Roşiori „Alba Iulia" a asigurat-o locotenent-colonelul Ioan Lungu. La sfârşitul lunii ianuarie 1943, Divizia a 9-a Cavalerie şi Regimentul 3 Roşiori „Alba Iulia" au luptat în încercuire, reuşind, la 15 februarie, să se deplaseze până la litoralul Mării Negre, unde au ocupat poziţia de apărare a Regimentului 33 Infanterie, din Divizia a 10-a Infanterie Brăila.

În luna martie 1943, regimentul a luptat pentru apărarea capului de pod din Peninsula Taman. Impresionaţi de eroismul ostaşilor săi, generalii Mihail Racoviţă şi Gheorghe Cialâk (comandantul Corpului de Cavalerie) au adus mulţumiri Regimentului 3 Roşiori „Alba Iulia" pentru victoriile din Kuban, la Marea de Azov şi la Anapa.

Până la sfârşitul anului 1943, unitatea a luptat eroic în apărare, în Peninsula Crimeea.

La începutul anului 1944, sub comanda locotenent-colonelului Ioan Lungu, Regimentul 3 Roşiori „Alba Iulia" a fost pus la dispoziţia Diviziei 336 germane, în zona Voinka – Tarchan, unde a executat lucrări genistice şi paza prizonierilor ruşi.[30]

În lunile februarie şi martie 1944, regimentul – aflat sub comanda locotenent-colonelului Mihail Brăcăcescu – s-a apărat cu înverşunare împotriva atacurilor furibunde ale armatei sovietice aflată într-o puternică ofensivă.

În luna aprilie, unitatea s-a retras în Basarabia, unde a luptat eroic până la 22 august când a trecut Prutul. În ţară, regimentul s-a deplasat prin Muntenia şi Oltenia şi a ajuns în Banat, la data de 5 septembrie 1944.

Încadrat în Corpul 7 Armată, unitatea a contribuit la dezarmarea trupelor germane în Banat şi la prevenirea pătrunderii trupelor horthyste în zona Arad.

Sub comanda Corpului 7 Armată, comandat de generalul Nicolae Şova, Regimentul 3 Roşiori „Alba Iulia" – comandat acum de către colonelul Ioan Lungu – a participat, cu începere de la 5 octombrie 1944, la eliberarea părţii sud-estice a Ungariei, acţionând pe direcţia Szolnok – Budapesta.

Unitatea a intrat, pentru a doua oară, în capitala Ungariei, în ziua de 1 ianuarie 1945, prima „vizită" desfăşurându-se în luna august 1919. După eliberarea Budapestei, începând de la data de 15 ianuarie 1945, regimentul – aflat sub comanda locotenent-colonelului Constantin Tătaru – a participat la eliberarea sudului Cehoslovaciei, ajungând până la 60 de km de Praga. În această perioadă de timp, unitatea s-a subordonat Corpului 7 Armată, care intra în componenţa Armatei 1-a române.

Regimentul 3 Roşiori „Alba Iulia" s-a retras de pe teritoriul Cehoslovaciei în luna august 1945 şi s-a stabilit definitiv în garnizoana Arad. La sosirea în oraş, unitatea a fost primită cu mare entuziasm de către oficialităţi şi populaţia civilă, consemnându-se un bun prilej de glorificare şi omagiere a ostaşilor care şi-au dat viaţa pentru îndeplinirea misiunilor de luptă primite.

La data de 5 august 1945, Divizia a 9-a Cavalerie a fost transformată în Centrul de Instrucţie al Cavaleriei, iar Regimentul 3 Roşiori a devenit Regimentul Centrului de Instrucţie al Cavaleriei.

Veteranii de război, cadrele militare în rezervă şi în retragere, cadrele active, toţi locuitorii acestor meleaguri vor păstra permanent în memorie, ca pe o pildă vie, faptele de arme ale bravilor roşiori ai regimentului.

NOTE

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Registrul Istoric nr. 959, Regimentul 3 Roşiori, filele 1-2.
2. Idem, fila 4.
3. Idem, filele 7-13.
4. Idem, filele 14-21.
5. Idem, filele 22-32.
6. Idem, filele 51-62.
7. Idem, filele 69-74.
8. Idem, filele 75-95.
9. Idem, filele 97-100.
10. Idem, fila 100.
11. Idem, filele 101-107.
12. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operaţii nr. 1010, filele 1-7.
13. Idem, fila 8.
14. Idem, filele 9-10.
15. Idem, filele 11-13.
16. Idem, filele 14-16.
17. Idem, filele 17-20.
18. Idem, filele 21-24.
19. Idem, filele 25-45.
20. Idem, filele 46-50.
21. Idem, filele 52-59.
22. Idem, filele 60-63.
23. Idem, fila 64.
24. Idem, filele 65-103.
25. Idem, filele 104-107.
26. Idem, filele 108-109.
27. Idem, filele 110-164.
28. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operaţii nr. 1202, filele 1-3.
29. Idem, fila 4.
30. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operaţii nr. 1010, filele 26-33.

XII

REGIMENTUL 10 CĂLĂRAŞI BÂRLAD

Nevoile de apărare a țării au impus înființarea de noi unități mlitare şi în cadrul cavaleriei.

În acest sens, la data de 1 aprilie 1908, coform Înaltului Decret nr. 917 din 29 martie 1908, la propunerea generalului Alexandru Averescu s-a înființat, la Tulcea, Divizionul de Cavalerie „Dobrogea", comandat de maiorul Spirea Murgulescu.[1]

Conform Înaltului Decret, nr. 1.123 din anul 1910, Divizionul de Cavalerie „Dobrogea" a constituit baza de formare a Regimentului 10 Călăraşi Tulcea, comandat de maiorul Baranga Savovici.[2]

La 24 iunie 1913, regimentul, comandat de locotenent-colonelul Spirea Murgulescu, a fost îmbarcat în tren, la Medgidia, cu destinația Corabia. În ziua de 5 iulie, Regimentul 10 Călăraşi a traversat Dunărea pe la Siliştioara, pentru a participa la al doilea război balcanic. După trecerea pe teritoriul Bulgariei, unitatea a urmat itinerariul: Ghigheni – Dolni Dubnic – Bloniciorova – Lozane – Etropol – Ohrania – Zlatița – Racovița – Bailova – Gaitanevo – Etropole.[3]

După îndeplinirea misiunii primite, regimentul s-a înapoiat – în perioada 4-14 august – prin marş, de la Zlatița la Dunăre şi a traversat fluviul pe la Zimnicea. În țară a urmat itinerariul: Frumoasa (Vedea) – Giurgiu – Medgidia – Cogelac (unde a făcut bivuac) – Tulcea (unde a sosit la 27 august, ora 12^{00}, fiind primit cu entuziasm de către populația civilă). La 31 august, armata a fost trecută în postură de pace.[4]

În baza învățămintelor desprinse din participarea la al doilea război balcanic şi a ordinelor eşaloanelor superioare, regimentul a desfăşurat instrucția efectivelor în cazarmă şi în împrejurimile oraşului Tulcea şi a concretizat deprinderile formate prin participarea la manevre militare.

Unitatea a participat la războiul pentru întregirea neamului românesc – plecând din Tulcea, la 1 august 1916 – cu un efectiv de 24 ofițeri, 911 ostaşi, 722 cai, 21 trăsuri. Efectivele erau organizate pe 4 escadroane plus o companie puşcă mitralieră şi se aflau sub comanda locotenent-colonelului Camilei Marini. La data de 3 august, regimentul a ocupat dispozitivul de luptă în zona Bazargic.[5]

Conform Ordinului Majestății Sale Regele, nr. 2891, la data de 15 august s-a trecut la mobilizarea generală a armatei. În noaptea de 15 spre 16 august au început ostilitățile militare, Dobrogea fiind atacată, din sud, de trupe turceşti şi bulgare, ceea ce a obligat armata română să se apere.

Regimentul 10 Călăraşi – deşi a luptat de la început cu mult eroism, ca de altfel şi celelalte unități militare româneşti – a fost nevoit să se retragă pe itinerariul: Medgidia (28 august) – Teghirghiol (3 septembrie) – Amzacea (10 septembrie) – Topraisar (12 septembrie) – Tuzla (21 septembrie) – Totlageac (28 septembrie) – Mangeac (1 octombrie) – Palazul Mare (2 octombrie, aici intrând în cantonament) –Valul lui Traian (9 octombrie) – Tariverde (11 octombrie) – Ceamurlia (15 octombrie) – Făgăraşul Mare (19 octombrie) – Ostrov Ruşi (25 octombrie, aici intrând în cantonament) – Tulcea (30 octombrie) – Brăila (3 noiembrie) – Galați (5-10 noiembrie) – Panciu (14 decembrie) – Soveja – Negrileşti. Ulterior, unitatea a participat la luptele de apărare purtate pe Dealul Răchitosul Mare.[6]

Sfârşitul anului a găsit Regimentul 10 Călăraşi în zona satului Răcoasa, participând la acţiunile militare desfăşurate pe dealurile Fetişoara şi Ouşor. Aici, efectivele unităţii au realizat şi lucrări genistice.

Până la 15 ianuarie 1917, s-au continuat lucrările genistice şi paza liniei frontului. În acest timp s-a prezentat la regiment căpitanul Gheorghe Cialâc, care va ajunge general şi comandant al cavaleriei în perioada celui de al doilea război mondial.

La data de 21 februarie, regimentul a fost retras de pe front, pentru refacere, în localităţile Pungeşti şi Armăşoaia (judeţul Vaslui).[7]

În ziua de 6 aprilie, regimentul a pornit în marş spre front, pe itinerariul: Pungeşti – Secueni – Faraoani – Dorneşti – Varniţa unde a ajuns la data de 27 aprilie. Pe front, unitatea a executat misiuni de supraveghere, lucrări genistice şi instrucţie.

Unitatea a fost retrasă pentru odihnă, în bivuac, în localitatea Zăbrăuţul Mare şi apoi a fost readusă pe linia frontului, la data de 10 iulie, în zona Poiana Ţigăncii. Până la sfârşitul lunii, regimentul a supravegheat, prin patrulare, zona Valea Păcurei, spre Câmpuri şi Valea Zăbrăuţilor.[8]

În lunile august, septembrie şi octombrie, regimentul a executat misiuni de luptă în aceeaşi zonă. În lunile noiembrie şi decembrie, el a participat la recunoaşteri şi patrulare pe Valea Trotuşului, până la Târgu Trotuş.[9]

Până la data de 7 iulie 1917, unitatea a îndeplinit misiuni de recunoaştere şi a participat la acţiunile de reparare a drumurilor de pe Valea Trotuşului.[10]

În ziua de 12 iulie 1917, regimentul a fost concentrat la cartierul diviziei din zona Mărăşti, îndeplinind misiuni de luptă la Borleşti, Piscul Radului, Valea Putnei, Varniţa, Holbăneşti.

De la 1 august şi până la 30 decembrie 1917, unitatea a executat recunoaşteri, pază, patrulare şi reparaţii de drumuri în zona Mărăşti.[11]

Conform Ordinului Marelui Stat Major, în luna februarie 1918, Divizionul 2 din regiment a fost dislocat în Basarabia, în zona Şoldăneşti – Bisericani. Ulterior a fost dislocat la Corneşti (în mai) şi la Bolgrad (luna iulie). Divizionul 1 a executat misiuni pe Valea Trotuşului şi în zona Mărăşti.[12]

La data de 20 octombrie 1918, tot regimentul a fost mobilizat la Bolgrad, executând misiuni de pază şi asigurarea ordinii interioare în această zonă.

De la 3 aprilie 1919, regimentul a fost deplasat la Cahul executând misiuni de recunoaştere şi pază şi realizând capturări de armament şi muniţii.[13]

În luna mai 1919, regimentul a fost dispersat în sudul Basarabiei: Escadronul 1 la Mihailovka, Escadronul 2 la Leova, Escadronul 3 la Bolgrad şi Escadronul 4 la Cahul.[14]

La data de 16 august 1920, regimentul a fost dislocat la Bolgrad, unde a îndeplinit misiuni de pază şi ordine.[15]

În ziua de 10 noiembrie 1920, unitatea a sosit în Brăila, sub comanda colonelului Niculcea, unde a staţionat până la 25 decembrie, după care a fost mutată la Ploieşti. Aici a rămas până la 1 aprilie 1921, sub comanda colonelului Alexandru Izescu.[16]

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 105 din 1923, la data de 25 august 1923, regimentul – aflat sub comanda colonelului Gheorghe Rădulescu – a fost mutat la Bârlad. Unitatea avea următoarea organizare: comanda regimentului, un escadron depozit, un escadron mitraliere, un pluton specialităţi şi comanda Divizionului 2. Regimentul avea în subordine: Divizionul 3 şi Escadronul 3 (dislocate la Chişinău), Divizionul 1 şi Escadronul 1 (dislocate la Galaţi) şi Escadronul 4 (dislocat la Ismail).[17]

De la data de 5 decembrie 1923, întreg regimentul se afla cartiruit la Bârlad, în cazarma Regimentului 23 Artilerie „Regele Ferdinand”, cu excepţia Escadronului 1 de la Galaţi şi a Escadronului 3 de la Chişinău.[18]

În anul 1924, la comanda Regimentului 10 Călăraşi Bârlad a fost numit colonelul Alexandru Izescu.

La data de 1 aprilie 1925, a fost mutat în regiment locotenent-colonelul Constantin Pantazi, care avea să ajungă ministru de război în guvernul prezidat de mareşalul Ion Antonescu.[19]

În perioada anilor 1925 – 1934, regimentul a participat la aplicaţii şi manevre militare în zonele: Tecuci, Târgovişte, Galaţi, Buzău şi Ploieşti (în zona de concentrare a Diviziei de Cavalerie).[20]

În toamna anului 1938, regimentul a fost mutat în garnizoana Sibiu, continuând instrucţia în diferite zone ale Transilvaniei. După organizarea regimentului în grupuri, Grupul 127 Cercetare a fost detaşat pe graniţa nord-estică a ţării, unde a participat la eliberarea Basarabiei şi la luptele din Transnistria şi Odessa. Aici, în urma unor lupte crâncene, unitatea a suferit mari pierderi, îndeosebi la Vacarjani şi Dalnic în Transnistria.[21]

De la data de 17 septembrie au fost trimise în zona Odessa şi Grupurile 1, 18 şi 57 Cercetare.

Cele patru unităţi subordonate Regimentului 10 Călăraşi au participat la luptele de la Cotul Domnului şi Caucaz şi la apărarea teritoriului eliberat dintre Nistru şi Nipru, iar în 1944 a teritoriului dintre Nistru şi Prut.[22]

În perioada 1 – 25 octombrie 1944, unitatea a participat la eliberarea Transilvaniei, apoi de la 26 octombrie şi până la 15 ianuarie 1945, la eliberarea Ungariei.

În perioada 15 februarie – 12 mai 1945, regimentul a purtat lupte grele pe teritoriul Cehoslovaciei, înapoindu-se la Sibiu în luna august 1945.[23]

NOTE

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Registrul Istoric nr. 1121, Regimentul 10 Călăraşi, fila 2.
2. Idem, fila 3.
3. Idem, fila 6.
4. Idem, fila 11.
5. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operaţii nr. 787, filele 1-2.
6. Idem, filele 3-16.
7. Idem, filele 17-19.
8. Idem, filele 22-24.
9. Idem, filele 25-27.
10. Idem, filele 28-32.
11. Idem, filele 33-35.
12. Idem, filele 36-39.
13. Idem, filele 40-49.
14. Idem, fila 50.
15. Idem, fila 56.
16. Idem, filele 80-81.
17. Idem, fila 85.
18. Idem, fila 86.
19. Idem, filele 87-89.

20. Idem, filele 90-96.
21. Arhivele Militare Române Piteşti, Registrul Istoric, Regimentul 10 Călăraşi, dosar 1122, filele 1-13.
22. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații nr. 1198, Regimentul 10 Călăraşi, filele 1-121.
23. *Istoria cavaleriei*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare,1988.

XIII

REGIMENTUL 23 ARTILERIE BÂRLAD

Artileria şi-a făcut prezenţa în Moldova, pentru prima dată, în oştirile lui Alexandru cel Bun şi Ştefan cel Mare, evoluând mult către epoca modernă.

Locuitorii meleagurilor vasluiene, bârlădene şi huşene au fost reprezentaţi cu cinste în războiul pentru întregirea neamului românesc şi apoi în războiul de recucerire a teritoriului răpit de ruşi, de către prestigiosul Regiment 23 Artilerie Bârlad.

Regimentul s-a înfiinţat la Ploieşti, la 1 aprilie 1914, dar, din cauza lipsei spaţiului de cazare, a fost cartiruit la Focşani, în cazarma Regimentelor 11 şi 16 Artilerie. Iniţial, unitatea s-a subordonat Brigăzii a 5-a Artilerie şi Comandamentului 3 Teritorial.[1]

Regimentul a primit drapelul de luptă la data de 10 mai 1914, pe când era comandat de locotenent-colonelul Dumitru Glodeanu.[2]

O delegaţie a regimentului, însoţită de drapelul de luptă, a participat la ceremoniile de înmormântare a Majestăţii Sale Regele Carol I, la 27 septembrie 1914, şi la înscăunarea Majestăţii Sale Regele Ferdinand I, la 28 septembrie 1914.

Între 20 şi 25 octombrie 1915, regimentul a fost mutat în garnizoana Buzău, subordonându-se operativ Brigăzii a 13-a Artilerie din Ploieşti şi Corpului 3 Armată din Galaţi.[3]

La campania militară din anul 1916, unitatea – subordonată operativ Brigăzii a 13-a Artilerie şi Diviziei a 13-a Infanterie – s-a făcut remarcată în acţiunile de luptă de la Câineni, Boiţa, Tălmaci, Şelimbăr, Avrig, Porceşti şi Bran, deşi nu dispunea de suficiente piese de artilerie.

După perioada de refacere din Moldova, în iarna anului 1916-1917, regimentul a participat la marea campanie a Mărăşeştilor din vara anului 1917, acoperindu-se de glorie în pregătirea atacurilor infanteriei române şi în respingerea inamicului în zona Nămoloasa – Mărăşeşti – Răzoare – Viile Negroponte.

Artileriştii regimentului au constituit un real sprijin în luptă pentru Regimentele 8 Infanterie Buzău, 9 Infanterie Râmnicu Sărat şi 47 Infanterie Ploieşti.

Ca urmare a pierderilor mari suferite în campania de la Mărăşeşti, regimentul a fost cartiruit pentru refacere, în luna noiembrie 1917, la Frumuşiţa, în judeţul Covurlui.

Din cauza lipsei de furaje, la data de 3 decembrie regimentul a fost mutat la Hârlău. Avându-l comandant pe colonelul Simion Marcovici, unitatea a continuat acţiunile de refacere şi pregătire de luptă prin intensificarea instrucţiei efectivelor.[4]

În perioada ianuarie–iunie 1918, regimentul a participat la luptele din Basarabia, contribuind decisiv la alungarea peste Nistru a trupelor ruseşti şi ucrainiene.

Decretarea trecerii pe picior de război a armatei române, prin Înaltul Decret Regal nr. 3179 din 28 octombrie 1918, a impus refacerea regimentului cu efective de război şi trimiterea sa pentru susţinerea eforturilor infanteriei şi cavaleriei în apărarea Transilvaniei şi, ulterior, la înfrângerea bolşevicilor unguri, care nesocoteau drepturile istorice ale românilor din Transilvania.

În perioada aprilie-august 1919, regimentul a participat la luptele grele desfăşurate de armata română pe teritoriul Ungariei, ulterior retrăgându-se la Lugoj, pentru refacere şi instrucţie.

Trecerea la 1 aprilie 1921 a armatei române la starea de pace a impus regimentului înapoierea în garnizoana Buzău, avându-l la comandă pe colonelul Ion Izvoran.[5]

În semn de apreciere a eroismului dovedit de cadrele şi ostaşii regimentului în războiul pentru întregire naţională, Guvernul României şi conducerea armatei au decorat drapelul de luptă al unităţii cu Ordinul „Steaua României”, în gradul de cavaler, cu panglică de virtute militară, şi cu Medalia „Crucea Comemorativă” cu baretele: Mărăşeşti, Carpaţi, Transilvania şi 1918.

Prin Înalt Decret Regal, nr. 2023 din 1921, partea activă a Regimentului 23 Artilerie a fost mutată la Lugoj şi transformată în Regimentul 43 Artilerie Lugoj, subordonat Diviziei 1-a Vânători.[6]

La partea sedentară a Regimentului 23 Artilerie Buzău a fost numit comandant colonelul Nicolae Cruţescu, care îndeplinea şi funcţia de comandant al Pieţei Militare Buzău.

Prin ordin al Marelui Stat Major, la data de 1 aprilie 1922, Regimentul 43 Artilerie Lugoj s-a transformat în Regimentul 23 Artilerie Lugoj, sub comanda colonelului Ion Izvoranu.[7]

Întrucât situaţia din Basarabia era confuză, o parte dintre unităţile militare româneşti au primit ordin să se deplaseze acolo, pentru paza graniţei la Nistru, împiedicând trupele ucrainiene să pătrundă peste graniţă şi asigurând, astfel, desfăşurarea vieţii paşnice a populaţiei. În acest sens, la data de 12 aprilie 1922, Regimentul 23 Artilerie a fost deplasat în Basarabia, pe aliniamentul Lipnic – Gura Ocniţei.[7]

După îndeplinirea misiunii, Regimentul 23 Artilerie a fost mutat în garnizoana Bârlad, în cazarma „Regele Ferdinand”, subordonându-se Diviziei 21 Infanterie Galaţi. Regimentul a ajuns cu toate efectivele în Bârlad, la 27 noiembrie 1923, sub comanda colonelului Dumitru Dumitrescu.[8]

Mutată în noua garnizoană, unitatea – în baza ordinelor eşaloanelor superioare – îşi va perfecţiona structura organizatorică şi instrucţia. Anual, activitatea se încheia prin aplicaţii şi manevre militare comune cu infanteriştii şi cavaleriştii.

La data de 24 ianuarie 1926, drapelul Regimentului 23 Artilerie Bârlad a fost decorat cu Medalia „Victoria”, în semn de apreciere a faptelor glorioase de luptă săvârşite de oştenii unităţii în perioada 1916-1923. La comanda regimentului a fost numit colonelul Cezar Butunoiu.[9]

În anii interbelici regimentul a instruit recruţii şi concentraţii prin program de pregătire în cazarmă, şedinţe de trageri, marşuri, aplicaţii şi manevre militare, precum şi prin participarea la concursurile organizate de Divizia 21 Infanterie şi Corpul 3 Armată.

De asemenea, ostaşii regimentului au participat la lucrările agricole din zonă, la deszăpeziri şi la lichidarea urmărilor inundaţiilor care au avut loc în această perioadă.

Comanda regimentului a fost asigurată succesiv de cadre militare competente aşa cum au fost: colonelul Lazăr Rădulescu (de la 1 ianuarie 1930 până la 1 ianuarie 1931), colonelul Constantin Petrescu (de la 1 ianuarie 1931 până la 7 noiembrie 1937), locotenent-colonelul Victor Alexandrescu (de la 7 noiembrie 1937 până la 1 aprilie 1938), colonelul Haralambie Eftimescu.

În perioada premergătoare răpirii Basarabiei şi Bucovinei efectivele regimentului s-au instruit în Basarabia şi în zona de graniţă.

Conform Ordinului Marelui Stat Major, la data de 14 aprilie 1940, Regimentul 23 Artilerie Bârlad s-a îmbarcat în tren, în garnizoana de reşedinţă din Bârlad, şi s-a deplasat pe itinerariul: Tecuci – Galaţi – Reni – Basarabeasca – Căinari – Gara Broasca. Aici a fost debarcat şi s-a deplasat, prin marş, pe itinerariul: Broasca – Sângera – Băcioiu – Ialoveni. În timpul aplicaţiei desfăşurate, regimentul se găsea, la data de 3 iunie, în satul Geamăna.

În perioada 24 – 29 iunie unitatea a acţionat pe aliniamentul: Geamăna – Constantineşti – Ementa – Cascalia – Sălcuţa – Taraclia Troit – Selemet – Cimişlia.

După ultimatumul dat de Uniunea Sovietică guvernului României – nerespectat în timp de trupele sovietice – ostaşii provenind din Basarabia au părăsit posturile de luptă şi au abandonat materialele şi echipamentele din dotare.

În retragere, Regimentul 23 Artilerie Bârlad a trecut Prutul, la 30 iunie, pe podul de vase de la Leova, stabilindu-se în Pădurea Bumbăta.

La data de 2 iulie, regimentul s-a pus în marş pe itinerariul: Pădurea Bumbăta – Berezeni – Fălciu – Ţuţcani (cantonând aici până la 10 iulie) – Albeşti – Lungeşti – Bălăbăneşti – Criveşti – Pogoneşti – Iveşti (cantonament până la 25 iulie – Glăvăneşti – Tecuci (unde s-a cantonat până la 6 septembrie).

Marşurile şi instrucţia au continuat prin deplasarea în cadrul judeţului Tutova, pe itinerariul: Criveşti – Griviţa – Stroe Beloescu – Bârlad – Epureni. La data de 19 septembrie, Regimentul 23 Artilerie Bârlad a ajuns în zona Deleni – Huşi, executând trageri de instrucţie sub conducerea comandantului regimentului, locotenent-colonelul Constantin Tudoranu şi a comandanţilor divizioanelor – maiorul Nicolae Samson şi maiorul Constantin Zăgănescu. Centrul de instrucţie se afla în satul Banca.

În luna octombrie 1940, unitatea a fost reorganizată pe trei divizioane de artilerie, luându-se măsuri pentru asigurarea condiţiilor materiale şi de instrucţie pe timp iernii.

La data de 1 ianuarie 1941, la comanda regimentului a fost numit locotenent-colonelul Nicolae Lăpuşneanu, sub comanda căruia a fost intensificat procesul de instrucţie.

De la data de 1 aprilie 1941, la comada regimentului a fost numit colonelul Alexandru Ianculovici, accentuându-se procesul de instrucţie în zona viitoarelor acţiuni de luptă.[10]

Declanşarea operaţiunilor militare pentru eliberarea Basarabiei a găsit regimentul organizat pe două divizioane tunuri de 75 mm (fiecare cu trei baterii, a câte 4 piese) şi un divizion obuziere calibru 100 mm (două baterii a câte 4 piese). Unitatea se afla în subordinea Diviziei a 15-a Infanterie din Corpul 5 Armată, şi era dislocată în dispozitivul de luptă Arsura – Drânceni, în următoarea componenţă:

- Divizionul 1 (cu Bateriile 1, 2, 3 de 75 mm), comandat de locotent-colonelul Nicolae Lăpuşneanu;
- Divizionul 2 (cu Bateriile 4, 5, 6 de 75 mm), comandat de maiorul Nicolae Samson;
- Divizionul 3 (cu Bateriile 7 şi 8 Obuziere), comandat de maiorul Constantin Zăgănescu.

În zilele de 27-29 iunie 1941, unitatea a atacat puternic zona de la nord de Leuşeni, pregătind şi sprijinind atacurile Regimentelor 10 Vânători Chişinău, 25 Infanterie Vaslui şi 35 Infanterie Cetatea Albă.

De la data de 4 iulie 1941, efectivele unităţii au forţat Prutul în punctele: Munteni – Obilenii Vechi, Calcea – Drânceni, vest Sărăţeni – nord Albiţa.

La data de 9 iulie, regimentul a bombardat poziţiile inamicului situate în localităţile: Lăpuşna, Hânceşti, Sărata Galbenă, Bălceana, Rediu, Afumaţi, Călimăneşti şi pe dealurile din preajma acestora.

Până la data de 17 iulie, unitatea a ajutat infanteria să înainteze pe direcţia: Costeşti – Sângeru – Rânzeni – Ţânţăreni – Gâsca – Căuşani.[11]

În ziua de 21 iulie 1941, Regimentul 23 Artilerie Bârlad a ajutat trupele române să traverseze Nistrul, pe la Tighina.

La data de 28 iulie, regimentul se afla angajat în lupte deosebit de grele în zona localităților: Chițcani – Târlădeni – Gârbovat – Țânțăreni – Chirca – Grigoriopol, participând la operațiunea militară Odessa.[11]

În luna august, unitatea a sprijinit infanteria şi cavaleria acționând cu curaj pe direcțiile: Sileko – Komorova – Burunciri – Alexandrovka – Lazarovka – Victorovka – Nicolaevka – Catargi – Baranovo – Rulkovka – Kubanka – Blagodatnaia.

La data de 11 septembrie, Regimentul 23 Artilerie Bârlad, împreună cu Regimentul 25 Infanterie Vaslui, au ajuns la şoseaua Bujalâc–Odessa.

Până la capitularea Odessei (16 octombrie 1941), regimentul a participat la desfăşurarea unor lupte deosebit de grele, în urma cărora a avut pierderi însemnate în oameni şi tehnică de luptă.

După îndeplinirea misiunilor de luptă, efectivele unității au început deplasarea, eşalonat, spre Bârlad – la data de 29 octombrie – trecând prin localitățile Ialoveni, Lăpuşna, Huşi.

La intrarea în oraşul Bârlad, în ziua de 13 noiembrie, ora 10^{30}, efectivele regimentului au avut parte de o primire specială din partea notabilităților locale şi a populației civile.[11]

Comandantul regimentului, colonelul Alexandru Ianculovici a fost ales cetățean de onoare al oraşului Bârlad. Elevii liceelor bârlădene au strâns suma de 15.000 de lei pe care au donat-o familiilor sărace ale celor căzuți în luptele glorioase desfăşurate pentru eliberarea populației basarabene ocupate de puterea stalinistă.

După lăsarea la vatră a rezerviştilor participanți la război, regimentul a continuat instruirea recruților şi a concentraților, pe perioade de câte două luni, până în septembrie 1942, când efectivele sale au fost remobilizate în scopul participării la operațiunea militară Stalingrad (Cotul Donului).

În ziua de 21 septembrie 1942, Regimentul 23 Artilerie Bârlad – repus pe picior de război – a început îmbarcarea pentru Cotul Donului.[11] Divizionul 1 îl avea ca şef al trenului pe maiorul Gavriliu, Divizionul 2 pe căpitanul Ştefănescu şi Divizionul 3 pe maiorul Alexandrescu. Traseul urmat pe calea ferată a fost: Bârlad – Iaşi – Vasile Lupu – Chişinău – Tighina, apoi s-a trecut Nistrul pe podul de cale ferată de la Tiraspol.

De la 25 septembrie, regimentul s-a deplasat pe traseul Razdelnaia – Birzula – Balta, la 26 septembrie a trecut Bugul, apoi a continuat deplasarea la Pomo – Juaia – Kirovo, unde a făcut haltă. La data de 28 septembrie a trecut Niprul, pe pod de vase, şi a staționat în Paporoskye Nou, iar pe 29 septembrie s-a continuat deplasarea pe itinerariul Saporoye – Polaski – Stalino. De la 2 octombrie şi până la 17 octombrie, regimentul s-a deplasat, prin marş, pe o distanță de 481 km, pe itinerariul: Ruovnic –Zugraş – Bukova – Volnovaka – Pavlovka – Platova – Poselok – Storya – Szamburău – Golovoka – Ivanovski – Nikolaevski – Vlasov – Pereslavski.

În ziua de 17 octombrie, Regimentul 23 Artilerie Bârlad a intrat în luptă, sprijinind Divizia a 5-a Infanterie Buzău şi Divizia a 14-a Infanterie Bălți prin foc concentrat de artilerie asupra pozițiilor unităților militare ruseşti.

De la 19 noiembrie, a început puternica ofensivă a armatei sovietice. În acea zi, regimentul a avut pierderi importante: trei trenuri, trei obuziere, două tunuri, căruțe de muniții, chesoane, materiale de transmisiuni.[11]

În ziua de 23 noiembrie 1942, jumătate din efectivele Diviziei a 15-a Infanterie (căreia i se subordona şi Regimentul 23 Artilerie Bârlad) au fost capturate. Din Regimentul 23 Artilerie Bârlad au murit vitejeşte în lupte: căpitanul Brandabur, căpitanul Popescu, căpitanul Constantinescu, căpitanul-medic Prigoreanu, locotenentul Vineş, sublocotenentul

Cuptor. A fost rănit grav comandantul regimentului, colonelul Alexandru Ianculovici. Spre seară au continuat luptele îndârjite în satele Balskoi şi Dolcinskaya.

În ziua de 24 noiembrie s-au desfăşurat lupte foarte grele în localităţile Petrovka şi Cernicevskaia. Efectivele cu care mai rămăsese regimentul au reuşit să rupă zona de încercuire şi să se organizeze pentru retragere.[11]

Deşi pierduse 60% din efectiv şi tehnica de luptă, regimentul, comandat de maiorul Vasile Alexandrescu, a reuşit să se înapoieze în garnizoana Bârlad la data de 23 martie 1943.[11]

În perioada aprilie–august, refăcându-şi efectivele şi baza materială, unitatea a continuat instrucţia în garnizoană şi în împrejurimile oraşului Bârlad.

Conform ordinului Marelui Stat Major, Regimentul 23 Artilerie Bârlad, aflat sub comanda colonelului Grigore Giurgescu, a fost trimis din nou în campanie militară, la 1 septembrie 1943, în Transnistria. Făcând parte din Divizia a 15-a Infanterie, unitatea a cooperat cu Regimentul 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad şi Regimentul 10 Vânători Chişinău, asigurând paza şi ordinea interioară în zona Nikolaev – Odessa (între Nistru şi Bug). Ulterior, regimentul a acţionat în zona: Vizirka – Teodorovka – Alexadrovka – Viciovka – Limanul Tiligurschi.[11]

De la data de 1 noiembrie 1943, Regimentul 23 Artilerie s-a retras treptat, purtând lupte grele, pe traseul: Bulgarka – Oceakov –Nikolaev – Pokovski – Dimitrievka – Brezanski – Crasna – Odessa –Dalnic – Coblievo – Ianki – Corocmaz – Slobozia – Găneasa – Olăneşti – Bairancea – Pavlovka.

La 23 august 1944, regimentul a ajuns la Tătărăşti, în judeţul Tulcea. De aici s-a retras, treptat, până la 30 septembrie, pe itinerariul: Somova – Tulcea – Gârlici – Piua Pietrii – Sudiţi – Radu Vodă – Pădurea Fundeni – Frunzăreşti – Alexandria – Furculeşti – Corabia – Vişina – Roşiori.[12]

În luna octombrie 1944, împreună cu alte unităţi militare româneşti, regimentul a asigurat paza Dunării, împiedicând trupele germane staţionate pe teritoriul Iugoslaviei să pătrundă în Banat şi Oltenia.

La data de 20 noiembrie 1944, Regimentul 23 Artilerie Bârlad s-a contopit cu Regimentul 30 Artilerie Chişinău (prin absorbţie de către acesta din urmă), încheind astfel o perioadă glorioasă de 30 de ani de activitate în slujba ţării.

În urma desfiinţării sale – ca urmare a ordinului Diviziei a 15-a Infanterie – unitatea a predat Regimentului 30 Artilerie Chişinău toate materialele, documentele secrete şi drapelul de luptă. Misiunea de lichidare a fost dusă la îndeplinire de către locotenent-colonelul Vasile Alexandrescu, comandantul părţii sedentare a Regimentului 23 Artilerie Bârlad.[13]

Cadrele militare şi ostaşii care au fost preluaţi de Regimentul 30 Artilerie Chişinău au participat la acţiunile militare desfăşurate pentru eliberarea părţii de nord a Transilvaniei, iar apoi a teritoriilor Ungariei şi Cehoslovaciei.

Studiind materialele existente în Arhivele Militare Române din Bucureşti şi Piteşti, citind memoriile veteranilor de război participanţi la campaniile militare din Basarabia, Odessa, Caucaz, Crimeea şi Stepa Calmucă şi ascultând, cu mari emoţii, în repetate rânduri, amintirile tatălui meu, Ioan Chiper, fost component al acestui regiment şi luptător în bătăliile din Basarabia, de la Odessa şi de la Stalingrad, se poate aprecia că Regimentul 23 Artilerie Bârlad s-a înscris în rândul celor mai glorioase unităţi din armata română.

NOTE

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Registrul Istoric, Fond 1128, dosar 1 (1914–1944), fila 2.
2. Idem, fila 4.
3. Idem, fila 14.
4. Idem, filele 20-22.
5. Idem, fila 27.
6. Idem, fila 33.
7. Idem, fila 35.
8. Idem, fila 39.
9. Idem, fila 41.
10. Arhivele Militare Române Piteşti, Registrul Istoric, Fond 1228, dosar 4, fila 35.
11. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații, dosar 3 (1939-1944).
12. Arhivele Militare Române Piteşti, Jurnal de Operații, dosar 5, fila 80.
13. Idem, fila 88.

XIV

BRIGADA 17 ARTILERIE „GENERAL ALEXANDRU TELL” BÂRLAD

Această mare unitate a artileriei terestre moşteneşte tradiţiile de luptă ale Regimentului 3 Artilerie Grea, înfiinţat la data de 1 noiembrie 1915 prin Înaltul Decret Regal, nr. 2354 din 28 octombrie 1915, cu reşedinţa la Chitila.

La înfiinţare, Regimentul 3 Artilerie Grea a fost organizat pe 4 divizioane: Divizionul 1 Tunuri de 105 milimetri, model 1891, cu reşedinţa în fortul Chitila; Divizionul 2 Tunuri de 105 milimetri, model 1891, cu reşedinţa la Turtucaia; Divizionul 3 tunuri de 105 milimetri, model 1891, cu reşedinţa Turtucaia; Divizionul de Poziţie cu reşedinţa la Turtucaia, dotat cu tunuri de 105 milimetri şi cu tunuri de 87 milimetri, model 1880. Divizionul de Poziţie se constituia la mobilizare.

Având subunităţile amplasate în dispozitivul de luptă din capul de pod de la Turtucaia, la data de 8 mai 1916, prin ordinul comandantului capului de pod, nouă dintre bateriile regimentului primesc noi denumiri, după cum urmează: Bateria a 4-a „Opanez”, Bateria a 5-a „Plevna”, Bateria a 6-a „Călugăreni”, Bateria a 7-a „Griviţa”, Bateria a 8-a „Rahova”, Bateria a 9-a „Smârdan”, Bateria a 10-a „Regele Ferdinand”, Bateria a 11-a „Principesa Elena”, Bateria a 12-a „Principele Carol”.

Intrarea României în războiul de întregire a neamului, din perioada 1916-1918, a condus la mobilizarea regimentului, la data de 15 august 1916, unitatea având subunităţile dislocate la Giurgiu, Silistra şi Turtucaia. Statul major al regimentului şi coloanele de muniţii, în formare, se aflau la Chitila.

Divizionul 1 din cadrul regimentului, dislocat la Giurgiu, a deschis focul asupra oraşului Rusciuc şi a bombardat armata austriacă poziţionată la sud de Dunăre. Divizioanele 2 şi 3 şi Divizionul de Poziţie au participat la luptele violente din capul de pod de la Turtucaia, unde au avut 1204 morţi şi dispăruţi. O parte dintre militarii dispăruţi s-au întors în unitate şi au continuat lupta alături de camarazii lor.

În perioada 1 septembrie – 15 octombrie 1916, divizioanele regimentului au desfăşurat lupte grele în Dobrogea şi zona Giurgiu – Călăraşi. De la data de 18 octombrie 1916, Divizioanele 2 şi 3 au fost pregătite şi introduse în lupte la Călugăreni şi respectiv Ghimpaţi, pentru apărarea Bucureştiului.

Ca urmare a înfrângerilor suferite de armata română în bătălia Bucureştiului, unităţile militare au fost retrase pentru refacere în Moldova. Efectivele Regimentului 3 Artilerie Grea s-au stabilit, de la 20 noiembrie 1916, în cantonament în raionul Corni – Albeşti – Petrileşti din judeţul Vaslui, instruindu-se până la data de 10 iulie 1917.

În vara anului 1917, efectivele regimentului au participat la bătăliile de la Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz, sprijinind acţiunile de luptă ale Armatei a 2-a (la Mărăşti şi Oituz) şi ale Armatei 1-a (la Mărăşeşti). Bravii artilerişti au executat foc asupra obiectivelor inamicului de pe Valea Şuşiţei, Valea Lărguţei, satele Vizantea, Găurele, Lieşti, Vultur, Maluri, Năneşti, Valea Caşinului, Valea Leşunţului Mare, Valea Sticlăriei, Valea Oituzului, sprijinid în lupte infanteria şi cavaleria.

De la sfârşitul luni august 1917, efectivele regimentului au executat misiuni de supraveghere a poziţiilor de luptă, alternând cu contonamentul, pentru refacere, în diferite localităţi din judeţul Vaslui (Corni, Albeşti şi Târzii).

Apreciind dârzenia, vitejia, şi înaltul spirit de sacrificiu al efectivelor luptătoare, drapelul de luptă al Regimentul 3 Artilerie Grea a fost decorat cu Ordinul „Steaua

României”, clasa a V-a, în gradul de cavaler, cu spadă şi panglici de virtute militară, prin Înaltul Decret nr. 1592 din 27 iulie 1918.

Din documentele existente în arhive reiese că în perioada 1916-1918 regimentul a avut 500 de militari dispăruți şi un total de 78 de militari morți pe câmpul de luptă, dintre care: 2 ofițeri, 2 subofițeri, 5 sergenți, 4 caporali şi 65 soldați.

În perioada interbelică, unitatea a fost dislocată în oraşul Galați.

Analizându-se obiectiv comportamentul efectivelor militare în războiul pentru întregirea neamului românesc, drapelul regimentului a fost decorat cu „Crucea Comemorativă” a războiului 1916-1918, cu baretele: Turtucaia, Dobrogea, Bucureşti, Carpați, Mărăşeşti, Târgu-Ocna, prin ordinul numărul 1485, din 1 iulie 1922.

În anii 1922-1941, Regimentul 3 Artilerie Grea a desfăşurat activități de pregătire pentru luptă şi instrucție, în garnizoană, participând la aplicații şi manevre regale.

În timpul celui de al doilea război mondial, unitatea a participat în operațiunea militară de dezrobire a Basarabiei, aflâdu-se în subordinea Diviziei a 15-a Infanterie. Regimentul s-a remarcat în luptele de la Cioara, Tighina, Grigoriopol, Tiraspol şi Dubăsari.

De la data de 8 august până la data de 16 octombrie 1941, regimentul a participat la operația Odessa, sprijinind acțiunile de luptă ale Diviziilor 1-a Gardă, a 3-a Infanterie, a 11-a Infanterie, a Diviziei Blindate şi ale Corpurilor 4 şi 11 Armată şi evidențiindu-se în mod deosebit la Dimova, Bujarski, Novacovka, Vinogradov, Vâgoda şi Freudenthal.

De la data de 1 noiembrie 1941 şi până la 31 martie 1944, Regimentul 3 Artilerie Grea a executat activități de refacere şi pregătire pentru luptă în garnizoana Galați.

Regimentul a participat, de la 31 martie şi până la 22 august 1944, la acțiuni de luptă în cadrul operației militare Iaşi – Chişinău, fiind organizat pe două divizioane: Divizionul 1 Obuziere, calibrul 105 milimetri Schneider, model 1936, moto şi Divizionul 2 Obuziere, calibrul 150 milimetri Skoda, model 1934, moto. Regimentul s-a deplasat pe front şi a ocupat dispozitiv de luptă în zona Iaşi, la Pietrăria, Slobozia şi Grajduri, sprijinind în luptă Diviziile a 3-a Infanterie şi a 5-a Cavalerie. La data de 20 august 1944, când armata sovietică a declanşat ofensiva pe frontul Iaşi – Chişinău, efectivele regimentului au desfăşurat lupte dure la Lețcani, Păcurari şi Curături, retrăgându-se după această dată pe itinerariul: Buhăieşti, Bârlad, Tecuci, Bizigheşti.

În seara zilei de 23 august 1944, efectivele regimentului au luat cunoştință de încetarea războiului împotriva Uniunii Sovietice, trecerea României de partea Națiunilor Unite şi întoarcerea armelor împotriva Germaniei fasciste.

De la data de 24 august şi până la data de 25 octombrie 1944, regimentul a participat la înfrângerea trupelor inamice şi eliberarea teritoriului național. Pentru aceasta, efectivele unității s-au deplasat, în zilele de 24-28 august, pe itinerariul: Bizigheşti - Grădiştea de Jos –Şuțeşti – Ianca – Făurei – Cilibia – Costeşti – Urziceni – Potigrafu – Mirosläveşti, contibuind la dezarmarea trupelor germane şi deschiderea şoselei Bucureşti – Ploieşti. La data 29 august 1944, regimentul a primit ordin de la Corpul 4 Armată să se deplaseze în Transilvania, la dispoziția Corpului Blindat român, comandat de generalul Rozin. Regimentul a contribuit la oprirea atacului inamicului ce înainta spre Blaj, la începutul lunii septembrie. După data de 6 septembrie, unitatea a fost pusă la dispoziția Diviziei a 8-a Cavalerie, sprijinind cu foc acțiunile executate pentru forțarea Mureşului şi pentru cucerirea dealului Sângiorgiu. În continuare, regimentul a sprijinit acțiunile de luptă ale Corpului Motomecanizat şi ale unor divizii din Corpul 6 Armată, în luptele pentru eliberarea Transilvaniei.

În zilele de 23 – 25 octombrie 1944, Regimentul 3 Artilerie Grea a ocupat poziţii de luptă în localităţile Tiream şi Ghenci, sprijinind Diviziile a 3-a şi a 8-a Infanterie în luptele de eliberare a oraşului Carei şi a ultimelor brazde din pămâtul patriei.

Începând de la data de 25 octombrie 1944, Regimentul 3 Artilerie Grea a participat la eliberarea Ungariei. În perioada 25 octombrie – 23 noiembrie 1944, regimentul a sprijinit acţiunile de luptă ale marilor unităţi din compunerea Corpului 6 Armată, care acţiona pe direcţia Carei – Niregyhaza. În perioada 1 – 18 decembrie 1944, ostaşii regimentului au sprijinit, prin foc oportun şi precis, Corpul 6 Armată, în luptele de pa Valea Hernadului.

În perioada 18 decembrie 1944 – 31 ianuarie 1945, efectivele regimentului au sprijinit acţiunile de luptă ale Diviziei a 18-a Infanterie în operaţia militară Roznava din Cehoslovacia. De la data de 1 februarie şi până la 9 mai, unitatea a susţinut, cu foc precis şi eficient, acţiunile de luptă ale Corpurilor 2 şi 6 Armată, în luptele din cadrul operaţiilor militare Banska–Bistrica, Hron-Morava, Tatra şi Brâno.

Regimentul 3 Artilerie Grea a sărbătorit ziua victoriei împotriva fascismului pe teritoriul Cehoslovaciei, aflându-se la 50 de kilometri est de Praga.

După ce a staţionat în bivuac o lună de zile, în localitatea Legota (Cehia), regimentul s-a deplasat la Tâncăbeşti (la nord de Bucureşti) şi apoi a participat la parada militară organizată în capitală, trecând pe sub Arcul de Triumf şi primind laurii victoriei.

Pierderile unităţii în cele două campanii militare, din est şi din vest, au fost destul de mici. Au murit pe câmpul de luptă 67 de militari (un ofiţer, 4 subofiţeri şi 62 gradaţi şi soldaţi) şi au fost daţi dispăruţi 23 de militari (un ofiţer, 2 subofiţeri şi 20 de gradaţi şi soldaţi).

La data de 29 august 1945, regimentul a fost demobilizat în garnizoana Roman, iar la 29 august 1946 a fost dislocat în garnizoana Bacău, unde a desfăşurat activităţi de instrucţie până la 4 noiembrie 1949, dată la care a fost dislocat definitiv în cazarma fostului Regiment 23 Artilerie din Bârlad.

În conformitate cu prevederile Ordinului nr. 204.740 din 25 octombrie 1950 al Diviziei a 17-a Artilerie Rupere, Regimentul 3 Artilerie Grea şi Comandamentul Brigăzii 3 Artilerie Grea au format Brigada a 3-a Obuziere, în cadrul Diviziei a 17-a Artilerie Rupere.

La numai un an de zile, în baza Ordinului Marelui Stat Major, nr. 319.531, din 30 noiembrie 1951, Brigada a 3-a Obuziere şi-a schimbat denumirea în Brigada 213 Obuziere, primind în dotare obuziere de calibrul 122 milimetri.

După trei ani, la data de 23 februarie 1953, în baza Ordinului Marelui Stat Major, nr. 10 din 26 ianuarie 1953, Brigada 213 Obuziere şi-a schimbat denumirea în Brigada 31 Obuziere. Personalul brigăzii a desfăşurat instrucţia în cazarmă şi în poligoane şi a participat la aplicaţii de mare amploare. În paralel cu activitatea de instrucţie, anual, peste 200 de ostaşi au participat la lucrări în economia naţională.

După anul 1958, buna pregătire a cadrelor şi subunităţilor a ieşit în evidenţă în raport cu celelalte unităţi de artilerie din armata română.

O primă confruntare a constituit-o participarea la concursurile de trageri cu bateria. La primul concurs pe unitate, locul întâi a fost ocupat de Bateria a 5-a, comandată de căpitanul Emil Şerbu, ceea ce i-a dat dreptul să concureze la întrecerile pe Marea Unitate de Artilerie. Având o pregătire superioară celorlalte subunităţi, bateria a reuşit să ocupe locul întâi, loc care i-a asigurat participarea la concursul pe armată. Şi la acest nivel bateria a ocupat primul loc, fiind categorisită ca cea mai bună baterie de artilerie din armata română.

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 608 din 25 ianuarie 1961, Divizia a 17-a Rupere a fost desfiinţată. În baza aceluiaşi ordin, Brigada 31 Obuziere Bârlad a preluat efectivele şi tehnica de la Brigada 23 Obuziere Tecuci şi de la Brigada 26 Aruncătoare Mixtă Galaţi, constituind Brigada a 17-a Artilerie Rupere, în garnizoana Bârlad. Din acest moment, brigada a obţinut, în fiecare an, rezultate bune şi foarte bune în procesul de instrucţie şi educaţie a efectivelor de ostaşi. Ministerul Apărării Naţionale, apreciind rezultatele deosebite obţinute în pregătirea de luptă, a decorat drapelul Brigăzii 17 Artilerie Rupere Bârlad cu Ordinul „Tudor Vladimirescu”, clasa a 3-a.

Spre satisfacţia personalului unităţii, Bateria a 5-a a avut o comportare foarte bună şi în concursurile din anul 1961. Începând cu anul 1963, concursul de trageri ale artileriei a urcat ştacheta la nivel de divizion. În aceste condiţii, brigada a obţinut locul întâi pe artileria forţelor armate prin Divizionul 1.

Nivelul înalt de pregătire atins de personalul unităţii a atras atenţia eşaloanelor superioare. Brigada a fost solicitată să participe la exerciţii de experimentare a noilor regulamente şi instrucţiuni. După anul 1963, toate instrucţiunile de conducere a focului divizionului şi grupării au fost definitivate după ce aceste subunităţi desfăşurau asemenea şedinţe în faţa reprezentanţilor comandamentului artileriei.

Tot cu ajutorul brigăzii s-a experimentat tragerea cu AROTAT-ul, în teren muntos, exerciţiu realizat de către Bateria comandată de căpitanul Gheorghe Ţarălungă.

Succesul cel mai mare obţinut de unitate a fost la tragerile demonstrative executate în faţa comandanţilor de artilerie de la toate eşaloanele conducerii ministerului şi ale conducerii statului, în poligoanele: Cincu, Mălina, Babadag, Cheia, Bratocea etc.

În anul 1972, din Divizioanele 1 şi 2, unitatea a format o grupare de artilerie, condusă de colonelul Ioan Bălănescu, care a executat, în poligonul de la Cincu, printre altele, sprijin prin val de foc pe deasupra infanteriei şi tancurilor care înaintau sub protecţia acestuia.

O altă misiune primită de brigadă a fost punerea la dispoziţia unităţilor de învăţământ a unui divizion sau a unei grupări de artilerie. În această idee, Comandamentul Artileriei a stabilit ca activităţile de trageri şi conducere a focului din Centrul de Instrucţie al Artileriei să fie asigurate de regiment. Aceleaşi cerinţe au fost satisfăcute şi pentru grupele de artilerie din cadrul Academiei Militare.

Pentru rezultatele deosebite obţinute în procesul pregătirii de luptă, la data de 21 octombrie 1974 drapelul unităţii a fost decorat cu Ordinul „Tudor Vladimirescu”, clasa a III-a.

În baza Ordinului Marelui Stat Major, nr. P.R. 650, din luna decembrie 1975, la data de 16 ianuarie 1976, Brigada a 17-a Artilerie Rupere şi-a schimbat denumirea, devenind Brigada a 17-a Artilerie.

Cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la înfiinţarea Brigăzii a 17-a Artilerie Bârlad, la data de 1 noiembrie 1990, în titulatura brigăzii s-a adăugat numele onorific de „General Alexandru Tell”.

Ţinând seamă de rezultatele deosebite obţinute de personalul marii unităţi în îndeplinirea planului pregătirii de luptă, prin Decretul Prezidenţial nr. 238, din 3 iulie 1995, s-a acordat noul drapel de luptă Brigăzii a 17-a Artilerie „General Alexandru Tell” Bârlad.

În decursul timpului, în această mare unitate, mii de tineri au deprins tainele meseriei armelor şi s-au format ca oameni şi cetăţeni ai României. Permanent, militarii brigăzii au constituit o prezenţă activă şi valoroasă în peisajul social-cultural al garnizoanei Bârlad.

Brigada a fost apreciată ca unitate model şi la lucrările desfăşurate pe şantierele economiei naționale. Ani de-a rândul, directorii IAS-urilor din județele Galați, Brăila, Vrancea şi Vaslui au solicitat organelor de resort să li se repartizeze detaşamente de militari şi coloane de maşini provenind din garnizoana Bârlad. Rezultate remarcabile au obținut plutoanele comandate de locotenenții Ilie Jilcu şi Stanislau Arhir. Detaşamentele de militari şi coloanele auto cu cele mai mari realizări au fost cele comandate de maiorul Ion Munteanu şi locotenent-colonelul Ion Palaghian, astăzi ofițeri în rezervă, stabiliți în garnizoana Bârlad.

La data de 4 noiembrie 2000 a fost dezvelit, în cazarma brigăzii, monumentul dedicat eroilor Regimentului 3 Artilerie Grea, cu prilejul aniversării a 85 de ani de la înființarea Brigăzii a 17-a Artilerie „General Alexandru Tell". La partea superioară a postamentului monumentului sunt dispuse, în poziție verticală, de o parte şi de alta, câte 3 proiectile de artilerie de diferite calibre. Monumentul poate fi vizitat de către militari şi populația civilă.

În cazarma brigăzii se mai află şi monumentul dedicat eroului Regimentului 12 Infanterie „Cantemir'' Bârlad, caporalul Constantin Muşat. În confruntările armate care au avut loc în primul război mondial, c*aporalul Constantin Muşat (1890-1917), a căzut eroic la datorie, apărând cu prețul vieții sale pământul scump al patriei, în ziua de 14 august 1917, pe frontul de pe Valea Oituzului. Prin răpăitul asurzitor al armelor se auzea mereu, ca o îmbărbătare, glasul caporalului Muşat: „Grenade băieți, dați grenade!"*. Acest text este gravat pe placa de marmură albă, aplicată pe latura din fața soclului statuii din bronz cunoscută sub numele de „Ultima grenadă a caporalului Muşat", operă a sculptorului bârlădean Ioan Dimitriu-Bârlad. Statuia, cu o înălțime de 2,1 metri, aşezată pe un soclu paralelipipedic de 3 metri, a fost dezvelită în anul 1927, în fața clădirii Regimentului 12 Dorobanți „Cantemir" Bârlad, cazarmă care în prezent aparține brigăzii a 17-a Artilerie.

De la înființare şi până în prezent, la comanda unității au evoluat cadre valoroase, care trebuie reținute: locotenent-colonelul Gheorghe Filiti, locotenent-colonelul Ion Zvoreanu, colonelul Dumitrescu Limburg, colonelul Alexandru Lupaşcu, colonelul Silvestru Paladi, colonelul Gheorghe Divari, colonelul Gheorghe Hanganu, locotenent-colonelul Vasile Gavrilescu, locotenent-colonelul Dumitru Costovici, colonelul Constantin Oprescu, colonelul Napoleon Gomoescu, colonelul Nicolae Ciobanu, locotenent-colonelul Marin Nicolae, locotenent-colonelul Nicolae Popescu, locotenent-colonelul Ion Mărăşescu, locotenent-colonelul Gheorghe Cârjeu, locotenent-colonelul Gheorghe Caraman, locotenent-colonelul Constantin Dunăreanu, maiorul Gheorghe Costea, locotenent-colonelul Constantin Cotulbea, locotenent-colonelul Gligor Lup, colonelul Gheorghe Medar, colonelul Gheorghe Ioniță, colonelul Grigore Cornescu (în prezent general de brigadă în retragere), colonelul Emil Vieru, colonelul Valer Morar, colonelul Sandu Costea, colonelul Eugen Popescu, colonelul Neculai Rotaru.

NOTE

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond 3016, dosar 215, Fond 3319, dosar 176.
2. Fond de microfilme RP II 1-1650, F II 6-1971 şi 1978.
3. Date furnizate de coloneii Neculai Rotaru, Vasile Costan, Constantin Vasiliu, Ion Bălănescu, Dumitru Comişescu, Marian Năstase, maiorii Ovidiu Luca şi Dorel Nastasiu şi plutonierul-adjutant Iulian Suciu.

XV

REGIMENTUL 4 TRANSMISIUNI VASLUI

În baza Decretelor-legi nr. 3052 din 5 septembrie şi nr. 3072 din 7 septembrie 1940, articolul 1, la data de 10 ianuarie 1942 au fost înfiinţate câteva noi unităţi militare.[1]

Prin Decretul nr. 199 din 21 ianuarie 1942 şi Ordinul Marelui Stat Major, numărul 18.210 din 14 ianuarie 1942, s-a înfiinţat Regimentul 4 Transmisiuni, în garnizoana Alexandria, cazarma „Alexandru Ghica" (fosta cazarmă a Regimentului 19 Infanterie) şi tabăra de baracamente germane „Victoria".[2]

Conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 19.230 din 30 ianuarie 1942, regimentul a pus la dispoziţia Armatei a 3-a române Batalionul 54 Transmisiuni şi la dispoziţia Corpului 6 Armată din Armata a 4-a română Batalionul 11 Transmisiuni, asigurând legăturile radio ale celor două eşaloane superioare cu marile unităţi aflate în subordine, în timpul acţiunilor militare desfăşurate în Caucaz şi la Cotul Donului.[3]

În anul 1943, conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 980.654 din 17 februarie 1943, efectivele celor două batalioane au asigurat legăturile marilor unităţi pe timpul retragerii armatei române pe teritoriul de la vest de Nistru şi apoi pe timpul întoarcerii armelor împotriva armatei germane şi a participării la eliberarea părţii de nord a Transilvaniei, apoi a Ungariei şi a Cehoslovaciei.

Pentru actele de bravură săvârşite de cadre şi militarii în termen în luptele purtate pe teritoriile României, Ungariei şi Cehoslovaciei, Regimentul 4 Transmisiuni a fost citat prin ordine ale Marelui Stat Major, Diviziilor a 2-a şi a 3-a Infanterie, Corpului 7 Armată şi Armatei a 4-a române.[4]

În perioada scursă între 30 ianuarie 1942 şi 14 mai 1945, Regimentul 4 Transmisiuni a trimis în focul luptelor 41 de subofiţeri (dintre care a pierdut 10 oameni: 2 morţi, 2 răniţi, şi 6 daţi dispăruţi) şi 107 subofiţeri (din care s-au pierdut 16 oameni: 3 morţi, 8 răniţi şi 5 daţi dispăruţi).[5]

După înapoierea de pe frontul din Cehoslovacia, la data de 10 iulie 1945, conform Ordinului Marelui Stat Major, nr. 54.600 din 17 iulie 1945, întrucât cazarma sa era ocupată de trupe sovietice, Regimentul 4 Transmisiuni a fost cartiruit provizoriu în magaziile Subdepozitului de Subzistenţă Alexandria, în clădirea morii „Genovici", în Şcoala Primară nr. 1 şi în localităţile Manov, Porschia şi Adămeşti (din apropierea oraşului Alexandria).

Prin Ordinul Marelui Stat Major, Direcţia Transmisiuni, nr. 200.266 din 11 septembrie 1945, Regimentul 4 Transmisiuni a fost mutat în garnizoana Cluj, fiind cartiruit în cazărmile „Sfântul Gheorghe" şi „Principele Nicolae".

În baza Decretului-lege nr. 51620 din 30 iunie 1946, Regimentul 4 Transmisiuni a fost desfiinţat prin contopire cu Regimentul 3 Transmisiuni. Arhiva, drapelul de luptă, gestiunile şi o parte din efective au fost predate Regimentului 3 Transmisiuni până la data de 1 august 1946.[6]

Ca urmare a măsurilor adoptate de Ministerul Apărării Naţionale de reorganizare a armatei s-au reînfiinţat unele unităţi militare care fuseseră desfiinţate prin Convenţia de Armistiţiu sau au fost înfiinţate altele noi.

Prin Ordinul Marelui Stat Major, nr. 45.120 din 24 august 1948, Regimentul 4 Transmisiuni a fost reînfiinţat în garnizoana Vaslui, în cazarma „Peneş Curcanul", dintr-un nucleu al Regimentului 2 Transmisiuni Câmpina (care a dat un sfert din efective, cei mai

buni specialişti şi o treime din materiale). Deplasarea de la Câmpina la Vaslui s-a executat pe două eşaloane, în zilele de 11-12 şi 14-16 septembrie 1948.[7]

Încă de la început regimentul a fost organizat cu următoarea structură: Comanda (comandantul, secundul politic, comisarul special şi adjutantul), Statul Major (şeful de stat major, ajutoarele nr. 1 şi nr. 3 cu instrucţia, ajutorul nr. 2 cu partea tehnică, ajutorul nr. 4 cu evidenţa, ajutorul nr. 5 cu cadrele, subofiţerul cu registratura, desenatorul, dactilograful), Secţia Politică (şeful secţiei politice, ajutorul şefului secţiei politice, conferenţiarul, instructorul sportiv, instructorul pentru tineret), Secţia Administrativă (ajutorul administrativ, ofiţerul cu casieria, ofiţerul cu aprovizionarea, ajutorul cu aprovizionarea, ofiţerul cu îmbrăcămintea, ofiţerul cu coloana auto, ofiţerul cu armătura, ofiţerul cu cazarmarea, ajutorul cu cazarmarea, ofiţerul cu aprovizionarea materialelor de transmisiuni, ajutorul ofiţerului cu aprovizionarea materialelor de transmisiuni, medicul regimentului, trompetul şef).

Subunităţile regimentului erau: Batalionul 1 Transmisiuni, Batalionul 2 Transmisiuni, Batalionul 3 Transmisiuni. Fiecare batalion avea în componenţa sa plutoane de transmisiuni radio, fir, construcţii linii şi aprovizionare cu materiale. În organica unităţii mai existau: Plutonul Încărcare Acumulatoare, Compania Regimentară şi Instructori, Compania Gospodărie, Plutonul Aprovizionare, Atelierele Materiale, Armament şi Materiale de Transmisiuni.[8]

Principalele mijloace tehnice de luptă din dotarea unităţii erau: aparate telegrafice Lorencz, ST-35, Siemens, aparate Morse (model sovietic).

Prin Ordinele Marelui Stat Major, nr. 319.530 şi 319.531 din 27 noiembrie 1951, denumirea Regimentului 4 Transmisiuni a fost schimbată în Regimentul 249 Transmisiuni.[9]

Instruirea efectivelor regimentului s-a desfăşurat pe etape: instruirea individului, pregătirea de specialitate şi închegarea echipajului de luptă. Anual s-au desfăşurat aplicaţiile pe hartă şi în teren, în primăvară şi toamnă. Cele mai reuşite au fost cele organizate şi desfăşurate în anii 1951-1954 în diferite zone din Moldova şi Transilvania.[10]

Efectivele unităţii au participat constant, în perioada staţionării în garnizoana Vaslui, la spartachiadele militare de vară şi de iarnă, obţinând locuri fruntaşe în întrecerile cu componenţii unităţilor militare cu care au disputat întrecerile sportive.[11]

Cadrele unităţii şi-au adus aportul la şcolarizarea unor ostaşi cu pregătire şcolară slabă şi la procesul de alfabetizare a unor cetăţeni civili, în anii 1949-1953.

Un număr important de ostaşi şi cadre din unitate au participat la efectuarea lucrărilor pe şantierul Hidrocentralei de la Bicaz şi la lucrări în agricultură.

În perioada 1948-1954 în unitate au lucrat cadre tinere, dornice de afirmare în funcţiile de comandanţi şi şefi de birouri: căpitanul Dumitru P. Druţu, căpitanul Dumitru D. Dragomir, căpitanul inginer Mihai Sebastian, locotenentul-major Teodor Iacob, locotenentul-major Simion Gună, locotenentul-major Romeo Mateescu, locotenentul-major Pantelimon Dediu, locotenentul-major Nicolae Alexe, locotenentul Dumitru Miron, locotenentul-major Gheorghe Serbănescu, locotenentul-major Ion Cristescu, locotenent-colonelul doctor Florea Mutilă, locotenentul-major Mihai Graboneschi, locotenentul Constantin Boşcodeală, locotenentul Neculai Iordache, locotenentul Ioan Andreicin, maiorul Dumitru Ignat, locotenentul-major Gheorghe Ivănescu, sublocotenentul Ion Hedea.

Comanda unităţii a fost asigurată de: locotenent-colonelul Costin Cioreni (16 septembrie 1948 – 28 martie 1949), locotenent-colonelul Aurel Busuioc (28 martie 1949 – 10 august 1949), locotenent-colonelul Constantin Ghiorghiu (10 august 1949 – 23 august

1950), locotenent-colonelul Aurel Busuioc (23 august 1950 – 14 septembrie 1951), maiorul Florea Fiziceanu (14 iulie 1951 – 28 septembrie 1957).

În baza Ordinului Ministerului Apărării Naționale, nr. 162.229 din 12 iunie 1951, Regimentului 4 Transmisiuni Vaslui i-a fost dat drapelul de luptă, cu Brevetul nr. 162.044 din 7 septembrie 1951.

La data de 18 august 1954, prin Decretul nr. 350 din 18 august 1954, Regimentului 249 Transmisiuni Vaslui i-a fost conferit Ordinul „Steaua Republicii", clasa a IV-a.

De la data de 30 septembrie 1954, prin Ordinul Marelui Stat Major, nr. C.L. 6203 din 30 septembrie 1954, Regimentul 249 Transmisiuni a fost mutat în Bucureşti, în cazarma 1281, pe Şoseaua Bucureşti - Măgurele.

Prin Ordinul Marelui Stat Major, nr. C.L. 8 din 26 ianuarie1959, Regimentul 249 Transmisiuni Bucureşti şi-a schimbat denumirea în Regimentul 48 Transmisiuni şi apoi, în luna aprilie 1964, a fost mutat în cazarma 1147, pe Şoseaua Bucureşti – Ploieşti, la kilometrul 12,5.

La comanda unității au evoluat în continuare: căpitanul Gheorghe Mincu (în prezent general de brigadă în rezervă, domiciliat în Ploieşti), locotenent-colonelul Ion Tudor, coloneii Daniel Pârvu, Ion Bleoju, Andrei Gălățeanul, Petre Rădulescu, maiorul Toader Orbu şi locotenent-colonelul Ion Cerăceanu (acesta se află în funcție din luna decembrie 1997).

NOTE

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, dosar 2176, fila 10 şi Fond microfilme, rola 11.555, cadrele 8 şi 9.
2. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, dosar 2660, fila 197.
3. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, dosar 2253, fila 27 şi Fond microfilme, rola 11.133, cadrul 286.
4. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, dosar 2253, fila 27, dosar 2254, fila 91, dosar 286, filele 223-225, 286, 744-755.
5. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, dosar 262, fila 204.
6. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, dosar 5146, filele 1-13.
7. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, dosar 5427, filele 262-263.
8. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, Fond Regimentul 4 Transmisiuni, dosar 241, filele 1-5.
9. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, Curent 272, dosar 601, fila 113.
10. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, Curent 155, dosar 705, vol. 1, filele 20-90 şi 115-117 şi Curent 273, dosar 705, vol. 2, filele 1-174.
11. Arhivele Militare Române Piteşti, Fond Marele Stat Major, Curent 9, dosar 1, filele 87-104.

XVI

BATALIONUL 202 APĂRARE NUCLEARĂ, BIOLOGICĂ ŞI CHIMICĂ HUŞI

În baza Decretului Consiliului de Stat, nr. 87 din 12 octombrie 1950 şi a Ordinului Marelui Stat Major, nr. 123.251 din 18 octombrie 1950, la data de 20 octombrie 1950 a fost înfiinţat Batalionul 42 Chimic, cu garnizoana de dislocare la pace în oraşul Huşi. Până la 11 octombrie 1965, când a primit denumirea actuală, ulterior schimbâdu-i-se numai terminologia de specialitate (datorită schimbărilor survenite după anul 1989 şi a nevoilor de adaptare la terminologia NATO), batalionul a purtat următoarele denumiri:

- 1951 – 23 februarie 1959: Batalionul 399 Cercetare Chimică şi Degazare;
- 23 februarie 1959 – 1 iunie 1960: Batalionul 42 Cercetare Chimică şi Degazare;
- 1 iunie 1960 – 27 februarie 1964: Batalionul 63 Protecţie Antichimică;
- 27 februarie 1964 – 11 septembrie 1965: Batalionul 109 Protecţie Antichimică.

La 25 octombrie 1962, batalionului i-a fost dat drapelul de luptă. Prin Decretul prezidenţial, nr. 126 din 7 mai 1977, drapelul de luptă al batalionului a fost decorat cu Ordinul „Tudor Vladimirescu", clasa a IV-a, cu panglică.

În ziua de 3 august 1996, Batalionului 202 Apărare Nucleară, Biologică şi Chimică i-a fost dat noul drapel de luptă, în baza Ordinului ministrului apărării naţionale, nr. M 5190, din 9 iulie 1996 şi Decretului prezidenţial, nr. 295, din 15 iulie 1996. Vechiul drapel de luptă al batalionului a fost predat Muzeului Militar Naţional.

Activitatea desfăşurată de ofiţerii, maiştrii militari, subofiţerii, militarii în termen şi salariaţii civili (care au activat în batalion începând cu anul 1950), a vizat perfecţionarea continuă a pregătirii profesionale şi adaptarea executării misiunilor de specialitate – cercetare nucleară, biologică şi chimică, decontaminare a trupelor, tehnicii şi terenului – la principiile ducerii luptei armate.

Subordonat nemijlocit Direcţiei Apărării Antichimice (1950-1951), Comandamentului Trupelor Chimice (1951-1990), Inspectoratului General al Protecţiei Antichimice (1990-1993), batalionul a participat la activităţi majore ale armatei, contribuind la elaborarea şi fundamentarea principiilor tactic-operative de ducere a luptei în condiţiile întrebuinţării armelor de distrugere în masă, de verificare a eficacităţii echipamentelor şi tehnicii de specialitate din dotare, precum şi înaintarea de propuneri pentru elaborarea unor noi categorii de tehnică de apărare nucleară, biologică şi chimică şi participare la acţiunile de omologare şi experimentare a acestora.

Între anii 1964-1974, batalionul a constituit bastionul instruirii tuturor categoriilor de personal din trupele de apărare nucleară, biologică şi chimică în condiţiile reale ale câmpului de luptă, ulterior această activitate fiind preluată de Şcoala de Aplicaţie Interforţe de Apărare Nucleară, Biologică şi Chimică.

Începând cu anul 1993, batalionul a intrat în subordinea Statului Major al Trupelor de Uscat.

Cele mai semnificative tipuri de activităţi în care a fost angrenat batalionul şi care i-au adus aprecieri deosebite au fost: participarea la manevre şi executarea de aplicaţii tactice cu trupe în toate zonele de operaţii ale ţării, instalarea de raioane de decontaminare în folosul unor mari unităţi pe întreg teritoriul ţării, experimentarea unor echipamente de apărare individuală şi de decontaminare, primirea unor delegaţii străine din Polonia şi Cehoslovacia, participarea la acţiunile de limitare a pagubelor produse de inundaţiile din anii 1970 şi 1975 şi a cutremurelor din 7 martie 1977 şi 30 august 1986, participarea cu

personal de specialitate calificat şi tehnică din dotare la construirea spitalelor militare de campanie care au desfăşurat acțiuni umanitare în Arabia Saudită (1991), Somalia (1993-1994), Angola (1995-1996), participarea cu personal la construirea subunității de protecție nucleară, biologică şi chimică care a desfăşurat acțiunea „ROMAG" de pregătire în comun cu o subunitate similară din armata ungară din 1998, participarea unor cadre militare din batalion la misiuni în străinătate în cadrul programului „MIL TO MIL" în anii 1996, 1997, 1999.

Anul 1995 a marcat trecerea batalionului la o nouă structură organizatorică, mai suplă, care permite îndeplinirea misiunilor ce-i revin privind realizarea măsurilor de asigurare a protecției trupelor pe linia apărării nucleare, biologice şi chimice.

În prezent, cu efectivele existente la pace, batalionul participă cu subunități de cercetare nucleară, biologică şi chimică la realizarea sistemului de cercetare şi înştiințare despre contaminarea radioactivă (SCIR) al Trupelor de Uscat şi asigură intervenția, cu un detaşament cu valoare de companie de decontaminare, la „DEZASTRE - C.N.E. CERNAVODĂ", în caz de avarii sau accident.

Batalionul 202 Apărare Nucleară, Biologică şi Chimică se constituie ca structură de bază pentru îndeplinirea misiunilor de specialitate în zona de operații de est, în principal, dar şi cu o mobilitate sporită şi posibilități de trecere în scurt timp în celelalte zone de operații, la ordinul Statului Major al Forțelor Terestre.

Dislocat în municipiul Huşi, batalionul are în administrare un număr de şase cazărmi, totalizând o suprafață de 52,68 hectare. Unitatea posedă spații administrative şi de depozitare care îi permit desfăşurarea activităților în condiții forte bune.

În decursul existenței sale, batalionul a avut treisprezece comandanți: maiorul Ioan Tănăsescu (de la înființarea unității şi până în 1950), căpitanul Nicolaie Grigoriu (1950-1953), căpitanul Ioan Mateescu (1953-1955), căpitanul Ioan Iordachi Constantin (1955-1957), locotenent-colonelul Liviu Dumitru (1957-1964), maiorul Mircea Simionescu (1964-1965), locotenent-colonelul Nicolae Ştefan Iosif (1965-1969), colonel Constantin Chirilă (1969-1983), colonelul Ion Rizea 1983-1990, locotenent-colonelul Ion Mitulețu (1990-1993), colonelul Marin Udrea (1993-1995), locotenent-colonelul Vasile Ilie (1995-1999), locotenent-colonelul Martin Cata (1999 şi până în prezent).

XVII

GRUPUL JUDEȚEAN DE POMPIERI VASLUI

În perioada de ample prefaceri sociale şi economice de la începutul secolului al XIX-lea, caracterizată prin înmulțirea populației oraşelor, dezvoltarea meşteşugurilor şi intensificarea comerțului, în condițiile destrămării feudalismului şi apariției relațiilor de producție capitaliste, s-a pus pentru prima dată problema îmbunătățirii serviciului de pompieri.

Tulburările determinate de mişcarea eteristă din anul 1821 au condus la incendierea dughenelor de pe străzile principale ale oraşelor Iaşi, Vaslui, Bârlad şi Huşi, iar oraşul Focşani a ars complet.

Lipsa de canalizare a oraşelor româneşti şi insuficiența apei la îndemâna locuitorilor erau factori care limitau posibilitățile de luptă împotriva incendiilor. Numărul cişmelelor în oraşe era foarte redus. Apa potabilă era transportată cu sacale şi vândută de către sacagii. În multe oraşe ale țării apa continua să fie scoasă numai din fântâni.

Posibilitățile financiare ale oraşelor erau reduse, autoritățile neputând să angajeze un număr satisfăcător de pompieri.

Nevoile de apărare împotriva incendiilor au condus la instituționalizarea serviciului de pompieri pe baze moderne, corespunzătoare cerințelor timpului.

În România, procesul de formare a serviciului de pompieri a coincis cu renaşterea armatei naționale, fapt ce i-a imprimat un caracter militar încă de la început.

Un rol important în organizarea sistemului de prevenire şi pază a incendiilor în țările române l-a avut Regulamentul Organic care prevedea organizarea într-o formă modernă a serviciului de prevenire şi stingere a incendiilor.

În acest context s-au înființat, la Iaşi (în anul 1835) şi la Bucureşti (în anul 1845), primele unități de pompieri militari, sub denumirea de „comandă de foc” sau „roată de pojarnici”.

Aceste formațiuni depindeau de Agie, iar partea materială de Sfatul Municipal.

Completul unei companii era alcătuit din 3 ofițeri, 9 unterofițeri, 90 pojarnici, 2 barbancici şi un conoval cu 76 cai, 24 sacale, 4 tulumbe şi 6 căruțe.

După modelul companiei din Iaşi s-au înființat, pe rând, companii de pompieri în toate oraşele din Moldova.

O anumită perioadă de timp pompierii au avut o pondere deosebită în reconstruirea oştirii române, ca armată modernă.

Ziua de 13 septembrie 1848 a intrat pentru totdeauna în istorie prin faptele de vitejie de care au dat dovadă pompierii, comandați de căpitanul Pavel Zăgănescu, în încleştarea cu trupele otomane în Dealul Spirii.

In timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, prin Decretul nr. 143 din 24 septembrie 1860, se hotăra că „*pompierii districtelor din Moldova până la înființarea unei noi legi vor fi supuşi legii ostăşeşti precum sunt dorobanții şi grănicerii din Țara Românească*.”

Prin Decretul nr. 702, din 28 martie 1874, era stabilită structura organizatorică a noilor unități de pompieri. Organizarea lor s-a făcut pe divizioane, baterii şi secțiuni, în conformitate cu importanța oraşelor.

Mobilizate la sfârşitul lunii august 1877, bateriile active de pompieri au fost încadrate în artileria divizionară şi în bateriile de coastă de la Calafat, îndeplinind misiuni

de luptă pe tot timpul campaniei, în acelaşi dispozitiv. Bateria a 3-a Activă de Pompieri, comandată de locotenentul Constantin Petrovici, a pornit din Bucureşti, la 13 septembrie 1877, în direcţia Turnu-Măgurele, participând la cucerirea independenţei de stat a României.

În anul 1879, Secţia de Pompieri Bârlad făcea parte din Bateria Galaţi, iar Secţiile de Pompieri Vaslui şi Huşi din Bateria Iaşi, funcţionând ca baterii de pompieri artilerişti. Prin Ordinul General nr. 3149 din 9 iulie 1891, se hotăra desfiinţarea bateriilor de pompieri artilerişti şi înfiinţarea unor secţii de pompieri.

În primul război mondial, pompierii militari şi-au adus aportul la eliberarea românilor din Transilvania şi la întregirea statală consfinţită la 1 decembrie 1918.

La data de 2 august 1929, Inspectoratul Pompierilor Militari a luat în subordine directă toate unităţile de pompieri din ţară, atât din punct de vedere al conducerii cât şi al administraţiei, devenind astfel comandament de armă, cu toate atribuţiile care revin unui asemenea eşalon.

În ziua de 13 august 1930, în documentele Grupului de Pompieri Iaşi se făceau referiri şi la Grupurile de Pompieri Vaslui şi Fălciu.

În timpul celui de al doilea război mondial, unităţi şi subunităţi de pompieri au participat împreună cu alte unităţi militare, la luptele pentru apărarea patriei.

Prin Instrucţiunile Marelui Stat Major, nr. 51.666 din 5 mai 1945, se stabilea că pompierii militari vor trece în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, acesta preluând asupra sa dotarea, întrebuinţarea şi instrucţia personalului. Organizarea pompierilor, în acel timp, a fost următoarea: Inspectoratul Pompierilor şi Batalioanele de Pompieri din Bucureşti şi Ploieşti s-au transformat în Grupuri de Pompieri, iar celelalte unităţi au păstrat denumirea veche de companii şi secţii.

În anul 1947, s-a stabilit următoarea organizare a pompierilor: Inspectoratul General al Pompierilor, Inspectoratele Regionale de Pompieri, 11 grupuri, 29 companii şi 80 secţii de pompieri.

La data de 1 ianuarie 1956, Grupul Regional de Pază Contra Incendiilor Iaşi avea în componenţă Companiile de Pompieri Iaşi, Roman, Vaslui şi Huşi, iar la comanda grupului se afla căpitanul Mircea Butnărică. De la data de 1 martie 1956, a trecut în subordinea grupului de la Iaşi şi Compania de Pompieri de la Bârlad.

Compania de Pompieri Vaslui

Majoritatea documentelor referitoare la activitatea pompierilor din Vaslui au fost distruse în luna august 1944, în timpul luptelor cu armata rusă. În ziua de 22 august 1944 au fost daţi dispăruţi sergenţii Mihai Deliu, Gheorghe Hrincu şi Nicolaie Hrincu, caporalul Costache Lazăr, fruntaşii Gheorghe Beşleagă, Anton Sbârcea, Constantin Turin, Alexandru Oană, Ion Hâncu, Iohan Cocear şi Petru Gireadă, soldaţii Arnold Cugeac, Adalbert Irisie, Nicoaie Bărbosu, Dumitru Hraboschi, Dumitru Cuşmir şi Gheorghe Tudorel.

Principalele pierderi de vieţi omeneşti şi materiale rezultă din Memoriul Secţiei de Pompieri Vaslui, din zilele de 22 şi 23 august 1944: „*În ziua de 22 august ora 17, au pătruns în oraşul Vaslui primele elemente înaintate ale forţelor sovietice, care veneau dinspre Iaşi.*

Încă din ajunul zilei de 21 august, m-am prezentat la garnizoana Vaslui care se afla încă în oraş, pentru a primi odine.

Pe cele trei drumuri care veneau dinspre front, se scurgeau nesfârşite coloane de militari germani şi români.

În dimineaţa zilei de 22 august m-am prezentat, din nou, la comandantul garnizoanei Vaslui unde nu am găsit pe nimeni, întrucât efectivele plecaseră spre Bârlad.

M-am prezentat apoi la Cercul Teritorial, la domnul colonel Velicu care era şi comandantul garnizoanei şi mi-a spus să am răbdare întrucât dumnealui plecă în recunoaştere spre front.

După masă pe la ora 15 m-am prezentat din nou la Cercul Teritorial, însă domnul colonel Velicu nu se înapoiase.

Revenind la Secţie la ora 17, am primit o informaţie de la un băieţandru din Vaslui, care fugea plin de sânge pe faţă. El mi-a spus că ruşii sunt la grădina publică şi că trăgeau cu tunurile şi mitralierele asupra Şcolii Normale în care era instalat spitalul de campanie numărul 15, unde se aflau mulţi răniţi.

Deşi n-am primit ordin, în noaptea de 21 august încărcasem toată averea secţiei pe cele trei căruţe şi trei maşini de incendiu. În cursul nopţii de 21 august trimisesem căruţele spre Bârlad.

Întrucât trupele ruseşti înaintau spre centrul oraşului am părăsit cazarma cu ostaşii pe care-i mai aveam şi ne-am îndreptat spre Bârlad, cu o autocisternă a căror cauciucuri s-au spart şi a trebuit să le înlocuiesc cu cauciucurile de la o maşină care era răsturnată în şanţ. După ce am trecut de Crasna am găsit căruţele şi celelalte maşini de incendiu, care înaintau greu din cauza aglomeraţiei de pe şosea.

Întrucât deplasarea se făcea foarte încet, din cauza aglomeraţiei de pe şosea, abia în dimineaţa zilei de 23 august, ora 6, am intrat în Bârlad. Căruţele au înaintat şi mai greu ajungând la orele 17, când trupele sovietice au interceptat şoseaua Bârlad - Tecuci.

În acest timp şi aviaţia sovietică a dezlănţuit un bombardament puternic asupra oraşului Bârlad şi a coloanelor nesfârşite de căruţe, maşini şi oameni. O bombă a lovit în plin căruţa în care se afla arhiva unităţii, ştampilele, banii unităţii, magazia de efecte, precum şi bagajele unor subofiţeri, omorând pe sergentul Gheorghe Hrincu şi rănind grav pe sergentul Mihai Deliu, soldatul Arnold Cugeac, soldatul Adalbert Irisie, fruntaşul Constantin Turin şi sergentul Constantin Alexe. După câteva minute tancurile sovietice, au atacat cu tunurile şi mitralierele, distrugând căruţe, maşini, oameni, cai, materiale, astfel că noi am pierdut totul.

Cu cele 3 maşini pe care le mai aveam în subordine, am continuat drumul spre Focşani. La o maşină s-a rupt crucea cardanică, în apropiere de Tecuci şi am abandonat-o. Am mers la Focşani, Râmnicu-Sărat, Buzău, Ploieşti şi ne-am oprit la Bucureşti. De aici ne-am deplasat cu trenul până la Corabia. În ziua de 26 septembrie 1944, ne-am înapoiat la Vaslui, începând munca de refacere a cazărmii, care fusese grav afectată.”

Începând din anul 1945 şi până în 1968, când a luat fiinţă Grupul de Pompieri Vaslui, Companiile de Pompieri Vaslui, Bârlad şi Huşi s-au subordonat Grupului Regional de Pompieri Bârlad, până în anul 1956, şi apoi Grupului de Pompieri Iaşi.

Compania de Pompieri Bârlad

În anul 1841 s-a înfiinţat la Bârlad o unitate de pompieri denumită „Comandă Pojărnicească”.

Din documentele existente la Arhivele Statului, Filiala Vaslui, rezultă că în anul 1944 Secţia Pompieri Bârlad se afla în subordinea directă a Grupului 3 Pompieri Galaţi.

Evenimentele din august 1944 nu au scutit nici Secția de Pompieri Bârlad de pierderea vieților omenești și a unei însemnate cantități de bunuri materiale, precum și a unei părți din documentele din arhivă.

De la 23 august până la 27 august 1944, Secția de Pompieri Bârlad a fost bombardată și dezarmată de către trupele rusești și germane pe parcursul deplasării de la Bârlad – Tecuci – Focșani – Râmnicu-Sărat.

În urma acestor evenimente au fost dați dispăruți 10 soldați și un fruntaș și au murit soldatul Mihai Bălan și fruntașul Ion Ivan.

La data de 1 septembrie 1944, Secția de Pompieri Bârlad s-a înapoiat în garnizoana de reședință, executând program de instrucție, stingerea unor incendii, adunarea și neutralizarea munițiilor neexplodate.

În ziua de 1 martie 1945, comanda Secției de Pompieri Bârlad a fost preluată de către căpitanul Vasile Dragomir.

La data de 1 decembrie 1950, secția Pompieri Bârlad se afla în subordinea Grupului Regional Pompieri Bârlad. Comandantul secției era locotenentul Crăciun Petrița.

Șase ani mai târziu, în anul 1957, Compania de Pompieri Bârlad a intrat în subordinea Grupului Regional de Pază Contra Incendiilor Iași. La comanda unității se afla căpitanul Paul Triandaf.

La 24 ianuarie 1959, Compania de Pompieri Bârlad obținea, de la Sfatul Popular al orașului Bârlad, o clădire corespunzătoare pentru cazarea și instrucția efectivelor.

Trei luni mai târziu, la 29 martie 1959, căpitanul Paul Triandaf a fost mutat la Iași și la comanda unității au urmat locotenentul-major Dumitru Ciuc.

Ziua de 23 iunie 1963 a rămas pentru totdeauna în memoria pompierilor militari, care și-au jertfit 2 colegi pentru îndeplinirea misiunii ce le-a fost încredințată.

În acea zi a avut loc un puternic incendiu la depozitul Sanepid Bârlad. În urma incendiului au ars: 350 m^2 din construcția magaziei, 47 butoaie de metal în care erau depozitați carburanți, un autocamion GAZ-51, un autoturism de teren LAND-ROVER, acoperișul unei case particulare și alte bunuri de inventar ale Sanepidului.

Sfidând pericolul, în timpul acțiunii de stingere a incendiului devastator, locotenentul Ion Martac și sergentul Victor Ivașcu s-au jertfit la datorie.

Pentru cinstirea memoriei și ca semn de înaltă prețuire a faptelor lor eroice, ofițerul și sergentul au fost avansați, post-mortem, la gradul de locotenent-major și respectiv sergent-major. De asemenea, ei au fost declarați eroi ai Trupelor Ministerului de Interne.

Compania de Pompieri Bârlad a primit denumirea de „Compania Erou Locotenent-major, post-mortem, Ion Martac”.

La data de 1 octombrie 1968, compania bârlădeană a trecut în subordinea Grupului de Pompieri Vaslui.

Compania de Pompieri Huși

În anul 1850 s-a înființat în orașul Huși unitatea militară de pompieri, purtând denumirea de „comandă de foc” sau „roată de pojarnici“.

La 23 august 1944, Secția Pompieri Huși a fost evacuată la Govora, în județul Vâlcea, și a fost pusă în subzistența și sub controlul direct al Secției de Pompieri Râmnicu Vâlcea.

În luna februarie 1945, Secția Pompieri Huși se afla în subordinea directă a Grupului 3 Pompieri Galați, având la comanda secției pe sublocotenentul Vasile Stănică.

La data de 1 decembrie 1950, Ssecția de Pompieri Huşi a fost subordonată Grupului Regional Pompieri Bârlad, având la comandă pe locotenentul Constantin Baciu.

În anul 1957, Secția Protecție Contra Incendiilor Huşi se afla în subordinea Grupului Regional Protecție Contra Incendiilor Iaşi, având la comandă pe locotenentul-major Ioan Ciobotaru. La data de 1 octombrie 1957 a fost numit comandant locotenetul Ioan Mânzu, iar la 3 septembrie 1958, căpitanul Ioan Filip.

O comportare remarcabilă au avut-o pompierii militari de la Huşi în ziua de 16 iulie 1967, când au stins un puternic incendiu izbucnit la depozitul de furaje de la C.A.P. Lunca Banului, fapt pentru care au fost citați prin ordinul comandantului pompierilor din luna octombrie 1967.

Grupul Județean de Pompieri Vaslui

Noua împărțire administrativă a teritoriului țării, în anul 1968, a condus şi la înființarea județului Vaslui. După înființarea județului, la data de 1 octombrie 1968 s-a stabilit şi noua organizare a pompierilor militari. Înființându-se Grupul Județean de Pompieri Vaslui, în subordinea acestuia au fost trecute Companiile de Pompieri Vaslui, Bârlad şi Huşi.

La data înființării, grupul era comandat de locotenent-colonelul Neculai Ghițescu, ajutat de şeful de stat major, maiorul Constantin Apreutesei şi şeful secției prevenire, maiorul Anghelache Lefter.

Grupul Județean de Pompieri Vaslui avea următoarele subunități: Compania de Pompieri Vaslui (comandată de căpitanul Ion Țaga), Compania de Pompieri Bârlad (comandată de maiorul Marin Marta), Compania de Pompieri Huşi (comandată de căpitanul Filip).

În zilele de 25-27 august august 1970, Compania de Pompieri Vaslui a intervenit pentru salvarea vieților omeneşti şi a bunurilor materiale de la inundația care cuprinsese 35 de locuințe din oraşul Vaslui. În timpul intervenției, fruntaşii Vasile Penişoară şi Toader Bazga au salvat de la înec pe cetățeanul Vasile Moraru.

Pe data de 7 iunie 1972, funcția de comandant al grupului a fost preluată de locotenent-colonelul Virgil Tomoşoiu.

În 1974 s-a construit noua cazarmă a pompierilor din Huşi, acțiune la care au participat şi militarii pompieri.

La începutul anului 1977, Grupul Județean de Pompieri Vaslui avea următoarea organizare: comandantul grupului – colonelul Virgil Tomoşoiu; şef de stat major – locotenent-colonelul Constantin Apreotesei; comandantul Companiei de Pompieri Vaslui – locotenetul-major Traian Hriscu; comandatul Companiei de Pompieri Bârlad – maiorul Marin Marta; comandantul Companiei de Pompieri Huşi – căpitanul Ion Filip.

În noaptea de 4 martie 1977, în urma producerii seismului, subunitățile grupului au intervenit cu promptitudine pentru salvare unor persoane de sub dărâmături şi de la înălțimi, precum şi la stingerea incendiilor. În această acțiune s-au evidențiat în mod deosebit militarii din Compania de Pompieri Bârlad, care, sub comanda plutonierului-adjutant Mihai Borşanu, au salvat de la etajul 1 al clădirii Căminului de Copii Orfani din Bârlad un număr de 27 copii în vârstă de 3-6 ani, ce au fost surprinşi între planşee şi acoperişul dărâmat.

Compania de Pompieri Huşi a intervenit, când a fost solicitată, la degajarea căilor de acces şi desprinderea părților de zidărie sau de acoperiş rămase în suspensie pe clădirile mai înalte.

La data de 15 august 1977, căpitanul Ioan Filip a fost promovat în funcție, la grup, la comanda Companiei de Pompieri Huşi fiind numit locotenentul Gigel Gălățeanu.

Începând cu data de 23 august 1988, căpitanul Titi Dochia şi căpitanul Toader Hogea, absolvenți ai Academiei de Înalte Studii Militare, promoția 1988, au fost repartizați în Grupul Județean de Pompieri Vaslui şi numiți şef de stat major şi, respectiv, ofițer principal (cu operațiile şi pregătirea de luptă).

În baza Ordinului adjunctului ministrului de interne, nr. 3045, din 1 iunie 1989, maiorul Petru Pogăceanu din Grupul Județean de Pompieri Covasna a fost mutat în interesul serviciului la Grupul Județean de Pompieri Vaslui şi a fost numit în funcția de comandant.

La aceeaşi dată, colonelul Eugen Galu, comandatul grupului, a fost mutat în interesul serviciului şi numit comandant al Grupului Județean de Pompieri Tulcea.

Începând cu data de 9 februarie 1990, colonelul Eugen Galu a revenit, în interesul serviciului, de la Grupul Județean de Pompieri Tulcea, la Grupul Județean de Pompieri Vaslui, în funcția de comandant al unității.

În baza Ordinului comandantului pompierilor din 1 iulie 1990, maiorul Gheorghe Striblea a fot numit în funcția de şef de stat major în Grupul Județean de Pompieri Vaslui.

Începând cu data de 15 iulie 1990, căpitanul Petru Râpanu, comandantul Companiei de Pompieri Huşi, a fost numit în funcția de ofițer principal I, în cadrul Grupului Județean de Pompieri Vaslui, iar locotenentul Neculai Olaru, locțiitorul comandantului Companiei de Pompieri Vaslui, a fost numit în funcția de comandant al Companiei de Pompieri Huşi.

În cadrul relațiilor de colaborare internațională, în perioada 7-11 octombrie 1991, colonelul Eugen Galu şi maiorul Gigel Gălățeanu (şeful inspecției de prevenire a incendiilor) au efectuat o vizită în Republica Moldova, cu scopul realizării unui schimb de experiență cu pompierii militari din țara vecină.

În anul 1995, Grupul Județean de Pompieri Vaslui şi-a început activitatea avându-l comandant pe colonelul Eugen Galu şi şef de stat major pe locotenent-colonelul Gheorghe Striblea.

La data de 1 ianuarie 2000, ordinea de bătaie a Grupului Județean de Pompieri „Podul Înalt” Vaslui era următoarea: comandantul unității – colonelul Gheorghe Striblea; şeful de stat major – căpitanul Neculai Olaru; ofițer specialist 1 – locotenent-colonelul Toader Hogea; ofițer principal 1 – maiorul Alexandru Cană.

Cu începere de la 1 octombrie 2001, comanda unității este asigurată de maiorul Neculai Olaru.

NOTE

1. Arhivele Statului, Filiala Vaslui, Fond Secția Pompieri Vaslui, dosar 3/1944, filele 1 şi 8.
2. Idem, dosar 4/1944, filele 469, 472, 473, 483, 575.
3. Idem, dosar 5/1944, filele 2,5,125.
4. Idem, dosar 6/1944, filele 6, 7, 10, 11.
5. Idem, dosar 7/1944, filele 28-31.
6. Idem, dosar 10/1944, fila 9.
7. Idem, dosar 12/1944, filele 1, 4, 25.
8. Idem, dosar 13/1944, fila 2.
9. Idem, dosar 14/1944, filele 10, 14, 49.

10. Idem, dosar 1/1945, filele 85, 223, 272, 229, 467, 485.
11. Arhivele Statului, Filiala Vaslui, Fond Secția Pompieri Bârlad, dosar 1/1944, fila 33.
12. Idem dosar 2/1944, fila 16.
13. Idem dosar 3/1944, filele 2, 5, 90.
14. Idem dosar 4/1944, fila 11.
15. Idem dosar 5/1944, fila 21.
16. Idem dosar 8/1944, filele 3, 7, 9, 17, 25, 35, 41, 46.
17. Idem dosar 9/1944, filele 17, 99, 241.
18. Idem dosar 10/1944, filele 5, 6, 12, 13.
19. Idem dosar 11/1945, fila 106.
20. Arhivele Statului, Filiala Vaslui, Fond Grup Regional Pompieri Bârlad, dosar 1/1950, filele 4-7, 23, 29, 130, 142.
21. Idem dosar 3/1951, filele 47, 117, 216, 426.
22. Idem dosar 2/1951, filele 40-42, 142-144.
23. Arhivele Statului, Filiala Vaslui, Fond Secția Pompieri Huşi, dosar 1/1945, filele 3, 17, 86.
24. Idem dosar 2/1945, filele 2, 24, 31, 51, 89, 97.
25. Idem dosar 3/1945, filele 15-17, 82, 164.
26. Idem dosar 1/1946, fila 54.

XVIII

CAVALERI AI ORDINULUI „MIHAI VITEAZUL”

I. Ofițeri decorați în primul război mondial

1. *Constantin Prezan*, general de corp de armată, adjutant, şeful Marelui Stat Major General al Armatei: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa I-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 372, din 5 februarie 1920, pentru competența de care a dat dovadă pe câmpul de luptă în calitate de Şef de Stat Major al Înaltului Comandament, care a avut ca rezultat înfrângerea armatei ungare şi ocuparea Budapestei în august 1919.

2. *Constantin Prezan*, general de corp de armată, adjutant, şeful Marelui Stat Major General al Armatei: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a II-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 759, din 21 iulie 1917, pentru modul cum a conceput şi a pregătit operațiile militare din luna iulie 1917.

3. *Valeriu G. Constantinescu*, căpitan, Regimentul 53/65 Infanterie: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 1143, din 16 mai 1918, pentru evidențierea în luptele de la Arabagi, în Dobrogea, şi pe Siret.

4. *Nicolae Cornea*, maior, Regimentul al VII-lea „Racova” nr. 25: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a,* conferit prin Înalt Decret nr. 364, din 20 aprilie 1917, pentru evidențierea în luptele de pe dealurile Runcu, Căpuşa şi Arşița, precum şi în cele din Valea Caşinului, din anul 1916.

5. *Ioan Cristofor*, locotenent-colonel, comandant al Regimentului 51/52 Infanterie: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 1172, din 9 octombrie 1917, pentru vitejia şi elanul cu care a condus regimentul în luptele de la Mărăşeşti, din 6 august 1917.

6. *Grigore Ignat*, căpitan, Regimentul 51/52 Infanterie: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 1488, din 13 decembrie 1917, pentru vitejia, elanul şi spiritul de sacrificiu dovedite în lupta de la Răzoare din 6 august 1917.

7. *Teodor S. Negru*, locotenent, Regimentul 51/52 Infanterie: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 1488, din 13 decembrie 1917, pentru elanul şi vitejia cu care a condus - în ziua de 6 august 1917 - contraatacul companiei la Răzoare, capturând 150 oameni, 9 mitraliere şi mult material de război.

8. *Gheorghe A. Pasa*, sublocotenent, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru”: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 3068, din 3 noiembrie 1916, pentru vitejia şi curajul manifestate în timpul executării unei recunoaşteri la inamic.

II. Ofițeri decorați în al doilea război mondial

1. *Vasile I. Arion*, locotenent în rezervă, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir”: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 1492, din 4 mai 1945.

2. *Serghi L. Bociar*, locotenent, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir”: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a,* conferit prin Înalt Decret nr. 445, din 12 decembrie 1942.

3. *Iosif Rusalin P. Boldea*, sublocotenent în rezervă, Regimentul 3 Roşiori: *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 399, din 18 februarie 1943.

4. *Constantin D. Ceauşel*, sublocotenent în rezervă, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 445, din 12 februarie 1942.

5. *Leonte Comşa*, locotenent-colonel, Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 40, din 7 ianuarie 1942.

6. *Vasile A. Crețulescu*, căpitan din Regimentul 3 Roşiori: *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 399, din 18 februarie 1943.

7. *Ioan Dănescu*, sublocotenent, Regimentul 3 Roşiori: *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 399, din 18 februarie 1943.

8. *Nicolae Şt. Eremia*, sublocotenent, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 40, din 7 ianuarie 1942.

9. *Alexandru I. Florian*, locotenent, Regimentul 12 Dorobanți „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 445, din 12 februarie 1943.

10. *Aurelian I. Fribel*, sublocotenent în rezervă, Regimentul 3 Roşiori: *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 399, din 18 februarie 1943.

11. *Aurel Gh. Georgescu*, sublocotenent în rezervă, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a,* conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 445, din 12 februarie 1942.

12. *Emil A. Hudriciu*, căpitan, Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 40, din 7 ianuarie 1942.

13. *Gheorghe Ivancenco*, sublocotenent în rezervă, Regimentul 3 Roşiori: *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 1492, din 4 mai 1945.

14. *Grigore Negoiescu*, colonel, comandantul Regimentului 3 Roşiori: *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 313, din 5 februarie 1943.

15. *Gheorghe Gr. Niculescu*, colonel, comandant al Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" : *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 2886, din 17 octombrie 1941 (prin acelaşi decret a fost avansat general de brigadă).

16. *Teodor G. Pasăre*, locotenent, Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr.1492, din 4 mai 1945.

17. *Vemiamin V. Pleşoianu*, locotenent–colonel, comandant al Regimentului 2 Roşiori „Prunaru": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 40, din 7 ianuarie 1942.

18. *Aurel Prisada*, sublocotenent în rezervă, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 2886, din 17 octombrie 1941.

19. *Dumitru Şt. Pomeanu*, locotenent, Regimentul 23 Artilerie: *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 2886, din 17 octombrie 1941.

20. *Gheorghe R. Rizea*, căpitan, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 2886, din 17 octombrie 1941.

21. *Petru I. Rogin*, locotenent, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 445, din 12 februarie 1942.

22. *Andrei Schnabell*, căpitan, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 40, din 7 ianuarie 1942.

23. *Sava S. Simionescu*, căpitan, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 445, din 12 februarie 1942.

24. *Mircea Socor*, locotenent în rezervă, Regimentul 25 Infanterie „General Constantin Prezan": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 40, din 7 ianuarie 1942.

25. *Aurel V. Ştefănescu*, locotenent, Regimentul 3 Roşiori: *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 40, din 7 ianuarie 1942.

26. *Marin N. Vlădescu*, căpitan, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 2886, din 17 octombrie 1941.

27. *Constantin C. Voicu*, căpitan, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 2886, din 17 octombrie 1941.

28. *Mircea I. Voiculescu*, locotenent, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 445, din 12 februarie 1942.

29. *Nicolae Angelescu*, locotenent în rezervă, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 3233, din 11 noiembrie 1946.

30. *Alexandru I. Bălăşescu*, locotenent-colonel, comandant al Regimentului 2 Roşiori „Prunaru": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade*, conferit prin Înalt Decret nr. 3233, din 11 noiembrie 1946.

31. *Valeriu Bugariu*, sublocotenent, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade*, conferit post-mortem prin Înalt Decret nr. 3233, din 11 noiembrie 1946.

32. *Constantin D. Codreanu*, sublocotenent, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade*, conferit prin Înalt Decret nr. 506, din 21 februarie 1945.

33. *Siminel S. Gheorghiu*, maior, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade*, conferit prin Înalt Decret nr. 2467, din 4 august 1945.

34. *Nicolae N. Milea*, maior, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade*, conferit prin Înalt Decret nr. 2467, din 4 august 1945.

35. *Ioan Ogiolan*, sublocotenent, Regimentul 3 Roşiori „Alba Iulia": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 506, din 21 februarie 1945.

36. *Vasile Podhorschi*, locotenent-colonel, comandant al Regimentului 3 Roşiori „Alba Iulia": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade*, conferit prin Înalt Decret nr. 2467, din 4 august 1945.

37. *Mircea Şt. Tomescu*, maior, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade*, conferit prin Înalt Decret nr. 3233, din 11 noiembrie 1946.

38. *Aurelian Velescu*, sublocotenent, Regimentul 2 Roşiori „Prunaru": *Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade*, conferit prin Înalt Decret nr. 506, din 21 februarie 1945.

III. Unități militare decorate în primul război mondial

1. Regimentul 7 „Racova” nr. 25 Vaslui, decorat la 17 ianuarie 1919 de către Majestatea Sa Regele Ferdinand I, la Oneşti: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 17, din 10 ianuarie 1917, pentru vitejia dovedită în luptele de pe Valea Oituzului.

2. Regimentul 65 Infanterie, decorat la 16 decembrie 1917 de către Majestatea Sa Regele Ferdinand I, la Oneşti: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 17, din 10 ianuarie 1917, pentru vitejia cu care a luptat în Dobrogea şi pe Valea Oituzului.

IV. Unități militare decorate în al doilea război mondial

1. *Regimentul nr. 12 Infanterie „Cantemir”*: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 3091, din 7 noiembrie 1941.

2. *Regimentul 2 Roşiori „Prunaru”*: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a*, conferit prin Înalt Decret nr. 1362, din 15 mai 1945;

3. Regimentul 2 Roşiori „Prunaru”: *Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a, cu spade*, conferit prin Înalt Decret nr. 278, din 2 februarie 1947.

XIX

PERSONALITĂŢI MILITARE BÂRLĂDENE, HUŞENE ŞI VASLUIENE

Judeţul Vaslui, oraşele Bârlad, Huşi şi Vaslui, precum şi comunele din fostele judeţe Tutova, Fălciu şi Vaslui au dat armatei române numeroşi ofiţeri şi generali, ce au servit cu credinţă armata şi poporul român.

Din punct de vedere militar, oraşele Bârlad, Huşi şi Vaslui au constituit garnizoane ospitaliere, în vremuri de demult, pentru plăieşii, arcaşii, pedestraşii şi tunarii lui Ştefan cel Mare, Ioan Vodă cel Viteazul şi alţi voievozi moldoveni. În vremuri mai apropiate, pentru dorobanţii Regimentelor 12 Infanterie „Cantemir" Bârlad, 25 Infanterie „Mareşal Constantin Prezan" Vaslui, care s-au acoperit de glorie neperitoare în marile încleştări din timpul războiului de independenţă (1877-1878), în primul război mondial, în luptele din Transilvania în 1916, de la Mărăşti în 1917, Oituz în 1917, Transilvania în 1918, Ungaria în 1919, Basarabia şi Bucovina în 1920-1921 pentru paza graniţei şi asigurarea ordinei interioare. În primul război mondial s-au afirmat şi Regimentele 2 şi 3 Roşiori din Bârlad, dublurile Regimentelor de infanterie, 52 Bârlad şi 65 Vaslui.

În al doilea război mondial, unităţile din aceste garnizoane au luptat pentru eliberarea Basarabiei, în luptele de la Odessa, în Caucaz, Crimeea, Cotul Donului şi Stalingrad, precum şi pe calea de întoarcere până pe frontul din Moldova. Împreună cu unităţile menţionate, au participat la război şi Regimentul 23 Artilerie, Regimentul 12 Călăraşi şi alte unităţi şi formaţiuni detaşate temporar în garnizoanele Bârlad, Huşi şi Vaslui.

La 23 august 1944, armata română a întors armele împotriva armatei germane, luptând alături de armata sovietică pentru dezarmarea ostaşilor germani, eliberarea părţii de Nord a Traasilvaniei, Ungariei, Cehoslovaciei şi Austriei. În campaniile militare din Vest au participat toate unităţile militare menţionate, mai puţin Regimentul 23 Artilerie, care în luna noiembrie 1944 a fost desfiinţat, conform măsurilor adoptate de Convenţia de Armistiţiu. Pentru cartiruirea unităţilor militare menţionate s-au construit cazărmi în partea de sud a oraşului Bârlad, în cartierele de nord ale oraşelor Huşi şi Vaslui.

După încheierea celui de al doilea război mondial, în garnizoana Bârlad au existat Regimentele 3 şi 16 Artilerie Grea Moto, ulterior transformate în Brigada 17 Artilerie şi în prezent în Centrul de Instrucţie al artileriei.

Fostele judeţe Fălciu, Tutova şi Vaslui au dat o seamă de personalităţi militare, cu care armata română, locuitorii actualului judeţ Vaslui şi locuitorii Huşilor, Bârladului şi Vasluiului se mândresc.

Istoria noastră a hărăzit tuturor românilor mândria de a avea una din cele mai proeminente personalităţi politico-militare ale secolului al XIX-lea, în persoana revoluţionarului paşoptist şi luptătorului unionist, Alexandru Ioan Cuza.

Colonel de Roşiori (Cavalerie) Alexandru Ioan CUZA

S-a născut la data de 20 martie 1820 în localitatea Bârlad. A copilărit la moşia părinţilor de la Barboşi, judeţul Fălciu.

După efectuarea studiilor liceale şi a facultăţii de drept din Paris, Alexandru Ioan Cuza a îmbrăţişat cariera militară, intrând în armată la data de 15 septembrie 1837, cu

gradul de cadet. A rămas în rândul cadrelor militare până la 8 februarie 1840, când şi-a dat demisia.

Îndeplinind unele funcţii civile în aparatul judecătoresc şi administraţia de stat, caimacamul Nicolae Vogoride l-a reîncadrat pe Alexandru Ioan Cuza în armată, la 6 martie 1857 cu gradul de sublocotenent, avansându-l locotenent la 24 aprilie, căpitan la 28 aprilie şi maior la 3 mai acelaşi an, datorită funcţiilor importante pe care le-a deţinut. Nicolae Vogoride i-a acordat aceste onoruri, sperând să-l atragă de partea sa, împotriva unioniştilor.

Rămânând consecvent convingerilor sale unioniste şi protestând împotriva falsificării alegerilor pentru Divanul Ad-hoc din Moldova, Al. I. Cuza şi-a dat demisia la 6 iulie 1857.

Efectuarea noilor alegeri la 28 septembrie 1857 şi schimbarea atitudinii lui N. Vogoride, care dorea să se apropie de Alexandru Ioan Cuza, a condus la rechemarea sa în armată, avansându-l la gradul de colonel şi numindu-l în funcţia de locţiitor al Hatmanului Miliţiei, unul din cele mai înalte posturi în ierarhia militară.

Ales deputat de Galaţi şi membru al Divanului Ad-hoc din Iaşi, Al. I. Cuza a sprijinit cu toată energia Unirea Principatelor Române şi propunerile pentru desfiinţarea privilegiilor boiereşti. La 5 şi 24 ianuarie 1859, colonelul Al. I. Cuza a fost ales în unanimitate domn al ambelor Principate, fiind după aprecierea marelui istoric român A. D. Xenopol, „omul cel mai potrivit pentru perioada de dezvoltare în care intra atunci poporul român”.

Colonelul Al. I. Cuza a jucat un rol deosebit de important în reorganizarea, pe baze moderne, a statului român. Timp de şapte ani, împreună cu credinciosul său sfetnic, Mihail Kogălniceanu a înfăptuit o seamă de reforme progresiste în domeniul economiei, administraţiei, învăţământului, ştiinţei şi culturii, care au deschis noi orizonturi pentru dezvoltarea României.

Având sprijinul miniştrilor de război, generalii Ion Emanoil Florescu şi Savel Manu, domnitorul a înfăptuit profunde reforme în domeniul militar: dislocarea de unităţi militare de infanterie şi cavalerie din Iaşi la Bucureşti şi din Bucureşti la Iaşi, organizarea taberei militare de la Floreşti – Prahova (Înalt Ordin de Zi din 14.04.1859), înmânarea noilor drapele de luptă unităţilor militare pe platoul de la Cotroceni (01.09.1862), pe tricolorul cărora erau înscrise cu fir auriu cuvintele „HONOR ET PATRIA”, introducerea uniformei comune şi a echipamentului unic pentru ofiţeri, subofiţeri şi trupă, exdinderea aplicării Codicei Penale şi a Regulamentului Serviciului Interior moldovean, uniformizarea instrucţiei la toate armele din compunerea armatei, înfiinţarea Statului Major General al Armatei, unificarea Ministerului de Război (august 1860), întrunirea Flotilei de Dunăre într-un corp unic, organizarea Serviciului Sanitar Unificat, centralizarea şcolilor militare la Bucureşti, înfiinţarea de noi unităţi militare şi modernizarea celor existente, introducerea unui sistem de recrutare a tinerilor mai echitabil, crearea unui corp specializat de Intendenţă Militară, înzestrarea armatei cu armament modern, înfiinţarea de noi întreprinderi de fabricat şi reparat armament, modernizându-se stabilimentele militare existente ş.a.

General de armată Constantin VASILIU-RĂŞCANU

Constantin Vasiliu-Răşcanu s-a născut la 5 septembrie 1887 în Bârlad. A absolvit cursurile liceului „Roşca Codreanu” din oraşul Bârlad, în anul 1905, Şcoala Militară Ofiţeri Infanterie din Bucureşti în 1908, cu gradul de sublocotenent, fiind numit comandant

al plutonului 1 din Compania a 3-a, Batalionul 1 Infanterie din Regimentul 12 Dorobanți (Infanterie) „Cantemir” Bârlad (unitatea în care s-au instruit bunicii şi tatăl său).

În viața şi activitatea lui Constantin Vasiliu - Răşcanu au urmat alte funcții şi avansări în grade, acumulând frumoase aprecieri din partea şefilor direcți, care în anul 1912 l-au trimis la Şcoala Superioară de Război, pe care a absolvit-o în anul 1915, cu calificative foarte bune.

După absolvirea Şcolii Superioare de Război, Constantin Vasiliu - Răşcanu a lucrat în diferite unități şi mari unități ale infanteriei, a participat la războiul pentru întregirea statului şi a neamului românesc (1916-1919), a instruit contigente de ostaşi în garnizoane militare din Moldova, Muntenia şi Basarabia, urcând până la gradul de general de brigadă.

De la 11 februarie 1942 până la 15 martie 1943 a condus cu profesionalism, demnitate, onoare şi omenie pe frontul de răsărit Divizia 1-a Munte Sinaia.

La data de 16 februarie 1944, Constantin Vasiliu – Răşcanu a fost avansat la gradul de general de divizie şi a fost promovat în funcția de comandant al Corpului 5 Teritorial Prahova, care acționa în apărarea populației, a zonei petroliere şi a celorlalte obiective economice din Prahova. În zilele de 23-31 august 1944, împreună cu şeful de stat major, generalul Toma Zoter şi celelalte cadre militare din subordine, a condus acțiunile trupelor române pentru dezarmarea trupelor germane din împrejurimile oraşului Ploieşti, din pădurile Buda şi Floreşti şi din celelalte localități prahovene.

Avansat la gradul de general de corp de armată (7 martie 1945), Constantin Vasiliu-Răşcanu a fost numit ministru de război în 1945. În această funcție de înaltă răspundere, a acționat cu multă răspundere, pentru asigurarea forțelor umane şi mijloacelor materiale, necesare participării poporului român şi a armatei sale la războiul antihitlerist.

După încheierea războiului, împreună cu Statul Major General şi comandanții Armatelor 1-a şi a 4-a Române a asigurat înapoierea în țară a efectivelor de ostaşi rămaşi în viață şi a luat măsuri pentru refacerea cazărmilor.

Ministrul de război, generalul Constantin Vasiliu - Răşcanu a luat măsuri de demobilizare a efectivelor armatei, în conformitate cu prevederile Convenției de Armistițiu, încheiată în septembrie 1944 la Moscova. A condus procesul de reorganizare a armatei şi de desfăşurare a instruirii, în condițiile când trupele sovietice existente în aproape toate garnizoanele, ocupaseră cazărmile. Generalul Constantin Vasiliu – Răşcanu a îndeplinit funcția de ministru de război până la 29 noiembrie 1946, când a fost pensionat, acordându-i-se şi gradul de general de armată.

General de corp de armată Emilian IONESCU

S-a născut în oraşul Huşi la data de 21 ianuarie 1897. După absolvirea şcolii primare în oraşul Huşi, a urmat Gimnaziul militar din Craiova şi liceul militar din Iaşi.

La data de 1 octombrie 1914 s-a înscris la Şcoala Militară Ofițeri Infanterie şi Cavalerie din Bucureşti. Anul al doilea de studii l-a încheiat după trei luni de zile, după care a urmat un stagiu de câteva luni la unități de instrucție, fiind avansat la gradul de sublocotenent la 1 iulie 1916. A fost repartizat la Regimentul 6 Infanterie Bucureşti, în funcția de aghiotant al comandantului unității. Plecând pe front, a participat la luptele din Dobrogea, la cele de la Predeal şi apoi la luptele de la Ghimpați-Mihăileşti (bătălia de pe Argeş-Neajlov), fiind rănit.

După refacere a participat la luptele de la Mărăşti. Deşi a fost iarăşi rănit, nu a părăsit plutonul pe care-l comanda, ofeind ostaşilor un exemplu demn de urmat. Pentru comportarea sa pe front la data de 1 noiembrie 1917 a fost avansat la gradul de locotenent.

La data de 6 noiembrie 1918 a fost mutat la Regimentul 6 Vânători (Infanterie). După instruirea a două contigente, a fost avansat la data de 1 aprilie 1920 la gradul de căpitan şi mutat la Şcoala Militară de Educaţie Fizică din Bucureşti, în funcţia de inspector de studii.

În toamna anului 1921, după desfiinţarea Şcolii de Educaţie Fizică, a fost mutat la Batalionul 4 Vânători Munte din Predeal. Timp de patru ani a instruit foarte bine ostaşii unei subunităţi de vânători de munte, apreciau şefii direcţi.

Emilian Ionescu a urmat cursurile Şcolii Superioare de Război în anii 1925-1927, fiind declarat şef de promoţie şi avansat la gradul de maior. A urmat apoi doi ani de stagiu la unităţi de instrucţie şi în 1929 a fost brevetat ofiţer de stat major, fiind mutat în Biroul Studii din Secţia Operaţii a Marelui Stat Major.

După şase ani de muncă la Marele Stat Major, în 1936 Emilian Ionescu a fost numit profesor de tactică generală şi istorie militară la Şcoala Superioară de Război, contribuind la instruirea temeinică a ofiţerilor elevi pentru a putea elabora şi conduce acţiuni de luptă.

Avansat locotenent-colonel, la data de 10 mai 1937, Emilian Ionescu a efectuat o călătorie de studii în Cehoslovacia, la Fabrica de armament Zbrojowka şi în Franţa, în bazinul Loarei.

În anul 1939, Emilian Ionescu a fost încadrat în funcţia de şef de stat major la Divizia 21 Infanteri Galaţi, contribuind la elaborarea unor documente de luptă ale diviziei în zona Fălciu.

Din iarna anului 1940, Emilian Ionescu a lucrat în unităţi militare de tancuri, fiind promovat în funcţia de şef de stat major la Inspectoratul General al Trupelor de Mecanizate din Bucureşti, îndreptându-şi atenţia asupra celor două regimente de Care de Luptă din garnizoana Târgovişte.

În vara anului 1940, locotenetul-colonel Emilian Ionescu a fost numit comandant al Brigăzii Care de Luptă, dislocată în Bucureşti.

Avansat la gradul de colonel, la 10 mai 1941, Emilian Ionescu a fost numit la comanda Regimentului 1 Care de Luptă din Târgovişte, pe care l-a condus în luptele pentru eliberarea Basarabiei (22 iunie - 26 iulie 1941), în Operaţiunea militară Odessa (8 august - 16 octombrie 1941) şi în marea bătălie de la Stalingrad (15 iulie 1942 - 2 februarie 1943). A fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a.

La data de 10 martie 1944, colonelul Emilian Ionescu a fost numit aghiotantul Regelui Mihai I al României şi consilier pentru trupele de uscat. Ofiţerul a participat la evenimentele de la 23 august 1944, 6 martie 1945, 9 mai 1945 şi 30 decembrie 1947.

Avansat la gradul de general de brigadă, la data de 16 ianuarie 1945, Emilian Ionescu a continuat să lucreze la Palatul regal până la 30 decembrie 1947 (abdicarea Regelui Mihai I). A fost trecut în rezervă la 1 ianuarie 1948, iar pentru serviciile aduse armatei şi ţării a fost avansat la gradul de general de divizie şi corp de armată, şi decorat cu înalte ordine şi medalii militare şi civile. A sris şi publicat lucrările: Pe Neajlov într-o toamnă (1976); În uniformă pentru totdeauna (1979) şi Contemporan cu veacul douăzeci (1982).

Generalul Emilian Ionescu a decedat la data de 13 mai 1984 (la venerabila vârstă de 87 ani), în locuinţa sa din Bucureşti, Cartierul Domenii, Strada Mărăşti, în care a locuit în ultimele decenii.

General de divizie Nicolae ARGHIRESCU

S-a născut la 23 martie 1864 într-o comună din apropierea oraşului Bârlad, fiind primul din cei patru copii ai familiei învăţătorului Ioan şi Ana Arghirescu.

După absolvirea cursurilor liceului „Roşca Codreanu” din Bârlad, a absolvit cursurile Şcolii Militare Ofiţeri Infanterie (1884) şi a Şcolii Superioare de Război (1893).

Ofiţerul şi-a început cariera militară cu gradul de sublocotenent în Regimentul 12 Dorobanţi (Infanterie) „Cantemir” Bârlad, ajungând general de brigadă în anul 1916. A parcurs toate treptele ierarhiei militare, comandând plutonul, compania, batalionul, regimentul, brigada şi divizia.

În luptele din Dobrogea, în august-septembrie 1916 a comandat Divizia 19 Infanterie. Numit la comanda Diviziei 6 Infanterie Focşani, care avea în componenţă Regimentul 11 „Siret” Galaţi, 7 Vânători (Infanterie) Galaţi, Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” Bârlad, Regimentul 10 Infanterie „Putna” Focşani, Regimentul 24 Infanterie Tecuci, Regimentul 11 Artilerie Focşani şi Regimentul 16 Obuziere Focşani, le-a condus în luptele din Transilvania şi apoi în retragerea prin trecătorile Tabla Buţii şi Bratocea, pe Valea Buzăului (octombrie.-noiembrie 1916).

De asemenea, a condus această mare unitate în luptele de la Mărăşti în iulie 1917 şi apoi de la 4 august 1917 până în noiembrie 1917 la Oituz.

Grav bolnav, generalul Arghirescu a fost pensionat în anul 1918 (55 ani) şi a decedat la data de 25 aprilie 1919.

Generalul Arghirescu a fost omagiat şi elogiat în paginile ziarului „Dacia” : “Acela care a dispărut era un om. Un om cum sunt mulţi. Un om care s-a ridicat în vârful carierei sale, ca grad şi ca intelectualitate, numai prin propriile sale mijloace, fără protecţie, fără avere, fără rude, fără relaţii sociale. Numai printr-o voinţă de fier, printr-o energie susţinută zi de zi. Un exemplar din acele elemente sănătoase şi viguroase, care fac adevărata putere unei naţiuni. Generalul Nicolae Arghirescu este cel dintâi care dispare din generaţia care ne-au dat Mărăştii, Mărăşeştii şi Oituzul, care ne-au ridicat prestigiul ţării.”

General de divizie Dimitrie POPA

S-a născut la data de 20 aprilie 1930 în localitatea Hoceni, comuna Dimitrie Cantemir, fostul judeţ Fălciu, azi judeţul Vaslui. Părinţii săi-Paraschiv şi Maria au mai adus pe lume trei feciori-Dimitrie, Vasile şi Mihai (Mişu). Toţi au îmbrăţişat cariera militară. Dimitrie a ajuns până la gradul de general de divizie. Vasile este pensionar, cu gradul de colonel şi are domiciliul în Municipiul Iaşi, iar Mihai este pensionar militar, având gradul de colonel şi domiciliul în municipiul Bucureşti. Tatăl lor, Paraschiv a lucrat la Atelierele Nicolina din Iaşi şi după ce şi-a făcut o situaţie materială bună, şi-a adus familia în frumoasa capitală a Moldovei. Paraschiv Popa împreună cu soţia sa Maria, au asigurat condiţii optime de viaţă, celor trei feciori, care le-au adus multe bucurii.

Dimitrie Popa a copilărit în oraşul Iaşi, de care l-a legat foarte multe amintiri, unele plăcute şi altele dureroase, determinate de greutăţile pe care întregul popor român le-a suportat în anii celui de al doilea război mondial (1941-1945) şi anii care au urmat, cu seceta din 1946/1947 şi anii de refacere a economiei distruse de război.. Cursurile şcolii primare şi gimnaziale le-a absolvit la Şcoala Mârzescu din Iaşi. Apoi a frecventat şi absolvit Liceul Comercial din Iaşi.

În toamna anului 1948, adolescentul Dimitrie Popa s-a înscris la Şcoala Militară Ofiţeri Artilerie Antiaeriană din Braşov, pe care a absolvit-o în anul 1949 cu rezultate

foarte bune, fiind avansat la gradul de locotenent. În anii următori ai carierei militare a primit toate gradele la termen şi la excepţional, până la gradul de general de divizie.

După absolvirea Şcolii Militare Artilerie Antiaeriană din Braşov, tânărul ofiţer a fost trimis la Şcoala Superioară de Radiolocaţie şi Artilerie de la Harcov/URSS (în anii 1949-1952).

Înapoiat în ţară, tânărul ofiţer a îndeplinit funcţii militare diverse, începând cu funcţia de comandant de pluton, continuând cu funcţia de comandant de baterie şi de regiment, la Regimentul121 Artilerie Antiaeriană din Giurgiu.

Ofiţerul a fost trimis la Academia Militară din Leniningrad/URSS, frecventând cursurile în perioada 1958-1962, cu rezultate foarte bune.

Înapoiat în ţară, Dimitrie Popa a fost numit la comanda Centrului de Instrucţie Artilerie şi Rachete Antiaeriene de la Mihai Bravu, unde a aplicat în practică cunoştinţele acumulate la Şcololile Militare şi Academia Militară.

Experienţa acumulată la comanda regimentului şi al Centrului de Instrucţie a Artileriei Antiaeriene, i-au determinat pe şefii ierarhici să-l numească pe colonelul Dimitrie Popa la comanda Şcolii Militare de Ofiţeri Artilerie Antiaeriană şi Radiolocaţie din Braşov, urmând în această funcţie pe colonelul Mircea Mocanu (în prezent, general de armată în rezervă), cu care avea să colaboreze foarte bine, după câţiva ani de zile de activitate desfăşuraţi în şcoală.

Colonelul Dimitrie Popa a muncit foarte mult şi cu rezultate bune şi foarte bune, timp de şapte ani (1964-1971), organizând şi conducând procesul de învăţământ pentru formarea tinerilor elevi din Şcoala Militară Artilerile Antiaeriană şi Radiolocaţie.

Ofiţer sănătos, dinamic, echilibrat în luarea dechiziilor şi-a atras stima şi respectul cadrelor didactice şi al elevilor, reuşind să menţină permanent în şcoală o plăcută atmosferă pentru muncă şi o comportare regulamentară a elevilor în şcoală şi în societatea civilă.

Generalul de brigadă Dimitrie Popa (avansat în acest grad în 1969) a fost promovat de la această prestigioasă instituţie de învăţământ, în anul 1971, la Divizia 16 Apărare Antiaeriană din Ploieşti, în funcţia de comandant, pe care a condus-o până în anul 1992. Timp de 21 de ani, generalul Dimitrie Popa şi-a dedicat toată energia fizică, cunoştinţele militare generale şi de specialitate pentru conducerea acestei mari unităţi, cu răspunderi deosebite în Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului.

Preocupându-se permanent de crearea unei atmosfere plăcute pentru muncă, bazată pe o colaborare bună între toate compartimentele Comandamentului Marii Unităţi, generalul Dimitrie Popa a reuşit an de an să îndeplinească toate sarcinile planului pregătirii de luptă, să instruiască temeinic cadrele militare active şi în rezervă, precum şi militarii în termen, pentru îndeplinirea misiunilor de luptă. Prin aplicaţii practice cu ţinte fictive şi marcate, la nivelul marii unităţi şi al Comandamentului Apărării Antiaeriene a Teritoriului, precum şi în cooperarare cu celelalte Comandamente din Armata Română, şi cu armatele statelor vecine, a menţinut permanent o bună pregătire a personalului din marea unitate.

În activitatea desfăşurată în garnizoanele Giurgiu, Mihai Bravu, Braşov şi Ploieşti s-a preocupat şi de asigurarea spaţiilor necesare pentru cazarea, instruirea, hrănirea şi odihna personalului pe care l-a avut în subordine.

Conştient de faptul că, cadrele au nevoie de locuinţe pentru familii, generalul Dimitrie Popa a intervenit la organele locale pentru a repartiza apartamente şi pentru personalul armatei.

Împreună cu ajutoarele sale din serviciul tehnic, transmisiuni, auto, geniu, chimic, alimente şi echipament s-a îngrijit de achiziţionarea tehnicii de luptă, a echipamentului şi a

bunurilor alimentare necesare desfăşurării în bune condiţiuni a sarcinilor pregătirii de luptă.

În cei douăzeci şi unu de ani de muncă, generalul Dimitrie Popa a condus multe inspecţii şi aplicaţii în unităţile subordonate marii unităţi de apărare antiaeriană a teritoriului.

Generalul Dimitrie Popa împreună cu personalul din subordine, a scris o deosebită pagină de istorie contemporană, în cadrul revoluţiei din decembrie 1989. Dânsului şi colaboratorilor apropiaţi: generalii Pavel Barbu şi Vasile Brheciu, coloneii Emil Pintilie, Vasile Ene, Traian Nechita, Gheorghe Barac, Emil Şotropa. Marin Bratu, Costache Florea, Ştefan Asan şi altora li se datoreşte faptul că, în Ploieşti şi în garnizoanele subordonate nu s-a vărsat sânge în rândurile militarilor şi populaţiei civile.

Cu mult curaj şi tact, generalul Dimitrie Popa a temperat zelul revoluţionarilor din Ploieşti, adunaţi pe platoul din faţa Palatului Administrativ, şi-a asumat răspunderea asigurării pazei cadrelor cu funcţii de răspundere, care lucrau în securitate şi miliţie, ce erau „găzduiţi” în subsolul palatului administrativ. Aici fusese şef până la 22 decembrie Ion Frăţilă, fost preşedinte al Consiliului judeţean Vaslui şi apoi al Consiliului judeţean Prahova.

De asemenea, generalul Dimitrie Popa şi-a asumat răspunderi şi riscuri în zilele când principalele obiective din Ploieşti au fost păzite de către armată, precum şi cu prilejul constituirii organului provizoriu de conducere al municipiului Ploieşti şi a judeţului Prahova.

Avansat în luna februarie 1990 la gradul de general de divizie, Dimitrie Popa a mai condus marea unitate până în anul 1991 şi apoi s-a înscris cu mult curaj în activitatea politică, fiind ales senator de Prahova, din partea Frontului Salvării Naţionale, până în luna noiembrie 1996.

Generalul Dimitrie Popa s-a căsătorit în anul 1954 şi a avut pe fiul Dorel, de profesie inginer, care locuieşte în Braşov şi are în îngrijire pe mama sa, după decesul tatălui, la data de 2 iunie 2012, cauzat de o grea suferinţă (un cancer nemilos). A fost înmormântat în Cimitirul Bisericii „Sfântul Nicolae” din Braşov.

Generalul Dimitrie Popa a fost decorat cu Ordinul „Meritul Militar” clasele 1, 2, 3, Steaua Republicii clasa a V-a, 23 August clasa a III-a, Revoluţia din Decembrie 1989 şi mai multe medalii româneşti, sovietice, bulgare, cehe şi poloneze.

General de brigadă Mihail CERCHEZ

S-a născut la data de 8 iunie 1839, în familia medicului Cristodulo Cerchez din Bârlad. A absolvit liceul şi Academia Mihăileană din Iaşi şi apoi s-a înrolat voluntar în Regimentul 4 Linie (Infanterie) din Iaşi.

Mihail Cerchez şi-a început cariera militară cu gradul de sublocotenent în anul 1857, continuând cu gradul de locotenent în 1858, avansat la excepţional în gradul de căpitan în 1860 şi tot la excepţional în gradul de maior în 1863. A comandat un pluton şi apoi o companie în Regimentul 4 Linie şi apoi Batalionul al 2-lea din Regimentul 1 Linie din Bucureşti.

Ofiţerul a demisionat din armată în anul 1866, în semn de solidaritate cu domnitorul Al. I. Cuza , care a fost forţat să abdice din funcţia de domnitor.

Maiorul Mihail Cerchez a fost readus în armată la data de 2 octombrie 1867, avansat locotenent-colonel şi numit la comanda Batalionului 1 din Regimentul 4 Linie din Iaşi. La data de 23 august 1869, ofiţerul a fost numit la comanda Regimentului 4 Linie.

Avansat la gradul de colonel în anul 1870, Mihail Cerchez a fost numit comandant al Diviziei 2 Infanterie, acordând multă atenție cazării, echipării, hrănirii şi instruirii efectivelor din subordine.

La data de 5 aprilie 1877, a fost numit la comanda Diviziei 1 Infanterie, dedicându-se cu răspundere instruirii ostaşilor pe care i-a condus în Bătălia a 3-a de la Plevna şi a primit capitularea generalului Osman Paşa (28 noiembrie 1877). Referinduâse la acest moment, Mihail Kogălniceanu arăta că Mihail Cerchez este ofițerul armatei române, care s-a găsit față-n față cu Osman Paşa şi dacă nu i-a cerut sabia, lăsându-i-o s-o ia alții, în semn de respect pentru leul de la Plevna, de la care nu voia să-i ia sabia, nici chiar avându-l ca prizonier.

Pentru conducerea curajoasă şi demnă a trupelor în bătălia de la Plevna, colonelul Mihail Cerchez a fost avansat în gradul de general de brigadă (01.10.1877).

În continuare, generalul Mihail Cerchez a comandat cu multă dăruire şi iscusință Divizia a 2-a Infanterie la Vidin (decembrie 1877-ianuarie 1878).

Generalul Mihail Cerchez a fost trecut la pensie în anul 1882, decedând la data de 12 iulie 1885 în Iaşi (la vârsta de 46 de ani).

A fost decorat cu ordinele Steaua României în grad de ofițer şi Apărătorii Independenței.

General de divizie Traian EPURE

S-a născut la data de 3 aprilie 1869 în oraşul Bîrlad, județul Tutova (azi județul Vaslui). Părinții săi, Iancu şi Smaranda i-au asigurat condițiile materiale necesare pentru absolvirea şcolii gimnaziale şi a liceului în orşul Bârlad (6 clase).

La data de 1 iulie 1887, Traian Epure s-a înscris voluntar în Regimentul 12 Infanterie „Cantemir” din Bârlad, parcurgând etapa de instruire a soldatului şi apoi a gradatului, fiind avansat caporal la data de 1 ianuarie 1888, sergent la 16 august 1888 şi sergent-major la data de 23 decembrie 1888. Traian Epure s-a înscris la Şcoala Militară Ofițeri Infanterie la data de 1 noiembrie 1891, pe care a absolvit-o la data de 30 august 1893, cu gradul de sublocotenent.

Numit comandant de pluton în unitatea care i-a deschis drumul spre cariera militară, Traian Epure a fost apreciat până în anul 1895, de către comandantul unității, locotenentul-colonel Dumitriu, ca un ofițer inteligent, perseverent, conştiincios şi disciplinat în serviciu.

Avansat la gradul de locotenent în anul 1896, Traian Epure a fost mutat în Batalionul 6 Vânători (Infanterie) Dobrogea, Compania Mangalia, comandând un an de zile un pluton de concentrați.

În anul 1897, locotenentul Traian Epure a fost mutat în Regimentul 34 Infanterie Constanța, instruind un pluton până în anul 1899 cu spirit de vioiciune, inteligență şi conştiinciozitate, îl aprecia comandantul unității, colonelul Ionescu.

Avansat la gradul de căpitan, Traian Epure a fost încadrat în anii 1900-1901 la Institutul de Geografie şi Cadastru din Bucureşti, fiind apreciat ca foarte bun operator topograf, activ şi conştiincios şi cu o comportare foarte bună în cazarmă şi în afara cazărmii.

Încadrat în anii 1902-1905 la Regimentul Infanterie Teleorman nr. 20, ofițerul a fost menținut în continuare la Institutul de Geografie şi Cadastru al Armatei, fiind apreciat drept model de îndeplinire a atribuțiunilor funcționale, îl nota inspectorul Institutului Geografic, colonelul Ionescu.

În anii 1906-1909, căpitanul Traian Epure a fost încadrat în Batalionul 2 Vânători (Infanterie) „Regina Elisabeta", în funcția de comandant companie, pe care a comandat-o foarte bine în aplicații şi manevre, îl aprecia locotenentul-colonel Stratilescu, comandantul unității şi generalul Cica, comandantul Diviziei 3 Infanterie Piteşti.

Ofițer inteligent, căpitanul Traian Epure a îndeplinit în anii 1909-1911 funcția de instructor la Şcoala Normală de Invățământ militar din Bucureşti, îndeplinindu-şi foarte bine atribuțiunile de serviciu, îl aprecia colonelul Tetrat, comandantul şcolii normale.

Avansat la gradul de maior, Traian Epure a fost mutat pentru un an de zile, comandant de companie în Regimentul 8 infanterie Buzău şi apoi în aprilie 1912 în Regimentul Călugăreni nr.40, cu care a participat la cel de al doilea război balcanic (Campania Militară din Bulgaria, desfăşurată în perioada 23 iunie-31 august 1913). A fost apreciat foarte bine de colonelul Scărişoreanu, comandantul Regimentului 40 Infanterie „Călugăreni" din Giurgiu.

La data de 1 iulie 1914, maiorul Traian Epure a fost mutat în Regimentul 76 Infanterie „Olt" din Slatina, fiind notat foarte bine şi avansat la data de 1 august 1915 la gradul de locotenent-colonel. În anul 1916, ofițerul a îndeplinit foarte bine atribuțiunile de ajutor al comandantului unității pentru instrucție, aprecia colonelul Drăghici, comandantul unității.

În luna septembrie 1916, Traian Epure a fost avansat la gradul de colonel şi numit la comanda Regimentului 3 Vânători (Infanterie) din Ploieşti, pe care l-a comandat foarte bine, aprecia generalul Razu, comandantul Diviziei a 5-a Infanterie din Buzău.

De la data de 1 aprilie 1917, colonelul Traian Epure a comandat foarte bine Brigada 3 Infanterie, în luptele de la Mărăşti, aprecia generalul Mărgineanu, comandantul Diviziei 3 Infanterie Piteşti.

Avansat la gradul de general de brigadă, la data de 10 mai 1918, Traian Epure a fost numit la comanda Diviziei 22 Infanterie, pe care a comandat-o foarte bine până în noiembrie 1921. Din noiembrie 1921 până în noiembrie 1923, a comandat foarte bine Divizia a 5-a infanterie Buzău, apreciau generalii Aristide Razu, comandantul Corpului 1 Armată şi generalul Rudeanu, comandantul Corpului 3 Armată Galați.

Avansat general de divizie (10 mai 1923), din noiembrie 1923 până la 15 septembrie 1926, Traian Epure a îndeplinit foarte bine funcția de Inspector general al armatei. În anul 1926, generalul Traian Epure a fost pensionat.

Generalul Traian Epure a fost recompensat în decursul carierei militare cu decorațiile: Medalia Avântul Țării (1913), Medalia Semnul Onorific de aur pentru 25 de ani de serviciu în armată, Ordinul Coroana României, Ordinul Steaua României în grad de ofițer, Ordinul bulgar Alexandru, Ordinul Crucea de război francez, Ordinul Coroana Prusiei clasa a II-a.

Generalul de divizie Traian Epure s-a căsătorit în anul 1903 cu domnişoara Smaranda Şişman, din mariajul lor rezultând trei fii: Constantin, Ştefan şi Ion.

NOTĂ

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Memorii Bătrâni, Curent 2.

General de divizie Ioan IUCĂL

Ioan Iucăl s-a născut în Vaslui, oraş încărcat de istorie şi glorie militară, la 22 octombrie 1895. Părinții săi au fost învățători şi s-au ocupat cu multă atenție de educarea copilului lor în spiritul dragostei de neam şi glia strămoşească.

După absolvirea liceului a ales drumul parcurs de vrednicii săi înaintaşi, urmând cu rezultate foarte bune, în perioada 1913-1915, cursurile Şcolii Militare Ofițeri Infanterie din Bucureşti. Absolvind şcoala militară cu gradul de sublocotenent, ofițerul a fost încadrat în funcția de comandant de pluton puşcaşi la Regimentul 65 Infanterie din Vaslui (dublura Regimentului 25 Infanterie Vaslui).

În urma măririi efectivele trupelor de grăniceri, ofițerul a fost mutat în august 1915 la Regimentul 1 Grăniceri, în funcția de comandant de pluton şi a participat la războiul cel mare cu această unitate, care a primit sarcini operative.

La 1 aprilie 1917, cu puțin timp înainte de declanşarea bătăliilor de la Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz, Ioan Iucăl a fost avansat la gradul de locotenent şi mutat la Regimentul 4 Dorobanți Piteşti, inițial în funcția de comandant de pluton şi apoi în funcția de comandant de companie, în timpul luptelor de la Mărăşti. Distingându-se pe câmpul de luptă prin curaj şi spirit de sacrificiu, tânărul locotenent, în vârstă de 22 de ani, a fost decorat cu ordinele „Coroana României”, clasa a IV-a, şi „Steaua României”, clasa a IV-a.

Ioan Iucăl a fost avansat la data de 1 octombrie 1919 la gradul de căpitan şi promovat în funcția de comandant de companie al Batalionului 10 Vânători. Timp de trei ani a instruit tinerii recruți în cazarmă şi în afara cazărmii.

Dornic să-şi perfecționeze pregătirea militară, căpitanul Ioan Iucăl a frecventat, cu rezultate deosebit de bune, cursurile Şcolii Superioare de Război din Bucureşti, în perioada 1922-1924, clasându-se printre primii ofițeri elevi. S-a înapoiat la Batalionul 10 Vânători, lucând în Statul Major până la data de 1 aprilie 1927.

Avansat la gradul de maior, la data de 1 iulie 1927, ofițerul a fost mutat la Regimentul 1 Grăniceri în funcția de comandant al Batalionului de Instrucție.

La data de 1 octombrie 1928 maiorul Iucăl a fost mutat la Divizia 12 Infanterie, în funcția de şef birou pregătire de luptă. Dovedind reale calități de ofițer de stat major, la data de 1 aprilie 1930 a fost încadrat în Statul Major al Corpului 2 Armată Constanța, iar la data de 1 octombrie 1930, în Statul Major al Corpului Vânătorilor de Munte Braşov.

Ioan Iucăl a fost numit la începutul anului 1932 în funcția de comandant al Batalionului 1 din Regimentul 1 Grăniceri şi a participat la manevrele regale, fiind felicitat de ministrul Apărării Naționale al României şi de şeful de Stat Major al Armatei Americane, generalul Douglas McArthur, care au asistat la manevre.

Înființându-se experimental Divizia 1 Grăniceri, la data de 1 decembrie 1933, ofițerul a fost încadrat în statul major al acesteia şi a participat la aplicațiile desfăşurate în vara anului 1934.

După ce a fost avansat la gradul de locotenent-colonel, la data de 8 iunie 1934, Ioan Iucăl a fost mutat, la data de 1 octombrie 1936, la Marele Stat Major din Direcția Operații, unde a elaborat diferite variante ale luptelor pe timpul războiului.

După declanşarea celui de al doilea război mondial la 1 septembrie 1939 şi invadarea Poloniei de către armata germană, ofițerul Ioan Iucăl a fost mutat, la data de 15 noiembrie 1939, la comanda Regimentului 1 Grăniceri. În această funcție a pregătit regimentul pentru a fi apt de participare la război. S-au efectuat exerciții metodice, trageri de luptă, precum şi aplicații tactice cu ofițerii, subofițerii şi trupa.

La data de 8 iunie 1940, Ioan Iucăl a fost avansat la gradul de colonel, comandând Regimentul 1 Grăniceri, subordonat Diviziei 1 Grăniceri, în luptele desfăşurate pentru eliberarea sudului Basarabiei şi a Odessei. Regimentul 1 Grăniceri s-a remarcat, în mod deosebit, în luptele din zonele Tolmacev, Vakarjani şi Dalnik.

Revenit în ţară cu efectivele rămase, colonelul Ioan Iucăl a fost numit la comanda Şcolii Militare Ofiţeri Infanterie Rezervă nr. 2 Bacău, pe care a condus-o până în primăvara anului 1944, când a fost numit la comanda Brigăzii 9 Infanterie din Constanţa.

De la 23 august 1944 a condus brigada în luptele de dezarmare a trupelor germane din Dobrogea şi din împrejurimile capitalei, remarcându-se în eliberarea gării Scroviştea (judeţul Ilfov) şi în degajarea şoselei Bucureşti - Ploieşti.

Calităţile sale de comandant şi de bun organizator au ieşit în evidenţă în timp ce conducea „Detaşamentul colonel Iucăl" în capul de pod de la Oarba de Mureş şi pe pantele Dealului Sângeorgiu. În Registrul Istoric al marii unităţi s-a notat: *„Cinci zile şi cinci nopţi, stă nemişcat sub cel mai greu bombardament, la numai câteva sute de metri de inamic, deplasându-se la posturile de comandă de regiment, batalioane şi companii, încurajând şi oţelind cu exemplul său trupele ce le comandă."* Ofiţerul a condus trupele, cu multă dăruire şi energie, în timpul luptelor de la Carei şi de la Szerencs, din Ungaria. Pe teritoriul Cehoslovaciei colonelul Iucăl a îndeplinit temporar funcţia de comandant al Diviziei 9 Infanterie din Constanţa (5-31 decembrie 1944), contribuind la eliberarea oraşelor Roznava şi Dobşina. Aici a fost distins cu ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade.

La data de 20 martie 1945, Ioan Iucăl a fost înaintat la gradul de general de brigadă şi numit la comanda Diviziei 9 Infanterie, pe care a condus-o până la 9 aprilie 1945, când a fost chemat în ţară şi numit şef al Comenduirii Garnizoanei Militare Bucureşti.

La data de 15 aprilie 1945 generalul de brigadă Ioan Iucăl a fost promovat la Secretariatul General al Ministerului de Război. După jumătate de an, generalul Ioan Iucăl a fost numit şef al Serviciului Istoric din Marele Stat Major, serviciu echivalent cu Arhivele Militare de astăzi. Timp de doi ani a dat o nouă organizare serviciului pentru inventarierea şi evidenţa pe mari unităţi a arhivei, s-a ocupat de depozitarea documentelor de la unităţile desfiinţate şi de eliberarea documentelor privind stagiul pe front de către cei mobilizaţi, locul şi data celor dispăruţi sau aflaţi în prizonierat ş. a.

În ziua de 9 august 1947, după 32 de ani de serviciu în slujba patriei, generalul Ioan Iucăl a fost trecut în rezervă, cu drept de pensie, acordându-i-se gradul de general de divizie. Până la 9 octombrie 1983, dată la care a trecut în nefiinţă, Ioan Iucăl a activat în Asociaţia Naţională a Veteranilor de Război din România (A.N.V.R.).

În prodigioasa activitate desfăşurată în cadrul armatei generalul Ioan Iucăl a fost decorat cu mai multe ordine şi medalii: ordinul „Coroana României", clasa a IV-a, ordinul „Steaua României", clasa a III-a, ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a, cu spade, ordinul „23 August", clasa a IV-a, ordinul „Apărarea Patriei", clasa a III-a, medalia „Serviciul Credincios" pentru 25 de ani de serviciu, medalia „Crucea Comemorativă de Război" Mărăşeşti 1918, cu barete, medalia „Victoria", medalia rusească „Sfânta Ana".

General de divizie Alexandru LAMBRINO

Fiul lui Iordache şi Zoe Lambrino, moşieri în comuna Banca, judeţul Vaslui, Alexandru Lambrino s-a născut la data de 30 august (Sfântul Alexandru) 1853 în comuna Banca, judeţul Vaslui. Zoe s-a născut la Soleşti, judeţul Vaslui, ea fiind fiica lui Iordache şi Ecaterina Rosetti-Solescu din localitatea Soleşti, sora principesei Elena Cuza şi a fraţilor Costache, Dimitrie şi

Theodor Rosetti. Zoe a decedat de timpuriu, iar cei trei copii ai ei şi ai lui Iordache au fost ajutaţi să se pregătească pentru viaţă de către mătuşa lor, Elena Rosetti-Cuza.

După absolvirea gimnaziului la Iaşi, tânărul Alexandru a fost trimis la studii la Paris, absolvind liceul cu bacalaureat în anul 1871. Recomandat de Elena Cuza şi generalul Ion Emanoil Florescu, fostul ministru de Război al României, în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, Alexandru Lambrino a primit aprobarea autorităţilor franceze pentru susţinerea examenului de admitere la Şcoala Specială Militară de la Saint-Cyr, Franţa. Tânărul Alexandru a fecventat cursurile acestei prestigioase şcoli în perioada 1871-1873, fiind absolvent al promoţiei 51 Sultan, în arma Cavalerie.

Alexandru Lambrino a avut o evoluţie merituoasă în grade, rod al unor aprecieri corecte din partea şefilor direcţi: sublocotenent în 1873, locotenent în 1876, căpitan în 1879, maior în 1885, locotenent-colonel în 1890, colonel în 1894, general de brigadă în 1902, general de divizie în 1911, general în rezervă în 1914 şi general în retragere (pentru limită de vârstă) în 1924.

Alexandru Lambrino a fost promovat normal în funcţii, fiindu-i apreciată inteligenţa, capacitatea de muncă, suportul moral exemplar, perseverenţa, consecvenţa, dârzenia în muncă, politeţea şi spiritul de omenie în relaţiile cu superiorii, camarazii şi subordonaţii, aprecieri pe care le-a primit din momentul numirii în funcţia de comandant de pluton în Escadronul 4 Călăraşi Tutova (Bârlad), unitate subordonată Regimentului 5 Călăraşi din garnizoana Galaţi.

Locotenentul Alexandru Lambrino a fost încadrat, în începutul anului 1876, în statul major al Regimentului 2 Roşiori Bârlad. După o jumătate de an a fost numit la comanda unei companii în Regimentul 4 Călăraşi Ploieşti.

De la data de 1 martie 1877 a fost încadrat comandant de companie în Regimentul 1 Roşiori Craiova, subordonat Brigăzii de Roşiori, pe care a comandat-o colonelul Victor Creţeanu, şi a participat la războiul de independenţă din anii 1877-1878.

Avansat la gradul de căpitan, Alexandru Lambrino a lucrat, din aprilie 1879, în statul major al Regimentului 1 Roşiori Craiova şi de la 12 noiembrie 1879 în statul major al Diviziei 1 Infanterie din garnizoana Craiova.

De la data de 1 septembrie 1880 căpitanul Alexandru Lambrino a lucrat în statul major al Regimentului 25 Infanterie Vaslui. Timp de trei ani a conceput şi desfăşurat planurile de antrenamenamente, aplicaţii şi manevre regale ale unităţii, în zonele Soleşti - Codăeşti, Crasna - Banca, Crasna - Tătărâni şi Huşi - Albiţa.

Începând cu data de 1 mai 1883 căpitanul Alexandru Lambrino a lucrat în statul major al Regimentului 1 Roşiori Turnu Severin, subordonat Corpului 1 Armată.

Avansat la gradul de maior, Alexandru Lambrino, dovedind că are înclinaţii în întocmirea lucrărilor de stat major, a lucrat în Statul major al Diviziei a 7-a Infanterie Roman (1885-1889) şi al Diviziei a 6-a Infanterie Focşani (1890-1891).

Conform ordinelor şefilor direcţi, în perioada 1891-1895 locotenent-colonelul Alexandru Lambrino a comandat succesiv, cu aprecieri remarcabile din partea şefilor ierarhici, Regimentele 11 Călăraşi Botoşani, 7 Călăraşi Iaşi şi 1 Roşiori Turnu Severin (unitate mutată de la Craiova).

Acţionând cu mult discernământ, Alexandru Lambrino, avansat colonel în 1895, a fost numit la comanda Brigăzii 4 Călăraşi Iaşi, pe care a comandat-o cu fermitate în procesul de instrucţie în cazărmi şi în afara cazărmilor (în aplicaţii şi manevre regale), până în anul 1906.

Acumulând experiență în instruirea trupelor, avansat la gradul de general de brigadă (1902), Alexandru Lambrino a comandat foarte bine Divizia 7 Infanterie din orașul Roman, în anii 1907-1908.

În anii 1909-1910, generalul de divizie Alexandru Lambrino a comandat foarte bine, Corpul 3 Armată din garnizoana Galați, apreciere semnată de șeful Marelui Stat Major.

În perioada 1910-1912 generalul de divizie Alexandru Lambrino (avansat în 1911) a comandat Corpul 4 Armată din garnizoana Iași, luând măsuri de asigurare a condițiilor materiale necesare instruirii efectivelor din subordine, care au participat în cel de al doilea război balcanic pe teritoriul Bulgariei (23 iunie - 31 august 1913).

Numit, în 1912, inspector general al Cavaleriei, generalul de divizie Alexandru Lambrino a participat împreună cu ostașii cavaleriști la Campania Militară din Bulgaria, având satisfacția unei comportări eroice a ostașilor la îndeplinirea misiunilor de luptă.

În anii 1913-1916 generalul de divizie Alexandru Lambrino s-a implicat ferm în activitatea de perfecționare a structurii organizatorice, a dotării cu mijloace de luptă și a instruirii efectivelor din Corpul 4 Armată Iași, subordonat Armatei de Nord (Armata a 4-a), care au participat la Campania Militară din toamna anului 1916 în Transilvania și la luptele de apărare de la Oituz.

Bolnav și cu o uzură fizică avansată, Alexandru Lambrino a fost trecut în rezervă, cu o pensie decentă, în luna februarie 1917.

În decursul carierei militare generalul de divizie Alexandru Lambrino a fost decorat cu următoarele medalii și ordine: Medalia jubiliară Carol I (1906), Medalia Virtutea Militară, Medalia Crucea Trecerea Dunării (1878), Medalia Apărătorii Independenței (1880), Medalia Comemorativă Rusă (1890), Ordinul Steaua României, în grad de cavaler (1877), Ordinul Steaua României, în grad de comandor (1909), Ordinul Steaua României, în grad de mare ofițer (1913), Ordinul Coroana României, în grad de comandor (1901), Ordinul Coroana României, în grad de mare ofițer (1912), Marea Cruce a Ordinului Coroana României (1914), Ordinul rusesc Sfântul Stanislav, clasa a 3-a, cu spade și rozete, Ordinul francez Legiunea de Onoare.

Generalul Alexandru Lambrino a fost căsătorit cu Maria Greceanu, fiica generalului George Greceanu și a Mariei Stege, moșieri în localitatea Valea Glodului, județul Baia, azi aparținând de comuna Vulturești, județul Suceava.

A decedat în anul 1926, fiind înmormântat în cimitirul bisericii Sfânta Treime din localitatea Valea Glodului, comuna Vulturești, județul Suceava.

NOTE

1. Arhivele Militare Române Pitești, Memorii Bătrâni, Curent 1025, Fondul 3042.
2. Registrul ofițeri activi cavalerie, volumul 1, fila 350.
3. Arhivele Ministerului Afacerilor Externe, Fond Paris, Diverse, volumul 317.

General de divizie Emil GRĂDINESCU

S-a născut la data de 25 septembrie 1922, în comuna Deleni, județul Vaslui, localitate situată aproape de locul desfășurării luptei victorioase a plăieșilor moldoveni, conduși de Ștefan cel Mare, împotriva oștirii turce a lui Soliman Pașa, la 10 ianuarie 1475. Întrucât părinții s-au mutat în Vaslui în anul 1929, Emil Grădinescu a absolvit școala primară în orașul Vaslui.

La îndemnul părinților s-a înscris la Liceul Militar „Gheorghe Macarovici" din Iași, pe care l-a absolvit în anul 1942. Aici a primit o solidă instrucție și educație,

beneficiind de experienţa unor profesori şi cadre militare cu temeinice cunoştinţe pedagogice şi de specialitate. Oraşul Iaşi i-a oferit largi posibilităţi de lărgire a orizontului de cunoştinţe şi de profundă mulţumire sufletească. Şi astăzi îşi aminteşte cu profundă emoţie anii de liceu petrecuţi în citadela culturii româneşti.

După absolvirea liceului s-a înscris la Şcoala de Ofiţeri Activi de Cavalerie din Târgovişte, şcoală care a dat zeci de promoţii pentru arma cavalerie. Pe terenurile de instrucţie din cazarmă şi din afara oraşului, în poligoanele de trageri, în sălile de specialitate şi grajdurile cu cai frumoşi, negri şi albi, tânărul elev a luat cunoştinţă de regulile de ordine interioară, de specificul acţiunilor de luptă ale cavaleriei. A participat la multe întreceri de călărie şi la aplicaţii organizate cu marea unitate. Timp de doi ani a suportat cu stoicism instrucţia intensivă, făcând corp comun cu calul, învăţând să suporte capriciile vremii şi greutăţile câmpului de luptă, cu jertfe mari pentru cal şi călăreţ.

Întrucât în primăvara anului 1944 frontul de luptă s-a mutat pe teritoriul Moldovei, iar infanteria, cavaleria şi vânătorii de munte aveau mari pierderi în cadre militare, Marele Stat Major a hotărât să încheie mai devreme durata cursurilor de pregătire în şcolile militare, pentru a completa posturile de comandă de la subunităţi şi unităţi. Promoţia de ofiţeri de cavalerie a încheiat pregătirea în vara anului 1944, tinerii ofiţeri fiind repartizaţi la unităţile operative. Emil Grădinescu a fost avansat la gradul de sublocotenent şi numit comandant de pluton la Regimentul 12 Roşiori, Partea Sedentară, care era dislocat în garnizoana Bârlad.

Intensificarea acţiunilor armatei sovietice pe frontul din Moldova a impus evacuarea unităţii, pentru continuarea instrucţiei recruţilor din contigentul 1945, în satul Celaru, lângă Caracal.

În septembrie 1944 unitatea a fost deplasată în Transilvania, participând la lupte grele de pe Mureş (Iernut, Oarba de Mureş, Bogata). Din cauza marilor pierderi suferite de unitate s-a ordonat desfiinţarea sa şi efectivele rămase au fost vărsate la Regimentul 2 Călăraşi, care a luptat până la capitularea armatei germane.

Numit la comanda unui escadron, ofiţerul s-a distins prin curaj, spirit de organizare şi buna coordonare a plutoanelor de călăraşi în grelele lupte desfăşurate la Carei, pe Tisa, la Borzova, Zvolen, Banska-Bystrica ş.a. Pentru faptele de arme şi înaltul spirit de sacrificiu dovedite în lupte, sublocotenentul Emil Grădinescu, împreună cu sublocotenentul Alexandru Ivanov, sublocotenentul Vinicius Florescu, locotenentul Constantin Berceanu şi maiorul Lică Filipău, au fost distinşi cu Ordinul „Mihai Viteazul", cu spade, clasa a III-a, prin Decretul Regal nr. 2.468, din 4 august 1945. Deşi rănit, la data de 13 ianuarie 1945, ofiţerul a refuzat să fie evacuat, tratându-se ambulatoriu.

După revenirea în ţară Emil Grădinescu a fost repartizat la Regimentul de Gardă Călare şi apoi, în 1947, a fost trecut în rezervă cu gradul de locotenent. Ofiţerul a mai fost decorat cu ordinele „Coroana României", „Steaua României" şi „Crucea de Război Cehoslovacă".

În situaţia nou creată Emil Grădinescu a urmat Institutul de Înalte Ştiinţe Economice, pe care l-a absolvit în 1960, fiind declarat diplomat în ştiinţe economice. A lucrat în Ministerul Agriculturii, ca economist, economist de specialitate şi şef de serviciu, până la pensionare, în 1983.

Făcându-se un act de dreptate, ofiţerul a fost avansat succesiv până la gradul de general de brigadă, iar în anul 1995 Consiliul Local al Municipiului Bucureşti i-a acordat titlul de Cetăţean de Onoare al Municipiului Bucureşti, pentru contribuţia deosebită avută la înfrângerea inamicului pe Frontul de Vest.

Generalul de divizie Emil Grădinescu a decedat în luna martie 2011 şi a fost înmormântat în Bucureşti.

General de divizie Ion RĂŞCANU

Ion Răşcanu descinde dintr-o veche familie răzăşească, originară din satul Jigălia, comuna Şuletea, judeţul Vaslui, pe Elan. Pe la 1660 a existat un preot Gavril ot Răşcani. Din fii săi, Vasile şi Gheorghe, descinde familia Răşcanu. Strănepotul lui Vasile a fost vornicul Iordache, al cărui fiu mai mic, Teodor (Toderiţă) a fost căsătorit cu Penelopa Eliade, iar fiul lor mai mare Alecu Răşcanu a fost ispravnic de Vaslui în anul 1846.

În acel timp Teodor Răşcanu a fost un unionist înflăcărat, prigonit de ocârmuire. Din aceeaşi familie au făcut parte Lefter Răşcanu, tatăl generalului Ion Răşcanu, care a ajuns primar al capitalei şi Gheorghe Răşcanu, primar al oraşului Vaslui şi prefect (1923-1934), de profesie învăţător.

Ion Răşcanu s-a născut în anul 1872 în oraşul Vaslui într-o familie de învăţători. Tata, Lefter şi mama, Elena Răşcanu au fost învăţători la Şcoala primară de băieţi nr. 1 din Vaslui. Ion a urmat şcoala primară nr.1, absolvind-o în anul 1882 cu media 10. A urmat apoi şi a absolvit liceul militar din Iaşi, Şcoala Militară de Ofiţeri de Infanterie din Bucureşti şi Şcoala Superioară de Război din Bucureşti, cu rezultate deosebite.

Ion Răşcanu a parcurs toate treptele ierarhiei militare, de la gradul de sublocotenent până la gradul de general de divizie, îndeplinind funcţii militare de la comandant de pluton până la comandant de divizie, în diferite garnizoane militare din ţară. Ofiţerul a participat la cel de al doilea război balcanic (23 iunie - 30 august 1913), la războiul pentru întregirea statului român şi a neamului românesc (1916-1919), fiind decorat cu cele mai înalte ordine şi medalii militare româneşti şi străine.

După război a trecut la pensie şi a ocupat înalte funcţii politice şi administrative: ministru al Apărării Naţionale, deputat şi primar al capitalei Bucureşti. Mulţi ani a fost deputat în Parlamentul României, prefect de Vaslui (1931), primar al oraşului Vaslui (1938-1942).

Sub administraţia lui Ion Răşcanu s-a construit uzina electrică, s-a introdus iluminatul public, s-a realizat prima aducţiune de apă potabilă de la Chiţoc (1939), s-a construit Palatul Culturii (1939), s-a început construirea localului Primăriei (1942), s-a costruit Cartierul Ştefan cel Mare, s-a ctitorit Biserica Cuvioasa Paraschiva, s-a ridicat Mauzoleul eroilor neamului din Cimitirul Eternitatea şi s-a sistematizat Grădina Publică Copou.

Justiţia nouă instaurată după război, sub presiunea ocupanţilor bolşevici ruşi, l-a condamnat cu multă uşurinţă pe generalul de divizie Ion Răşcanu la detenţie, în închisoarea din Sighetul Marmaţiei, destinată exterminării intelectualilor, politicienilor şi luptătorilor de frunte pentru libertate din România.

Generalul Ion Răşcanu a murit în anul 1952, împreună cu alţi oameni de seamă din ţara noastră, răpuşi de brutalitatea şi teroarea din această închisoare.

Generalul de divizie Gheorghe TELEMAN

Veteran al războiului de independenţă (1877-1878), Gheorghe Teleman s-a născut la data de 16 octombrie 1838 la Huşi (oraşul dintre vii), aşa cum se specifică pe soclul de piatră al bustului din parcul oraşului Huşi.

Gheorghe Teleman a intrat în armată, voluntar în anul 1856, când a împlinit vârsta de 18 ani. A urcat pe treptele ierarhiei militare de la gradul de sergent (3 martie 1857), până la gradul de general de divizie. A fost avansat la gradul de sublocotenent la 24 iulie 1858, locotenent la 30 august 1860, căpitan la 24 ianuarie 1863, maior la 10 noiembrie 1868.

Cei mai frumoşi ani i-a slujit în armata română modernă, organizată de Alexandru Ioan Cuza, aducându-şi contribuția la închegarea acestui organism, pe care domnitorul o vedea şi o dorea puternică, bine instruită şi bine dotată.

Gheorghe Teleman, purtând gradul de maior, a participat la războiul de independență, conducând Regimentul 4 Linie (Infanterie) Iaşi, primind botezul focului pe timpul luptelor pentru nimicirea grupării otomane, încercuită la Plevna. Descriind modul de acțiune în aceste lupte a regimentului pe care-l comanda, maiorul Gheorghe Teleman relata într-un document: "Regimentul a înaintat într-o ordine perfectă până la creasta Văii Bucovului, unde maiorul Stoinov, care se găsea în dreapta liniei de tiraliori, a trimis un pluton de susținere, ce urma printr-o mişcare de ocolire să atace inamicul din flanc. Susținătorii au intrat în rândurile tiraliorilor, obligând inamicul să se retragă. Îndată ce tiraliorii au ajuns pe platoul Vidului, turcii au desfăşurat drapelele albe, noi încetând focul".

După epilogul de la Plevna, ostaşii Regimentului 4 Linie, în frunte cu bravul lor comandant, avansat la gradul de locotenent-colonel, au participat în ianuarie 1878 şi la nimicirea grupării otomane din cetatea Vidinului şi împrejurimile sale (Smârdan, Inova, Rupela, Novoselce, Tatargic şi altele). În jurnalul de Operații al Regimentului 4 Linie se păstrează următoarele însemnări : "Teleman şi Stoilov în fruntea trupelor pătrund în Smârdan. O încăierare crâncenă şi ucigaşă urmează aici. Soldații noştri sunt siliți a respinge pe turci din ogradă în ogradă, din casă în casă, dar nu fără simțitoare jertfe".

Pentru priceperea, bravura, devotamentul şi spiritul de sacrificiu dovedite în luptele de la Plevna şi Vidin, locotenentul-colonel Gheorghe Teleman a fost decorat cu înalte ordine şi medalii: Steaua României în grad de ofițer, Virtutea Militară de aur, Trecerea Dunării şi Apărătorii Independenței.

După război, Gheorghe Teleman a îndeplinit funcții de comandă urcând treptele ierarhiei militare până la gradul de general de divizie.

Generalul Gheorghe Teleman a fost o personalitate marcantă a oraşului Huşi. După ieşirea la pensie a fost ales deputat şi senator în Parlamentul României şi prefect de Huşi. A murit la Huşi la 4 iulie 1913. În anul 1914 i s-a ridicat un bust în cimitirul oraşului şi în 1916 un bust în parcul oraşului.

General de brigadă Constantin FRIM

Constantin Frim s-a născut la data de 22 septembrie 1868 în localitatea Bârseşti, județul Vaslui. Părinții săi, Gheorghe şi Ecaterina i-au asigurat bune condiții materiale pentru a absolvi şcoala gimnazială şi liceul în oraşul Vaslui.

După absolvirea liceului, îndrumat de profesori şi părinți s-a înscris la Şcoala Militară Ofițeri Artilerie şi Geniu Iaşi, pe care a absolvit-o la data de 1 august 1889, cu rezultate bune, fiind avansat la gradul de sublocotenent şi numit comandant de pluton în Regimentul 1 Geniu din Iaşi.

La data de 1 iulie 1892, locotenentul Constantin Frim (avansat la data de 1 iulie 1891) a fost detaşat la Divizionul Geniu al Corpului 3 Armată Galați, făcând impresie foarte bună şefilor direcți.

În ziua de 1 iulie 1893, ofițerul a fost numit comandant de pluton geniu în Regimentul 2 Geniu Buzău, remarcându-se prin buna organizare a activităților practice ale plutonului pe care-l comanda.

Avansat la gradul de căpitan, la data de 15 mai 1894, Constantin Frim a fost numit la comanda unei companii în Regimentul 1 Geniu Iaşi, organizând şi conducând foarte bine activitatea subordonaților pe un şantier de lucru, până în luna septembrie 1900.

La data de 16 septembrie 1900, căpitanul Constantin Frim a fost mutat la Divizionul Geniu din Corpul 4 Armată Iaşi. Timp de şase ani a condus bine activitatea unei companii de lucru pe şantierele de regularizare a cursurilor unor ape.

De la data de 1 aprilie 1906, căpitanul Constantin Frim a fost mutat la Batalionul Geniu Cetate Bucureşti. Timp de un an de zile, ofițerul a condus cu profesionalism activitatea unui detaşament de lucru în zona capitalei.

Fiind apreciat pentru cunoştințele de specialitate acumulate în activitatea desfăşurată pe şantiere, căpitanul Constantin Frim a fost numit profesor, la 15 octombrie 1907, în Şcoala Militară Ofițeri Artilerie şi Geniu din Iaşi, fiind notat foarte bine de către şefii direcți.

Maiorul Constantin Frim (avansat la 23 noiembrie 1907) a fost mutat la 1 aprilie 1908, la comanda Divizionului Geniu din Corpul 4 Armată Iaşi, pe care l-a condus cu competență timp de trei ani.

După un an de zile, maiorul Constantin Frim a fost numit la comanda Batalionului 5 Pionieri, căruia i-a completat baza materială şi i-a asigurat o bună instrucție practică. A fost avansat la gradul de locotenet-colonel, la data de 1 aprilie 1911. A comandat unitatea în Campania Militară din Bulgaria, în cel de al doilea război balcanic (în perioada 23 iunie-31 august 1913).

Avansat la gradul de colonel, Constantin Frim a fost numit la comanda Regimentului „Matei Basarab" nr. 35 Silistra, pe care l-a instruit până în 1916.

Colonelul Constantin Frim a participat la războiul nostru cel mare (1916-1919), comandând în luptele din Dobrogea Brigada 5 Infanterie, care avea în subordine Regimentul 35 Infanterie şi Regimentul 7 Vânători (Infanterie). De la 19 august până la 10 octombrie 1916, a luptat împotriva trupelor invadatoare bulgare. Acționând în Capul de pod Silistra, a opus o dârză rezistență în localitățile Paraschioi, Cocargeaua, Muratan, Mursurat, Hasiduluc, Caramurat, unde a fost luat prizonier de către bulgari la data de 10 octombrie 1916 şi s-a înapoiat din detenție la data de 27 mai 1918.

La data de 1 noiembrie 1918, Constantin Frim a fost avansat la gradul de general de brigadă şi numit la comanda Brigăzii 29 Infanterie pe care a instruit-o cu destoinicie, aprecia generalul Angelescu, comandantul Diviziei 15 Infanterie.

Din luna aprilie 1919 a condus efectivele Brigăzii 29 Infanterie, în Sectorul Soroca pe Nistru, pentru alungarea trupelor ruseşti şi ucrainiene, care doreau să ocupe Basarabia, fiind apreciat foarte bine de comandantul Corpului 5 Armată, generalul de divizie Petraşcu şi comandantul Grupului din Basarabia, generalul Popovici.

Generalul de brigadă Constantin Frim a fost demobilizat şi pensionat în anul 1921. În timpul carierei militare, a fost decorat cu Medalia jubiliară Carol I (1906), Medalia Crucea Comemorativă 1916-1919, Medalia Semnul de aur pentru 25 ani de serviciu, Ordinul Steaua României în grad de cavaler (1913), Ordinul Coroana României în grad de ofițer (1919).

Generalul Constantin Frim a fost căsătorit cu Maria Gherman din Buzău, împreună dând societății cinci copii: Maria, Ana, Florica, Elena şi Constantin. A decedat în 1932 şi este înmormântat în Bucureşti.

NOTĂ

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Memorii Bătrâni, Curent 4.

General de brigadă Emil GRIGOROVICI

Emil Grigorovici s-a născut la 13 aprilie 1881 în localitatea Şurăneşti, judeţul Vaslui. Părinţii săi Ioan şi Amalia şi-au ajutat băiatul să se înscrie la Şcoala Fiilor de militari din Iaşi. După absolvirea acesteia, s-a înscris la liceu, încheindu-şi studiile în anul 1900.

Absolvind studiile civile cu rezultate bune, Emil Grigorovici s-a înscris la Şcoala Militară de Artilerie şi Geniu din Iaşi, încheindu-şi studiile la data de 25 iunie 1902, cu gradul de sublocotenent.

Emil Grigorovici şi-a început cariera militară la Regimentul 8 Artilerie din oraşul Botoşani, îndeplinind funcţia de comandant Secţie de artilerie. După un an de zile, Emil Grigorovici a frecventat cursurile Şcolii de Aplicaţii a Artileriei şi Geniului, la absolvire clasându-se al 9-lea din promoţie, fiind apreciat bine de comandantul şcolii, locotenentul-colonel Rujinschi.

Avansat la gradul de locotenent (25 iunie 1906), Emil Grigorovici şi-a condus foarte bine subordonaţii din Secţia de Artilerie, apreciat de către comandantul Regimentului 8 Artilerie, colonelul Popovici.

Locotenentul Emil Grigorovici a fost mutat în anul 1909 în funcţia de comandant Secţie în Regimentul 3 Artilerie din garnizoana Brăila. Ofiţerul şi-a condus bine subordonaţii pe terenurile de instrucţie în cazarmă şi în afara cazărmii.

La data de 1 octombrie 1911, Emil Grigorovici a fost avansat la gradul de căpitan şi numit comandant de Baterie Artilerie în aceeaşi unitate militară. Împreună cu subordonaţii săi a participat la cel de al doilea război balcanic (Campania Militară din Bulgaria de la 23 iunie la 31 august 1913), fiind apreciat cu calificativul foarte bine de generalul Iarca, comandantul Diviziei 18 Infanterie.

În anii 1914-1916, căpitanul Emil Grigorovici s-a preocupat foarte bine de asigurarea condiţiilor de echipare, hrănire şi medicale a subordonaţilor, absolut necesare desfăşurării instrucţiei subordonaţilor în zona viitoarelor acţiuni de luptă.

În anul 1916, căpitanul Emil Grigorovici a fost numit comandant de Baterie Artilerie în Regimentul 19 Artilerie Ploieşti, unitate subordonată Diviziei a 5-a Infanterie Buzău, comandată de generalul Aristide Razu, care în toamna anului 1916 a desfăşurat lupte, împreună cu celelalte divizii şi regimente din Armata a 2-a Română, care au acţionat la curbura Carpaţilor. Artileriştii Regimentului 19 Artilerie au contribuit la pregătirea acţiunilor de luptă ale infanteriştilor şi cavaleriştilor, împreună trecând Carpaţii în Transilvania, eliberând fraţii subjugaţi de Imperiul Austro-Ungar.

Avansat la gradul de maior (1 aprilie 1917), Emil Grigorovici a contribuit cu subordonaţii săi la strălucitele victorii obţinute de ostaşii Regimentul 19 Atilerie Ploieşti pe frontul de la Mărăşeşti, din iulie-august 1917, apreciere semnată de colonelul Lupaşcu, comandantul unităţii şi generalul Spirescu, comandantul Brigăzii de Artilerie.

La data de 1 septembrie 1917, Emil Grigorovici a fost avansat la gradul de locotenent-colonel şi numit ajutor al comandantului Regimentului 7 Artilerie Focşani. În această funcţie, ofiţerul s-a implicat în completarea şi instruirea efectivelor de luptători, ca urmare a pierderilor suferite în luptele din vara anului 1917, fiind apreciat foarte bine de comandantul unităţii, colonelul Vasiliu.

În luna septembrie 1918, locotenentul-colonel Emil Grigorovici a fost numit profesor de Tactica Artileriei în Şcoala de Trageri a Artileriei, dovedind reale calităţi didactice,

fiind apreciat la superlativ de cursanţi, comandantul şcolii, colonelul Petrescu şi generalul Referendaru, inspector general al Artileriei terestre.

Avansat la gradul de colonel, la 1 aprilie 1920, Emil Grigorovici a fost numit la comanda Regimentului 31 Obuziere. În această funcţie s-a preocupat cu multă grijă de completarea efectivelor şi mijloacelor de luptă pierdute în război, repararea şi întreţinerea cazarmii, precum şi instruirea efectivelor pe terenurile de instrucţie din cazarmă şi din afară, prin aplicaţii şi manevre regale, aprecia generalul Referendaru.

În perioada 1 aprilie 1925 - 1 aprilie 1930, colonelul Emil Grigorovici a comandat Regimentul 34 Obuziere, fiind permanent prezent la instruirea trupelor din subordine. A mobilizat cadrele militare la activităţi practice în cadrul garnizoanei. A urmat Cursul de Informaţii al coloneilor, necesar promovării într-un grad superior şi o funcţie superioară.

Trecând cu succes examenele pentru gradul de general de brigadă, colonelul Emil Grigorovici a fost numit la data de 1 aprilie 1930 la comanda Brigăzii 1 Artilerie Munte Sebeş-Alba, pe care a comandat-o excelent, implicându-se foarte bine în întreţinerea cazărmilor, asigurarea bazei materiale a instruirii efectivelor pentru aplicaţiile practice şi manevre regale, în zona probabilelor acţiuni de luptă. A fost avansat la gradul de general de brigadă la data de 31 martie 1934.

La data de 1 aprilie 1937, generalul de brigadă Emil Grigorovici a fost numit la comanda Brigăzii 18 Artilerie Sibiu, comportându-se în aceeaşi notă de seriozitate şi devotament pentru îndeplinirea atribuţiunilor de serviciu.

De la data de 1 noiembrie 1937, generalul Grigorovici a fost numit comandant al Artileriei Corpului 7 Armată din Sibiu, lucrând cu dăruire până la data de 26 aprilie 1938 când a fost pensionat şi s-a stabilit cu domiciliul în garnizoana militară Sebeş-Alba.

La 15 octombrie 1942, generalul Emil Grigorovici a fost mobilizat în funcţia de Inspector militar la Comandamentul Industrial pentru Armament al Armatei şi apoi demobilizat la 1 octombrie 1943.

În decursul carierei militare, generalul Emil Grigorovici a fost decorat cu mai multe ordine şi medalii: Medalia jubiliară Carol I (1906), Medalia Avântul Ţării (1913), Medalia Semnul de aur pentru 25 ani de serviciu, Medalia Victoria (1921), Medalia Bărbăţie şi Credinţă clasa 1-a (1910, a salvat cetăţeni brăileni de la un incendiu), Medalia Crucea Comemorativă 1916-1919, Ordinul Coroana României cu spade, în grad de ofiţer, Ordinul Sfântul Stanislav clasa a II-a, cu spade şi fundă (rusesc, dat la Nămoloasa), Ordinul Steaua României în grad de ofiţer (1927), Ordinul Coroana României clasa a III-a în grad de comandor (1931).

NOTĂ

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Memorii Bătrâni, Curent 5.

General de brigadă Nicolae BATÂR

Nicolae Batâr s-a născut la data de 16 decembrie 1874, în oraşul Vaslui. Tatăl său, Nicolae Batâr, a participat la războiul de independenţă cu Regimentul 13 Dorobanţi Vaslui - Iaşi, afirmându-se în luptele de la Plevna.

Viitorul general de brigadă a urmat şcoala primară în Vaslui şi Şcoala Fiilor de Militari în Iaşi. În continuare, adolescentul Nicolae Batâr s-a înscris la Şcoala Militară de Ofiţeri Artilerie, Geniu şi Marină, pe care a absolvit-o cu rezultate bune, în anul 1892. A urmat cursurile Şcolii Speciale de Artilerie, Geniu şi Marină, pe care a absolvit-o, în anul

1893, şi ulterior Şcoala Superioară de Război, în perioada 1910-1912, absolvită cu calificativul „foarte bine” (al 3-lea din promoţie).

Debutând în cariera militară în anul 1894, în funcţia de instructor la Şcoala Regimentară din Regimentul 3 Artilerie Brăila, sublocotenentul Nicolae Batâr a fost notat cu calificativul „bine”, în anii 1894-1896, de colonelul Fălcoianu. A fost avansat la gradul de locotenent, în anul 1897, şi numit comandant al Bateriei nr. 4 Artilerie din Regimentul 3 Artilerie.

La 15 aprilie 1899 a fost numit comandant al Secţiei de Pompieri din Brăila. În perioada 1901-1905 a instruit ostaşii Bateriei 2 Artilerie, din Regimentul 3 Artilerie, fiind apreciat de către colonelul Savopol şi generalul Constantinescu că *„... face bun şi conştiincios serviciu şi are o bună conduită în toate împrejurările”*. În perioada 1906-1909 a comandat Bateria 2 Artilerie, din Regimentul 3 Artilerie, remarcându-se la manevrele regale şi la tragerile din poligonul Hagieni, din judeţul Ilfov.

În perioada 1910-1912 a urmat cursurile Şcolii Superioare de Război, la absolvire fiind avansat la gradul de maior şi numit comandant al Divizionului 1, din Regimentul 20 Artilerie. A fost notat „foarte bine” de către comandantul unităţii, colonelul Sachelarie. În cel de al doilea război balcanic a comandat bine Divizionul 1 Obuziere, din Corpul 1 Armată.

Dovedind deosebite înclinaţii în lucrările de stat major, în anul 1914 a făcut stagiu la Marele Stat Major, fiind notat de către şeful Marelui Stat Major, generalul Constantin Cristescu: *„Maiorul N. Batâr este un ofiţer eminent, pentru realizarea lucrărilor de stat major, cât şi pentru trupe”*.

Şefii ierarhici l-au numit, în anul 1915, comandat al Regimentului 5 Obuziere, pe care l-a instruit cu multă răspundere. Avansat la gradul de locotenent-colonel, la 1 aprilie 1916, şi atestat ofiţer de stat major, a îndeplinit funcţia de subşef de stat major la Corpul 4 Armată. La declanşarea luptelor pentru întregirea neamului românesc, în ziua de 15 august 1916, a fost numit subşef de stat major la Comandamentul Armatei de Nord, lucrând în preajma comandantului, generalul Constantin Prezan.

Probând reale calităţi de specialist în lucrările de stat major, la data de 23 decembrie 1916 ofiţerul a fost numit subşef de stat major la Armata 1-a, contribuind direct la elaborarea planurilor de acţiune ale Armatei 1-a pentru Operaţiunea Militară de la Mărăşeşti, din vara anului 1917.

Avansat la gradul de colonel, la 1 septembrie 1917, Nicolae Batâr a fost numit la comanda Regimentului 29/4 Obuziere. De la 15 ianuarie 1918 a fost numit la comanda Regimentului 3 Artilerie Brăila, unitatea care l-a lansat în cariera militară şi pe care a reorganizat-o din toate punctele de vedere, fiindcă ajunsese într-o stare de plâns. Generalul Condeescu, comandantul Brigăzii 10 Artilerie, l-a propus pentru comanda unei brigăzi.

La 15 august 1919 colonelul Nicolae Batâr a fost avansat la gradul de general de brigadă şi numit la comanda Brigăzii 17 Artilerie, iar la 2 noiembrie 1919 a fost detaşat la comanda Trupelor din Basarabia, fiind notat în anul 1920 de către generalul Mihăescu: *„Ofiţerul este neobosit, a depus eforturi fără limite pentru soluţionarea sarcinilor primite”*. Generalii Popovici şi Holban apreciau că în anul 1922 ofiţerul a comandat foarte bine Artileria Comandamentului Militar al Basarabiei. În noiembrie 1923 generalul Nicolae Batâr a fost numit inspector la Inspectoratul Armatei, *„... îndeplinind cu mult zel atribuţiunile funcţionale”*, după cum aprecia şeful Marelui Stat Major. După trei ani de activitate la Inspectoratul Armatei, generalul Batâr a fost numit şef de stat major la Corpul 6 Armată, la 1 aprilie 1926, şi a fost pensionat în anul 1928.

În cei 36 de ani de serviciu militar generalul Nicolae Batâr a fost decorat cu: ordinul „Steaua României”, clasa a V-a, în grad de cavaler, ordinul „Coroana României”, clasa a IV-a, cu panglică de virtute militară, medalia jubiliară „Carol I”, medalia „Avântul Țării”, medalia „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1919”, medalia „Victoria”, medalia „Semnul Onorific de Aur” pentru 25 de ani de serviciu în armată.

General de brigadă Lascăr CARACAŞ

Lascăr Caracaş, fiul lui Scarlat şi al Saftei, oameni harnici şi cinstiți, s-a născut la 19 septembrie 1870, în mahalaua Cotul Negru din oraşul Bârlad, județul Tutova (în prezent, județul Vaslui). După absolvirea şcolii primare în Bârlad, tânărul Caracaş a urmat liceul la Şcoala fiilor de militari din Craiova, pe care l-a absolvit în anul 1889, cu rezultate foarte bune.

La 15 septembrie 1889 Lascăr Caracaş a început cursurile Şcolii Militare de Ofițeri Infanterie şi Cavalerie din Bucureşti, pe care a absolvit-o la 1 iunie 1891, când a fost avansat la gradul de sublocotenent infanterie şi repartizat în Regimentul 7 Prahova din Ploieşti, în funcția de comandant de pluton. La data de 8 iulie 1894 a fost avansat locotenent. Dorind să se apropie de familie a solicitat şi a primit aprobarea pentru mutare, la 16 octombrie 1895, la Batalionul 3 Vânători Galați, în funcția de comandant de pluton puşcaşi. Aici şi-a etalat inteligența, dârzenia, puterea de muncă şi tactul în munca cu oamenii. Ca urmare, la data de 16 octombrie 1896 a fost promovat la Şcoala de Ofițeri Infanterie Bucureşti, în funcția de comandant de pluton elevi. După patru ani a fost avansat la gradul de căpitan şi mutat în Regimentul „Mihai Viteazul” nr. 6, în funcția de comandant de companie.

Tânărul ofițer câştiga experiență şi manifesta maturitate în îndeplinirea atribuțiunilor de serviciu, îndeosebi după căsătoria din anul 1897 cu ploieşteanca Stela Dumitrescu şi apariția primilor copii. Acesta a fost momentul promovării ofițerului în funcția de comandant de companie şi ajutor al şefului Biroului Evidență Gradați-Soldați la Batalionul 7 Vânători (Infanterie) din Galați. În perioada 1904-1906, căpitanul Caracaş a lucrat în Regimentul Râmnicu Sărat nr. 9 şi în Batalionul de Grăniceri al Corpului de Grăniceri din Bucureşti, îndeplinind aceleaşi funcții.

Afirmându-se ca un ofițer harnic, priceput în instruirea trupelor, căpitanul Lascăr Caracaş a fost mutat, la data de 2 iunie 1910, în Batalionul 3 Vânători (Infanterie) Ploieşti. După avansarea la gradul de maior, la data de 20 octombrie 1910, a fost numit comandant de batalion în Regimentul „Vasile Lupu” nr. 36 Constanța, funcție pe care a îndeplinit-o până la data de 16 ianuarie 1912, când a fost numit comandantul Batalionului 3 Vânători Ploieşti. Această unitate fusese detaşată de la Galați, în luna mai 1909, pentru paza castelului Peleş din Sinaia şi apoi, în luna noiembrie 1909, dislocată în garnizoana Ploieşti.

La 23 iunie 1913, Batalionul 3 Vânători a fost transformat în Regimentul 3 Vânători, funcționând cu acest statut până la încheierea celui de-al doilea război balcanic (31 august 1913), când unitatea a revenit la statutul de batalion, comanda acestuia revenind, din nou, maiorului Lascăr Caracaş. În cel de-al doilea război balcanic ofițerul a comandat Batalionul 1 din Regimentul 3 Vânători (Infanterie) Ploieşti.

Eforturile depuse de maiorul Lascăr Caracaş au fost recompensate de ministrul de război prin acordarea gradului de locotenent-colonel, la excepţional, la data de 1 noiembrie 1914. Avansarea în grad a coincis cu numirea sa la comanda Regimentului Constanţa nr. 34.

Dorinţa de apropiere de garnizoana care l-a adoptat din primul an al carierei militare, i-a fost satisfăcută la data de 15 martie 1915, când a fost mutat la comanda uneia dintre cele mai prestigioase unităţi militare din armata română, Regimentul 32 Infanterie „Mircea", din Ploieşti. Din momentul declanşării operaţiunilor militare pentru eliberarea naţională şi pentru reîntregirea statală Lascăr Caracaş a participat cu multă dăruire, hotărâre şi dârzenie la desfăşurarea evenimentelor, fapt pentru care a fost decorat cu binemeritatul ordin „Steaua României", cu spade, în grad de ofiţer. Locotenentul-colonel Lascăr Caracaş a comandat cu fermitate şi curaj Regimentul 32 Infanterie „Mircea" în campania militară din anul 1916. La 25 septembrie 1916, aflându-se în misiune în zona Bran, a fost rănit la un braţ de o schijă de obuzier. Cu toate acestea Lascăr Caracaş a refuzat spitalizarea, conducându-şi subordonaţii în grelele bătălii de apărare a zonei Rucăr - Dragoslavele.

Avansat la gradul de colonel, la excepţional, la data de 1 noiembrie 1916, Lascăr Caracaş a fost numit, la 1 martie 1917, la comanda Brigăzii 9 Infanterie, comandată în perioada 1914-1915 de vestitul general Ion Dragalina. Colonelul Caracaş a condus cu perseverenţă şi hotărâre activitatea de completare a mijloacelor de luptă şi a procesului de instruire a efectivelor din Comandamentul Brigăzii şi a regimentelor subordonate, 7 Prahova şi 32 „Mircea", dislocate în judeţul Botoşani, la sfârşitul anului 1916.

În cadrul operaţiunilor militare de la Mărăşeşti (25.07-22.08.1917), efectivele Brigăzii 9 Infanterie, împreună cu Regimentele 7 Infanterie Prahova şi 32 Infanterie „Mircea", au luptat cu dârzenie, vitejie şi eroism legendar. În perioada 25 - 30 iulie ostaşii brigăzii au scris cu sângele lor o pagină glorioasă în epopeea Mărăşeştilor. Însuşi comandantul brigăzii, colonelul Lascăr Caracaş, a fost grav rănit de o schijă de obuz, la punctul de comandă al unităţii, în ziua de 28 iulie. După două luni de spitalizare colonelul Lascăr Caracaş a fost mutat la Biroul Operaţii al Corpului 3 Armată, iar la 1 iulie 1918, a revenit la comanda Brigăzii 9 Infanterie Ploieşti, impunând tact în conduita subordonaţilor, pentru calmarea spiritelor în zona de armistiţiu pe care o supraveghea brigada şi asigurarea liniştii populaţiei civile din Basarabia, prin dezarmarea resturilor armatei ruse, care refuzau să se retragă dincolo de Nistru.

Până la 26 ianuarie 1919 efectivele brigăzii s-au refăcut în garnizoana Ploieşti. După această dată Regimentul 7 Prahova a fost detaşat în Transilvania, pentru asigurarea ordinii şi liniştii publice. Celelalte efective ale brigăzii s-au instruit în garnizoană, până la data de 30 mai 1919, şi apoi s-au deplasat în Basarabia, la Căuşani, unde împreună cu Regimentul 33 Infanterie Tulcea au trecut în subordinea Comandamentului Grupului „General Popovici". Brigada a asigurat ordinea interioară în sectorul Olăneşti - Bugaz, a potolit răscoalele populaţiei ruseşti şi a împiedicat trupele ruse şi ucrainiene să pătrundă peste Nistru, din Ucraina. Până la sfârşitul anului 1919 şi în lunile ianuarie şi februarie 1920 efectivul brigăzii, la care s-a adăugat şi Regimentul 7 Prahova sosit din Transilvania, a desfăşurat lupte împotriva armatei ucrainiene sprijinite de voluntari bulgari, sârbi, ostaşi germani şi agitatori evrei. Ostaşii români au capturat de la trupele denikiniste armament şi muniţie de infanterie şi artilerie. Comandantul brigăzii a dat dovadă de mult tact şi omenie faţă de refugiaţii polonezi, francezi şi basarabeni, cărora le-a asigurat hrană, îmbrăcăminte şi cazare în localitatea Cetatea Albă. Până la data de 1 aprilie 1921 brigada a continuat să

dezarmeze bolşevicii şi ostaşii ucrainieni care atacau posturile de jandarmi şi a instruit ostaşii basarabeni care au preluat treptat misiunile specifice de la ostaşii români.

După demobilizarea armatei, la data de 1 aprilie 1921, brigada s-a înapoiat la Ploieşti. Colonelul Lascăr Caracaş a asigurat comanda brigăzii până la data de 1 august 1923, când a fost numit comandantul Infanteriei din Divizia 13 Infanterie Ploieşti.

La 9 iunie 1924, prin Î.D. 1901, din 01.06.1924, colonelul Lascăr Caracaş a fost avansat general de brigadă şi numit comandantul Brigăzii 13 Infanterie, înlocuindu-l pe generalul Dumitru Mironescu.

Generalul Lascăr Caracaş a comandat brigada până la data de 1 aprilie 1929, când a fost pus la dispoziția Comandamentului Diviziei 13 Infanterie, în funcția de ajutor al comandantului diviziei. A comandat divizia timp de şase luni, înlocuindu-l pe comandant care era detaşat la un curs de perfecționare la Bucureşti.

La data de 1 aprilie 1930, după o prodigioasă activitate militară, generalul Lascăr Caracaş a fost trecut în rezervă pentru limită de vârstă şi repartizat la Corpul 5 Armată.

În perioada activității generalul Lascăr Caracaş a fost decorat cu următoarele ordine şi medalii militare: ordinul „Frantz Josef", în grad de cavaler (din 1906, cu ocazia vizitei împăratului Austro-Ungariei la Sinaia), ordinul „Coroana României", în grad de cavaler, ordinul „Steaua României", cu spade, în gradul de ofițer, ordinul „Coroana României", cu spade, în grad de comandor, ordinul rusesc „Sfânta Ana", cu spade, ordinul „Steaua României", clasa a III-a, în grad de comandor (pace), medalia jubiliară „Carol I", medalia „Avântul Țării", medalia „Semnul Onorific" de aur pentru 25 de ani de serviciu, „Medalia Comemorativă 1916-1918", crucea „Victoria" a marelui război pentru civilizație. Generalul Lascăr Caracaş s-a stins din viață la data de 22 noiembrie 1934, la vârsta de 64 de ani.

NOTĂ

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Memorii Bătrâni, Dosar 72.

General de brigadă Constantin ANTIP

S-a născut în oraşul Bârlad, unde a copilărit şi a absolvit liceul Nicolae Roşca Codreanu. După absolvirea liceului s-a înscris la Şcoala Militară Ofițeri de Infanterie pe care a absolvit-o cu rezultate foarte bune.

Absolvind facultatea de ziaristică şi facultatea de istorie, ofițerul a lucrat mulți ani în cadrul redacției militare şi apoi la Muzeul Militar Național pe care l-a condus până la pensionare în anul 1988.

După pensionare, generalul Constantin Antip s-a înscris în Asociația Națională a Cadrelor Militare în Rezervă sau Retragere, a reluat colaborarea cu gazeta Magazin Istoric şi s-a înscris ca membru în publicația Diplomat Club.

Generalul Constantin Antip a participat la aniversările organizate de Trustul de presă al Armatei şi de Observatorul Militar, fiind impresionat plăcut de jurnaliştii în uniformă.

La începutul lunii martie 2011 generalul Constantin Antip a trecut în lumea veşnică, lăsând o inestimabilă moştenire cu care ne-a înavuțit şi înnobilat, iar din aceasta cea mai prețioasă va rămâne lecția unei vieți, trăite drept şi onest, ardent şi creator. Fie-i țărâna uşoară.

Colonel Vasile MARDARE

Vasile Mardare s-a născut la 29 ianuarie 1893 în comuna Ştioborăni (azi comuna Soleşti), judeţul Vaslui. Localitatea a fost atestată documentar la 3 ianuarie 1459, când Ştefan cel Mare a dăruit boierului Golăi această aşezare *„pentru bune şi credincioase servicii”.*

Părinţii săi, Ioan şi Ilinca, şi-au botezat fiul în biserica ortodoxă, cu hramul „Sfântul Nicolae” din Ştioborăni, biserică construită de domnitorul Moldovei, la data de 25 februarie 1480, care, în prezent, este inclusă în categoria monumentelor istorice.

Ajutaţi de comandantul Cercului Militar Teritorial Vaslui, părinţii l-au înscris la Şcoala Fiilor de Militari din Iaşi. După absolvire a optat pentru Şcoala Militară de Ofiţeri Infanterie, pe care a absolvit-o în anul 1914, fiind avansat sublocotenent. Şi-a început cariera militară în Regimentul 65 Infanterie Vaslui (dublura Regimentului 25 Infanterie Vaslui). Timp de doi ani şi-a instruit plutonul de recruţi în cazarmă şi la aplicaţiile desfăşurate pe şesul Vasluieţului şi Bârladului, pe dealurile Munteni, Soleşti, Valea Siliştei, Ştioborăni şi Movila lui Burcel.

Sublocotenentul Vasile Mardare a participat la războiul pentru întregirea neamului românesc, comandând Plutonul 1 din Compania a 6-a, subordonată Regimentului 65 Infanterie Vaslui. În luptele din Dobrogea şi de la Oituz s-a făcut remarcat prin actele de vitejie şi, ca urmare, a fost avansat locotenent, la 1 noiembrie 1916, şi decorat cu ordinul „Coroana României” cu spade, în grad de cavaler. În luptele de la Oituz a fost rănit şi internat în Spitalul Militar din Iaşi. Nerestabilit complet a solicitat să fie trimis pe front, refuzând concediul medical. Înapoiat în tranşee a îndeplinit misiuni de luptă pe linia de apărare de la Oituz, până în aprilie 1917. La 1 iunie 1917 locotenentul Mardare a fost mutat în Regimentul 14 Infanterie Roman, în funcţia de comandant de pluton, instruind recruţii pe care, apoi, i-a condus în luptele de la Oituz (26 iulie - 9 august 1917).

Dovedindu-se un ofiţer foarte curajos, locotenentul Mardare a fost mutat, la 5 august 1917, în Regimentul 8 Infanterie Buzău şi a participat la luptele de la Mărăşeşti, din zona gării, şi din pădurea „La Răzoare”. A comandant un pluton în contraatacul din ziua de 6 august 1917 şi a reuşit împreună cu Regimentul 47/72 Infanterie Ploieşti/Mizil şi cu alte unităţi româneşti, să alunge trupele germane care măcelăriseră compania de mitraliori din Regimentul 51 Infanterie Galaţi, comandată de căpitanul erou Grigore Ignat. Pentru curajul dovedit în lupte, Vasile Mardare a fost avansat căpitan, la 1 septembrie 1917, şi numit comandant de companie în Regimentul 8 Buzău.

În 1918 a participat cu ostaşii buzoieni la luptele de neutralizare a bolşevicilor ruşi şi ucrainieni din Basarabia. La sfârşitul anului, căpitanul Mardare a fost numit comandant de companie în Regimentul Unificat 53/65 Infanterie Iaşi/Vaslui (regimentele fuseseră contopite datorită pierderilor) şi a participat la apărarea Bucovinei împotriva trupelor ucrainiene. În anul 1921 căpitanul Vasile Mardare a fost mutat ajutor de şef de stat major la Regimentul 13 Infanterie Iaşi. Avansat la gradul de maior, în 1925, ofiţerul a fost numit la Comenduirea Pieţii Iaşi. Apoi a urmat o practică de un an, în Regimentul 24 Infanterie Tecuci, şi a revenit la Comenduirea Pieţii Iaşi.

Maiorul Mardare a lucrat foarte bine, în anii 1929-1932, în funcţiile de comandant de companie si ajutor al şefului Biroului de instrucţie la Regimentul 25 Infanterie Vaslui.

Apreciindu-se calităţile şi înclinaţiile în efectuarea lucrărilor de stat major, în perioada 1932-1936, maiorul Vasile Mardare a lucrat în statul major din Comandamentul 4 Militar Teritorial Iaşi. În perioada 1937-1938 a lucrat la Biroul instrucţie din Regimentul 3 Vânători (Infanterie) din garnizoana Bolgrad, Basarabia, instruind tineri recruţi.

La data de 15 aprilie 1938 ofiţerul a revenit la Regimentul 25 Infanterie „Constantin Prezan“ Vaslui, ocupându-se de instruirea ostaşilor unui batalion de infanterie. În ziua de 5 mai 1941, maiorul Vasile Mardare a fost mutat la Cercul de Recrutare Fălciu (garnizoana Huşi), asigurând cu resurse umane şi materiale unităţile militare care au luptat pentru eliberarea Basarabiei. Avansat locotenent-colonel la 20 august 1941, în perioada 1942-1943, a condus Zona de Instrucţie a Diviziei 9 Cavalerie, iar de la 13 octombrie 1943, Centrul de Instrucţie Sărata, din Basarabia, pregătind cadre de rezervă pentru încadrarea unităţilor luptătoare pe front.În anul 1945 ofiţerul a fost avansat la gradul de colonel şi trecut în rezervă, cu drept de pensie.

Colonel Sava SIMIONESCU

Sava Simionescu s-a născut la data de 8 februarie 1906, în localitatea Odaia Bursucani, din judeţul Tutova (în prezent judeţul Vaslui). Încă din copilărie Sava Simionescu a manifestat dragoste de învăţătură. A absolvit cele 4 clase primare în localitatea natală, iar apoi gimnaziul şi renumitul liceu „Roşca Codreanu” din Bârlad. În anul 1926 s-a înscris la Şcoala Militară de Ofiţeri Infanterie din Bucureşti, pe care a absolvit-o în anul 1929, cu gradul de sublocotenent.

Sava Simionescu şi-a început cariera militară, în funcţia de comandant de pluton la Regimentul 12 Infanterie „Cantemir“ Bârlad, care, pentru faptele glorioase de luptă înfăptuite în primul război mondial, la Mărăşti, fusese decorat cu ordinul „Mihai Viteazul”. Pentru priceperea dovedită în instruirea tinerilor militari, Sava Simionescu a fost avansat la gradul de locotenent, în anul 1932. La aplicaţii şi concursurile de trageri pe regiment şi pe divizie a obţinut locuri fruntaşe, atât cu plutonul, cât şi individual, fiind elogiat de comandantul Diviziei 21 Infanterie Galaţi. A fost avansat căpitan, în anul 1936, şi promovat comandant de companie în cadrul Batalionului 2 al Regimentului 12 Infanterie „Cantemir”.

Absolvind cursul „Comandanţi de companie” la Centrul de Instrucţie Infanterie Făgăraş, în anul 1936, ofiţerul şi-a intensificat eforturile pentru instruirea subordonaţilor. În perioada 1 – 28 iunie 1940 căpitanul Sava Simionescu a participat, împreună cu celelalte efective din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir”, la aplicaţiile din Basarabia. După ultimatumul dat de Rusia Sovietică, la data de 26 iunie 1940, efectivele regimentului s-au retras la Fălciu şi apoi, până la sfârşitul lunii iulie 1940, au fost desfăşurate pentru instrucţie şi pază la vest de Prut, în zona Răşcani - Rogojeni - Fârţăneşti.

În ziua de 21 iunie 1941 toţi comandanţii de regimente, batalioane şi companii au fost convocaţi la punctul de comandă al Diviziei 21 Infanterie, unde li s-a comunicat că războiul de eliberare a Basarabiei va fi declanşat în noaptea de 21/22 iunie.

Întrucât ostaşii Diviziei 21 Infanterie au întâmpinat mari greutăţi în traversarea Prutului, pe podul de la Oancea, s-a constituit un detaşament format din 12 luptători ai Batalionului 3 din Regimentul 12 „Cantemir”, comandat de căpitanul Simionescu, care a traversat Prutul cu o barcă, neutralizând punctul de rezistenţă de la Hanul Tulceanu. Aici şi-a pierdut viaţa fruntaşul Gheorghe Angheluţă, care s-a înecat. Toţi ostaşii au fost avansaţi în grad. Căpitanul Sava Simionescu a fost decorat cu ordinul „Coroana României”, în grad de cavaler.

După traversarea Prutului, Regimentul 12 Infanterie a luptat cu mult eroism în luptele de pe Dealul Epureni, la nord de satul Ţiganca. Aici a fost rănit mortal, în ziua de 9 iulie 1941, ora 9.10, colonelul Gheorghe Niculescu, comandantul Regimentului 12 Dorobanţi „Cantemir. La data de 12 iulie căpitanul Simionescu, acţionând cu deosebit

curaj, a ocupat, cu două plutoane de puşcaşi şi un pluton de mitraliere, o poziție de luptă pe un front de 300 m, obligând o companie de ruşi să se predea. Căpitanul Simionescu a fost decorat cu ordinul „Steaua României". De la data de 14 iulie, ostaşii Regimentului 12 Infanterie „Cantemir" au înaintat spre râul Nistru, pe care l-au traversat pe podul de pontoane din zona satului Iasca.

Operaţiunea militară Odessa, din august - octombrie 1941, a constituit un nou moment de afirmare a vitejiei ofiţerului. Comandând Compania a 2-a din Batalionul 2 şi două plutoane de mitraliere, căpitanul Simionescu, a dat ordinul de atac al flancului drept al inamicului, situat la cota 80 pe Dealul Vacarjani, obligându-l să se retragă. După obţinerea acestei strălucite victorii toţi ostaşii au fost recompensaţi, iar bravul comandant a fost decorat cu ordinul „Mihai Viteazul", clasa a III-a.

În luptele duse în jurul localităţii Dalnic, puternic fortificată, căpitanul Simionescu a comandat Batalionul 2 din Regimentul 12 Infanterie „Cantemir". Aflându-se pe poziţia de luptă de la Dalnic a acordat o deosebită atenţie răniţilor. Trebuie menţionat că printre răniţii îngrijiţi de medicul batalionului s-a aflat şi un gradat rus, care avea răni grave la cap. Căpitanul Simionescu a solicitat să fie înştiinţat periodic despre evoluţia stării de sănătate a acestui ostaş. După trei zile, medicul batalionului, maiorul Semproniu, i-a comunicat că gradatul şi-a revenit, sănătatea lui evoluând bine. Inamicul a transmis prin megafon, în linia frontului, informaţii despre omenia probată de căpitanul Sava Simionescu. Această faptă a fost relatată elogios şi de către locotenentul Gheorghe Irimia, în anul 1946, într-un compartiment al unui tren care circula de la Bârlad la Iaşi, atunci când s-a întâlnit cu fostul său şef de pe frontul de la Odessa.

După retragerea regimentului în garnizoana Bârlad, pentru refacere şi completarea instrucţiei, batalionul comandat de Sava Simionescu a fost trecut la partea sedentară.

Căpitanul Simionescu a fost promovat, în luna octombrie 1943, în funcţia de comandant Batalion Elevi la Şcoala Militară de Ofiţeri Rezervă Infanterie din Galaţi, contribuind la pregătirea tinerilor ofiţeri în rezervă care au încadrat ulterior unităţile luptătoare de pe front.

De la data de 15 februarie 1945 ofiţerul a fost încadrat în funcţia de comandant de Batalion la Regimentul 1 Dorobanţi Craiova şi a participat la luptele din Cehoslovacia. La data de 1 aprilie 1945, ofiţerul a fost avansat maior.

În perioada 1 septembrie 1945 - 1 octombrie 1946 maiorul Simionescu a lucrat la Centrul Teritorial Dorohoi, judeţul Botoşani, iar după 1 octombrie a fost numit loctiitor al comandantului la Regimentul 12 Călăraşi Bârlad. Avansat la gradul de locotenent-colonel a fost mutat, la 1 august 1947, în funcţia de comandant administrativ la Regimentul 11 Infanterie „Siret" din Galaţi, care era dislocat la Botoşani. Deoarece era recunoscut ca bun organizator, Sava Simionescu a fost numit comandant la Centrul Teritorial Dorohoi (la 1 septembrie 1949) şi şef la Gospodăria Ministerului Forţelor Armate din Iaşi (la 1 septembrie 1950).

Conform Ordinului Ministerului Forţelor Armate, din 8 august 1951, locotenentul-colonel Sava Simionescu a fost trecut în rezervă, imputându-i-se faptele de eroism săvârşite pe forntul de est.

După trecerea în rezervă, Sava Simionescu a lucrat în calitate de economist la unitatea „Constructorul" Bârlad.

Avansat colonel, în retragere, Sava Simionescu a trecut în nefiinţă în anul 1993, la vârsta de 87 ani. Apreciindu-i-se comportamentul onorabil şi demn în toate împrejurările, Consiliul Municipal Bârlad i-a atribuit titlul de „Cetăţean de onoare" al municipiului Bârlad. De asemenea, începând din anul 1995, străzii Zorilor, unde a avut locuinţa şi a

conviețuit în bună înțelegere şi respect cu vecinii, i s-a dat numele de „Colonel Sava Simionescu”.

Colonelul Sava Simionescu s-a căsătorit, în anul 1934, cu Natalia Angheluță, licențiată în litere. Au avut o fiică, Anişoara, născută la 2 februarie 1935, care a absolvit Facultatea de Ştiințe Naturale şi Chimie din cadrul Universității „Al. I. Cuza “ din Iaşi. Anişoara a fost căsătorită cu inginerul silvic Ion Cârje (decedat) şi are o fiică, Liana, absolventă a Facultății de Tehnologia Construcțiilor de Maşini din Iaşi, care i-a dăruit un bun nepot, Claudiu, absolvent al Institutului Politehnic din Bucureşti.

Colonel Constantin MATAS

S-a născut la data de 22 mai 1902 în oraşul Vaslui, județul Vaslui. Ultimul domiciliu al ofițerului a fost în oraşul Vaslui, strada Călugăreni nr. 19. Constantin Matas este înmormântat în Cimitirul „Eternitatea” din Vaslui, aproape de Cimitirul „Eroilor”, în care-şi dorm somnul de veci, eroi intrați în legendă, între ei aflându-se cunoscutul Peneş Curcanul (pe numele adevărat Constantin Țurcanu, născut în localitatea Bouşori, județul Vaslui), intrat în legendă în războiul pentru independența României.

După absolvirea şcolii primare şi a liceului „Mihail Cogălniceanu” din Vaslui, Constantin Petre Matas s-a înscris în anul 1920 la Şcoala Militară Ofițeri Infanterie. A absolvit şcoala militară cu rezultate foarte bune, la 1 iulie 1923, fiind avansat la gradul de sublocotenent şi repartizat la Batalionul 5 Vânători Munte din Abrud. Timp de şapte ani, ofițerul a contribuit la instruirea recruților din această unitate.

Avansat la gradul de locotenent (1 iulie 1927), tânărul ofițer a fost mutat la Regimentul 4 Grăniceri „Horia” din Deva, o unitate respectată a grănicerilor. Timp de opt ani a muncit cu conştiinciozitate şi dăruire în această unitate. Aprecierile şefilor direcți i-au facilitat avansarea la gradul de căpitan la data de 31 octombrie 1936.

În anii 1938-1940, norii negri ai celei mai mari conflagrații mondiale (1939-1945) se apropiau şi de hotarele României. În aceşti ani şi căpitanul Constantin Matas şi-a sporit eforturile pentru instruirea ostaşilor în zonele viitoarelor acțiuni de luptă cu inamicul, ale Grupului 4 Grăniceri Pază.

După răpirea părții de Nord a Transilvaniei, prin Dictatul de la Viena din 30 august 1940, căpitanul Constantin Matas a fost mutat în Brigada 2 Grăniceri Pază, comandând o companie de grăniceri.

Avansat la gradul de maior, la 24 ianuarie 1942, Constantin Matas a fost numit la comanda unei companii din Batalionul 8 Vânători Munte Bistrița Năsăud, participând la crâncenele lupte din Caucaz.

La sfârşitul anului 1943, ofițerul a fost numit comandant de Batalion în Regimentul 4 Grăniceri „Horia”. Cu această unitate a contribuit la eliberarea părții de Nord a Transilvaniei. La data de 1 aprilie 1945 a fost avansat la gradul de locotenent - colonel.

După avansare, ofițerul a fost mutat în Brigada 1 Grăniceri, remarcându-se timp de doi ani, în calitate de comandant de regiment grăniceri, în procesul de refacere a structurilor luptătoare şi asigurarea unor condiții optime de cazare şi instruire a efectivelor din subordine.

În perioada 1947-1949, colonelul Constantin Matas (avansat în acest grad la 9 mai 1947) a comandat cu rezultate foarte bune, Regimentul 90 Infanterie Sibiu, subordonat Diviziei 18 Infanterie.

De la data de 29 martie 1949 până la 10 octombrie 1951, colonelul Constantin Matas a comandat în condiții deosebit de grele, determinate de reorganizarea Armatei României, un regiment de grăniceri din Divizia 18 Infanterie.

Intrând sub lupa epurărilor tuturor cadrelor care au luptat în Campaniile militare din Est, colonelul Constantin Matas a fost trecut în rezervă la data de 10 septembrie 1951, după o activitate de 30 de ani, desfăşurată cu devotament sub faldurile drapelului tricolor.

În decursul carierei militare, ofițerul a fost decorat cu Medalia Semnul Onorific de Aur pentru 25 de ani de serviciu militar, Ordinul Steaua României şi Ordinul Coroana României.

Căpitan-comandor Mihai Mihordea

Căpitanul-comandor Mihai Mihordea s-a născut la data de 8 noiembrie 1914, în localitatea Schineni, plasa Murgeni, județul Tutova (astăzi, județul Vaslui), într-o familie de oameni gospodari. De mic copil a fost pasionat de avioanele care în zborurile de antrenament ajungeau, de la Tecuci şi Bârlad, până deasupra satului Schineni. A absolvit şcoala primară din localitatea natală şi liceul comercial în oraşul Bârlad.

După absolvirea liceului Mihai Mihordea s-a înscris în 1933 la Şcoala Militară de Subofițeri Artilerie Antiaeriană, absolvind-o în 1935, clasându-se al şaselea din promoție. După doi ani de muncă într-o subunitate de artilerie antiaeriană s-a înscris la Şcoala Militară de Ofițeri Aviație Tecuci, pe care a absolvit-o în 1939, cu gradul de sublocotenent şi brevetul de pilot pe avioane de vânătoare.

Mihai Mihordea a fost încadrat pilot la Flotila 3 Aviație de Vânătoare, subordonată Regiunii 2 Aeriene, cu baza la Galați. Primii care au început acțiunile de luptă pentru redobândirea teritoriilor româneşti din estul şi nordul țării au fost aviatorii. Într-un ordin de zi al generalului de escadră, Gheorghe Jienescu, ministru secretar de stat al Aerului, se spunea: *„Zburători, onoarea de a purta la biruință, pe cerul românismului, cocarda tricoloră vă aparține (…). Tineret zburător: țara întreagă aşteaptă de la voi întreg sacrificiul; a sosit ziua marilor înfăptuiri; dați faptei voastre motiv de legendă. Le-ați făcut în timp de pace, sunt sigur că le veți face fără şovăire şi în timp de război (…). Tineret zburător: sună buciumurile şi codrii răsună; în cântec de motoare şi al națiunii, la arme, la manşe, cu Dumnezeu înainte!”*

Flotila 3, formată din Grupurile 3 şi 4 aviație de vânătoare, a participat la acoperirea trupelor infanteriei, cavaleriei şi artileriei din armata română, care treceau Prutul, şi la lovirea trupelor sovietice. Mihai Mihordea, component al Grupului 3 din Escadrila 43, a executat cu mult curaj câteva misiuni de vânătoare liberă, care au fost încununate de mult succes.

În operațiunea Odessa cele două grupuri ale Flotilei 3 Aviație de Vânătoare au fost instalate pe aerodromurile Tiraspol şi Baden. Grupul 3, comandat de căpitanul-aviator Grigore Crihană, avea în compunere Escadrilele 43, 44 şi 45. Grupul 4, comandat de locotenentul-comandor Dumitru Niculescu, avea Escadrilele 46, 49 şi 50. De pe aceste aerodromuri s-au executat misiuni de vânătoare liberă, însoțiri ale avioanelor de bombardament şi uneori ale celor informații, precum şi atacuri la sol împotriva inamicului din primele linii. Un eveniment tragic a avut loc pe aerodromul Baden, la mijlocul lunii septembrie 1941, la ora 16^{00}. Mareşalul Ion Antonescu, însoțit de generalul Alexandru Ioanițiu, seful Marelui Stat Major, care se deplasau spre zona Dalnik pentru inspecția frontului, au aterizat cu un avion de legătură Fiesseler-Storch. Mareşalul Antonescu a coborât şi s-a aşezat în fața avionului, primind raportul căpitanului aviator Grigore

Crihană. Generalul Ioanițiu a întârziat puțin la coborâre şi a trecut prin raza elicei avionului care l-a lovit în creştetul capului. Deşi a beneficiat de intervenția imediată a doctorului Emil Repciuc, medicul grupului, nu a mai putut fi salvat. Greşeala a fost a pilotului care nu a oprit imediat motorul, la sosirea pe aerodrom.

După anihilarea rezistenței trupelor germane din interiorul teritoriului țării, aflat sub jurisdicția statului român, care s-a încheiat la sfârşitul lunii august 1944, Corpul Aerian Român, comandat de generalul de escadră, aviator Emanoil Ionescu, a sprijinit acțiunile de apărare duse de trupele române în capul de pod de la nord de Carpații Meridionali şi vest de Carpații Occidentali şi a asigurat acoperirea aeriană a deplasării forțelor române şi sovietice prin trecătorile Carpaților, la nord de bariera muntoasă. În primele două decade ale lunii septembrie 1944 aviația română a sprijinit luptele de apărare pentru oprirea ofensivei inamice din podişul Târnavelor, din Crişana şi Banat, apoi ofensiva Armatei a 4-a Române pentru ieşirea pe cursurile râurilor Niraj, Mureş şi Arieş. De la sfârşitul lunii septembrie şi până la 25 octombrie 1944 aviația română a sprijinit trupele de infanterie, cavalerie şi artilerie din Armata a 4-a Română care luptau pentru eliberarea părții de nord a Transilvaniei.

Pentru sprijinul trupelor terestre de pe teritoriul Ungariei, Corpul Aerian Român a acționat cu 15 escadrile de aviație, în compunerea cărora intrau 174 de avioane şi 197 de echipaje de vânătoare, cercetare şi bombardament.

Corpul Aerian Român a început luptele pe teritoriul Cehoslovaciei cu 14 escadrile de aviație şi o secție de legătură, toate dotate cu 176 de avioane. Din a doua jumătate a lunii februarie 1945, în gruparea Corpului Aerian Român au mai intrat: un grup de aviație de vânătoare alcătuit din două escadrile aviație de legătură (pentru A.1 şi A.4 Române), o escadrilă aerotransport şi o escadrilă de observație.

Locotenentul Mihai Mihordea a fost mutat, la 1 noiembrie 1945, la Grupul 9 Aviație de Vânătoare, comandat de vestitul căpitan comandor Alexandru Şerbănescu, cu care participase la bătălia Stalingradului şi a Moldovei, precum şi la combaterea aviației anglo-americane, pentru apărarea cerului României, în perioada 1942-1944.

Pentru faptele de vitejie realizate în cele 30 de misiuni de luptă la care a participat, căpitanul-comandor Mihai Mihordea a fost decorat cu înalte distincții militare: ordinul „Virtutea Aeronautică de război”, cu spade şi crucea de aur, ordinul „Virtutea Militară, clasa a II-a, ordinul german „Crucea de fier”, clasa a II-a, ordinul „Virtutea Militară” clasa I-a, ordinul cehoslovac „Crucea de Război”, medalia sovietică „Victoria” şi medalia „Eliberarea de sub jugul fascist”.

Mihai Mihordea s-a căsătorit, în anul 1943, cu Virginia Covaci, născută în localitatea Olteni, comuna Teişani, județul Prahova, de profesie asistent sanitar. Împreună au avut un singur fiu, Getuza, care este, în prezent, colonel-inginer în rezervă.

Căpitanul-comandor Mihai Mihordea a absolvit Academia Militară Generală Bucureşti, Secția Aviație, în anul 1951. A fost trecut în rezervă, în mod abuziv, în anul 1952, fără drept de pensie, fiind nevoit să se angajeze muncitor sudor la Întreprinderea „1 Mai” Ploieşti, pentru a putea să-şi întrețină familia. A fost membru în Comitetul de Conducere al Asociației Naționale a Veteranilor de Război Vălenii de Munte. Mihai Mihordea s-a stins din viață în anul 2001, fiind înmormântat în cimitirul din satul Olteni, județul Prahova.

Căpitan-comandor Petrache DIMITRIU

Bârladul a constituit o garnizoană ospitalieră pentru cadrele militare care au lucrat în unităţile militare de infanterie, cavalerie, artilerie şi alte genuri de arme ce s-au perindat de-a lungul timpului prin această urbe. Influenţa puternică exercitată asupra tinerilor de către ofiţerii, maiştrii militari şi subofiţerii care participau activ la viaţa socială şi culturală a oraşului, explică numărul mare de bărbaţi înregimentaţi voluntar în armată.

Între sutele de tineri care au îmbrăţişat cariera militară se numără şi Petrache Dimitriu. S-a născut la data de 26 ianuarie 1916 în oraşul Bârlad, fiind cel de al treilea copil din cei doisprezece ai familiei lui Ştefan Dimitriu. În oraşul natal a absolvit şcoala primară şi Şcoala Superioară de Comerţ. În anul 1937 a fost admis la Şcoala Militară de Aviaţie Tecuci. Timp de doi ani s-a instruit teoretic şi practic, absolvind şcoala în anul 1939, şi obţinând brevetul de pilot de război, în gradul de adjutant stagiar-aviator. La 15 ianuarie 1941 a fost repartizat la Flotila 1 Bombardament Braşov şi a fost trecut, după multe ore de zbor, pe avioane bimotoare de bombardament, germane, tip Heinkel 111 H3.

La 22 iunie 1941 Petrache Dimitriu a fost mobilizat la Escadrila 80 Bombardament, subordonată Grupului 5 Bombardament Braşov. A participat la luptele pentru eliberarea Basarabiei, executând misiuni curajoase de luptă. În după amiaza zilei de 12 iulie, făcând parte din prima patrulă de avioane Heinkel 111, împreună cu căpitanul Stoenescu şi adjutantul Dumitru Băjenaru, au forţat retragerea trupelor inamice pe şoseaua Călăraşi - Chişinău. Atacul s-a desfăşurat pe timp de furtună şi ploaie torenţială, prin lansări de bombe şi folosirea armamentului de bord, pricinuind mari pierderi şi panică în rândurile inamicului. Pentru a executa misiunea patrula a zburat spre Ziliştea şi, la ordinul căpitanului Stoenescu, formaţia s-a dispersat, fiecare echipaj trecând la zborul independent, pe traiectul stabilit spre aerodromul de bază. Cu ajutorul aparaturii de bord şi a semnalelor primite de la staţia radio a aerodromului, adjutanţii Dimitriu şi Băjenaru, deşi nu executaseră misiuni pe timp de noapte, au reuşit să aterizeze pe aerodromul Ziliştea, însă căpitanul Stoenescu a căzut în viile de la Coteşti, Vrancea.

Comandorul Dimitriu îşi aminteşte cu nostalgie: *„După eliberarea Basarabiei, Grupul 5 Bombardament a continuat să bombardeze şi obiectivele inamice aflate în mişcare. Într-o misiune am decolat trei avioane Heinkel 111 H3, încărcate fiecare cu câte 32 bombe a 50 kg, pentru a ataca aglomerări de trupe sovietice în retragere şi autovehicule semnalate la nord de localitatea Vakarjani şi Freudenthal. Echipajul nostru era format din subsemnatul, pilot, sublocotenentul Oncioiu, observator şi comandant de bord, sergentul Beizadea, radiotelegrafist, şi sergentul Tengher, trăgător aerian. Am bombardat în formaţie la înălţimea de 1.000 m aglomerările de trupe şi autovehicule şi cu armele de bord am tras în trupele care se adăpostiseră la marginea şoselei. Eu am redresat avionul şi în timp ce luam înălţime pentru a repeta atacul mă anunţă radiotelegrafistul că suntem urmăriţi de trei avioane de vânătoare de tip Rata. Am îndreptat avionul imediat spre liniile noastre şi am coborât la 100 m înălţime, pentru a scăpa de atacul de sub burtă al avionului şi implicit a-l elibera pe trăgătorul nostru pentru a trece la una din mitralierele laterale. În afară de aceste trei mitraliere (una sub burtă, care trăgea spre înapoi şi alte două dispuse pe părţile laterale), avionul Heinkel mai era dotat cu o mitralieră de 13,2 mm în faţă, de unde puteau să acţioneze comandatul de bord sau pilotul, un tun, precum şi o mitralieră la radiotelegrafist, care putea trage în toate direcţiile.*

Avioanele sovietice se ţineau aproape de noi, la circa 400 de metri distanţă. Întrucât două avioane sovietice s-au apropiat la mai puţin de 100 de metri, încadrându-ne

avionul, şi ne ameninţau „cu pumnii”, ne-am dat seama că nici ei nu mai aveau muniţii. Radiotelegrafistul mă anunţă că a mai apărut un avion care ne-a atacat din dreapta, incendiind motorul drept. Închid benzina de alimentare a acestui motor şi îl opresc. Focul la motor s-a stins între timp. Cu motorul stâng am coborât la altitudinea de 50 de metri, viteza avionului scăzând de la 380 km/h la 180 km/h. Cel de-al patrulea avion sovietic s-a apropiat de avion, vizându-mă pe mine cu o rafală de mitralieră, însă eu am înclinat avionul şi gloanţele au lovit planul drept. Dacă m-ar fi atacat pe partea dreaptă nu mai puteam înclina avionul pentru că motorul drept era avariat şi am fi intrat în pământ. Spre norocul nostru, sergentul trăgător Ion Tegher a mai găsit un trăgător cu cartuşe la comandantul de bord şi l-a dat radiotelegrafistului, care putea trage în toate direcţiile. Prin rafale scurte radiotelegrafistul a alungat inamicul la 400 de metri distanţă. A fost suficient pentru a intra în liniile noastre, iar avioanele sovietice au părăsit lupta, fiind luate în primire de artileria antiaeriană, care a reuşit să doboare un avion sovietic. Am ajuns pe aerodromul de plecare, cu un singur avion, salvând avionul şi echipajul de la o catastrofă. Am numărat peste 80 de găuri făcute de cartuşele trase de către vânătorii inamici în corpul avionului nostru. Pentru curajul şi priceperea dovedite în această acţiune, întregul echipaj a fost decorat cu ordinul „Virtutea Aeronautică”, clasa crucea de aur, şi medalia „Serviciul Credincios”, cu spade, clasa a III-a.”

Aviatorul Petrache Dimitriu a executat alte zeci de curajoase misiuni la Odessa, Stalingrad, pe drumul de înapoiere spre Nistru, în Moldova, Transilvania, Ungaria şi Cehoslovacia. În timpul războiului a îndeplinit peste 100 misiuni de luptă, pe 22 de tipuri de avioane, totalizând peste 1.800 de ore de zbor. Pentru comportarea demnă şi onorabilă pe timpul participării la război, bravul aviator a fost decorat cu mai multe ordine şi medalii militare: ordinul „Virtutea Aeronautică”, clasa crucea de aur, ordinul „Virtutea Aeronautică”, în gradul de cavaler, ordinul „Crucea de fier germană”, clasele I-a şi a II-a, medalia „Serviciul Credincios”, clasele I-a, a II-a şi a III-a, medalia „Bărbăţie şi Credinţă”, clasele I-a, a II-a, a III-a, medalia „Virtutea Militară”, clasele I-a, a II-a şi a III-a, medalia „Virtutea Aeronautică”, clasa crucea de aur.

După încheierea războiului Petrache Dimitriu a îndeplinit funcţii de răspundere în cadrul aviaţiei. A fost comandant de escadrilă în cadrul Centrului de Instrucţie Aviaţie Buzău, în anul 1950, contribuind la trecerea piloţilor pe avioanele TU-2 şi TU-6. În perioada 1952-1958 a îndeplinit foarte bine funcţia de comandant de escadrilă în cadrul Şcolii Militare de Ofiţeri Aviaţie Buzău. Măsurile adoptate de guvernul României l-au îndepărtat din armată, deoarece luptase pe frontul de est, împotriva Uniunii Sovietice.

Trecut în rezervă, comandorul Petrache Dimitriu a îndeplinit funcţia de şef serviciu aprovizionare şi desfacere la Baza de Aprovizionare Buzău şi de director comercial la Baza Agricolă Galaţi. Deşi înaintat în vârstă, comandorul Dimitriu a lucrat, din anul 1990, la Asociaţia Naţională a Veteranilor de Război, filiala Prahova, până în anul 2003, când s-a întors în oraşul Bârlad.

Maior Ioan ANGHELUŢĂ

Erou al celui de al doilea război mondial, maiorul post-mortem Ioan Angheluţă s-a născut la 22 august 1906, în comun Cotoroaia, judeţul Tutova (astăzi, judeţul Vaslui). Părinţii săi, Nicolae şi Eugenia, gospodari ai satului Cotoroaia, i-au asigurat o copilărie fericită. A absolvit şcoala primară din localitatea natală şi liceul din Bârlad.

După absolvirea liceului s-a înscris în Şcoala Militară de Ofiţeri Infanterie nr. 1 din Bucureşti, la 1 octombrie 1926. Având înclinaţii spre cariera militară, Ioan Angheluţă a

fost avansat elev-caporal (01.03.1927), elev-sergent (01.01.1928), sublocotenent (01.07.1928), la absolvirea şcolii, şi a fost repartizat la Regimentul 12 Dorobanţi „Cantemir” din oraşul Bârlad, în funcţia de comandant de pluton. Timp de doi ani şi-a făcut ucenicia în această prestigioasă unitate a armatei române, fiind notat de şefii direcţi cu calificativul bine şi avansat la gradul de locotenent, la data de 11 mai 1929.

În perioada septembrie 1930 - septembrie 1931 ofiţerul a urmat cursurile Şcolii Speciale de Infanterie din Sibiu şi apoi s-a înapoiat la Bârlad. Locotenentul Ioan Angheluţă a fost trimis, în lunile aprilie - mai 1933, la Centrul de Instrucţie al Infanteriei de la Sfântul Gheorghe, să urmeze Cursul Special de Trageri cu noul armament de infanterie.

La 1 aprilie 1934 ofiţerul a fost transferat la Institutul Sanitar Militar din Bucureşti şi după o lună, a fost mutat la cerere într-o unitate de instrucţie, la Regimentul 28 Dorobanţi din Ismail, Basarabia.

Dorind să se apropie de familie, locotenentul Ioan Angheluţă a primit aprobarea să se mute, la 1 octombrie 1936, la Regimentul 12 Dorobanţi „Cantemir” din Bârlad, în funcţia de comandant de pluton cadre. În anul 1938 a primit şi funcţia de ofiţer cu cazarmarea, prin cumul de funcţii.

O problemă de ordin sentimental, l-a determinat pe tânărul ofiţer să solicite mutarea la o unitate militară de instrucţie din capitală şi astfel, la data de 1 noiembrie 1938, a fost mutat la Regimentul 1 Grăniceri din Bucureşti.

În luna februarie 1939 a fost avansat la gradul de căpitan, iar în luna aprilie a fost mutat la Regimentul 12 Vânători de Munte din Câmpeni, judeţul Alba. După câteva luni, la 1august a fost mutat la Batalionul 17 Vânători de Munte din Miercurea Ciuc.

La 1 septembrie 1939 armata germană a atacat Polonia, declanşând cel de-al doilea război mondial, cu grave urmări pentru toate ţările lumii. În vara anului 1940 Rusia Sovietică ne-a răpit teritoriile româneşti Basarabia, nordul Bucovinei şi Ţinutul Herţei, în urma celor două note ultimative din 26 şi 28 iunie 1940. Ungaria ne-a răpit nordul Transilvaniei prin Dictatul de la Viena, din 30 august 1940, şi Bulgariei „i-am cedat“ Cadrilaterul, format din judeţele Durostor şi Caliacra. Situaţia creată a forţat România să se alieze cu Germania, dorind să evite ocuparea întregului teritoriu şi să redobândească teritoriile pierdute.

Ziua de 22 iunie 1941 l-a găsit pe căpitanul Ioan Angheluţă la comanda Companiei a 3-a din Batalionul 17 Vânători de Munte, subordonat Corpului Vânători de Munte, ai căror ostaşi s-au acoperit de glorie în luptele desfăşurate în Bucovina, Caucaz, Peninsula Crimeea, nordul Transilvaniei, Ungaria şi Cehoslovacia.

Căpitanul Ioan Angheluţă şi ostaşii din subordinea sa au săvârşit multe acte de vitejie, încununate de victorii, dar şi de amare insuccese. Ei au intrat printre primii în Cernăuţi, apoi în Hotin, au contribuit la forţarea Nistrului, la Moghilev-Podolsk, la luptele din zona Nistru - Bug - Nipru, în lunile septembrie-octombrie 1941. Bravul ofiţer a trăit, împreună cu subordonaţii săi, multe decepţii datorate căderilor în lupte a multor ostaşi români, dar şi lipsurilor de ordin material (alimente, echipament, medicamente şi muniţii pentru luptă), îndeosebi în luptele din Caucaz şi Crimeea.

Subunitatea comandată de căpitanul Ioan Angheluţă şi multe alte subunităţi de vânători de munte au fost dirijate spre Sevastopol, important port şi bază militară navală la Marea Neagră, care de la 14 noiembrie 1941 a fost încercuit. Asediul a durat până la 4 iulie 1942, când Sevastopolul a fost ocupat de către trupele române şi germane. Primul asalt asupra Sevastopolului s-a desfăşurat la data de 21 noiembrie 1941. La data de 23 noiembrie 1941 au fost introduse în dispozitivul de luptă, la sud de Sevastopol şi la nord-vest de localitatea Kamarî, unităţile de vânători de munte române, printre care se afla şi compania comandată de căpitanul Ioan Angheluţă.Ostaşii români au reuşit unele pătrunderi în sistemul de fortificaţii la sud-vest de oraş.

În toată perioada asediului Sevastopolului, subunitatea căpitanului Angheluță a desfăşurat lupte cu partizanii, reuşind să distrugă multe cuiburi de rezistență şi să captureze importante cantități de materiale de luptă. După încheierea operațiunilor militare de la Kerci, trupele germane şi române au început ultimul asalt asupra Sevastopolului, la 7 iunie 1942, asalt la care a participat şi subunitatea căpitanului Ioan Angheluță.

Acționând alături de alte subunități de vânători de munte în zona munților Fedjukin, Ioan Angheluță a sprijinit Corpul 54 Armată german. De aici, subunitatea sa a primit misiuni de luptă la nord de localitatea Balaklava, în sprijinul Corpului 30 Armată german, care acționa spre Chersones. După cucerirea localității Severnaia Golovka, vânătorii de munte români au fost introduşi în linia întâi, participând la atacul final asupra Sevastopolului.

În continuare, vânătorii de munte au desfăşurat lupte crâncene cu partizanii, în Crimeea, lupte la care au participat şi subordonații căpitanului Angheluță.

Înfrânte la Stalingrad, trupele germane şi aliate au suferit, în anul 1943, înfrângerea de la Kursk-Orel, şi au fost nevoite să se retragă treptat. Situația s-a repercutat şi asupra trupelor din Crimeea, care au început retragerea la data de 15 septembrie 1943.

Trupele ruseşti acționau cu puternice forțe terestre, aeriene şi navale, producând imense pierderi trupelor germane şi române. În acest context, la data de 1 noiembrie 1943, în timp ce se ocupa de evacuarea subordonaților săi, căpitanul Angheluță a fost lovit în plin de un obuz rusesc, căzând la datorie, departe de țară şi de cei dragi.

Faptele de eroism ale lui Ioan Angheluță au fost răsplătite cu numeroase distincții militare: ordinul „Steaua României”, cu spade şi panglică de virtute militară, clasa a V-a, ordinul „Steaua României”, clasa a IV-a, în grad de ofițer, cu spade şi panglică de virtute militară, ordinul „Coroana României”, cu spade şi panglică de virtute militară, ordinul german „Crucea de Fier”, clasa a II-a şi medalia „Centenarul Regele Carol I”. A fost înaintat, post-mortem, la gradul de maior.

NOTĂ

1. Arhivele Militare Române Piteşti, Memorii Bătrâni, Curent 244.

Locotenent Aurel MITITELU

S-a născut la data de 15 octombrie 1915 în comuna Soleşti, județul Vaslui.

Aurel Mititelu a copilărit şi a absolvit 7 clase în localitatea natală şi şcoala normală în Vaslui.

În anul 1936 a fost încorporat la Şcoala Militară Ofițeri Infanterie în Rezervă din Bacău, pe care a absolvit-o în anul 1938, cu gradul de sublocotenent.

La data de 15 martie 1944, Aurel Mititelu a fost trimis în Regimentul 11 Dorobanți „Siret” din Galați, fiind numit comandant de pluton pionieri.

De la data de 1 septembrie 1944, Aurel Mititelu a participat la înfrângerea unei coloane militare germane, care se retrăgea pe Valea Buzăului spre Braşov.

La data de 10 septembrie 1944, Aurel Mititelu a executat o incursiune pe malul drept al Mureşului, pentru a stabili o zonă favorabilă realizării unui cap de pod. În zilele următoare tânărul sublocotenent a acționat cu foarte mult curaj în luptele de pe râul Mureş. În jurnalul de război al regimentului se menționează: „*Sublocotentul Aurel Mititelu a acționat în luptele pentru trecerea Mureşului la Sânpaul, în ziua de 22 septembrie 1944, fiind un exemplu de entuziasm şi gata oricând de jertfă. Cu oamenii săi dirijat trecerea infanteriei peste apă şi deşi a fost rănit, a continuat să rămână la trecere până când schija unui proiectil inamic l-a lovit mortal, sacrificându-şi astfel viața şi tinerețea sa pentru*

pământul Ardealului". Pentru faptele sale Aurel Mititelu a fost avansat, post-mortem, la gradul de locotenent şi decorat cu Ordinul Steaua României, clasa a V-a.

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

1. Documente din Arhivele Militare Române de la Bucureşti şi Piteşti.

2. *Istoria militară a poporului român*, volumul 4, Editura Militară, Bucureşti, 1987.

3. *Istoria militară a poporului român*, volumul 5, Editura Militară, Bucureşti, 1988.

4. *Istoria militară a poporului român*, volumul 6, Editura Militară, Bucureşti, 1989.

5. *România în anii celui de-al doilea război mondial*, volumele 1, 2, 3, Editura Militară, Bucureşti, 1989.

6. *Veteranii pe drumul onoarei şi jertfei (1941-1945)*, volumele 1, 2, 3, 4, 5, 6, Bucureşti, Editura Vasile Cârlova, 1996.

7. *Istoria cavaleriei*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, Bucureşti, 1998.

8. *Istoria artileriei*, Editura Militară, Bucureşti, 1977.

9. General de corp de armată Ion Şuța; *Infanteria română*, volumul 1, Editura Militară, Bucureşti, 1977.

10. General de corp de armată Ion Şuța; *Infanteria română*, volumul 2, Editura Militară, Bucureşti, 1982.

11. Colonel Gheorghe Romanescu; *Marile bătălii ale românilor*, Bucureşti, 1982.

12. Gheorghe Buzatu; *România cu şi fără Antonescu*, Editura Moldova, 1991.

13. Colonel dr. Alesandru Duțu; dr. Florica Dobre*; Drama generalilor români (1944-1964)*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1977.

14. Eugen Stănescu; Iulia Stănescu; dr. Gavril Preda; *Cavaleri ai ordinului „Mihai Viteazul”*, Editura Universal Cartfil, Ploieşti, 1996.

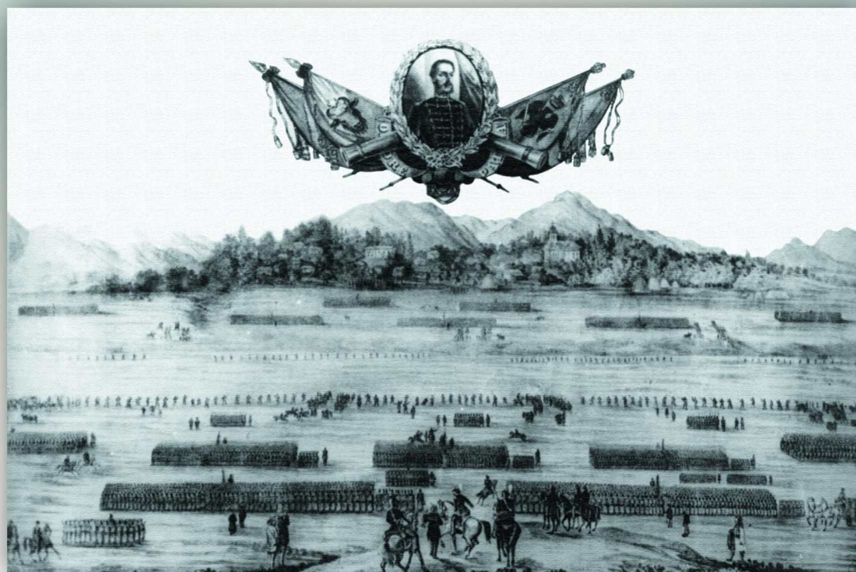
ANEXE

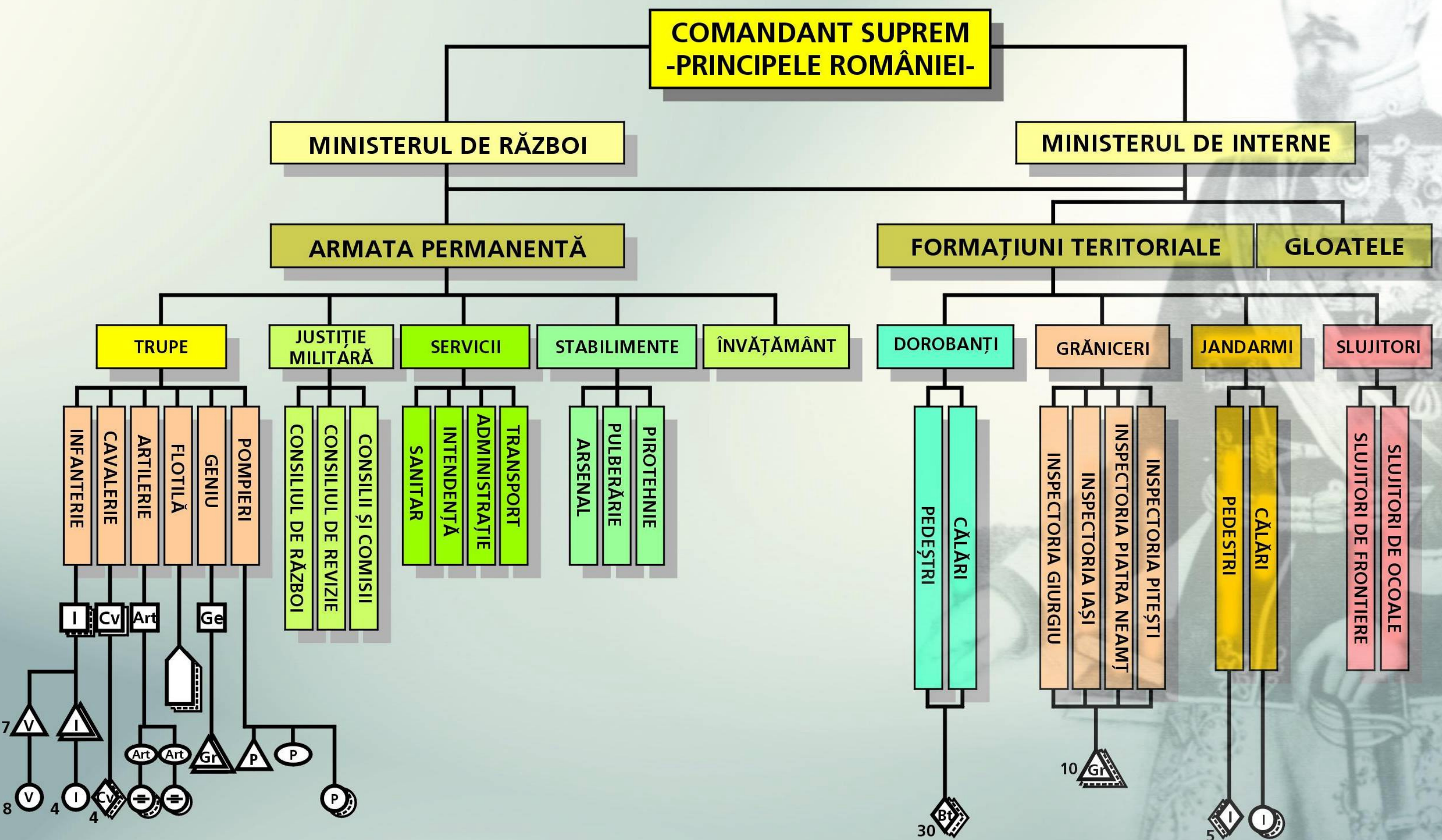
Domnitorul ALEXANDRU IOAN CUZA (1859-1866) în uniforma de general de cavalerie

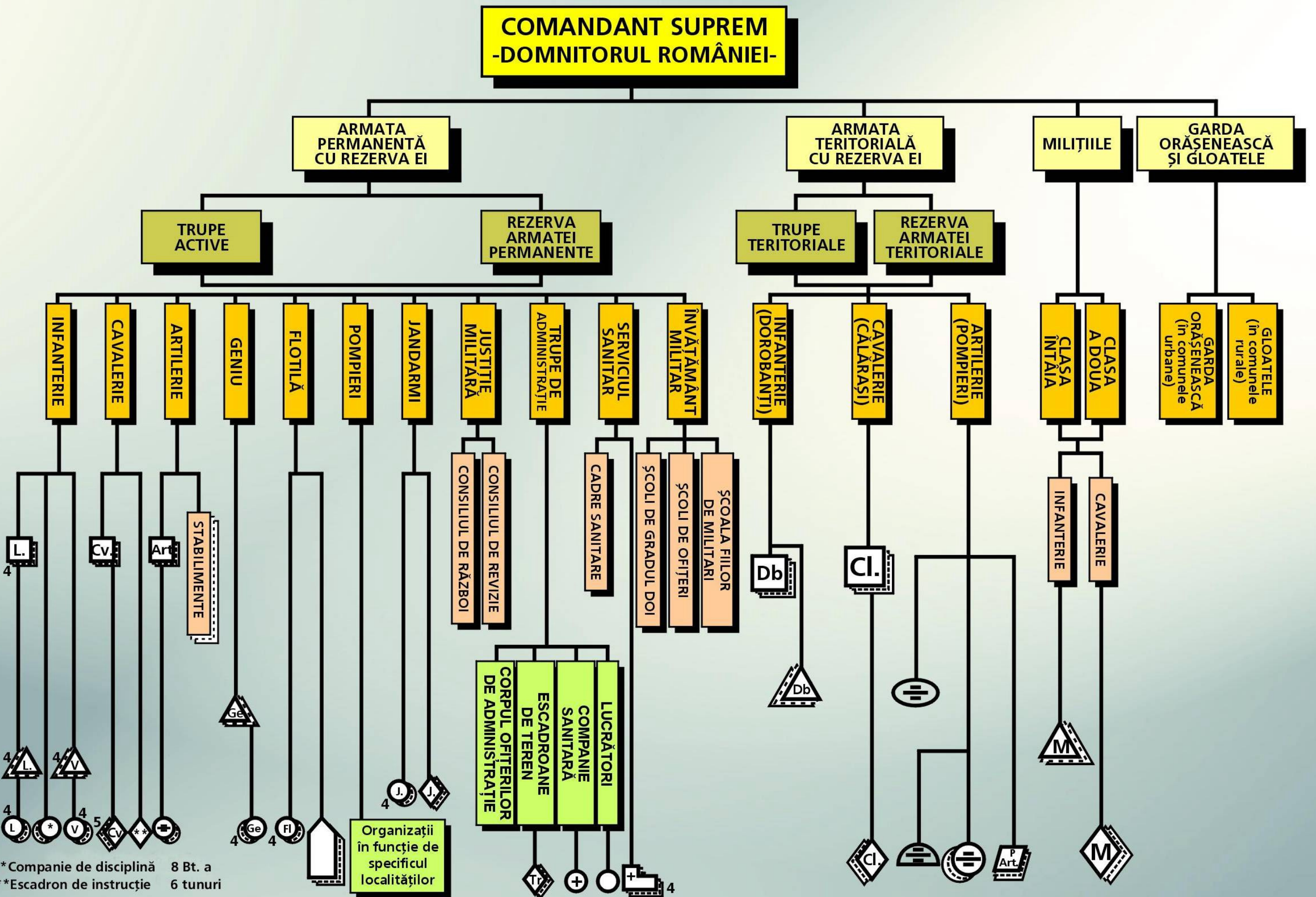
Principesa ELENA CUZA

Manevrele generale de la Băicoi. 23 august 1859

SISTEMUL MILITAR DE APĂRARE ÎN TIMPUL DOMNIEI LUI ALEXANDRU IOAN CUZA
COMANDANT SUPREM -PRINCIPELE ROMÂNIEI-
MINISTERUL DE RĂZBOI
MINISTERUL DE INTERNE
ARMATA PERMANENTĂ
FORMAȚIUNI TERITORIALE
GLOATELE
TRUPE
JUSTIȚIE MILITARĂ
SERVICII
STABILIMENTE
ÎNVĂȚĂMÂNT
DOROBANȚI
GRĂNICERI
JANDARMI
SLUJITORI
INFANTERIE
CAVALERIE
ARTILERIE
FLOTILĂ
GENIU
POMPIERI
CONSILIUL DE RĂZBOI
CONSILIUL DE REVIZIE
CONSILII ȘI COMISII
SANITAR
INTENDENȚĂ
ADMINISTRAȚIE
TRANSPORT
ARSENAL
PULBERĂRIE
PIROTEHNIE
PEDEȘTRI
CĂLĂRI
INSPECTORIA GIURGIU
INSPECTORIA IAȘI
INSPECTORIA PIATRA NEAMȚ
INSPECTORIA PITEȘTI
PEDESTRI
CĂLĂRI
SLUJITORI DE FRONTIERE
SLUJITORI DE OCOALE

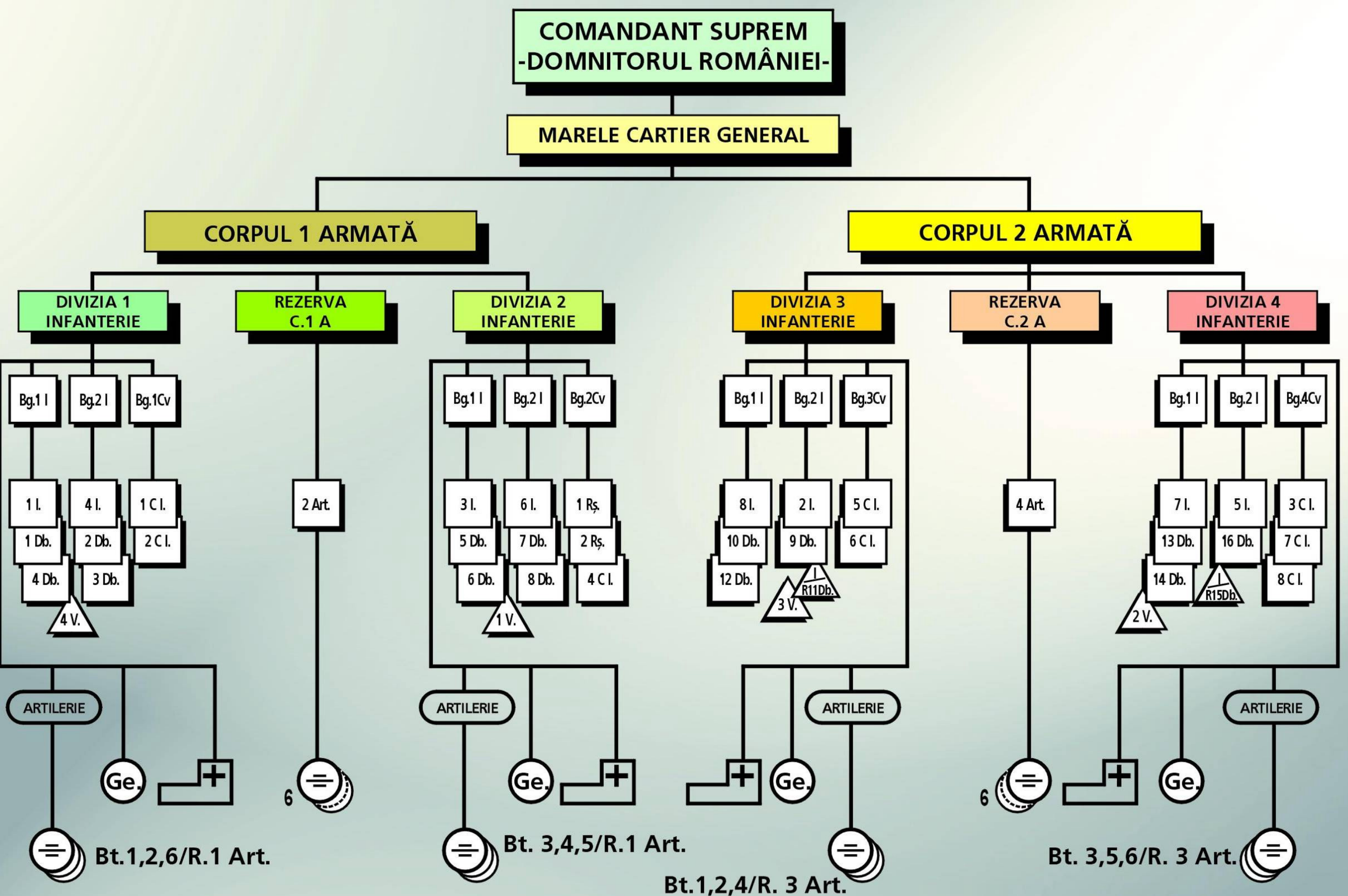

SISTEMUL MILITAR DE APĂRARE AL ROMÂNIEI CONFORM MODIFICĂRILOR ADUSE ÎN ANII 1872 ŞI 1874
COMANDANT SUPREM
-DOMNITORUL ROMÂNIEI-
ARMATA PERMANENTĂ CU REZERVA EI
ARMATA TERITORIALĂ CU REZERVA EI
MILIŢIILE
GARDA ORĂŞENEASCĂ ŞI GLOATELE
TRUPE ACTIVE
REZERVA ARMATEI PERMANENTE
TRUPE TERITORIALE
REZERVA ARMATEI TERITORIALE
INFANTERIE
CAVALERIE
ARTILERIE
GENIU
FLOTILĂ
POMPIERI
JANDARMI
JUSTIŢIE MILITARĂ
TRUPE DE ADMINISTRAŢIE
SERVICIUL SANITAR
ÎNVĂŢĂMÂNT MILITAR
INFANTERIE (DOROBANŢI)
CAVALERIE (CĂLĂRAŞI)
ARTILERIE (POMPIERI)
CLASA ÎNTÂIA
CLASA A DOUA
GARDA ORĂŞENEASCĂ (în comunele urbane)
GLOATELE (în comunele rurale)
STABILIMENTE
CONSILIUL DE RĂZBOI
CONSILIUL DE REVIZIE
CADRE SANITARE
ŞCOLI DE GRADUL DOI
ŞCOLI DE OFIŢERI
ŞCOALA FIILOR DE MILITARI
INFANTERIE
CAVALERIE
CORPUL OFIŢERILOR DE ADMINISTRAŢIE
ESCADROANE DE TEREN
COMPANIE SANITARĂ
LUCRĂTORI
Organizaţii în funcţie de specificul localităţilor
*Companie de disciplină
**Escadron de instrucţie
8 Bt. a
6 tunuri

Teritoriu dependent de Casa de Habsburg
Teritoriu anexat de Imperiul austro-ungar şi administrat de guvernul de la Budapesta
Teritoriu încorporat de Imperiul rus
Teritoriu anexat de Imperiul otoman

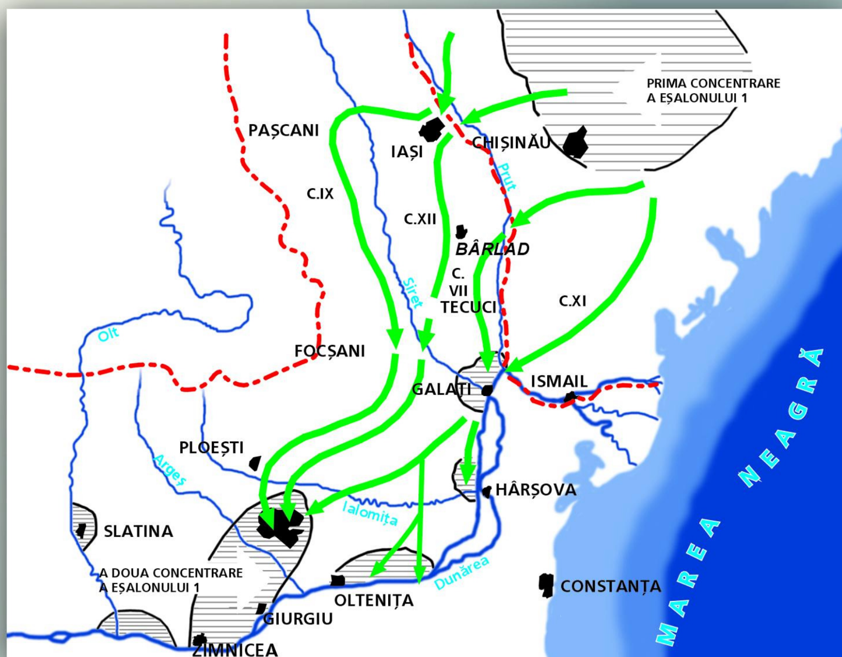
Zone de concentrare a trupelor române
Zone de concentrare a trupelor ruse
Direcţii de deplasare a trupelor ruse
Zone de concentrare a trupelor otomane

ARMATA ROMÂNĂ ÎN OPERAŢIA DE ACOPERIRE STRATEGICĂ A DUNĂRII

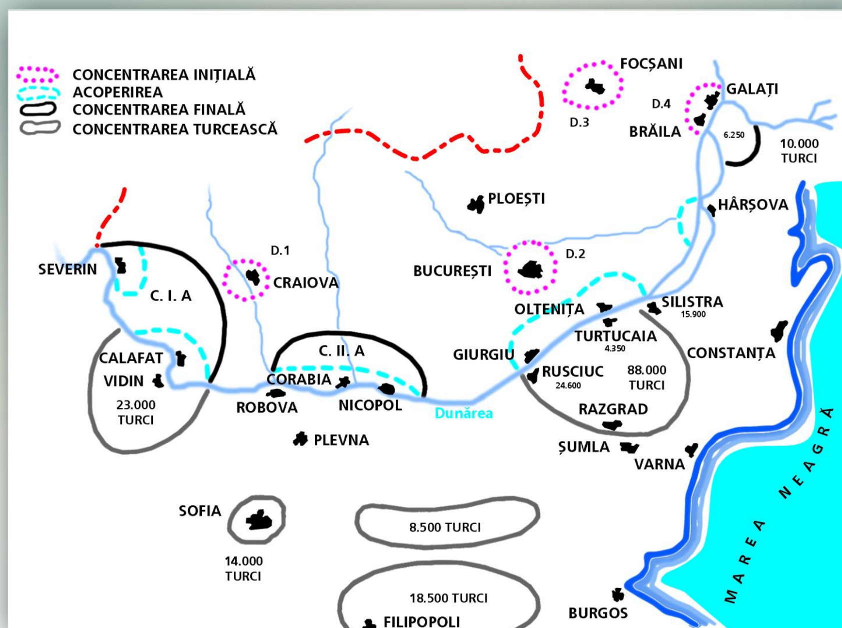
FAZA I: 1/13-11/23 APRILIE 1877

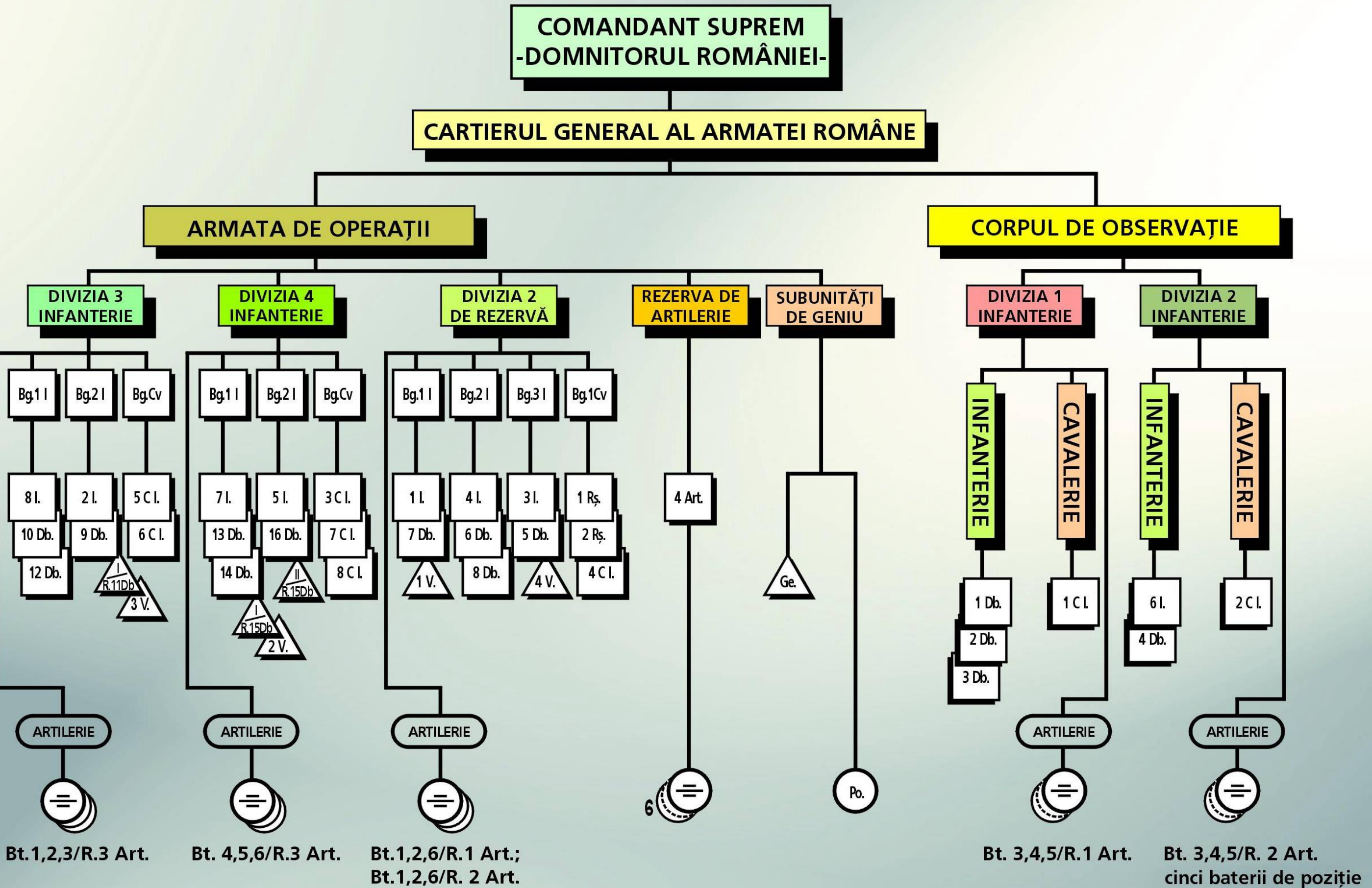

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ A ARMATEI ROMÂNE LA 27 APRILIE/9 MAI 1877
COMANDANT SUPREM
-DOMNITORUL ROMÂNIEI-
MARELE CARTIER GENERAL
CORPUL 1 ARMATĂ
CORPUL 2 ARMATĂ
DIVIZIA 1 INFANTERIE
REZERVA C.1 A
DIVIZIA 2 INFANTERIE
DIVIZIA 3 INFANTERIE
REZERVA C.2 A
DIVIZIA 4 INFANTERIE
Bg.1 I
Bg.2 I
Bg.1Cv
1 I.
1 Db.
4 Db.
4 I.
2 Db.
3 Db.
1 C l.
2 C l.
4 V.
2 Art.
Bg.1 I
Bg.2 I
Bg.2Cv
3 I.
5 Db.
6 Db.
6 I.
7 Db.
8 Db.
1 Rș.
2 Rș.
4 C l.
1 V.
Bg.1 I
Bg.2 I
Bg.3Cv
8 I.
10 Db.
12 Db.
2 I.
9 Db.
R11Db.
3 V.
5 C l.
6 C l.
4 Art.
Bg.1 I
Bg.2 I
Bg.4Cv
7 I.
13 Db.
14 Db.
5 I.
16 Db.
R15Db.
2 V.
3 C l.
7 C l.
8 C l.
ARTILERIE
Ge.
6
Bt.1,2,6/R.1 Art.
Bt. 3,4,5/R.1 Art.
Bt.1,2,4/R. 3 Art.
Bt. 3,5,6/R. 3 Art.

CONCENTRAREA ŞI MARŞUL ARMATEI RUSE PE TERITORIUL ROMÂNIEI ÎN 1877-1878

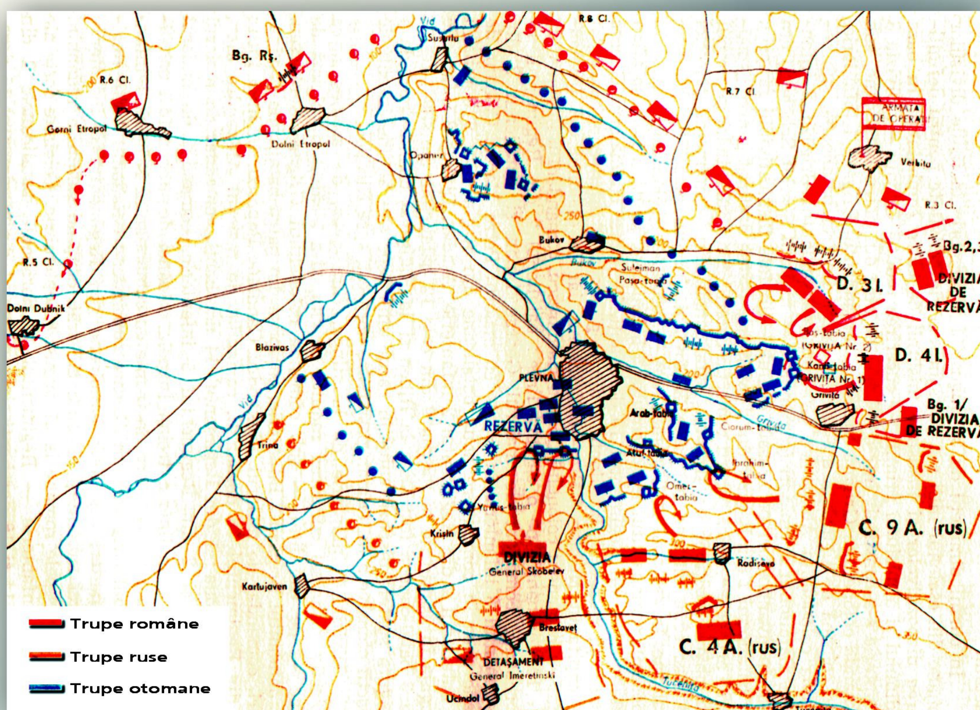

DISPOZITIVUL ARMATEI ROMÂNE PENTRU ACOPERIREA CONCENTRĂRII FORŢELOR RUSE

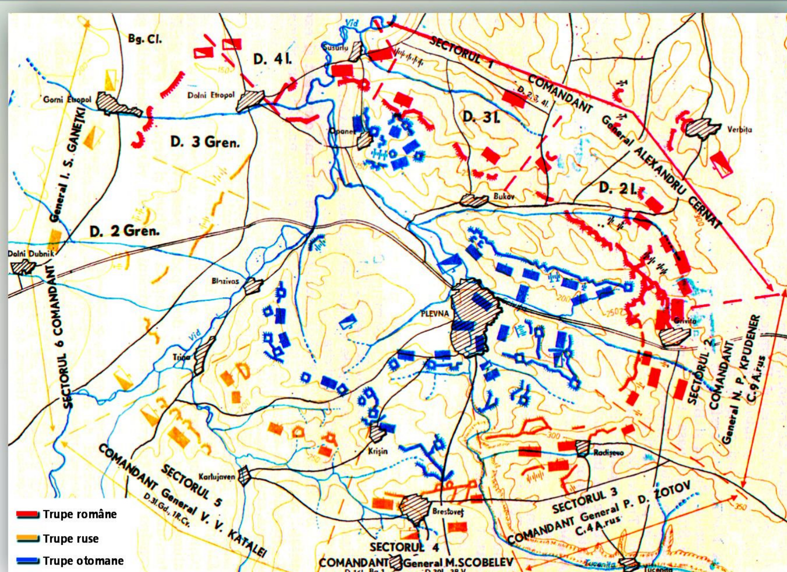

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ A ARMATEI ROMÂNE REORGANIZATE
LA 23 IULIE/4 AUGUST 1877 ÎN VEDEREA OPERAŢIUNILOR DIN SUDUL DUNĂRII
COMANDANT SUPREM
-DOMNITORUL ROMÂNIEI-
CARTIERUL GENERAL AL ARMATEI ROMÂNE
ARMATA DE OPERAŢII
CORPUL DE OBSERVAŢIE
DIVIZIA 3 INFANTERIE
DIVIZIA 4 INFANTERIE
DIVIZIA 2 DE REZERVĂ
REZERVA DE ARTILERIE
SUBUNITĂŢI DE GENIU
DIVIZIA 1 INFANTERIE
DIVIZIA 2 INFANTERIE
Bg.1 I
Bg.2 I
Bg.Cv
Bg.1 I
Bg.2 I
Bg.Cv
Bg.1 I
Bg.2 I
Bg.3 I
Bg.1Cv
8 I.
10 Db.
12 Db.
2 I.
9 Db.
I/R.11Db
3 V.
5 C l.
6 C l.
7 I.
13 Db.
14 Db.
I/R.15Db
2 V.
5 I.
16 Db.
II/R.15Db
3 C l.
7 C l.
8 C l.
1 I.
7 Db.
1 V.
4 I.
6 Db.
8 Db.
3 I.
5 Db.
4 V.
1 Rş.
2 Rş.
4 C l.
4 Art.
Ge.
Po.
6
INFANTERIE
CAVALERIE
INFANTERIE
CAVALERIE
1 Db.
2 Db.
3 Db.
1 C l.
6 I.
4 Db.
2 C l.
ARTILERIE
Bt.1,2,3/R.3 Art.
Bt. 4,5,6/R.3 Art.
Bt.1,2,6/R.1 Art.;
Bt.1,2,6/R. 2 Art.
Bt. 3,4,5/R.1 Art.
Bt. 3,4,5/R. 2 Art.
cinci baterii de poziţie

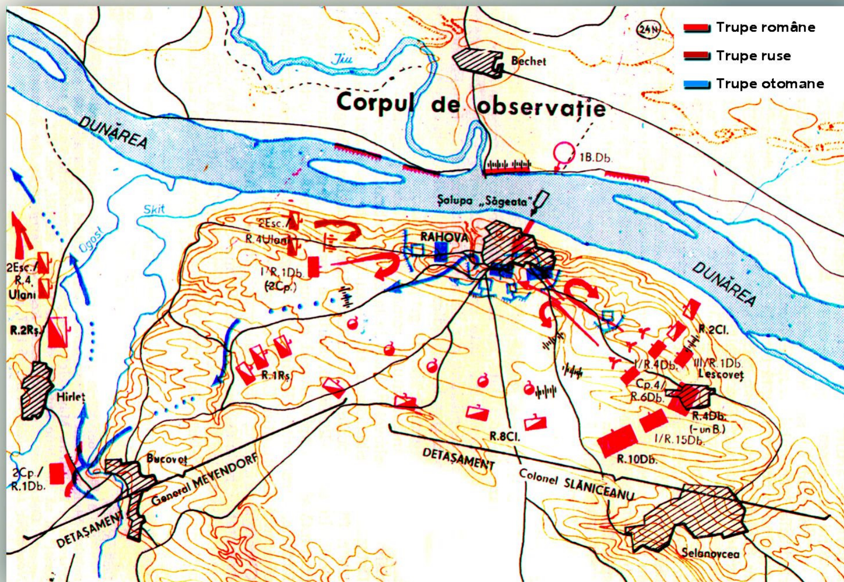
BĂTĂLIA A TREIA DE LA PLEVNA. 30 AUGUST/11 SEPTEMBRIE 1877

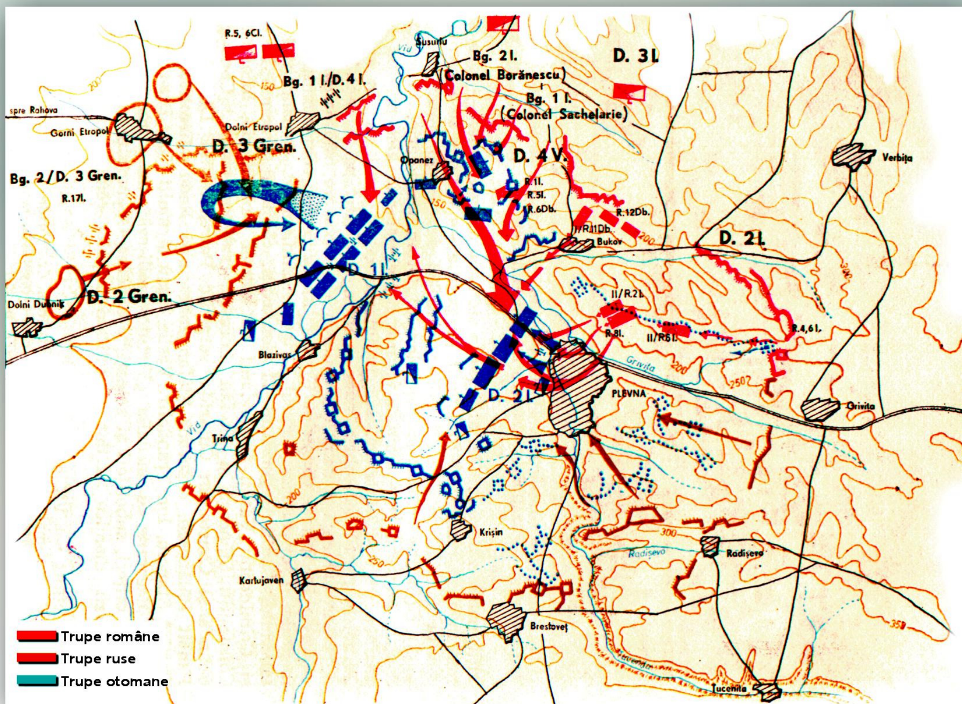
DISPOZITIVUL DE ÎNCERCUIRE A GRUPĂRII OTOMANE DE LA PLEVNA ÎN PREAJMA CELEI DE-A PATRA BĂTĂLII

BĂTĂLIA DE LA RAHOVA 7/19-9/21 NOIEMBRIE 1877

BĂTĂLIA A PATRA DE LA PLEVNA. 28 NOIEMBRIE/10 DECEMBRIE 1877

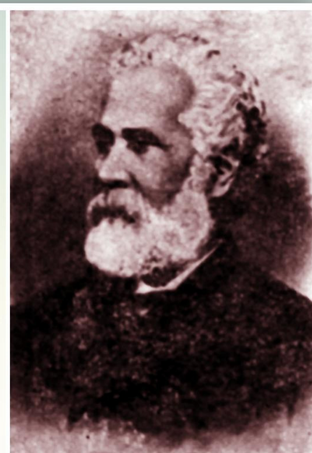
Carol I de Hohenzollern,
domnitor (1866 - 1881) şi
rege (1881 - 1914) al României,
fotografie din anul 1866

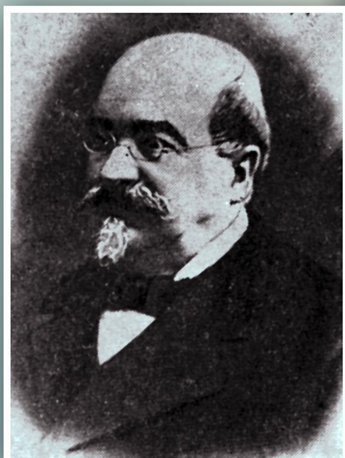

General de brigadă
Alexandru Cernat (1828- 1893),
comandantul Armatei de operaţii române

Ioan C. Bratianu
preşedintele Consiliului de Miniştri al României
(1876-1888)

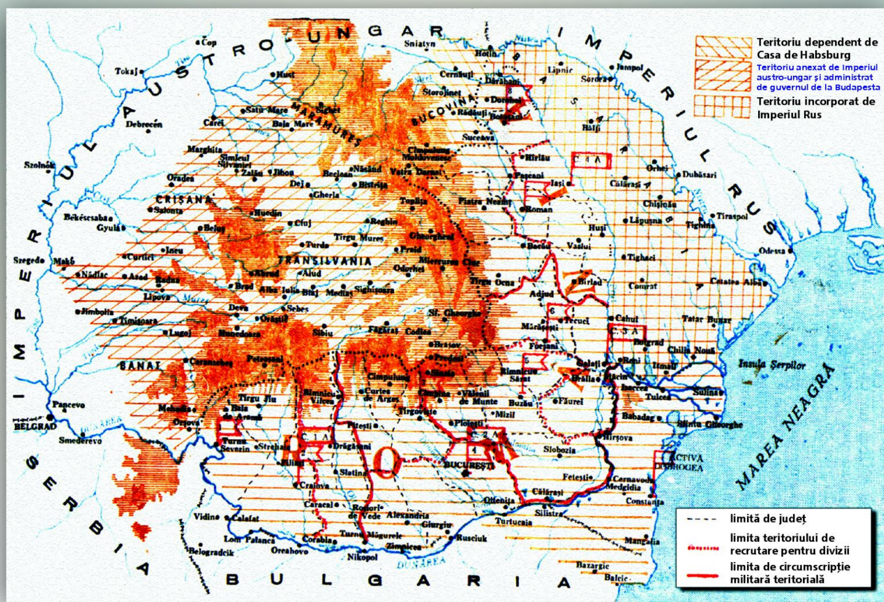

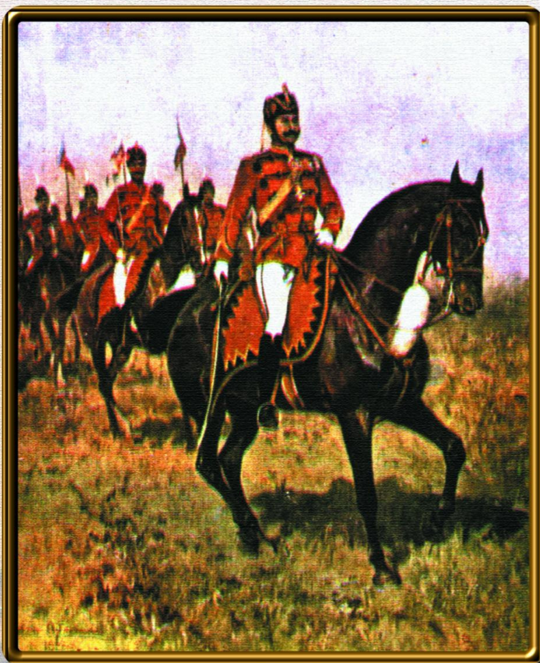
Mihail Kogalniceanu,
ministrul de externe al României
(1877-1878)

EUROPA DE SUD-EST
DUPĂ PACEA DE LA BERLIN (1878)

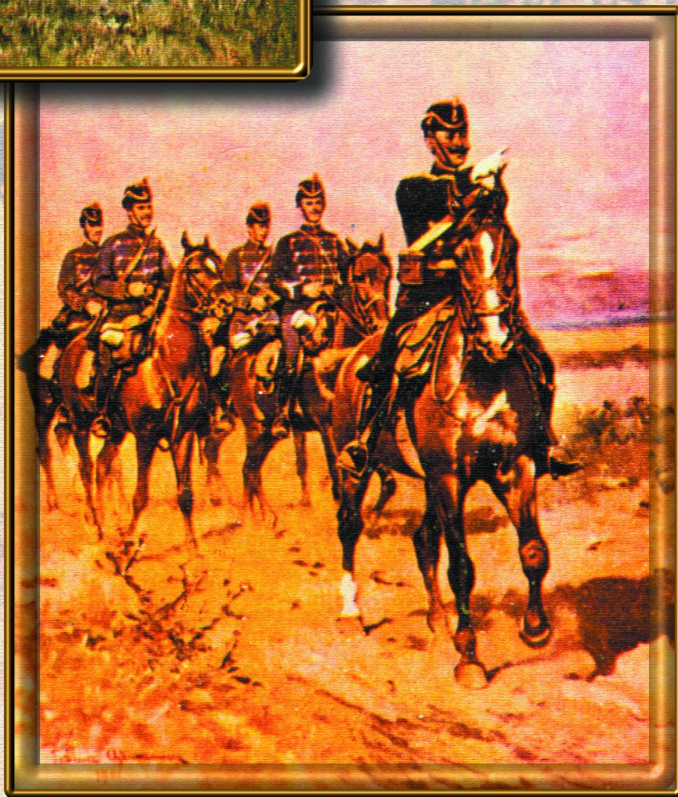

DISPUNEREA CORPURILOR DE ARMATĂ ŞI A DIVIZIILOR ÎN ANUL 1889

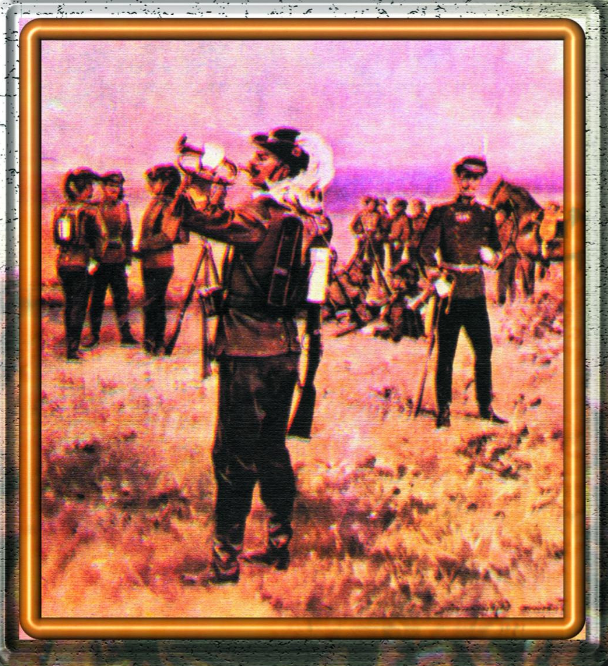

Roşiori

Călărași

Vânători

Artilerie de munte

Artileriști

Militari dintr-o subunitate de aprovizionare cu muniții

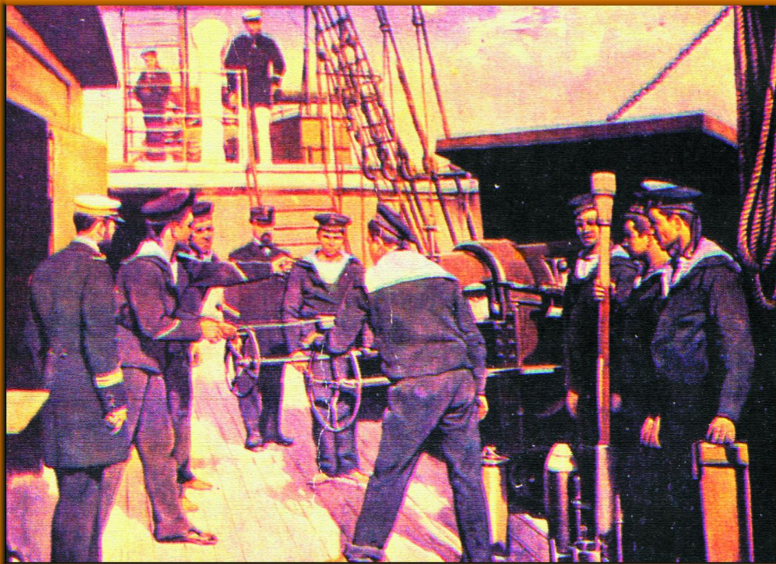

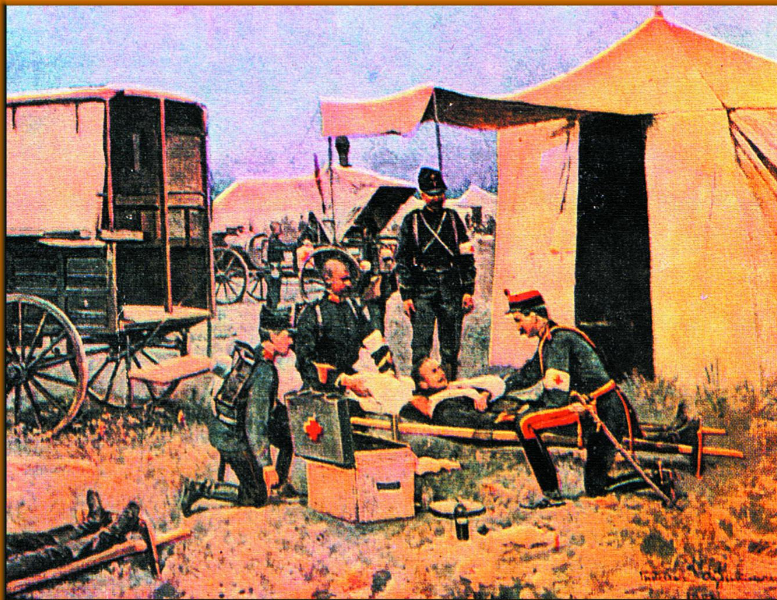
Infanteriști

Geniști

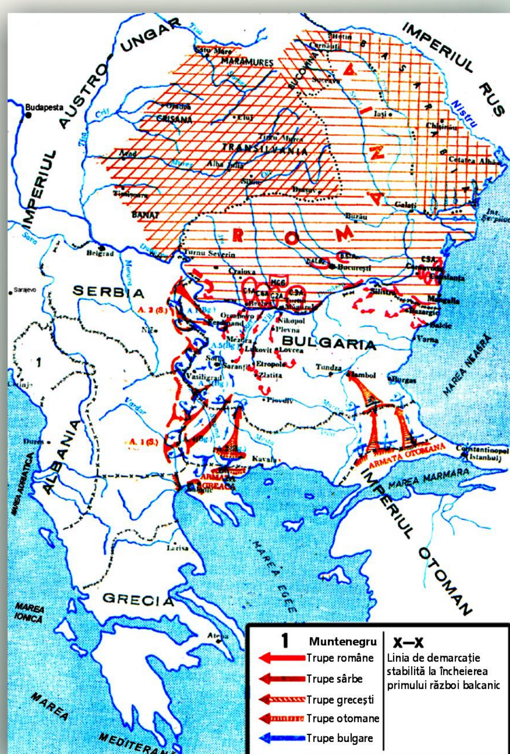

Marinari

Sanitari

DESFĂŞURAREA ACŢIUNILOR MILITARE ÎN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI BALCANIC (1913)

EUROPA LA ÎNCEPUTUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

MAJESTATEA SA REGELE FERDINAND

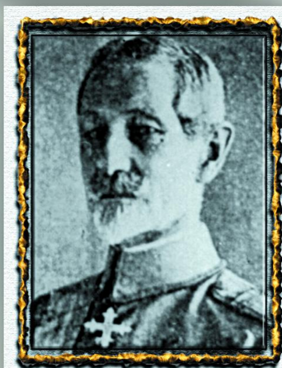
GENERAL ILIESCU DUMITRU

GENERAL NEGRESCU NICOLAE

GENERAL ASLAN MIHAIL

GENERAL AVERESCU ALEXANDRU

GENERAL CULCER IOAN

GENERAL PREZAN CONSTANTIN

ÎNALTUL COMANDAMENT al ARMATEI ROMÂNE

de la data mobilizării (15 august 1916)

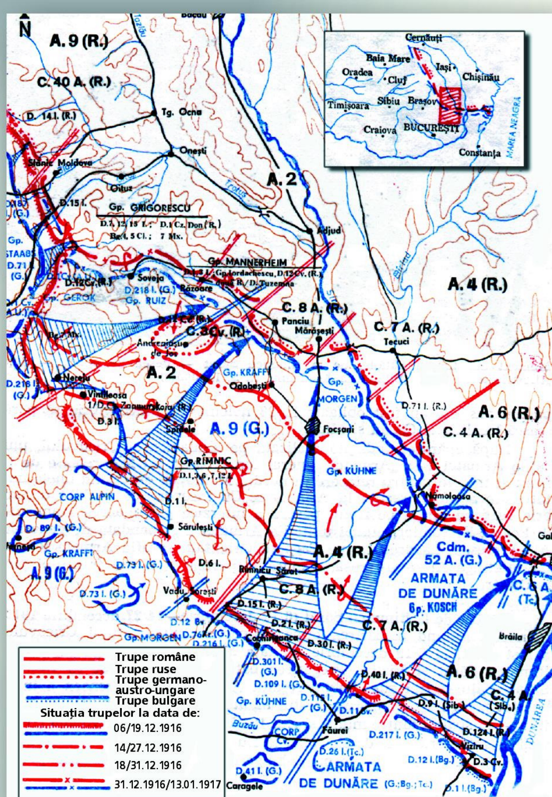
DESFĂŞURAREA OPERAŢIEI DE LA ARGEŞ, NEAJLOV

BĂTĂLIA DE LA CRICOV
ŞI IALOMIŢA

25.11/08.12-30.11/13.12.1916

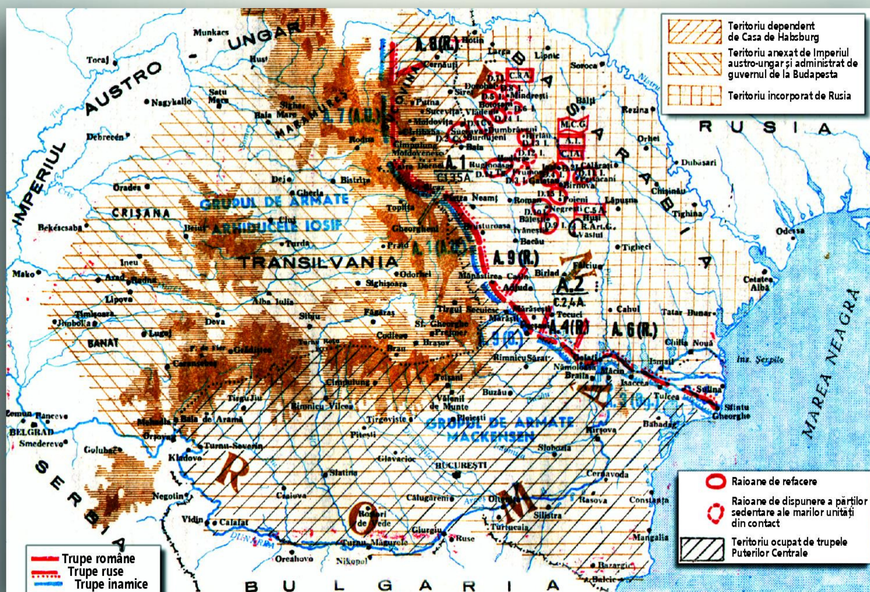
DESFĂŞURAREA ACŢIUNILOR MILITARE ÎN POARTA FOCŞANILOR

06/19.12-31.12.1916/13.01.1917

SITUAŢIA STRATEGICĂ PE FRONTUL ROMÂNESC

ÎN PRIMĂVARA ANULUI 1917

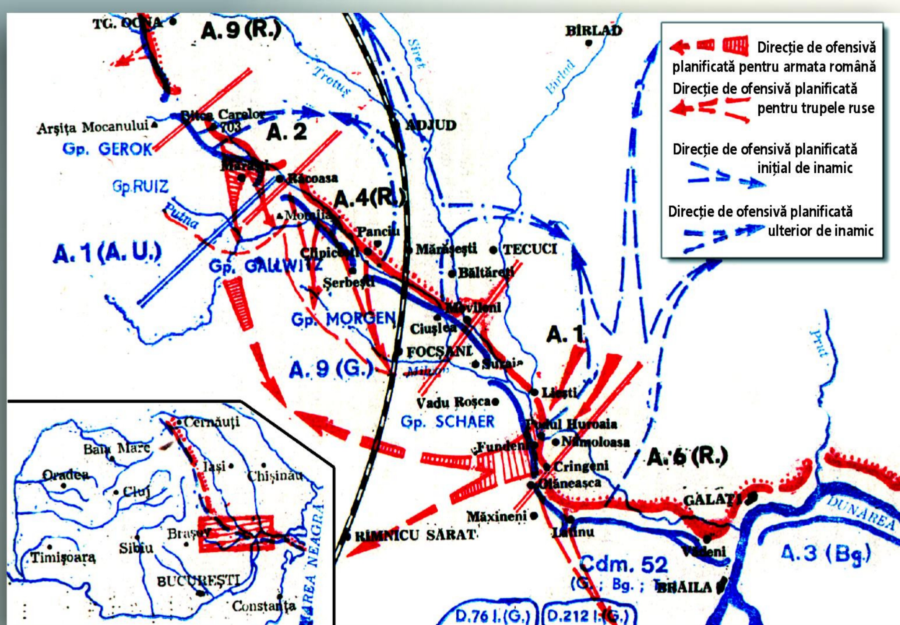

Primarul oraşului Mărăşeşti, generalii Răşcanu, Prezan, mareşalul Jofre şi generalul Angelescu pe frontul de la Mărăşeşti

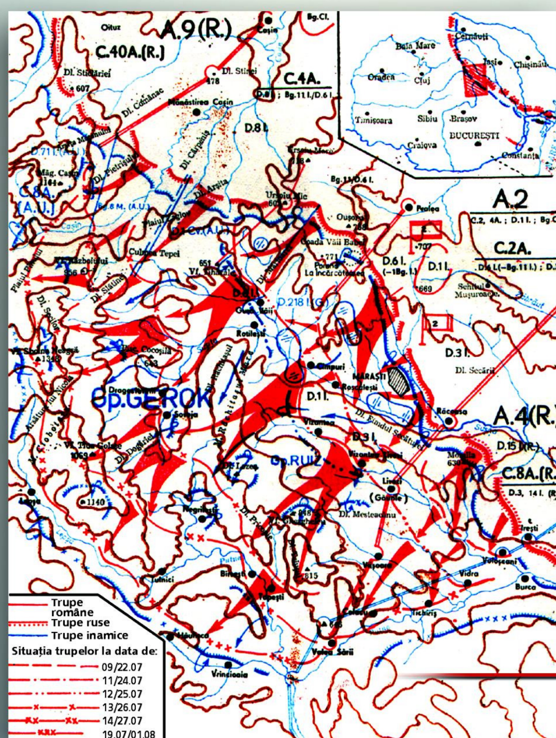

Trupele române în marş spre poziţiile de luptă, Varniţa, iulie 1917

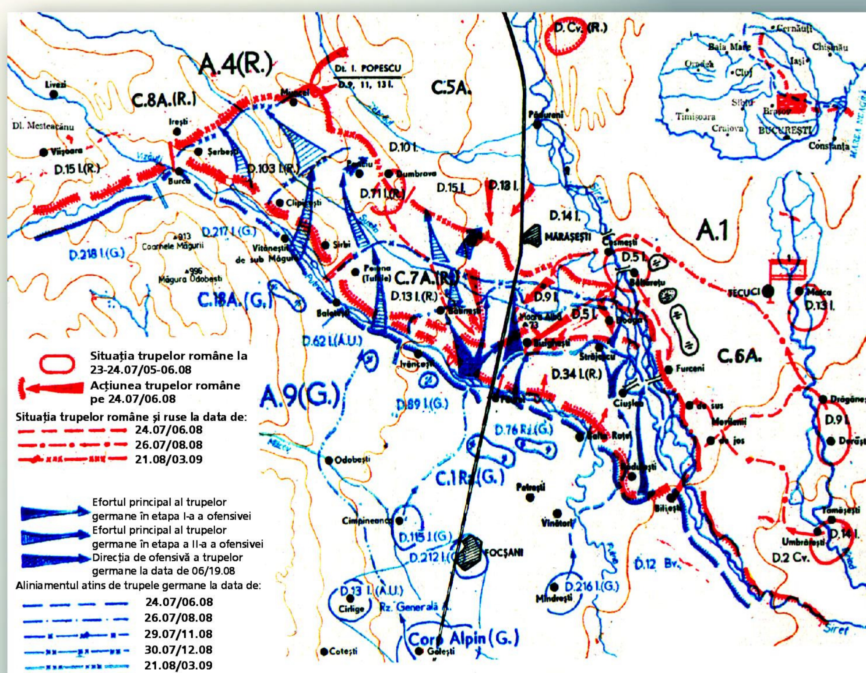

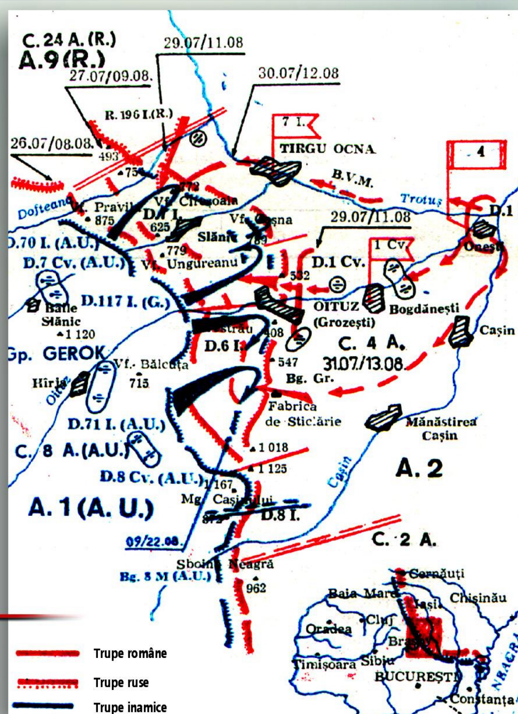
PLANURILE FORŢELOR BELIGERANTE DE PE FRONTUL ROMÂNESC PENTRU VARA ANULUI 1917

OPERAŢIA OFENSIVĂ DE LA MĂRĂŞEŞTI

OPERAŢIA DE APĂRARE DE LA MĂRĂŞEŞTI

OPERAŢIA DE APĂRARE DE LA OITUZ

Bivuac al unei unităţi militare româneşti.
1917.

Militari români într-o tabără din Moldova.
1917

Scriitorul Alexandru Vlahuţă
în vizită pe frontul de la Mărăşeşti.
1917

Într-o tranşee în timpul luptelor din
vara anului 1917

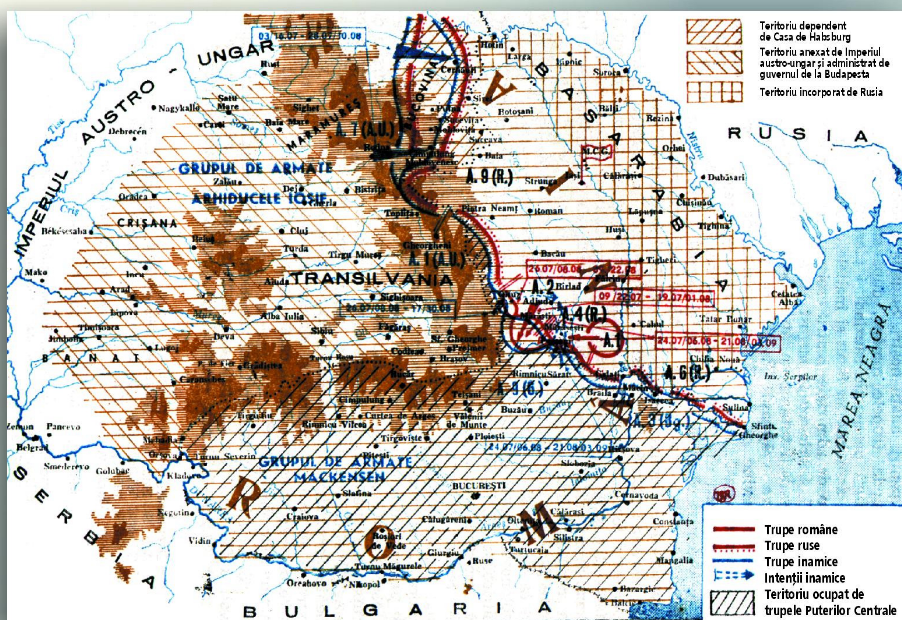
La pândă pe frontul de la Mărăşeşti.
1917

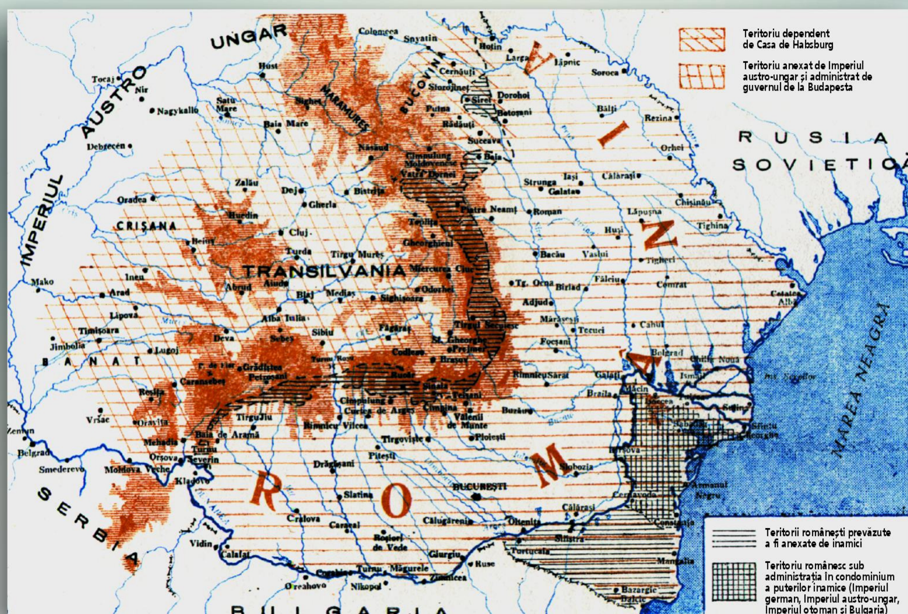

Ostaşi români la Budapesta.
1919

DESFĂŞURAREA STRATEGICĂ A OPERAŢIILOR PE FRONTUL ROMÂNESC.

CAMPANIA DIN ANUL 1917

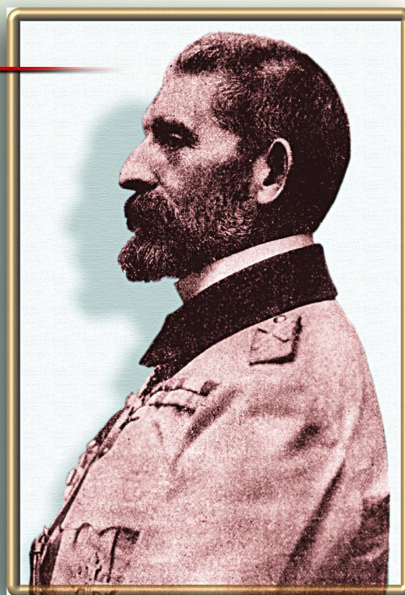

PREVEDERILE "PĂCII" IMPUSE ROMÂNIEI LA

24 APRILIE/7 MAI 1918

M.S. Regele FERDINAND I (1914-1927)

M.S. Regina MARIA

MAREA ADUNARE POPULARĂ şi NAŢIONALĂ de la ALBA IULIA.

1 decembrie 1918.
100 000 de glasuri au proclamat
UNIREA TRANSILVANIEI cu ROMÂNIA

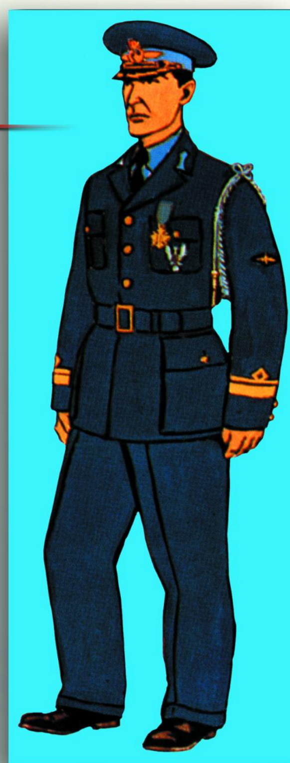

Ordinul
"MIHAI VITEAZUL",

ofiţer în rezervă, cavaler al ordinului, purtând căciula şi pelerina, md. 1936;
clasa a II-a, md. 1916 (avers), clasa I-a, md. 1916 (avers),
clasa a III-a, md. 1916 (avers), clasa a III-a, md. 1916 (revers)

"CRUCEA REGINA MARIA",

md. 1917, de război, în clasele I-a şi a II-a;
md. 1938, de război, în clasele I-a (avers),
a II-a (avers) şi a III-a (revers).

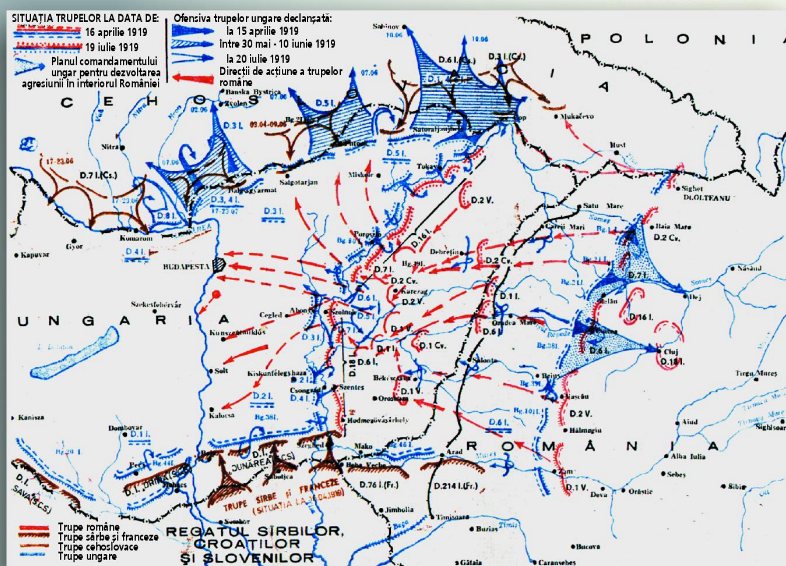

Medalia
"BĂRBĂŢIE ŞI CREDINŢĂ",

md.1906, în clasele I-a, a II-a şi a III-a;
md. 1917, în clasele I-a şi a II-a (emisie 1938);
md. 1917, clasa a III-a.

DESFĂŞURAREA ACŢIUNILOR MILITARE PENTRU RESPINGEREA AGRESIUNII UNGARE ASUPRA STATELOR VECINE.

APRILIE-AUGUST 1919

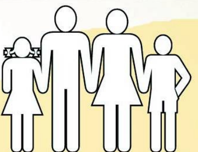
Acţiunile trupelor ungare şi cehoslovace şi aliniamentul atins de cele sârbe şi franceze sunt reprezentate după lucrarea Magyarország hadtörténete, vol. 2, Zrinyi Kiadó, 1985, pag. 197, 218, 226, 232, 233, 242, 244, 257.

EUROPA DUPĂ CONFERINŢA DE PACE DE LA PARIS (1919-1920)

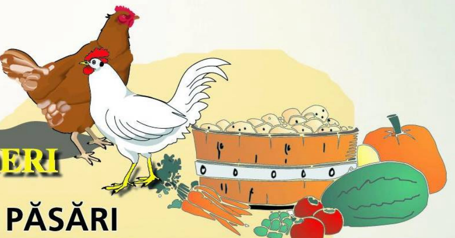

PRINCIPALELE PIERDERI SUFERITE DE ROMÂNIA ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

PIERDERI UMANE

800.000 DE OAMENI

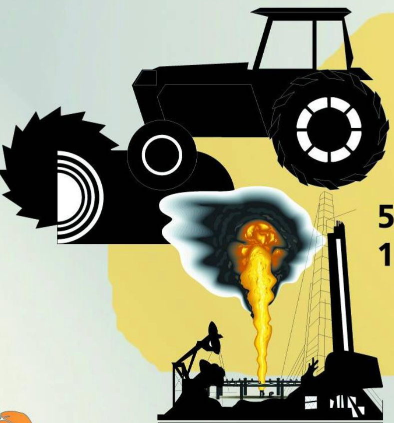
ALTE PIERDERI

28.870 TONE PĂSĂRI
262.592 TONE FURAJE
1.002 VAGOANE ALIMENTE JEFUITE DE ARMATA GERMANĂ ÎN PACHETE EXPEDIATE

PIERDERI ANIMALE

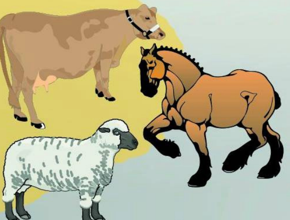
600.000 CAI
1.400.000 VITE MARI
4.400.000 OVINE

AU FOST SCOASE DIN FUNCŢIUNE

57.475 TONE MAȘINI
1.140.809 TONE PRODUSE PETROLIERE

CEREALE

1.273.182 TONE GRÂU
495.370 TONE PORUMB
946.313 TONE LEGUME

TOTALUL PAGUBELOR MATERIALE SUFERITE DE ROMÂNIA

31.099.853.761 LEI

ORGANIZAREA ADMINISTRATIVĂ A ROMÂNIEI ÎN ANUL 1938

DESFĂŞURAREA OPERAŢIUNILOR MILITARE ÎN EUROPA
1 SEPTEMBRIE 1939-22 IUNIE 1940

ROMÂNIA ÎN SEPTEMBRIE 1940

DESFĂŞURAREA OPERAŢIUNILOR MILITARE PE FRONTUL GERMANO-SOVIETIC ÎN PERIOADA 22 IUNIE - 9 IULIE 1941

Infanteria română la Prut în anul 1941

Ostaşi români pe frontul din Basarabia. 1941

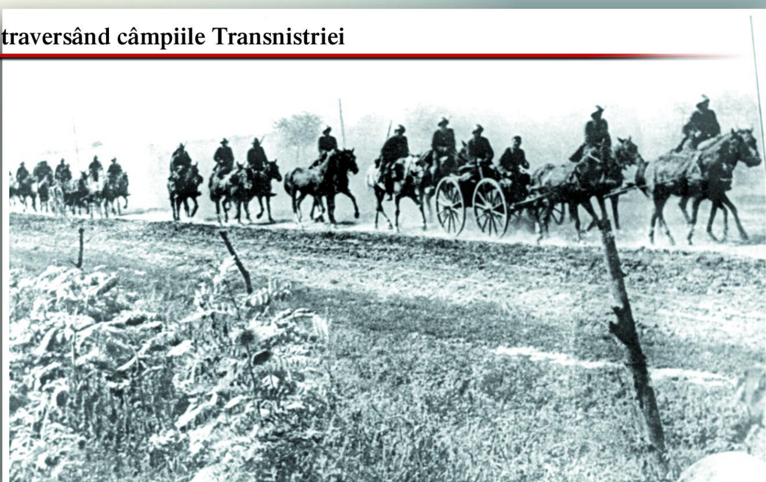

Trupe române traversând un râu pe frontul din Basarabia. 1941

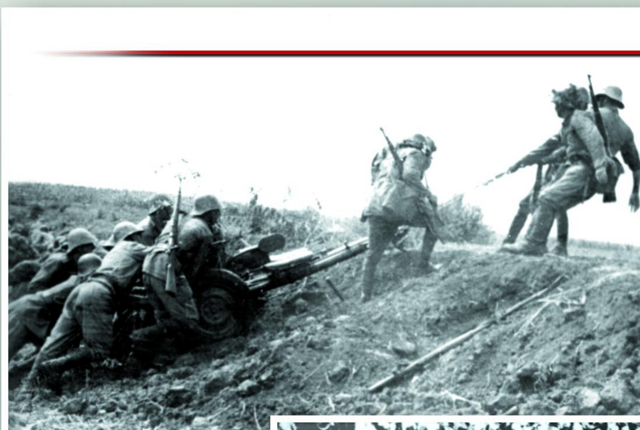
Cavalerişti români traversând câmpiile Transnistriei

1941

Ostaşi români
pe frontul din Kuban

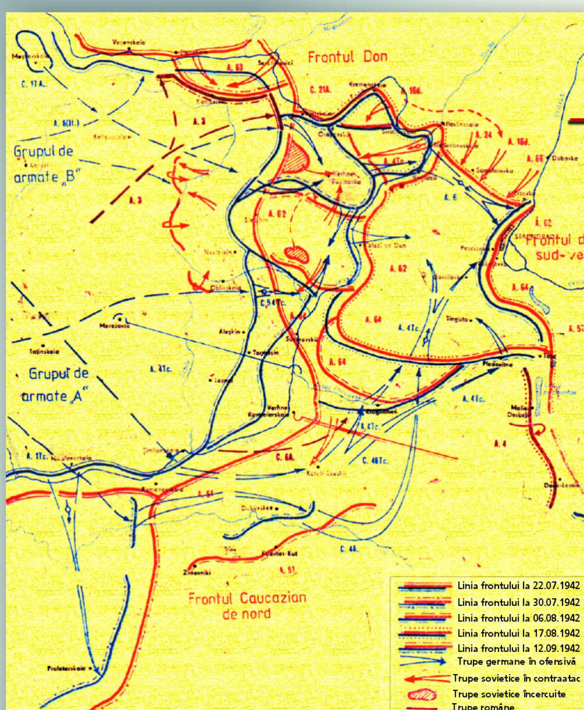
1942

Funeraliile mareşalului
Constantin Prezan

1943

ACŢIUNI MILITARE PE FRONTUL STALINGRAD ŞI ÎN CAUCAZUL DE NORD

IULIE - SEPTEMBRIE 1942

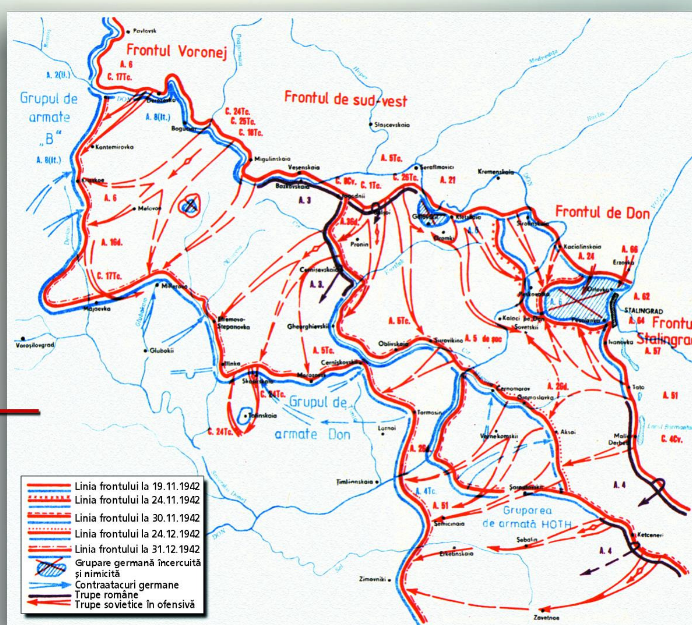
SITUAŢIA PE TEATRUL DE ACŢIUNI MILITARE DIN EUROPA ŞI NORDUL AFRICII, ÎN

NOIEMBRIE 1942

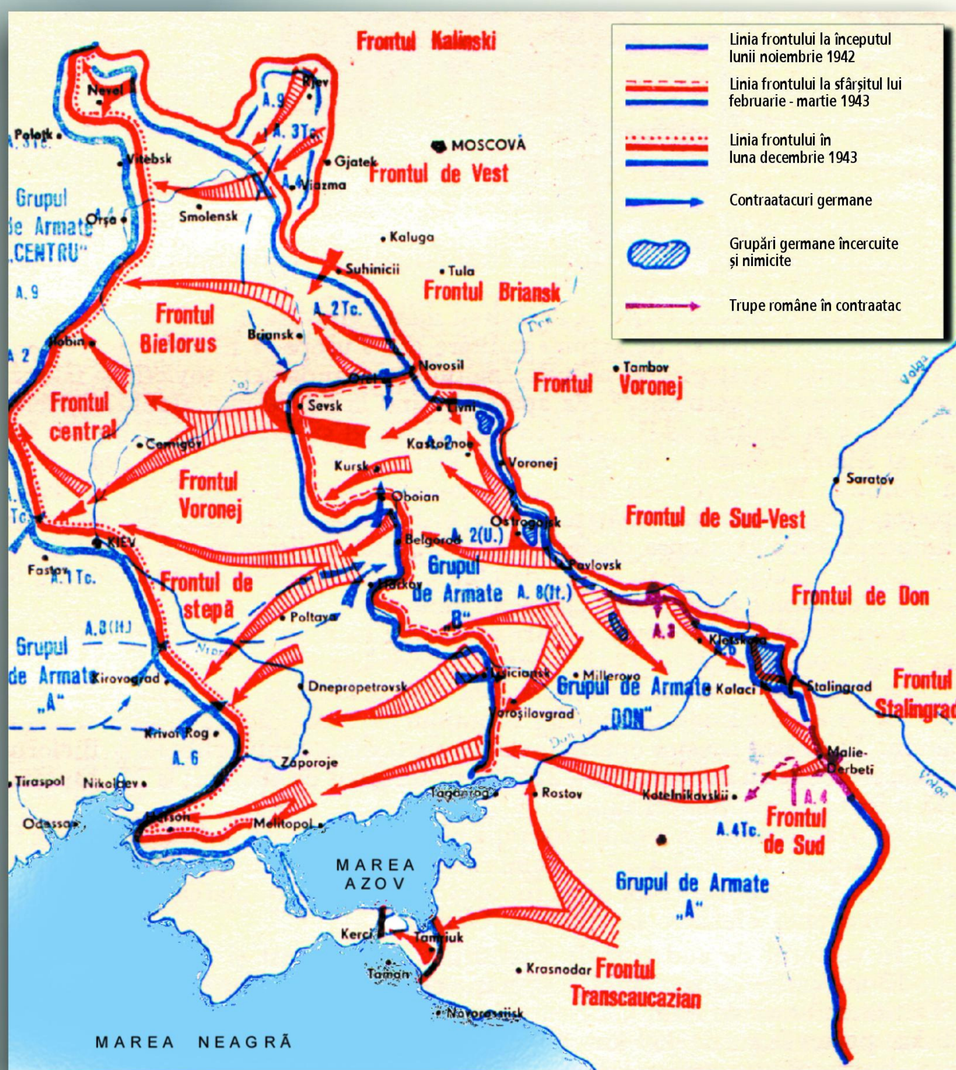
CONTRAOFENSIVA SOVIETICĂ PE FRONTUL DE EST ÎN PERIOADA

19 NOIEMBRIE - 30 DECEMBRIE 1942

CONTRAOFENSIVA SOVIETICĂ DE LA STALINGRAD

19.11-31.12.1942

ACŢIUNI MILITARE PE FRONTUL GERMANO-SOVIETIC.
NOIEMBRIE 1942 - DECEMBRIE 1943

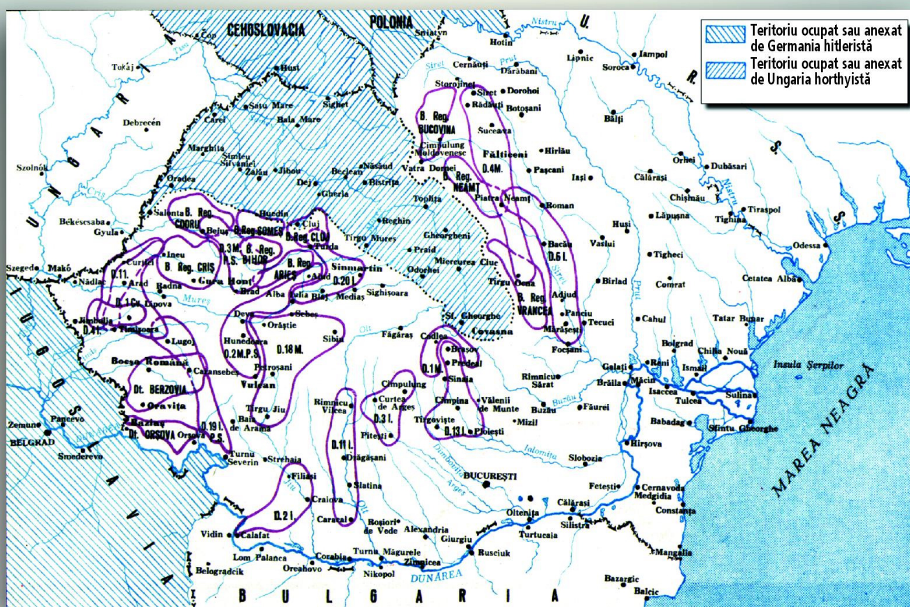
ACŢIUNI MILITARE PE FRONTUL GERMANO-SOVIETIC

NOIEMBRIE 1942-IUNIE 1944

DISLOCAREA UNITĂŢILOR ŞI MARILOR UNITĂŢI ALE ARMATEI 1 ROMÂNE

1 IANUARIE 1944

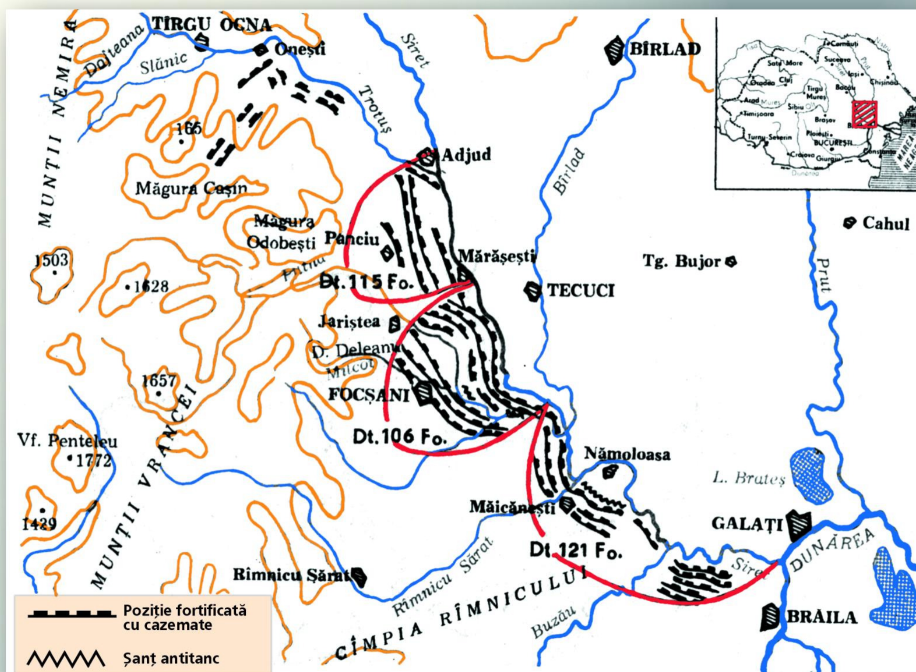

EFECTIVE MILITARE GERMANE DISLOCATE PE TERITORIUL ROMÂNIEI.

15 IUNIE 1944

ALINIAMENTUL FORTIFICAT

FOCŞANI - NĂMOLOASA - BRĂILA

SITUAŢIA PE TEATRELE DE ACŢIUNI MILITARE DIN EUROPA LA 23 AUGUST 1944

Trupe române
Trupe germane şi ungare
Trupe sovietice
Aliniamentul forţelor beligerante la 20.08.1944
Aliniamentul forţelor beligerante la 20.08.1944

Teritoriu ocupat sau anexat de Germania hitleristă
Teritoriu ocupat de Ungaria horthystă

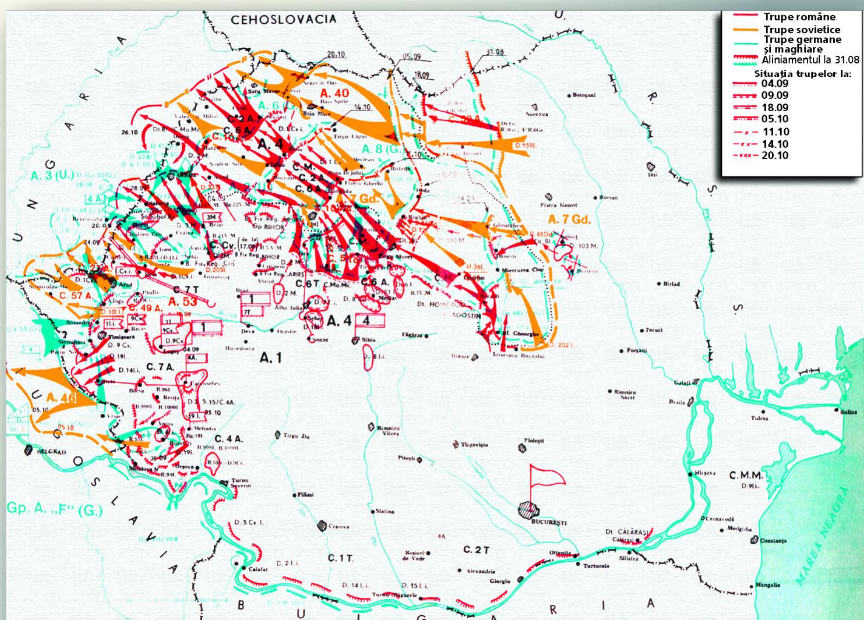
CEHOSLOVACIA
UNGARIA
IUGOSLAVIA
BULGARIA
U. R. S. S.
MAREA NEAGRĂ

Cmd. F.N.M.
Cmd. Lit. Mar. şi Fl.

SITUAŢIA FORŢELOR MILITARE ROMÂNE ŞI STRĂINE DE PE TERITORIUL ROMÂNIEI LA 23 AUGUST 1944

ANSAMBLUL OPERAŢIILOR MILITARE DESFĂŞURATE PENTRU ELIBERAREA PĂRŢII DE NORD-VEST A ROMÂNIEI.

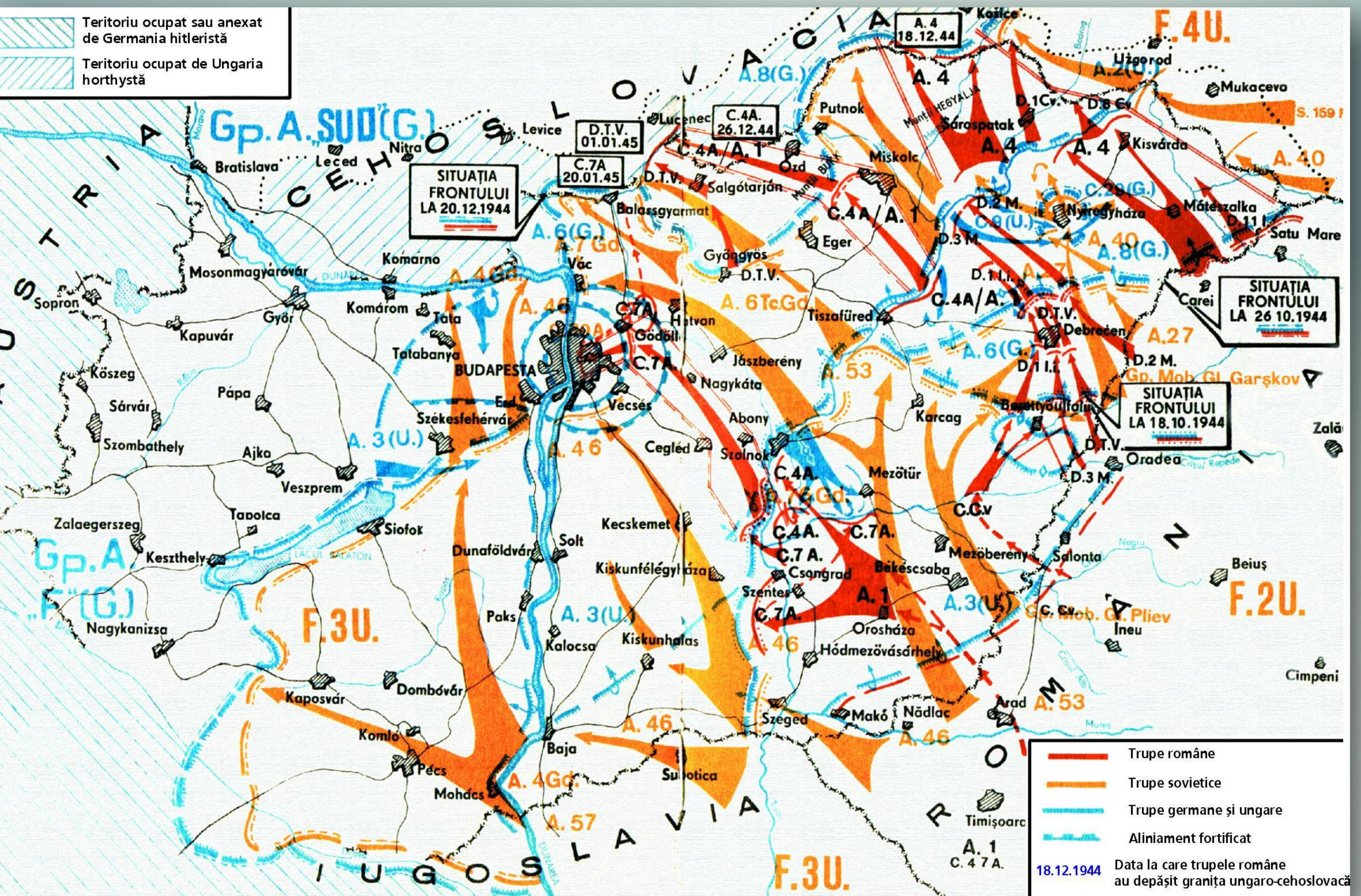
1 SEPTEMBRIE-25 OCTOMBRIE 1944

OPERAŢIA OFENSIVĂ A ARMATEI 4 ÎN PARTEA DE NORD-VEST A ROMÂNIEI.

9-25 OCTOMBRIE 1944

ANSAMBLUL ACŢIUNILOR MILITARE DESFĂŞURATE DE ARMATA ROMÂNĂ PENTRU ELIBERAREA UNGARIEI

24 SEPTEMBRIE 1944 - 15 IANUARIE 1945

ANSAMBLUL ACŢIUNILOR MILITARE DESFĂŞURATE DE ARMATA ROMÂNĂ PENTRU ELIBERAREA CEHOSLOVACIEI

18 DECEMBRIE 1944 - 12 MAI 1945

Trupe române
Trupe sovietice
Trupe cehoslovace
Trupe poloneze
Acţiuni ale Regimentului 2 CARE de LUPTĂ
Trupe germane

Notă: frontierele statelor sunt cele actuale

Principalele localități și zone unde unitățile române și formațiunile de luptă patriotice au nimicit sau dezarmat trupele germane în timpul revoluției din august 1944
Aliniamentul de acoperire
Direcții de deplasare a trupelor române
Acțiuni ofensive ale trupelor române
Acțiuni de luptă ale Regimentului 2 CARE de LUPTĂ român
Aliniamente atinse de trupele sovietice la diferite date
Direcții de deplasare a trupelor sovietice
Acțiuni ofensive ale trupelor sovietice
Acțiuni ofensive ale Corpului cehoslovac
Acțiuni ofensive ale Armatei 2 poloneze
Acțiuni ofensive ale Armatei de eliberare națională a Iugoslaviei
Aliniamente de apărare germane și ungare
Contralovituri executate de inamic

ANSAMBLUL OPERAŢIUNILOR MILITARE DESFĂŞURATE DE ARMATA ROMÂNĂ ÎN RĂZBOIUL ANTIHITLERIST

23 AUGUST 1944 - 12 MAI 1945

MAREŞALII ROMÂNIEI

Mareşalul
ION ANTONESCU
(2/14 iunie 1882-1 iunie 1946)
pictură de Valentin Tănase

Mareşalul
CONSTANTIN PREZAN
(27 ianuarie 1861-27 august 1943)
pictură de Gheorghe Ioniţă

Mareşalul
ALEXANDRU AVERESCU
(9 martie 1859-2 octombrie 1938)
pictură de Marcel Chiţac

Ordinul
"MIHAI VITEAZUL",

clasa I-a (avers), clasa a II-a (revers), furajera ordinului, clasa a III-a (avers), clasa a III-a (revers), stindardul ordinului.

Ordinul
"STEAUA ROMÂNIEI",

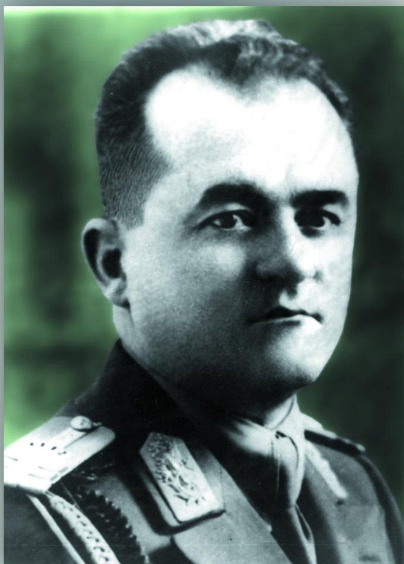
md.1938/1941, de război,
în gradul de mare cruce.

Plutonierul major Constantin Ţurcanu,
(Peneş Curcanul) din Regimentul 13 Dorobanţi Vaslui -Iaşi

Plutonierul major Constantin Ţurcanu,
distins în luptele de la Griviţa, din 27 august 1877, împreună cu Regimentul 13 Dorobanţi Vaslui -Iaşi

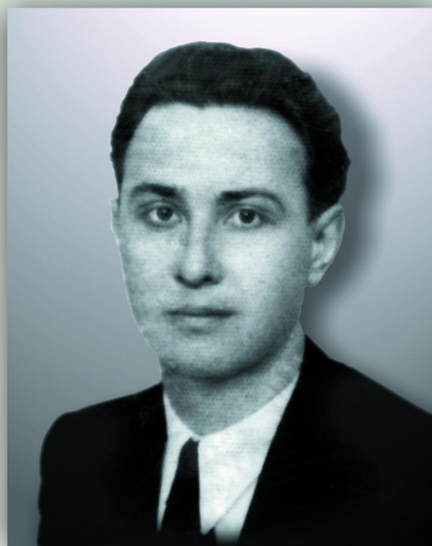

Căpitanul Marin Vlădescu,
din Regimentul 12 Dorobanţi "Cantemir" Bârlad,
mort în ziua de 8 iulie 1941 pe dealul Epureni-Ţiganca

Colonelul Gheorghe Niculescu,
comandantul Regimentului 12 Dorobanţi "Cantemir" Bârlad,
mort în ziua de 8 iulie 1941 pe dealul Epureni-Ţiganca

Sublocotenentul Teodor Angelescu,
din Regimentului 12 Infanterie "Cantemir" Bârlad,
mort în ziua de 16 iulie 1941 pe dealul Epureni-Ţiganca

Sublocotenentul Vasile Udrescu,
din Regimentului 12 Infanterie "Cantemir" Bârlad,
mort în ziua de 8 iulie 1941 pe dealul Epureni-Ţiganca

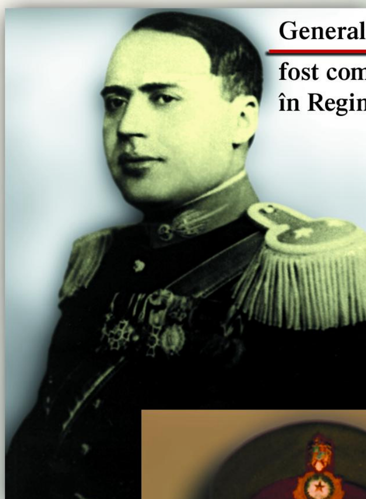
Sergentul Ion Chiper şi
soldaţii Vasile Guzum (Basarabia) şi
Gheorghe Strătulat (Suceava)
Regimentul 30 Artilerie Chişinău

Plutonierul major Gheorghe Chiper,
Depozitul de Muniţii Bârlad
şi soldatul Vasile Chiper,
Regimentul 25 Infanterie Vaslui

Sergentul Ion Chiper,
Regimentul 23 Artilerie Bârlad

Generalul de armată Constantin Vasiliu Răşcanu,
fost comandant de pluton
în Regimentul 12 Infanterie "Cantemir" Bârlad

Generalul Neculai Iordache,
fost comandant de companie
în Regimentul 4 Transmisiuni Vaslui

Generalul de brigadă (r.) dr. Constantin Ucrain,
fost comandant de baterie în
Regimentul 3 Artilerie Grea

Colonelul Gheorghe Breahnă,
fost subofiţer în Regimentul 12
Infanterie "Cantemir" Bârlad

Colonelul
Sava Simionescu,
fost comandant
de batalion în
Regimentul 12
Infanterie "Cantemir"

Statuia eroului Constantin Muşat din cazarma Brigăzii 17 Artilerie Bârlad

Generalul Corneliu Duţu şi colonelul Neculai Rotaru trec în revistă trupele

Primirea Drapelului de luptă - 14 iulie 2001

Ceremonial religios şi paradă militară cu ocazia depunerii Jurământului

Brigada 17 Artilerie Bârlad
pregătirea de luptă a transmisioniştilor - 1970

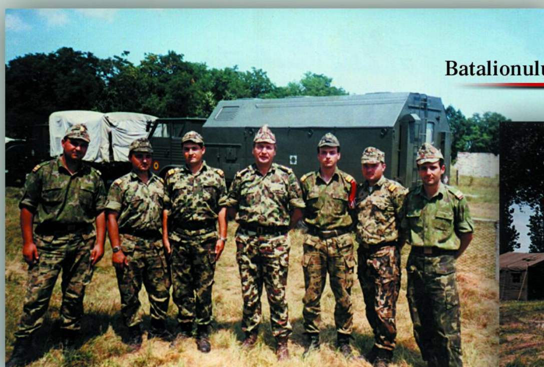
Brigada 17 Artilerie în marş spre o nouă poziţie de luptă - 1972

Alegerea poziţiei de tragere - 1975

Aspecte de la aniversarea a 50 de ani de la înfiinţarea
Batalionului 202 Apărare Nucleară, Biologică şi Chimică

Tabăra de instrucţie a
Batalionului 202 Apărare Nucleară, Biologică şi Chimică.
1998

Festivitate de comemorare a eroilor
la Cimitirul Eroilor din Huşi. 25 octombrie 2000

Sergenţii David Costel şi
Ionescu Mihai împreună cu un
subofiţer şi alţi doi sergenţi
în misiune -Angola 1995-1996

Sfinţirea locului
de construcţie a
Capelei Militare
aparţinând
Batalionului 202 N.B.C.
august 2000

Depunerea Jurământului militar
la Compania de Pompieri Bârlad. 1997

Compania de Pompieri Bârlad
Concursuri profesionale. 1999

Urmările exploziei de la "Vascovin" S.A. Vaslui
În imagine: comandantul grupului, colonelul Gheorghe Striblea

Aplicaţie de cooperare la S.C. "Rulmenţi" S.A. Bârlad

Aplicaţie de stingere a unui incendiu
la Casa de Cultură "C. Tănase", Vaslui

Sediul Grupului de Pompieri "Podul Înalt" Vaslui
şi al Detaşamentului de Pompieri Vaslui

1. Drapelul Regimentului 3 Artilerie Grea Bârlad
2. Drapelul Brigăzii 17 Artilerie Bârlad
3. Drapelul Batalionului 202 Nuclear, Bacteriologic şi Chimic Huşi

Tipar digital realizat la PIM

EDITURA ŞI TIPOGRAFIA PIM
Şoseaua Ştefan cel Mare şi Sfânt, nr. 4, Iaşi – 700497
Tel.: 0730.086.676; Fax: 0332.440.715
E-mail: editura@pimcopy.ro
www.pimcopy.ro

Născut în comuna Soleşti, judeţul Vaslui, colonelul (r) CONSTANTIN CHIPER, pasionat de cariera militară şi de istoria militară a poporului român, a reuşit să realizeze o lucrare documentată, prima de acest gen în ţară, despre lupta vasluienilor pentru apărarea gliei strămoşeşti, a fiinţei poporului român.

Judeţul Vaslui este situat în estul României, în partea centrală a Moldovei.

Beneficiind de un relief variat - şesuri, dealuri şi lunci - brăzdat, de la nord la sud, de albiile râurilor Vaslui, Bârlad şi Prut, Vasluiul a fost locuit încă din neolitic, deşi atestările documentare ale oraşelor Vaslui, Bârlad şi Huşi le avem din epoca medievală.

Resursele sale materiale sunt limitate, fapt ce îngrădeşte preocupările şi posibilităţile de existenţă ale populaţiei, ocupată în principal cu agricultura şi, într-o mai mică măsură, cu industria.

Din cele mai vechi timpuri, populaţia a fost nevoită să folosească mijloace de apărare împotriva popoarelor migratoare, apoi, în epoca medievală şi, îndeosebi, în epocile modernă şi contemporană, împotriva marilor imperii vecine.

Lucrarea pe care vă invităm să o parcurgeţi, pune accent pe eforturile vasluienilor, bârlădenilor şi huşenilor pentru apărarea patriei.

Prezenţi în războiul de independenţă şi în războaiele pentru întregirea naţională şi statală - din prima şi a doua conflagraţie mondială - locuitorii judeţului Vaslui şi-au atras admiraţia tuturor românilor, fiind pildă demnă de urmat pentru generaţiile de azi şi de mâine.